OBREDNIK

BISKUPIJE

BOSANSKO-DJAKOVAČKE I SRIEMSKE

IZDAN PO NAREDBI

PREUZVIŠENOGA, PRESVIETLOGA I PREČASTNOGA GOSPODINA

JOSIPA JURJA STROSSMAYERA

BISKUPA BOSANSKO-DJAKOVAČKOGA I SRIEMSKOGA

ITD.

Vlastničtvo crkve sv. Jurja u Novaki 1904

ZAGREB

TISAK DIONIČKE TISKARE

1878.

Poljubljena u Isusu braćo!

Stari obrednici naši izdadoše, zato je nužda nastala, da se obrednik rimski pretisne. Obrednik je poslje svetoga pisma najvažnija knjiga, jer se po obredniku sveta otajstva diele, i ostala služba božja i spas duša obavlja. Obrednik, kô svaka druga knjiga, po samom sebi je mrtvo slovo; životom i istinom postaje kroz nas svećenike. Zato je sveta dužnost naša, da točno i ozbiljno obrednik upotrebljujemo, i svetim načinom službu božju i dužnosti svoje pastirske obavljamo. Strahovita odgovornost na nami leži, ako po nesreći ono, što po mnienju i nakani svete majke crkve ima biti izvorom života i spasa, našom nebrigom i nehajstvom postane izvorom smrti i propasti. Znamo svi, da je bog već u starom zavjetu prokletim proglasio onoga, „qui opus Dei facit negligenter“, koj djelo božje obavlja površno. Stari obredi odnašahu se samo na sjenu onih neumrlih dobara, koja po vriednosti muke i smrti gospodnje postadoše baštinom cieloga svieta. Ako dakle prokletstva vriedni bijahu svećenici, koji površno obavljahu obrede židinske, što će istom biti sa svećenici novoga zavjeta, koji najsvetija otajstva života vječnjega i spasa ljudskoga površno i bezbrižno obavljaju? Zato se svim, osobito pako mladjim svećenikom živo preporučiti mora, da često obrednik proštiju

i dobro prouče, ter da posve točno, sviestno, ozbiljno i sveto obrede svete obavljaju. Nitko nek ne reče: propisi (rubrike) su kadšto sitne stvari. U toli svetoj i ozbiljnoj stvari, kao što je služba božja i spas duša, nemože biti nikakvih sitnarija. Sve, što po obredih naših obavljamo, posvećeno i uzveličano je svrhom, za kojom idemo, i posluhom, koji crkvi majci dugujemo. Tko iskreno ljubi Isusa i sveto zvanje svoje, taj je vjeran ne samo u krupnih stvarih, koje u oči padaju, nego i u najmanjih. Obavljajuć zvanje svećeničko po propisih crkvenih, mi smo osobitim nekim načinom sluge evangjeoski, kojim je gospodin povjerio talente svoje. Do nas je, da točnošću, sviestnošću i radenošću svojom vriedni i dostojni budemo, da nam gospodin prilikom, kad razloge svoga službovanja davali budemo, rekne: „euge serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam; intra in gaudium Domini tui". Ej dobri moj slugo, budući si vjeran bio u malom, postaviti ću te vrhu mnogih; unidji u veselje gospodina svoga.

Budi mi dozvoljeno, na dvie stvari braću svećenike u tom pravcu opazne učiniti.

Sredotočje cieloga obreda katoličkoga i izvor vječiti svake milosti i života jest sveta ona i neumrla žrtva, koju svaki dan na spas svieta ponavljamo. U tom svetom otajstvu leži sva ciena i sva kriepost svih svetih otajstva i svega obreda našega. Valja dakle, da je crkva, u kojoj Isus sam s otajstvom božje i ljudske naravi svoje, s milošću svetoga odkupljenja svoga prebiva i spas naš djeluje, uviek čista i urešena; valja, da pred svetim otajstvom uviek luč sjaji, znak one svjetlosti, koja svakoga čovjeka s oltara naših obasjati ima; valja,

da je ruho misno čisto i čitavo, i tolikomu otajstvu posve prikladno; valja napose, da se mi svećenici vazda sjećamo, kako nam ruke imaju biti čište i neoskvrnjene, koje boga svoga nose, i puku na poklon prikazuju; kako nam jezik ima biti čist i neporočan, koj se krvju Isusovom kvasi, kako nam duša i srdce ima biti čisto i sveto, koje Isusa samoga u prebivalište svoje prima. Sveta misa, vriedno i dostojno obavljena, veliki je povod pobožnosti i skrušenosti u puku kršćanskom; ali isto tako sveta misa, rečena površno, prebrzo i nebrižno, povod je smutnji i propasti u puku, koj punim pravom veli: da je svećenik sbilja uvjeren, da se u svetoj misi sam živi Isus za nas isto tako prikazuje, kao što se je nekoč prikazao na gori Kalvariji, nije moguće, da bi sveto otajstvo tako površno, tako brzo i nemarno obavljao. Kolika odgovornost s te strane na nami leži! Tu se na nami doslovice izpunjuje ono: „positus hic in resurrectionem vel ruinam multorum in Israel". Svećenik ozbiljno i sveto, kô što se pristoji, govoreć sv. misu, povod je uskrsu; svećenik, govoreć sv. misu površno i nemarno, povod je smrti i propasti u puku svom. Sveta majka crkva punim pravom propisuje, da se nikad svećenik k svetomu oltaru nepribližuje bez ozbiljne priprave, bez molitve i skrušenja. Zato se u svakoj crkvi klecalo i propisani molitvenik nalazi. Da što, da cieli život naš nebi dostatan bio, da se vriedno i dostojno pripravimo na jedno jedino obavljanje svetoga otajstva. Zato uviek dušom i srdcem čisti i neporočni imamo biti, da nam inače pravi i živi zalog života i neumrlosti nepostane povod smrti i propasti vječite. Zato imamo se i u sobi svojoj pripravljati na dostojno

obavljanje svete oltarske žrtve; ali poleg svega toga ostaje nam sveta dužnost, da u crkvi samoj svaki put prije sv. mise pokleknemo i propisane molitve obavimo. Dužni smo to ne samo svetomu otajstvu, ne samo svetoj crkvi majki našoj, ne samo samim sebi i spasu svomu, nego smo dužni to i puku svomu, koj se, vjerujte mi, smućuje i kvari, videć, kako svećenik bez ikakve priprave i molitve k oltaru svetomu pristupa, i od njega odstupa. Dajte dakle, braćo moja, da i u tom obziru dužnosti i zvanju svomu svećeničkomu zadovoljimo; dajte, da uviek sveto otajstvo tako sveto i ozbiljno obavljamo, da sviet naš vidi i osjeti, da nam svaka rieč i svaki čin iz srdca i duše proiztiče. Vi osobito, mladja braćo moja, jedina poslje boga nada i ufanje puka našega, dajte, da se od prvih vremêna svećeničtva svoga priviknete, sveto i dostojno obavljati sveto otajstvo mise i sve ostale crkvene obrede, jer tada nije dvojiti, da će se na vami, na vašu slavu, a na korist puka našega obistiniti ona rieč sv. pisma: „adolescens juxta viam suam ambulans, etiam cum senuerit, non recedet ab ea". U protivnom pako slučaju vrlo se je bojati, da se na vami neizpuni strašna ali istinita rieč sv. Ivana Zlatousta: „raro vidi sacerdotem cito poenitentem". Sjećajmo se vazda svi mi, što o tom govori isti sv. Ivan Zlat. u trećoj knjizi o svećeničtvu: „Cum videris Dominum immolantem et jacentem, et sacerdotem sacrificio incumbentem, ac precantem, omnesque pretioso illo sanguine rubentes, an putas, te adhuc cum hominibus et in terra esse? an non potius in coelos translatus, omnique carnali cogitatione eliminata, nudo animo menteque pura, quae in coelis sunt, circumspicis? O miraculum! O Dei

benignitatem! qui cum patre sursum sedet, illa hora omnium manibus tenetur, seseque volentibus dat complectendum et accipiendum. Illud autem omnes faciunt oculis fidei. Num tibi haec contemptu digna videntur? an hujusmodi esse, ut possit quispiam adversus ea extolli? Visne et sanctimoniae illius excellentiam ex alio miraculo perspicere? Heliam mihi ob oculos depinge, immensamque circumfusam turbam et hostiam lapidibus impositam, atque omnes alios in quiete et magno silentio stantes, solum vero prophetam precantem: tum repente flammam ex coelis in sacrificium injectam. 3 lib. R. c. 18. Admiranda haec sunt, omnique stupore plena. Illinc te transfer ad ea, quae nunc peraguntur, ac non mira tantum videbis, sed omnem stuporem superantia. Stat enim sacerdos non ignem gestans, sed spiritum sanctum, preces multo tempore fundit, non ut fax demissa coelitus apposita consumat, sed ut gratia in sacrificium delapsa per illud omnium animos inflammet et argento igne purgato splendidiores exhibeat. Hoc itaque terribilissimum misterium quis tandem, nisi admodum insaniat et mente captus sit, despicere audeat?" *)

Poznato je, da je sv. Ivan ovo pisao bivši još svjetovnjakom i odvjetnikom, pisao pako svomu drugu Basiliju, svećeniku i biskupu. Smatrajmo, da sv. Ivan Zlatousti te svete i ozbiljne rieči i nam svim govori.

Drugo, što u istom pravcu kazati imam, jest: da poslje sv. mise najsvetije i najpreče otajstvo jest

*) Ovo i sve ostalo iz sv. Ivana Zlatoustoga navadjam po prevodu latinskom po Montfaucon-u Benediktinu reda sv. Maure, neizmjerno zaslužnom za staru litteraturu crkvenu. Čovjek se nemože dosta načitati sv. Ivana Zlatousta u prevodu, a što bi istom bilo, da ga čitati može u izvorniku?

otajstvo sv. pokore i pričesti. U njem se živim i istinitim načinom ponavlja na svakom pravom pokorniku otajstvo križa. U njem Isus svetom krvju svojom pere ljage duše pokornice, i izgubljenu ovcu na ramenih svojih u ovčarnicu prenosi. U njem mi svećenici po danoj nam odozgor oblasti Lazare u grobu grieha otrule i smradne na život uskrisujemo, i razmetne sinove i kćeri u naručaj vječitoga otca opet povraćamo. Koliko znanja, koliko mudrosti i opreznosti, koliko je ljubavi i požrtvovanja nuždno, da to sveto otajstvo vriedno i dostojno obavljamo!

Kad mi je već pri ruci djelo sv. Ivana Zlatousta o svećeničtvu, dopustite, braćo, da vam njegove misli u tom obziru priobćim, i njegovim uzvišenim ugledom slabost svoga govora poduprem. Govori o tom sv. otac u knjizi trećoj, glavi petoj i šestoj, i veli: da je svećenik moći svojom uzdignut daleko viš angjela i arkangjela; jer gospodin nije angjelom ni arkangjelom, nego svećenikom samo rekao: „quaecunque ligaveritis in terra, erunt ligata et in coelo, et quaecunque solveritis in terra, erunt soluta et in coelo. Mat. 18, 18.“ Imaju, veli on na dalje, i oni, koji ovim svietom vladaju, moć vezati i sapinjati, ali samo tjelesa, „hoc autem vinculum sacerdotale ipsam attingit animam, coelosque transcendit; ac quaecumque inferne sacerdotes faciunt, eadem Deus superne confirmat, servorumque sententiam ipse Dominus ratam facit.“ Vječiti otac sav sud vrhu živih i mrtvih povjeri sinu svomu; sin pako to isto u cjelosti svojoj povjeri svećenikom svojim. Nastavljajuć pako gore spomentu prispodobu veli: Koliko bi se na ovom svietu štovali i strahopočitali ljudi, kojim bi vrhovni vlastnik povjerio oblast, da od smrti i tavnice oslobadjaju odsudjenike? Koliko dakle više štovati i slušati imamo one, „qui a Deo tanto majorem potestatem accepere, quantum coelum terra pretiosius, et quanto animae corporibus.“ Prispodabljajuć u šestoj glavi iste knjige svećenstvo staroga zakona sa svećenstvom novoga, ove vrlo znamenite rieči izušćuje: „Corporis lepram purgare, imo potius nullatenus purgare, sed purgatos probare tantum Judaeorum sacerdotibus licuit. Levit. 14, 4. et tamen nosti, quanta tunc esset pro sacerdotali dignitate concertatio. Hic vero non lepram corporis, sed immunditiam animae, non purgatam probandi, sed prorsus purgandi potestatem acceperunt ita, ut, qui ipsos contemnunt, longe sceleratiores, et graviori supplicio digniores sint ipso Dathan et sociis ejus.“ Num. 16. Pak što mislite, braćo i prijatelji, zašto to sve navadja sv. Ivan Zlatousti? Zato, da svomu prijatelju Basiliju dokaže, da svećeničku čast neizbjegava zato, što nebi dovoljno cienio moć i ugled svećenički, nego što je skroz uvjeren o svojoj nevriednosti i nesposobnosti za toli sveto i uzvišeno zvanje. Ah braćo, ako je taj divni veleum, ako je čovjek tolike svetosti i izvrstnosti tako mislio i govorio, što ćemo mi istom poleg neizmjerne slabosti i nedostatnosti svoje reći? O svetih i sretnih vremena, kad su tako mislili i govorili oni, koji su se na svećeničtvo pozivali i nekim načinom silili! O svetih i sretnih vremena, kad su tako govorili ne samo svećenici duhom božjim opojeni, nego i izobraženi svjetovnjaci i odvjetnici, kô što svjetovnjak i odvjetnik tada sv. Ivan Zlatousti

otajstvo sv. pokore i pričesti. U njem se živim i istinitim načinom ponavlja na svakom pravom pokorniku otajstvo križa. U njem Isus svetom krvju svojom pere ljage duše pokornice, i izgubljenu ovcu na ramenih svojih u ovčarnicu prenosi. U njem mi svećenici po danoj nam odozgor oblasti Lazare u grobu grieha otrule i smradne na život uskrisujemo, i razmetne sinove i kćeri u naručaj vječitoga otca opet povraćamo. Koliko znanja, koliko mudrosti i opreznosti, koliko je ljubavi i požrtvovanja nuždno, da to sveto otajstvo vriedno i dostojno obavljamo!

Kad mi je već pri ruci djelo sv. Ivana Zlatousta o svećeničtvu, dopustite, braćo, da vam njegove misli u tom obziru priobćim, i njegovim uzvišenim ugledom slabost svoga govora poduprem. Govori o tom sv. otac u knjizi trećoj, glavi petoj i šestoj, i veli: da je svećenik moći svojom uzdignut daleko viš angjela i arkangjela; jer gospodin nije angjelom ni arkangjelom, nego svećenikom samo rekao: „quaecunque ligaveritis in terra, erunt ligata et in coelo, et quaecunque solveritis in terra, erunt soluta et in coelo. Mat. 18, 18.“ Imaju, veli on na dalje, i oni, koji ovim svietom vladaju, moć vezati i sapinjati, ali samo tjelesa, „hoc autem vinculum sacerdotale ipsam attingit animam, coelosque transcendit; ac quaecumque inferne sacerdotes faciunt, eadem Deus superne confirmat, servorumque sententiam ipse Dominus ratam facit.“ Vječiti otac sav sud vrhu živih i mrtvih povjeri sinu svomu; sin pako to isto u cjelosti svojoj povjeri svećenikom svojim. Nastavljajuć pako gore spomentu prispodobu veli: Koliko bi se na ovom svietu štovali i strahopočitali ljudi, kojim bi vrhovni

vlastnik povjerio oblast, da od smrti i tavnice oslobadjaju odsudjenike? Koliko dakle više štovati i slušati imamo one, „qui a Deo tanto majorem potestatem accepere, quantum coelum terra pretiosius, et quanto animae corporibus.“ Prispodabljajuć u šestoj glavi iste knjige svećenstvo staroga zakona sa svećenstvom novoga, ove vrlo znamenite rieči izušćuje: „Corporis lepram purgare, imo potius nullatenus purgare, sed purgatos probare tantum Judaeorum sacerdotibus licuit. Levit. 14, 4. et tamen nosti, quanta tunc esset pro sacerdotali dignitate concertatio. Hic vero non lepram corporis, sed immunditiam animae, non purgatam probandi, sed prorsus purgandi potestatem acceperunt ita, ut, qui ipsos contemnunt, longe sceleratiores, et graviori supplicio digniores sint ipso Dathan et sociis ejus.“ Num. 16. Pak što mislite, braćo i prijatelji, zašto to sve navadja sv. Ivan Zlatousti? Zato, da svomu prijatelju Basiliju dokaže, da svećeničku čast neizbjegava zato, što nebi dovoljno cienio moć i ugled svećenički, nego što je skroz uvjeren o svojoj nevriednosti i nesposobnosti za toli sveto i uzvišeno zvanje. Ah braćo, ako je taj divni veleum, ako je čovjek tolike svetosti i izvrstnosti tako mislio i govorio, što ćemo mi istom poleg neizmjerne slabosti i nedostatnosti svoje reći? O svetih i sretnih vremena, kad su tako mislili i govorili oni, koji su se na svećeničtvo pozivali i nekim načinom silili! O svetih i sretnih vremena, kad su tako govorili ne samo svećenici duhom božjim opojeni, nego i izobraženi svjetovnjaci i odvjetnici, kô što svjetovnjak i odvjetnik tada sv. Ivan Zlatousti

bijaše, kad je te divne knjige o svećeničtvu pisao! O narode moj, koga poslje boga iz svega srdca i iz sve duše ljubim, kad će tebi osvanuti jednom to sveto i sretno vrieme, da će se i tvoji odlični svjetovnjaci sličnim načinom odzivati sviesti, osvjedočenju i svetoj vjeri svojoj! O sveta majko crkva katolička, kolike si ljubavi, privrženosti i štovanja vriedna, što si u saboru tridentinskom otajstvo sv. izpoviedi, koje je svietu poslje otajstva sv. križa najnuždnije, tako divno i valjano opravdala, obranila i osvetila proti svim onim, koji rieči Isusove: „quaecunque ligaveritis super terram, erunt ligata etiam in coelis, et quaecunque solveritis super terram, erunt soluta etiam in coelis,“ bogogrdnim načinom u puki i izprazni zvuk pretvoriti, te iz puke strasti i mržnje svećenstvo novoga zavjeta, puno milosti i istine, u sjenu svećenstva staroga zavjeta pretvoriti htjedoše! Kako se liepo i istinito tvomu sv. nauku o sakramentu sv. pokore same rieči Isusove i apostolske u svoj istini i prvobitnoj neoskvrnjenosti svojoj odzivaju! Kako sv. Ivan Zlatousti o tom otajstvu govori, kano da je u saboru tridentinskom sjedio, i na pogrde protestanske o svetom otajstvu pokore mislio! „Corporis lepram purgare, imo potius nullatenus purgare, sed purgatos probare Judaeorum sacerdotibus licebat; hi vero (sacerdotes novi foederis) non lepram corporis, sed immunditiam animae, non purgatam probandi, sed prorsus purgandi potestatem acceperunt.“ Što se pako nas samih tiče, braćo, molimo se dan i noć bogu, trsimo se iz svega srdca i iz sve duše, da vjerni i dostojni namjestnici tolikoga otajstva božjega postanemo. Obazirajmo se osobitim načinom na mladež našu, u kojoj nada bolje budućnosti

leži. Spomenimo se, da je Isus, spas naš i vječiti uzor naš, mladež osobitim načinom ljubio i nam preporučio. U sv. izpoviedi i sv. pričesti tako ljubezno, mudro i otčinski postupajmo, da ta sveta otajstva mladeži omile i vječitu želju za sobom u srdcu njihovom probude i ostave. U izobraženijih naroda svagdje se prva izpovied i prva pričest svečanijim načinom mladeži podjeliva tako, da joj uspomena na te slavne i svete čine vječita u srdcu i duši ostane. Ja sam više put u Rimu, a jednom i u Parizu prvoj pričesti mladeži prisustvovao. Vjerujte mi, braćo, da sam svakom takvom sgodom tako ganut i uzhićen bio, da sam se oćutio kano s ovoga svieta prenesen u onaj bolji sviet, o kom Isus pri svetoj svojoj posljednoj večeri govori, kad veli: „amodo non bibam amplius de hoc genimine vitis, donec illud novum bibam in regno patris mei.“ Činilo mi se zaisto, da se u raju nebeskom nalazim i skupa sa nevinom mladeži u licu i užiću božjem onaj divni i otajstveni napitak pijem, o kom Isus gore govori. Nikad mi s uma sići neće utisak, koji sam u crkvi parižkoj takvom sgodom oćutio. Crkva što može biti ljepše i ukusnije urešena. Oltar sav u cvietu. Mladež sa roditelji i prijatelji u svečanom ruhu. Crkva dubkom puna. Svećenici mnogobrojni. Najstariji i najdostojniji uzpe se na prodikaonicu, i poče govoriti o svetom otajstvu oltarskom i o sreći i slavi onih, koji vriedno i dostojno Isusa u dušu svoju primaju. Mogu reći, da sam se sit naplakao, slušajuć toga vriednoga svećenika, komu je duša očevidno od prve njegove pričesti pa sve do tada ostala biela kao snieg, kao što mu je biela bila i glava. Sto puta sam ja tada zavapio: Ah! zašto se i kod nas prva pričest tako

svečanim načinom nedieli? Ta i naš je sviet istom cienom krvi Isusove odkupljen, a Isus ne samo da je danas, sutra i uviek, nego je svagdje jedan te isti, pun milosti, istine i ljubavi prama svakomu puku i narodu. Do nas je, braćo, da ovu pravednu želju svaki u svojoj župi uvedemo i sveto obdržavamo. Zato vas molim, i u gospodinu naredjujem, da se odsele svud po biskupiji našoj najsvečanijim, što samo u naših okolnostih biti može, načinom prva sv. pričest mladeži podjeljuje. Svrsi će, mislim, najshodnije biti, ako se u okružnih koronah posavjetujete, kada i kakvim bi se to načinom najbolje obavilo. Vaše odluke imaju se jednakosti radi amo poslati, da se u sklad dovedu i u „Glasniku" svim priobće.*) Da što pako, da takova svečanost samo svoju cienu ima, ako se prije mladež svom mogućom pomnjom poduči i uputi, što je sveta izpovied i kako ju valja obavljati, da nam bude u istinu zalog milosti i novoga života; što je nadalje sveta pričest, koga u njoj primamo, i kako bogu i spasu svomu mjesto u duši svojoj pripraviti imamo. Samo u ovom slučaju ostaje svečanost prve pričesti uspomena sveta, koja čovjeka do konca života prati i na dužnost opominje, da bogu svomu u čistoći i neporočnosti duše svoje ima vriedno prebivalište u sebi pripraviti.

Ja sam već prije rekao, a sad ponavljam, da je svaka knjiga sama u sebi mrtvo slovo. Valja to i o sv. pismu, i o stopah hristovih Tome Kempenskoga, i o divnoj Filoteji najnovijega naučitelja crkvenoga, sv. Franje Saleskoga, i o svih knjigah sv. otaca. Istom po ustih i riečih svećeničkih sve

*) Ovo pišuć zamolih braću u Zagrebu, da obred, kojim se slična svečanost drugdje obavljati običaje, obredniku našemu pridodadu, što je i učinjeno.

to životom postaje i sjemenom, koje u srdcu stada našega stostruki plod donašati ima. Isto to valja i o našem obredniku. I obrednik postaje pûti, životom i istinom po rieči, ljubavi i revnosti našoj. Moja mila braćo! Od neizmjerne je važnosti u svećenika dar rieči i jezika. Ništa na nami toliko pečat božanstvenoga izvora, božje slike i prilike nenosi, koliko rieč i jezik, kojim se misao naša upućuje i u srdce bližnjega našega presadjuje. Bez toga dara svećenik nemože biti pravim svećenikom. Zato je duh sveti, da taj neprocjenivi dar u prvih, većom stranom prostih i neukih svećenika i poslanika, nadomjesti, dar jezika apoštolom poklonio. Zato je pisano: „Fides ex auditu, auditus autem per verbum Dei. Quomodo autem audient sine praedicante?" Nikad svećenik bez dara rieči i jezika neizpuni one svete dužnosti, koje po Titu i Timoteju svom apoštol narodâ svim svećenikom nalaže: „Argue, increpa, obsecra in omni patientia et doctrina." A ono, što apoštol nadodaje: „erit enim tempus, cum sanam doctrinam non recipient, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus, a veritate autem auditum avertent, et ad fabulas convertentur," valja ne samo o vremenu apoštolskom, nego još više o našem, i nije rečeno samo Titu, nego i svim nam. O nami apoštol veli: Verbum Christi habitat in vobis abundanter in omni sapientia.' Col. 3, 16. O nami, „qui bene praesunt praesbyteri, duplici honore digni habentur, maxime qui laborant in verbo et doctrina." 1. Tim. 5, 17. O nami sv. Petar u I. svojoj poslanici 3, 15. „parati estote ad satisfactionem omni petenti vos rationem de eâ, quae in vobis est, spe." O nami sam Gospodin naš „qui enim fecerit et docuerit,

hic magnus vocabitur in regno coelorum" Mat. 5, 19. Ako mislimo biti, što po zvanju svojem biti moramo, „lux mundi i sal terrae", onda bez rečitosti nesmijemo biti, kojom se svjetlost širi, bludnje pobijaju, pokvarenosti svakovrstnoj na put staje; kojom sav obrednik naš živom istinom i pravim životom postaje. Stvar je toliko važna, da mi, braćo, nećete zamjeriti, ako mimo glavnoga svoga predmeta, na nju se obširnije obazrem. Vriedno je zabilježiti, što o tom sv. Ivan Zlat., u toj osobito struci najnadležniji sudac, misli i govori u zlatnoj svojoj knjizi „de sacerdotio." O tom govori obilno u četvrtoj knjizi sve do konca iste knjige u šest glava, od treće do devete. Odmah početkom veli: Liečnikom, koji tjelesa naša vidaju, pri ruci su razna orudja, jestbine bolestnikom prikladne. Višeputâ narav samoga zraka bolest izvida. Kadšto i prikladan san posao liečniku olahkoti. Poslje toga o duševnom liečniku t. j. o svećeniku nastavlja: „Hic vero nihil simile excogitari potest, *sed una solum post operum exemplum datur machina, viaque ad curationem, nempe verbi doctrina*. Hoc est instrumentum, hoc esca, hoc aëris temperies optima, hoc vice medicamenti, hoc vice ignis, ac vice ferri; sive urendum, sive secandum sit, illo uti necesse est; si illud nihil prosit, reliqua omnia in cassum abeunt. Hoc et jacentem animam excitamus, et tumentem compescimus, et redundantia praescindimus, et deficientia supplemus, et reliqua omnia facimus, quae ad animae conferunt incolumitatem." To zato navadjam, da se braća svećenici, osobito mladji uvjere, kolikim je darom dar jezika, i kako je taj dar svećeniku od prieke nužde i potrebe; da se uvjere, kolika

bi grjehota i nemarnost bila, taj božji dar u zemlju zakopati, dočim nam sve dužnosti svećeničke nalažu, da njim lihvarimo, i da ga svakim mogućim načinom razvijamo i usavršujemo. Istina, tomu se hoće, da dan i noć štijemo, učimo, vježbamo se, da se kruhom sv. pisma u znoju lica svoga hranimo, i knjige poput proroka upravo gutamo; ali što ćemo? za to smo svećenici, da neprestanim radom i znojem, da sveudiljnim požrtvovanjem svetomu stanju i zvanju svomu zadovoljimo. I onako bez neprestana rada i znoja, bez učenosti velike nikad svieta nenadvladasmo, nikad zloći i nestašnosti pokvarene naravi naše neodoljesmo, nikad neumrle istine svete vjere naše prot nadutosti i izpraznosti današnje znanosti neobranismo. Hvala bogu, da se je i u nas o tom u novije doba ozbiljnije misliti počelo. Propovjednik, koj bi svakomu svećeniku pri ruci biti morao, glasnikom je i svjedokom, što danas u tom obziru možemo, a što nemožemo. Ima u propovjedniku mnogo vrlo liepih i hvale vriednih stvari, koje dokazuju, da je narodu našemu dar jezika, hvala bogu, prirodjen. Neka mi je medjutim dozvoljeno, mladjoj braći svećenikom za ljubav nešto opaziti. Ima u propovjedniku i lošijih stvari, koje dokazuju, da se mi svećenici preveć povadjamo za onimi prodikami, koje su koncem prošloga i početkom ovoga stoljeća u njemačkoj osobito knjizi prevladale. Te se propovjedi jedino osvrću na čisti, kako se je govorilo, moral, bez ikakvih dogmatičkih otajstva. Ovo je načelo posve površno, neosnovano, štetno i pogibeljno. Sav kršćanski nauk o spasu ljudskom osnovan je na otajstvu sv. vjere naše. Vječiti izvor i jedini zalog spasa našega jest otajstvo križa i smrti Isu-

sove, jest otajstvo pokore i tiela Isusova, u kom se krvju Isusovom peremo, i kruhom nebeskim na život vječni hranimo i kriepimo. Što je Isus sam u jedno spojio, toga mi ljudi nipošto razdvojiti nesmijemo. Recimo, da je propovjedniku gledom na potreboću stada svoga preporučiti poniznost i uztrpljivost. Štogod bi čovjek ili sam izmisliti ili u knjigah naći mogao o poniznosti i uztrpljivosti, malo je ili nimalo vriedno, ako se na otajstvo svete vjere naše neobazre, ako neumije poniznost i uztrpljivost priljubiti otajstvu poroda i smrti Isusove. Drugo je reći: budite ponizni, jer se ničim ponositi neimamo, a drugo: ponizni budite, jer je poniznost otajstvo spasa našega, kao što je oholost bila otajstvo propasti naše. Djetešce betlehemsko bog je pravi i živi; njemu je vječito prestolje nebo, a zemlja podnožje nogu. Jedva su sunce, mjesec i zviezde vriedne, biti uresom i pratnjom njegovom; a evo danas, da izvida rane grdne, koje nam oholost naša zadade, odriče se vječnosti i veličanstva svoga; evo zamienjuje vječnu sjajnost tamnom špiljom, prestolje nebesko koljevkom, ures rajski pelenami, a sva mu je pratnja danas pastiri i nieme živinice. Kad se je dakle on nam za ljubav toliko ponizio, zar mi da se njemu i spasenju svojemu za ljubav neponizimo? Drugo je reći: budite uztrpljivi, jer neuztrpljivost ništa nehasni; a drugo je posve reći: uztrpljivi budite i u sveti križ oči svoje uprite; kad je Isus za vas i vaše griehe toliko pretrpio, zašto vi da neuztrpljivi budete? Čovjek, kad trpi, trpi ili krivnjom svojom, ili trpi nevin i nedužan. U prvom slučaju pravo je da trpi sbog grieha svojih, ter ima uztrpljiv biti i Isusu zahvaliti, što je svetom mukom i smrću svojom zaslužio, da isti krivac i griešnik uztrpljivo i skrušeno trpeć, mukom svojom odplaćuje griehe svoje, i stare rane svoje u naslov nove slave pretvara. Ako pako čovjek nevin i nedužan trpi, onda istom nek se veseli i raduje, jer čovjek nikad nije izvrstniji, nikad bogu miliji, nikad Isusu uzoru i spasu svomu sličniji, nego kad nevin uztrpljivo trpi i patnju svoju mirno bogu kano plaću za griehe svoje, za rod svoj i za mučitelje svoje prikazuje. Tako je u svakoj stvari i u svakoj velikoj moralnoj istini. Pače može se u istinu reći, da nitko još do znamenite slave u rečitosti bez dubokih dogmatičkih i metafizičkih nauka dospio nije. Da se mojih klasičkih studia spomenem: ako je Cicero neizmjerno izvrstniji od Seneke u moralnih svojih načelih, to je on s toga, što je rimski govornik duboko sve metafizičke nauke pronikao. Njegova knjiga „de officiis“ najljepša je i najizvrstnija knjiga morala u starom svietu zato, jer je ujedno njegova knjiga „de natura deorum“ najljepše i najizvrstnije djelo metafizičko staroga Rima. Bez posljednjega djela nigda nebi bilo prvoga. Ako je sv. Ivan Zlatousti najveći i najdivniji govornik kršćanski bio, zato je bio, jer je u Grčkoj sve proučio i procienio, što je znanosti metafizičke i dialektičke poslje Platona i Aristotela u Atheni ostalo. Vriedno je i to opaziti, da je sv. Ivan Zlatousti osobiti štovatelj bio sv. Pavla apoštola, koj je najučeniji i najrečitiji apoštol bio, u kom se je učenost i tančina grčka sa semitičkim genijom sretno u jedno spojila. Zato ga je Isus osobitim načinom odabrao, i posudom izbora svoga „vas electionis“ nazvao. Njemu je upravo u navadi bilo, praktične istine sa otajstvi vjere uviek spajati, i srcu slušaoca svojih preporučivati. Zato se svakomu, koji misli crkvenim go-

vornikom postati, nigda dosta preporučiti nemože štijenje sv. Pavla apoštola. U gore hvaljenoj knjizi sv. Ivan Zlatousti tri glave, šestu, sedmu i osmu, njemu samomu posvećuje. Hvali sv. Ivan Zlatousti punim pravom rečitost sv. Pavla apoštola, prem bi, veli, taj apoštol i bez rečitosti svomu zvanju zadovoljio; jer je moć imao čudesa tvoriti i na sviet djelovati; jer je tolikom milošću obilovao, da je u nebo uznesen čuo rieči otajstvene, koje se svietu odkriti nesmiju; jer se je tolikom svetošću i izvrstnošću odlikovao, da se reći može, da je toliko smrti za Isusa i sveto zvanje podnio, koliko je dana u apostolatu proveo: ipak se, veli, taj apoštol rečitošću služi tako, da mu se je Areopag u Atheni, a kuća cesarska u Rimu divila, i da su ga Likaonci bogom proglasiti htjeli. Sve to saznaje, nadodaje sv. otac, iz njegovih divnih listova, „ex epistolarum virtute, qua non iis solum, qui tunc erant, fidelibus, *sed etiam iis, qui ab illo tempore in hunc usque diem fuere, et iis, qui post futuri sunt usque ad novissimum Christi adventum, profuit, profuturusque est, nec juvandi finem faciet, donec humanum genus permanserit!* Quemadmodum enim ex adamante constructus, sic scripta ejus universas orbis ecclesias circummuniunt. Ipseque instar fortissimi athletae stat, etiamnum medius captivam ducens omnem cogitationem in obedientiam Christi, et destruens omnem celsitudinem, elevantem se contra cognitionem Dei 2 ad Cor. 10, 5. Haec porro omnia operatur per admirabiles illas epistolas, divina plenas sapientia, quas reliquit nobis. Neque solum ad dogmata spuria confutanda, germanaque tutanda idonea sunt ejus scripta, sed

etiam ad bonam vitam instituendam maximae utilitatis sunt. Horum enim subsidio hodieque ecclesiarum praefecti utentes virginem castam, quam ille Christo adoptavit, concinnant eformantque, et ad spiritualem pulchritudinem deducunt. 2. Cor. 11, 2. His item irruentes in illam morbos depellunt partamque sanitatem conservant. Talia ille . . . nobis remedia reliquit, tanta virtute praedita, *quorum experientiam habent, qui illis frequenter utuntur.*“ Poslje ovih liepih i istinitih rieči nije nuždno, da ja slabom i nedostatnom riečju svojom braći svećenikom osobitim načinom preporučujem štijenje djela apoštolskih, koja neki petim evangjeljem Pavla apoštola nazivaju, i štijenje Pavlovih svih poslanica. Divni sv. Augustin nigda nebi bio napisao djelo klasično „de civitate Dei“, iliti filosofiju poviesti rimske, kojoj se samo knjige Makabejaca i poviest obćenita Bosueta prispodobiti može, da nije bio sveudiljni štilac i štovalac sv. Pavla, i da nije već prije orolikim upravo duhom duboko pronikao u otajstvo sv. trojstva, i u sva otajstva milosti božje. Ja mogu reći, da sam tako čvrsto uvjeren, da bez vrlo ozbiljnih dogmatičkih i matefizičkih studija ni govora nemože biti o izvanrednoj kakvoj rečitosti, da bi odmah, kad bi moć imao, ne samo stolicu rečitosti crkvene, nego ujedno i stolicu thomistike na našem sveučilištu uveo. Djela sv. Thome akvinatskoga najizvrstnija su metafizika kršćanska, a ujedno i najoštroumnija dialektika, što i jedno i drugo spada na bitne uvjete temeljite rečitosti. Svetomu Pavlu, sv. Augustinu i sv. Tomi ima zahvaliti Bosuet, da je bio Bosuetom, t. j. najrečitijim biskupom poslje sv. Ivana Zlato-

usta. Svetomu Pavlu, sv. Augustinu i sv. Tomi ima zahvaliti Lacordaire, da je postao Lacordaire t. j. najučenijim, najrečitijim i najizvrstnijim svećenikom našega devetnajstoga stoljeća.

Što se vas na pose, braćo tiče, kojim će obrednik naš porabe radi u ruke dospjeti, molim vas još jednom, da prevažna ta knjiga po ljubavi, revnosti i rieči vašoj oživi i u živo orudje spasa obrati se. Nikada ni jednu priliku nepropustite, da svete obrede nepopratite živom riečju i opomenom vašom. Mogu reći, da sam se više puta razžalostio, a kad je stranih prisutno bilo, i zastidio, kad sam gdješto opazio, da mladji svećenici školskoj mladeži katekizam iz knjige štiju i predavaju. Ah! mili brate moj, zar nemora nauk, koj djeci predaješ, biti bolja polovina duše tvoje? Zar nije istina, da ono samo do srca dopire, što iz srca samoga se vadi? Kojim pravom zahtievaš, da djeca sama svoj kršćanski nauk na pamet znadu, kad ga ti sam čestoput dosta nehajno iz mrtve knjige čitaš? Često put sam žali bože čuo, da se sviet sam tuži, da je vjenčajući svećenik mûkom sveto otajstvo ženitbe obavio. Ah! moja braćo, otajstvo ženitbe najvažnije je otajstvo. Preporodili smo i preobrazili svu našu obćinu, ako nam za rukom podje, da ljudi dobro pojme, što je sveto ženitbeno otajstvo, i koje im dužnosti nalaže. U otajstvu ženitbe i obitelji domaće leži otajstvo sreće ili propasti ciele obćine i ciele države, jer i obćina i država iz izvora obitelji proizvire. Kakva obitelj, takva obćina, takva država, takav cio narod. Kako bi se dakle toli važno otajsto mûkom obavljalo? Mi nismo dašto u stanju, na piru vodu u vino

pretvoriti, ko što je to Isus na piru u Kani Galileji učinio, ali smo u stanju to čudo moralnim nekim načinom potvoriti, ako riečju i opomenom našom u srcih mladenaca probudimo ozbiljnu volju i odluku, da uviek, u svakoj sgodi i nesgodi, svoju kršćansku dužnost vrše. Mi dašto, da nismo u stanju tri četiri hiljade ljudi sa malo kruha i ribe u pustinji nasititi, ko što je to Isus spasitelj naš učinio. To se od nas ni nezahtieva. Ali on, koji je jednom takom prilikom povod uzeo o najsvetijem otajstvu tiela i krvi svoje govoriti, on nam nalaže, da nikada i nikada stadu svomu u pustinji života neuzkratimo hranu nebesku rieči božje. Velika će odgovornost za nas biti, ako danas sutra na sudnjem danu maleni se pred bogom izvinjavali budu: gladni biasmo i žedjasmo, ali nikoga nebiaše, tko bi nam bio pružio napitak vode žive. Osobitim pako načinom preporučujem braći svećenikom, da nikad bolestnika neprovide, i mrtvaca nepokopaju, bez rieči utješljive prama ožalošćenoj obitelji. Smatrajmo uviek sebe u sličnih okolnostih kano namjestnike Isusa, pred kojega ožalošćene dolaze Marta i Mandaljena: „Gospodine, da si ti ovdje bio, nebi umro brat naš Lazar.“ Na slična žalovanja odgovorimo i mi: „nežalostite se, nije pokojnik umro, već samo spava.“ Od sada sa Isusom sdružen moli: da obitelj osamljenu utješi i blagoslovi. Kršćaninu pravomu smrt nije smrt prava, nego početak života pravoga, a što nas od pokojnika razstavlja, samo je jedan jedini mig oka našega. Gledajmo ustrpljivošću i povjerenjem u boga vriedni postati, da se čim prije sa milim pokojnikom našim u bogu sastanemo. Takve se rieči pristoje u

sličnih okolnostih svećeniku, koga je Isus angjelom mira i utjehe posvetio. Dopustite braćo, da Vam i u tom obziru uzorni upravo primjer navedem. Listovi, koje je pisao sveti naš Jero, najljepši su i najdivniji listovi, i sto put nadilaze ljepotu i izvrstnost toliko hvaljenih listova Plinija mladjega na cara i prijatelja svoga Trajana. U listu svom na Paulu tješi sv. Jero ovu kršćanku, što je smrću izgubila kćer Blesillu. Nemože se u toj struci listova ništ ljepšega, ništ uzoritijega ni pomisliti. Najprije hvali sv. otac mladu pokojnicu sbog velikih njezinih darova po naravi i po milosti božjoj. „Quis dabit", ovako počima, „capiti meo aquam, et oculis meis fontem lacymarum et plorabo: non ut Jeremias ait, vulneratos populi mei; nec ut Jesus miseram Jerusalem: sed plorabo sanctitatem, misericordiam, innocentiam, castitatem; plorabo omnes pariter in unius morte defecisse virtutes. Non quod lugenda sit illa, quae abiit, sed quod nobis impatientius sit dolendum, quod talem videre desiimus. Quis enim siccis oculis recordetur, viginti annorum adolescentulam tam ardenti fide crucis levasse vexillum, ut magis amissam virginitatem, quam mariti doleret interitum? Quis sine singultibus transeat orandi instantiam, nitorem linguae, memoriae tenacitatem, acumen ingenii? Si graece loquentem audiisses, latine eam nescire putares. Si in romanum sonum linqua se verterat, nihil omnino peregrini sermo redolebat. Jam vero, quod in Origene quoque illo Graecia tota miratur, in paucis non dicam mensibus, sed diebus, ita hebracae linquae vicerat difficultates, ut in discendis canendisque psalmis, cum matre contenderet." Budući pako, da ništ nije u stanju ožalošćenu dušu

utješiti, kao prava i iskrena sućut, nastavlja sveti otac: „Sed quid agimus? Matris prohibituri lacrymas, ipsi plangimus. Confiteor affectus meos, totus hic liber fletibus scribitur. Flevit et Jesus Lazarum, quia amabat illum. Non est optimus consolator, quem proprii vincunt gemitus, cujus visceribus emollitis, fracta in lacrymis verba desudant. Testor, mi Paula, Jesum, quem Blaesilla nunc sequitur, testor sanctos Angelos, quorum consortio fruitur, eadem me dolorum perpeti tormenta, quae pateris: patrem esse spiritu, nutritium charitate." Čovjek se nemože od milinja sa tim divnim listom razstati. Morao bi ga svega navesti, da se izvanredna njegova ljepota i rečitost oćuti. Ovdje neka bude dosta, još samo navesti, kako sveti Jero pod dvostrukim vidom i slave vječite i slave vremenite, koju je mlada pokojnica zaslužila, tješi ucviljenu majku: Sada pomisli moja Pavla, da ti negovorim ja, nego sam Isus ovako: Quid ploras? non est mortua puella sed dormit . . . Samu pako pokojnicu Blesillu navadja ovako majci govoreću: „Si unquam me amasti, mater, si tua ubera suxi, si tuis instituta sum monitis, ne invideas gloriae meae, nec hoc agas, ut a nobis in perpetuum separemur? Putas, me esse solam? Habeo pro te Mariam matrem Domini. Multas hic video, quas ante nesciebam. O quanto melior est iste comitatus. Habeo Annam quondam in evangelio prophetantem, et, quo magis gaudeas, tantorum annorum labores, ego in tribus mensibus consecuta sum." Toliko je pokojnica po smrti svoga muža u samoći živila i bogu izključivo služila. Što se pako slave i uspomene na ovom svietu tiče, koju izabranici božji tiem obilnije uži-

vaju, čim manje za njom teže, zaključuje sveti otac: „Jtaque dum spiritus hos artus regit, dum vitae hujus fruimur commeatu, spondeo, promitto, polliceor, illam mea lingua resonabit, illi mei dedicabuntur labores, illi meum sudabit ingenium. Nulla erit pagina, quae non Blaesillam sonet. Quocunque sermonis nostri monumenta pervenerint, illa cum meis opusculis peregrinabitur. Hanc in mente mea defixam legent virgines, viduae, monachi, sacerdotes. Brevis vitae spatium, aeterna memoria compensabit. Quae cum Christo vivit in coelis, in hominum quoque ore victura est. Transibit et praesens aetas, sequentur saecula post futura, quae sine amore, sine invidia judicabunt. Inter Paulae (matere) Eustochiique (sestre) nomen media ponetur. Numquam in meis moritura est libris. Audiet me semper loquentem cum sorore, cum matre." Kad slične divne stvari čovjek čita, onda istom žali, što se u naših školah osim poganskih klasika, i kršćanski naši klasici nečitaju; onda istom zavidi narodu francezkomu, u kom se listovi sv. našega Jere prevadjaju u narodni jezik, da ih odlične gospoje čitati mogu. Iz takove knjige ovo navadjam. Što se pako nas samih svećenika tiče, ovo što iz svetoga našega Jere navedoh, nek nam bude ponukom, da nijedan obred neobavimo, a da ga liepom rieči i svetom opomenom nepopratimo.

Ja sam malo prije rekao, što je od prilike nuždno, da si dar rieči, koj nam je toliko nuždan, priskrbimo; sad pako velim: najnuždniji uvjet, da si taj dar priskrbimo, jest srce ljubavju Isusovom i ljubavju puka svoga puno. Ovo jedno sve ostale nedostatke kadšto nadomjestiti može, ono se pako samo

ničim na svietu nadomjestiti neda. Nikad još, nikad nije čovjek istinu uspješno preporučio i u život priveo, koju nije duboko u svom vlastitom srdcu oćutio i svakom prilikom oživotvorio. Ako je sv. Pavao toli divan čovjek bio, to je poglavito onoj svetoj ljubavi zahvaliti imao, koja ga je s Isusom nerazriešivo združila, i koja mu je onu divnu želju iz srdca iztisnula: „cupio anathema esse pro fratribus meis". Srdce, koje ljubi Isusa, najobiljnija je knjiga, iz koje rečitost crpiti imamo. Imajmo takvo srdce, pak nam nikad rieči manjkati neće; nikad ni jednu sgodu mimoići nećemo, da spasonosnom poukom i ponukom puk svoj neokriepimo, i na borbu proti zloči neohrabrimo.

Još mi je samo jedno u tom obziru nadodati. Sv. Pavao apoštol, ko što je poznato, bojao se je, da propoviedajuć drugim sam odsudjen i odbačen nepostane; „vereor, veli on, ne, cum aliis praedicavero, ipse reprobus efficiar." Moja braćo, kad se je u tom obziru bojao i strašio apoštol naroda, koji je milošću božjom i spasonosnim djelovanjem sve ostale apoštole nadmašio; koj je toliko gospodina ljubio, da ga ništa, ni progonstvo nikakvo, ni mač, ni križ, ni smrt, da ga ni jedna moć ni ovoga ni onoga svieta od Isusa odciepiti nije mogla; koj je sunarodnjake svoje toliko ljubio, da bi dragovoljno za njihov spas žrtvom vječitoga prokletstva, kad bi moguće bilo, postao; kad se je, velim, apoštol Pavao toliko bojao i strašio, da, vršeć svećeničko i apoštoljsko zvanje, sebe samoga neizgubi i u propast nestrmoglavi: što ćemo mi istom poleg skrajne naše slabosti, nedostatnosti, poleg sto mana i pogrješaka naših reći! Što ćemo

mi reći, koji se u tom obziru možebiti ničim drugim tješiti nemožemo, nego da je ljubav i dobrota božja moć i kriepost svetih otajstva neodvisnom od naše slabosti i nevriednosti učinila; da griešnik pokornik odpušćenje grieha svojih dobiva, makar i nevriedna usta bila, koja odriešenje navješćuju, samo ako je izpovied iskrena i podpuna, kao što iskrena i podpuna biaše izpovied sina razmetnoga; samo ako je skrušenje izvrstno, kao što biaše izvrstno skrušenje očitnika u hramu božjem; samo ako je ljubav božja dušu probila, kao što biaše probila dušu Mandaliene pokornice, kad je suzami svojimi noge Isusove prala, a kosom svojom trla; da je presv. pričest zalog neumrloga života i baštine vječite, pa ma kakav bio svećenik, koj sv. oltarsko otajstvo dieli, samo ako je duša čovjeka čista i neporočna, ako je vriedno prebivalište boga i spasitelja svoga! Ali poleg svega toga, braćo, strašiti i bojati se moramo, da spas ljudski djelujuć, sami sebe ne izgubimo i neupropastimo. Svećenik kano svećenik nije svoj, nego je Isusov i puka svoga. Svećenik kano svećenik neživi sebi, nego zvanju svomu i puku svomu. Svećenik kano svećenik nit sam neživi, nit sam neumire. „Positus hic in resurectionem vel ruinam multorum in Israel". Svećenik je, kad u istini živi i milost božju uživa, povod životu i milosti cielomu stadu svomu; ali ako po nesreći neživi, mrljina je postao, koja pošast smrtnu na sve strane razprostire. Svećenik je il sunce, koje sja, il rosa, koja natapa, il žar, koj grije, il sol, koja od trulosti čuva; ili ako to nije, onda je tmina, koja svjetlo božje gasi; onda je suša, koja sjemenu proniknuti neda; onda je kvas, koj sve tiesto probija i kvari; onda je

sol izlapjela, koja ništa nehasni. Sv. Ivan Zlatousti u više put hvaljenom djelu svom, a i sveta majka crkva u redjenju samom svećenika prispodablja vojvodi, koji vojsku vodi ili na slavu i dobit, ili na poraz i propast; prispodablja kormilaru, koji ravna ladju ili u sigurnu luku, ili na brodolomni greben. I jedna i druga je prispodoba posve istinita s tom primjetbom: da dočim obični vojvoda poslje pobjede u mir, a kormilari poslje svladanoga mora u luku dolaze, mi svećenici u svetom zvanju sve jednako u ljutoj borbi, sve jednako u buri i medju opasnimi grebeni se nalazimo. Kad je tako, braćo, onda, ako ne nam samim za ljubav, a ono za ljubav Isusu i svetomu zvanju svomu, za ljubav časti i ugleda svećeničkoga stališa, za ljubav spasu duša nam povjerenih, budimo uzor i ogledalo živo puku našemu. Neima, vjerujte mi, ljepšega, častnijega, uzvišenijega i slobodnijega bića na ovom svietu, nego što je biće pravoga svećenika po srdcu Isusovu, pak makar takav svećenik na najprostijoj i najzapuštenijoj župi bio. Protivnim načinom neima bića hudjega i nesretnijega, neima bića, koje bi samim sobom i sviešću svojom u većem protuslovju živilo, većega sažaljenja vriedno bilo, nego svećenik, koj kad se u mrežu grieha i nevaljaštine zaplete, svakomu se na svietu, svakoj laži, svakoj obsjeni i svakoj kukavštini klanja, jer se je odučio jedinomu onomu klanjati, komu se je po zvanju svojem posvetio, t. j. vječitoj istini i pravdi u Isusu Krstu. Sv. Ivan Zlatousti, kao što sam jur već jedan put rekao, negdje u svojih spisih veli: „raro vidi sacerdotem cito poenitentem"; a to je posve naravno, jer svećenik, koj na čistoću duše svoje

nepazi, u neprestanom bogogrdju živi, i od rana jutra tja do kasne noći boga svoga na srdjbu i osvetu probudjuje.

Svećenik takav dieleć po obredniku svojem otajstva sveta, dieli puku svomu blago života i milosti, sebi pako doslovice: thesaurisat iram in die irae, teče hudu stečevinu srdjbe na dan srdjbe. Gledajmo dakle, braćo, da po neporočnosti i nevinosti našoj protivno bude, t. j. da se služeć obrednikom, i dieleć život i milost božju, i mi sami u životu i svakoj milosti i izvrstnosti kriepimo. Svećeničtvo, ako je dobro i kriepostno, najveći je dar božji; ako je pako nevaljalo, najveća je kazna božja, koju je običavala desnica božja na okorjeli narod židinski tada izasuti, kad je sve ostale kazne zahman izcrpila. Budimo narodu svomu, ko što po samom imenu svojem „sacerdos“ biti moramo, dar božji. Istina bog, iz naroda samoga proizlazimo, zato sve mane i nedostatke naroda svoga iz krila obitelji svojih crpimo i na sebi nosimo; ali se sjetimo, da smo upravo zato svećeničko zvanje odabrali, da se obćih mana i slaboća otresemo, da se u svakoj krieposti i valjanosti puku na čelo stavimo, da mu u istini svjetlo budemo i sol, koja od skvarenosti čuva. Sramota bi i ukor bio, da mi, koji smo se zavjetovali, da ćemo na čelo narodu stati, i naučitelji i prosvjetitelji njegovi biti, da lošiji i slabiji od njega samoga budemo. Naš siromaški narod dosta trpi. Ja sam u duši svojoj skroz na skroz uvjeren, da će narod naš sve patnje i suprotivštine svoje sretno svladati, i do svoga cilja dospjeti, samo ako mi svećenici u čestitosti i revnosti svojoj živi mu zaklon i živa mu podpora budemo. Nebude li

mu toga zaklona i nasipa bilo, dvojim vele, da li će se od potopa i poplave, koja nanj navaljuje, osloboditi. Kakva je liepa i uzvišena zadaća, biti čuvarom, zaštitnikom, spasiteljem i posvetiteljem svoga naroda u doba upravo odlučno, kad se važni odnošaji stvaraju!

Još jednom dakle, braćo, dajte, da obrednik, koji u ruke vaše stavljam, da po njem svoje sveto zvanje vršite, bude ljubavi, revnosti i čestitosti vašom puku našemu izvor poboljšanja, života i milosti, nam pako i svećenikom redovnikom da bude izvor slave i preporuke pred bogom i pred ljudmi. Amen.

U Djakovu dana 4. veljače 1878.

JOSIP JURAJ,
biskup.

O SVETOTAJSTVU KRŠTENJA.

KAKO SE KRSTE MALENA DJECA.

Svećenik pita: Kako ti je ime?	Wie heisst du?
Kum odgovara imenom, kojim će se diete krstiti: Ivan ili Kata itd.	Johann oder Katharina.
Svеć.: N. Odričeš li se vraga?	Widersagst du dem Teufel?
Kum: Odričem.	Ich widersage.
Svеć.: I svih njegovih diela?	Und allen seinen Werken?
Kum: Odričem.	Ich widersage.
Svеć.: I sve njegove gizdosti?	Und aller seiner Hoffart?
Kum: Odričem.	Ich widersage.
Svеć.: N. Vjeruješ li u boga otca svemožnoga stvoritelja neba i zemlje?	N. Glaubst du an Gott den Vater allmächtigen Schöpfer Himmels und der Erde?
Kum: Vjerujem.	Ich glaube.
Svеć.: N. Vjeruješ li u Isukrsta sina njegova jedinoga, gospoda našega, rodjenoga i mučenoga?	N. Glaubst du an Jesum Christum seinen eingebornen Sohn, unsern Herrn, der geboren ist und gelitten hat?

Kum: Vjerujem.	Ich glaube.
Sveć.: N. Vjeruješ li u duha svetoga, svetu katoličku crkvu, svetih občinu, odpuštenje grieha, pùti uzkrsnuće i život vječni?	N. Glaubst du an den heiligen Geist, eine heilige allgemeine christkatholische Kirche, Gemeinschaft der Heiligen, Ablass der Sünden, Auferstehung des Fleisches, ein ewiges Leben?
Kum: Vjerujem.	Ich glaube.

Zatim svećenik djetetu u tri puta lagano dahne u obraz veleć ujedno: Izlazi iz njega (nje) nečisti duše i ustupi mjesto svetomu duhu utješitelju.

Izza toga križa diete palcem po čelu i po prsih govoreć: Primi znamen križa kako na čelu ✠ tako na srdcu ✠ uzmi vjeru nebeskih zapoviedi; pa takav budi vladanjem, da već uzmogneš biti božjim hramom.

POMOLIMO SE.

Prošnje naše, molimo gospode, milostivo usliši, i ovoga odabranika svoga (i ovu odabranicu svoju) N. utisnućem gospodnjega križa znamenovanoga (znamenovanu) vječitom kriepošću sahrani, da nauke veličanstva slave tvoje čuvajuć po izvršenju tvojih zapoviedi zasluži dospjeti do slave preporodjenja. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Tada stavi djetetu ruku na glavu i govori:

POMOLIMO SE.

Svemožni vjekovječni bože, otče našega gospoda Isukrsta, dostoj se pogledati na ovoga svoga službenika (ovu svoju službenicu) N. koga (koju) si dostojao se zvati na naučenje vjere; iztjeraj iz

njega (iz nje) svu sliepoću srdca, raztrgni sve vražje uze, kojimi bijaše svezan (svezana), otvori mu (joj) gospode vrata svoga smilovanja, neka znamenom tvoje mudrosti uvježban (uvježbana) neima smrada nijedne požude i na ugodan miris tvojih zapoviedi veseo (vesela) ti u tvojoj crkvi služi i napreduje od dana do dana. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Sada blagoslovi sol, koja jednom blagoslovljena, može se upotriebiti i po drugi put u istu službu.

BLAGOSLOV SOLI.

Zaklinjem te, stvore soli, imenom boga otca svemožnoga ✠ ljubavju gospoda našega Isukrsta ✠ i kriepošću duha svetoga ✠. Zaklinjem te bogom živim ✠ bogom pravim ✠ bogom svetim ✠ bogom ✠ koji te je stvorio na obranu čovječjega pokolenja i puku dolazećemu po slugah svojih posvetiti zapoviedio; da u ime svetoga trojstva postaneš spasonosnim svetotajstvom za odagnanje neprijatelja. Zato molimo te gospode bože naš, da ovaj stvor soli posvećujuć posvetiš ✠ i blagoslivajuć blagosloviš ✠ da bude svim primajućim savršenim liekom, ostajućim u njihovih utrobah u ime istoga gospoda našega Isukrsta, koji ima doć suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

Tada metne malo blagoslovljene soli djetetu u usta, govoreći: N. Uzmi soli mudrosti: bila ti smilovanjem u život vječni. Odg.: Amen.

Sveć.: Mir s tobom. Odg.: I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože otaca naših, bože stvoritelju svekolike istine tebe priklonito molimo, da ovoga službenika svoga (ovu službenicu svoju) N. milostivo pogledati dostojiš se, i ovu prvu hranu soli kušajućemu (jućoj) dulje gladovati nepustiš, već da nasićen (na) hranom nebeskom vazda bude duhom živ (va) nadom radostan (na), tvomu imenu vazda uslužan (a). Privedi ga (ju) gospode, molimo te, kupalištu novoga preporodjenja, da s vjernimi tvojimi vječne darove obećanja tvojih primiti dostojan (na) bude. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zaklinjem te nečisti duše u ime otca † i sina † i duha svetoga †, da izadješ i odstupiš od ovoga (ove) službenika (ce) božjega (žje) N. Jer onaj ti zapovieda, prokleti odsudjeniče, koj je hodio nogama povrh mora i Petru tonećemu pružio desnicu.

Dakle, prokleti vraže, spoznaj si odsudu i daj čast bogu živomu i pravomu, daj čast Isukrstu sinu njegovu i duhu svetomu, pa odstupi od ovoga (ove) službenika (ce) božjega (je) N. jer ovoga (ovu) si je bog i gospod naš Isukrst dostojao zvati u svoju svetu milost i blagoslov i na studenac krštenja.

Ovdje palcem znamenuje diete na čelu, te govori: I ovaj znamen svetoga križa † koji mu mi dajemo na čelu, da ti prokleti vraže nikada neusudiš se oskvrnuti. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Sad stavlja dietetu ruku na glavu i rekne:

POMOLIMO SE.

Vječno i najpravednije tvoje pomilovanje molim gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, počętniče svjetlosti i istine za ovoga (ovu) službenika (cu) tvoga (ju) N. da ga (ju) dostojiš se prosvietliti svjetlošću svoje razumnosti: očisti ga (ju) i posveti; daj mu (joj) znanost istine, da milosti krštenja tvoga dostojnim (nom) učinjen (na) uzdrži kriepko uhvanje, pravo svjetovanje, sveti nauk. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim čita svećenik sliedeće evangjelje.

Sveć.: gospod s vami. Odg. I s duhom tvojim. Sliedeća sv. evangjelja po Mateju. Odg. Slava tebi gospode.

U ono vrieme: Privedoše k Isusu djecu, da metne ruku na njih i da se pomoli; a učenici zabranjivahu im. A Isus reče: Ostavite djecu i nezabranjujte im dolaziti k meni; jer je takovih kraljestvo nebesko. I metnuv na njih ruke, otide odanle. Odg. Slava tebi Isukrste.

Svršiv evangjelje, opomene svećenik kumove i okolo stojeće, da kleknuvši izmole: Otče naš. Zdrava Marijo. Vjerovanje.

Zaklinjem te svaki nečisti duše imenom boga otca svemožnoga † i imenom Isukrsta sina njegova, gospoda i sudca našega † i kriepošću duha svetoga † da odstupiš od ovoga stvora božjega N., koga je naš gospod dostojao se pozvati u svoju svetu crkvu, da bude hramom živoga boga i duh sveti da prebiva u njem. Po istom Isukrstu gospodu našem, koji ima doći suditi žive i mrtve i sviet po ognju. Odg. Amen.

Zatim svećenik uzme prstom malo sline iz svojih usta, i takne djetetu uha i nosnice; tičuć se pako desnog i lievog uha, govori:

Epheta; to će reć: otvori se; kad mu se pako takne nosnica, veli: **Na miris ugodnosti. A ti djavle seli, jer će se približiti sud božji.**

Zatim stavi svećenik dolnji kraj nadramnice vrhu djeteta i uvodi ga u crkvu govoreć: N. **Uljezi u božju crkvu, da imaš dio s Isukrstom u život vječni.** Odg. **Amen.**

Kad se pridje krstionici, pita svećenik kuma ili kumu, držeću diete na rukuh:

Svec.:	Je li diete kršteno?	Ist das Kind getauft?
Kum:	Nije.	Nein.
Svec.:	Kako ti je ime?	Wie heisst du?
Kum:	Ivan ili Kata.	Johann oder Katharina.
Svec.:	N. Odričeš li se vraga?	Widersagst du dem Teufel?
Kum:	Odričem.	Ich widersage.
Svec.:	I svih njegovih diela?	Und allen seinen Werken?
Kum:	Odričem.	Ich widersage.
Svec.:	I sve njegove gizdosti?	Und aller seiner Hoffart?
Kum:	Odričem.	Ich widersage.

Po tom svećenik zamoči palac u ulje katekumena i pomaže diete na prsih i medju pleći na priliku križa, govoreći:

Ja te mažem ✝ uljem spasa ✝ u Isukrstu gospodu našem, neka imaš život vječni. Odg. **Amen.**

Ovdje ako se [illegible] skine svećenik [illegible] nadramnicu [illegible] uzme bielu. [illegible] palac i pomazana [illegible]

nastavlja pitati imenom diete, koje se ima krstiti, dočim kum odgovara:

Svec.:	N. Vjeruješ li u boga otca svemožnoga, stvoritelja neba i zemlje?	N. Glaubst du an Gott den Vater allmächtigen Schöpfer Himmels und der Erde?
Kum:	Vjerujem.	Ich glaube.
Svec.:	N. Vjeruješ li u Isukrsta sina njegova jedinoga, gospoda našega, rodjenoga i mučenoga?	N. Glaubst du an Jesum Christum, seinen eingebornen Sohn, unsern Herrn, der geboren ist und gelitten hat?
Kum:	Vjerujem.	Ich glaube.
Svec.:	N. Vjeruješ li u duha svetoga, svetu katoličku crkvu, svetih občinu, odpuštenje grieha, pùti uzkrsnuće i život vječni?	N. Glaubst du an den heiligen Geist, eine heilige allgemeine christkatholische Kirche, Gemeinschaft der Heiligen, Ablass der Sünden, Auferstehung des Fleisches, ein ewiges Leben?
Kum:	Vjerujem.	Ich glaube.

Zatim krstit se imajuće diete upita svećenik izričnim imenom:

Svec.:	N. Hoćeš li se krstiti?	N. Willst du getauft werden?
Kum:	Hoću.	Ich will.

Tada kum ili kuma, ili oboje (ako ih ima dvoje) drže diete, a svećenik uzam posudu s krstnom vodom polieva glavu djeteta tripúta na priliku križa, pak uza to, ali samo jedanput, jasno i pozorno rieči izgovarajuć veli:

N. **Ego te baptizo in nomine Patris** ✝ funditur 1º **et Filii** ✝ funditur 2º **et Spiritus** ✝ funditur 3º **Sancti.**

(N. **Ja te krstim u ime otca** † polieva prvi put **i sina** † polieva drugi put **i duha** † polieva treći put **svetoga).**

Ako se dvoji, da li je kršteno ili ne, tad se ima služiti sliedećim primjerom:

N. Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris † et Filii † et Spiritus † Sancti.

(N. Ako nisi kršten, ja te krstim u ime otca † i sina † i duha † svetoga).

Zatim umoči palac u svetu krizmu i pomaže diete na tjemenu glave na priliku križa govoreć:

Bog svemožni, otac gospoda našega Isukrsta, koji te je preporodio vodom i duhom svetim i koji ti je dao odpuštenje svih grieha † (ovdje ga pomaže) on te pomazao križmom spasa u istom Isukrstu gospodu našem na život vječni. Odg. Amen.

Svec. Mir tebi. Odg.: I s duhom tvojim.

Tada pamukom ili čim sličnim otare si palac i pomazano mjesto, te stavi djetetu na glavu bielu košuljicu ili u mjesto nje bieli rubac, govoreć:

Primi haljinu bielu, koju donesi neoskvrnjenu pred sudište gospoda našega Isukrsta, da imaš život vječni. Odg. Amen.

Zatim dade njemu ili kumu goreću svieću i govori:

Primi goruću svieću i neporočan (čna) čuvaj krštenje svoje: drži božje zapoviedi, da, kad dodje gospod na pir, uzmogneš ga susresti zajedno sa svimi svetimi u nebeskom dvoru, i da imaš život vječni i živiš na vieke viekova. Odg. Amen.

Napokon svećenik rekne: N. Podji u miru, i gospod budi s tobom. Odg. Amen.

KAKO SE ODRASTLI KRSTE.

Prije svega svećenik, prirediv sve, što je gore o potrebnih pri obavljanju svetotajstva krštenja malenih rečeno, obukav košuljicu i nadramnicu ili takodjer plavetan plašt, stupa s klerici k skalinam žrtvenika, te kleknuv pobožno se bogu moli, da toliko svetotajstvo dostojno obaviti može; a da steče pomoć božju, ustav znamenuje se i ako je vremena, rekne: bože u pomoć mi priteci. Odg. Gospode pomoći mi pohiti. Slava otcu.. Kako bilo.. i t. d.

Zatim počme s klerici predpjevku: Izliti ću vrh vas vodu čistu i očistiti ćete se od svih ljaga vaših, veli gospod.

PSALAM 8.

Gospode, gospode naš! kako čudno je ime tvoje po svoj zemlji.

Jer ti je uznešena slava više nebesa.

Iz ustiju mladenaca i sisajućih stvorio si si hvalu radi neprijatelja svojih: da oboriš vraga i osvetnika.

Jer ću viditi nebesa tvoja, djelo prsta tvojih: mjesec i zviezde koje si osnovao.

Šta je čovjek, te ga se opominješ? ili sin čovječji, te ga polaziš.

Učinio si ga malo manjega od angjela, slavom i čašću vjenčao si ga, postavio si ga nad djeli ruku svojih.

Sve si metnuo pod noge njegove; ovce i volove sve, i poljske živine.

Ptice nebeske i ribe morske prolazeće morskimi stazami.

Gospode, gospode naš! kako čudno je ime tvoje po svoj zemlji.

Slava otcu i t. d.

PSALAM 28.

Prinosite gospodu sinovi božji, prinosite gospodu sinove ovnova.

Prinosite gospodu slavu i čast, dajte gospodu slavu imena njegova: poklonite se gospodu u svetom dvoru njegovom.

Glas je gospodnji nad vodom, bog veličanstva grmi; gospod je nad vodom velikom.

Glas gospodnji u krieposti: glas gospodnji u veličanstvu.

Glas gospodnji lomećega kedre: i lomi gospod kedre Libanske.

I satrti će ih kao tele Libansko: a obljubljen kao sin jednorožnih.

Glas gospoda razkida plamen ognjeni, glas gospoda potresa pustinju: potresa gospod pustinju kadešku.

Glas gospoda oprašta košute bremena, i razodieva dubrave: i u hramu njegovu sve govori slavu.

Gospod je potop naselio: i sjediti će gospod kralj u vieke.

Gospod će dati jakost narodu svomu: gospod će blagosloviti narod svoj mirom.

Slava otcu i t. d.

PSALAM 41.

Kakogod jelen teži za izvorom vode: tako duša moja teži za tobom o bože.

Žedna je duša moja boga jakoga i živoga: kad ću doći i pokazati se licu božjemu.

Suze su mi hljebom dan i noć: kad mi svaki dan govore, gdje je bog tvoj?

Toga se opominjuć, prolievala se je duša moja: jer ću preći u mjesto divna stanovanja, do doma božjega.

U glasu radosti i slave i buke praznujuće.

Što si klonula dušo moja: i zašto me smućuješ?

Uzdaj se u boga; jer ću ga još slaviti: spas lica moga i boga moga.

Meni samu smutila se duša moja: s toga ću te se spominjati od zemlje jordanske i male gore hermonske.

Bezdan bezdanu dozivlje glasom slapova tvojih.

Svi slapi tvoji i vali tvoji na mene navališe.

Danju poslao je gospod milost svoju: a noćju piesan svoju.

U mene je molitva bogu života mojega: reći ću bogu pomoćnik moj jesi.

Zašto si me zaboravio? i zašto sjetan hodim, kad me neprijatelj raztužuje?

Dok mi se prebijaju kosti moje: rugaju mi se, raztužujući mene neprijatelji moji.

Kad mi vele svaki dan: gdje ti je bog? zašto si klonula dušo moja i zašto smućuješ me?

Uzdaj se u boga jer ću ga još slaviti: spas lica moga i boga moga.

Slava otcu i t. d.

Ponavlja se predpievka. Izliti ću vrhu vas vodu čistu i očistiti ćete se od svih ljaga vaših veli gospod.

Zatim se veli: Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš. p. I neuvedi nas u napast. o. No izbavi nas od zla. p. Gospode

usliši molitvu moju. o. I vapaj moj k tebi da pridje. p. Gospod s vami. o. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, koj si nam slugam tvojim dao u izpoviedanju istinite vjere, slavu vječnoga trojstva doznati a u sili veličanstva klanjati se jedinstvu: molimo, da čvrstoćom iste vjere od svih svakda neprijazni zaštićeni budemo.

MOLITVA.

Prioni uz molitve naše, svemožni bože: te što službom poniznosti naše obaviti se ima, učinkom krieposti tvoje da se izvrši.

MOLITVA.

Dozvoli, molimo gospode odabraniku našemu, da se u svetih tajna podučen, izvorom krštenja obnovi i medju uda crkve tvoje pribroji. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Ako ih je više za krštenje, to se ova treća molitva u višebroju moli.

Zatim svećenik ide k vratam crkve i stane na prag, krštenik kraj praga. Pa ako ih je više mužkih i ženskih, to oni na desno svećeniku, a ove na lievo stanu, te svećenik pita:

Koje ime da ti bude? Kršćenik odgovara: N.

Sveć.: N. Što tražiš od crkve božje? Odg. Vjeru.

Sveć.: Što ti daje vjera? Odg.: Život vječni.

Sveć.: Ako želiš život vječni, drži zapoviedi. Ljubi Gospoda Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom pameću svojom, a bližnjega svoga kao sama sebe. U tih dvijuh zapoviedih sav je zakon i proroci. Vjera pako je,

da jednoga boga u trojstvu, a trojstvo u jedinstvu štuješ, niti sobstva miešajuć, niti bitnost razdieljujuć. Ino bo je sobstvo otca, ino sina, ino duha svetoga; al ovih trojice jedna je bitnost i jedno božanstvo.

I opet pita: N. Odričeš li se vraga? Odg. Odričem.

Pit.: I svih diela njegovih? Odg. Odričem.

Pit.: I sve gizdosti njegove? Odg. Odričem.

Zatim ga svećenik pita symbol vjere, govoreć:

Vjeruješ li u boga otca svemožnoga stvoritelja neba i zemlje? Odg. Vjerujem.

Pit.: Vjeruješ li u Isukrsta sina njegova jedinoga, gospoda našega rodjenoga i mučenoga? Odg. Vjerujem.

Pit.: Vjeruješ li u duha svetoga, svetu crkvu katoličku, obćinu svetih, odpuštenje grieha, pùti uzkrsnuće, život vječni? Odg. Vjerujem.

Na to mu svećenik dahne triput u lice. jedan put veleć:

Izlazi iz njega nečisti duše i ustupi mjesto duhu svetomu utješitelju.

Zatim mu u nakrst dahne u lice, veleć:

N. Primi ovim nadahnućem duha dobroga i blagoslov božji. † Mir s tobom. Odg. I s duhom tvojim.

Zatim ga križa palcem po čelu i prsih, veleć:

N. Primi znamenje svetoga križa tako na čelu † kako na srcu † uzmi vjeru nebeskih zapoviedi. Tako se ponašaj, da već hramom božjim biti možeš, te radostan priznaj, da si stupio u crkvu božju, izmaknuo zamkam smrti (mrzi idole, kloni se kipova) klanjaj se bogu otcu svemožnomu i Isukrstu sinu njegovu jedinomu, gospodu našemu, koji će doć suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

Ovdje je opazit, da se: Mrzi krive bogove i kloni se kipova veli katehumenu, koji s poganstva i krivobožtva prelazi. Katehumenu Židovu ili koji s Hebrejstva prelazi, mjesto toga veli se: Mrzi na nevjeru židovsku i nevjerstvo hebrejsko. Katehumenu Saracenu, Turčinu ili Perzijancu ili ma kakvomu god Muhamedovcu prelazećemu, mjesto toga veli se: Mrzi nevjeru muhamedsku i odbaci opaku družbu nevjerničtva. A krivovjerniku k crkvi katoličkoj prelazećemu, koji se, ako mu na krstu potreban način nije obdržan, krstiti ima, veli se: Mrzi krivovjersku opakost i kloni se zle družbe bezbožnjaka; ili se poimence napominje družba, iz koje katehumen dolazi.

Ako je više odabranika, sva gore rečena govore se posebice vrhu svakoga pojedinoga.

POMOLIMO SE.

(MOLITVA.)

Prosimo te gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, da ovomu slugi svomu (ovoj službenici svojoj) N. koji (koja) po noći toga vieka neizvjestan (na) i neodlučan (na) bludi, put istine i spoznanja svoga pokazati dadeš: da otvorenima očima srca svoga, tebe jedinoga boga otca u sinu a sina u otcu s duhom svetim spozna, te spoznanja toga plod i ovdje i u budućem vieku primiti dostojan (na) bude. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Ako ih je više, to se predjašnja molitva govori u višebroju i u svom spolu.

Zatim ga znamenuje znamenjem križa palcem na čelu, veleć: Znamenujem ti čelo † da primiš križ gospodov.

Na ušijuh: Znamenujem ti uši † da slušaš zapoviedi božje.

Na očijuh: Znamenujem ti oči † da vidiš svjetlost božju.

Na nozdrvah: Znamenujem ti nozdrve † da vonj milinja Isukrstova osjetiš.

Na ustijuh: Znamenujem ti usta † da sboriš rieči života.

Na prsih: Znamenujem ti prsa † da vjeruješ u boga.

Na plećih: Znamenujem ti pleća † da primiš breme službovanja njemu.

Na cielom tielu netičuć ga se rukom znamenje križa čini, veleć: Znamenujem te cieloga (cielu) u ime otca † i sina † i duha svetoga † da imaš život vječni i živiš u vieke viekova. Odg. Amen.

Ako je više odabranika predjašnje molitve i zaklinjanja govore se u višebroju i u svom spolu. Znamenovanja pako i rieči njihove govore se vrhu svakog pojedinog posebice.

POMOLIMO SE.

(MOLITVA.)

Molbe naše, prosimo te gospode, milostivo usliši, i ovoga odabranika svoga (ovu odabranicu svoju) N. kriepošću križa gospodnjega, čijim ga (ju), utisnućem znamenovasmo sačuvaj, da nauke veličanstva slave tvoje pazeć, po obdržanju zapoviedi tvojih k slavi preporodjenja dospjeti uzmogne. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

(MOLITVA.)

Bože, koji si plemena ljudskoga takov stvoritelj, da si mu takodjer popravitelj, smiluj se narodom posvojenim i novomu zavjetu odvjetak novoga djeteta pribroji, da, što sinovi obećanja naravju zadobiti nemogoše, to milošću dobivši vesele se. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Tad stavi ruku na glavu odabranika i veli:

POMOLIMO SE.

Svemožni i vječni bože, otče gospoda našega Isukrsta, dostoj se pogledati na ovoga slugu svoga (ovu službenicu svoju) N. koga (koju) si k nauku vjere svoje pozvati izvolio; svaku sliepoću srca iz njega (nje) izagnaj: razkidaj sve spone sotonske, kojimi bijaše sapet (a); otvori mu (joj) gospode vrata smilovanja svoga, da znamenjem mudrosti tvoje podučen (a), bez smrada svih požuda ostane i na sladki miris zapoviedi tvojih veseo (la) tebi u crkvi tvojoj služi i napreduje od dana do dana, te da sposobnim (na) bude, primiv liek, pristupiti k milosti krštenja. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Ako ih je više i ova i predjašnja molitva „Molbe naše" govore se u višebroju.

Zatim svećenik blagoslovi sol.

BLAGOSLOV SOLI ZA KATEKUMA.

Zaklinjem te stvore soli i. o. kao pri načinu krstiti malene str. 3.

Tad (svećenik) uzme palcem i kažiprstom soli i stavi u usta katehumenu, govoreć: N. uzmi soli mudrosti: bila ti smilovanjem u život vječni. Odg. Amen.

Sveć.: Mir s tobom. Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

(MOLITVA.)

Bože otaca naših, bože stvoritelju svekolike istine, tebe priklonito molimo, da ovoga službenika svoga (ovu službenicu svoju) N. milostivo pogledati dostojiš se, i ovu prvu hranu soli kušajućemu (ćoj) dulje gladovati nepustiš, već da nasićen (na) hranom nebeskom vazda bude duhom živ (va), nadom radostan (na), tvomu imenu vazda uslužan (na). Privedi ga (ju), gospode, molimo te, kupalištu novoga preporodjenja, da s viernimi tvojimi obećanja tvojih vječne darove primiti bude dostojan (na). Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Ako ih je više, to se pojedince govori: N. uzmi soli i. o. i predjašnja molitva: Bože otaca u višebroju.

Ako li je katehumen poganin ili od krivoboštva na vjeru prešao, blagsloviv sol, prije nego joj liek okusi, svećenik ima dodati ovu molitvu, govoreć:

POMOLIMO SE.

Gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, koji jesi, koji si bio i koji ćeš do vieka biti, komu se početak nezna, a kraj dokučiti nemože, tebe priklonito zazivljemo vrhu ovoga sluge svoga (ove

službenice svoje) N., koga (koju) si od bludnje poganske i drugovanja najružnijega izbavio: dostoj se uslišati ga (ju), koji (a) ti glavu svoju na izvoru kupališta priklanja, da preporodjen (na) vodom i duhom svetim, svukav staroga čovjeka, obuče novoga po tebi stvorenoga, i odjene odjeću neokaljanu i neoskvrnjenu i tebi bogu našemu služiti uzmogne. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Ako ih je više, predjašnja molitva govori se u višebroju.

Zatim svećenik govori samo vrhu mužkarca: Moli odabraniče, klekni i govori: Otče naš i. o. A odabranik kleknuv moli: Otče naš. A kad se je pomolio i izgovorio: Otče naš, do neuvedi nas u napast, uključno, svećenik nastavlja: Ustaj, svrši molitvu svoju i reci: Amen. A on odgovori: Amen. Na to svećenik rekne kumu: Znamenuj ga. Zatim odabraniku: Pristupi. I kum ga znamenuje na čelu palcem gvoreć: U ime otca, i sina, i duha svetoga. Na što mu svećenik načini križ na čelu govoreći: U ime otca, i sina, i duha svetoga.

Te staviv ruku nanj, veli:

POMOLIMO SE.

(MOLITVA.)

Bože Abrahamov, bože Izakov, bože Jakovljev, bože, koji si se Mojsiji slugi svomu na briegu Sinai ukazao i sinove Izraeljeve iz zemlje egipatske izveo, poslav im angjela milosrdja svoga, da ih čuva danju i noćju: tebe molimo, gospode, dostoj se poslati s neba svetoga angjela svoga, koji će takodjer čuvati i ovoga slugu tvoga N. i k milosti krštenja tvoga privesti. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

ZAKLINJANJE.

Priznaj dakle prokleti djavle odsudu svoju i daj čast bogu živomu i istinomu, daj čast Isukrstu sinu njegovu i duhu svetomu: te odstupi od ovoga sluge božjega (ove službenice božje) N., jer ga (ju) je bog i gospod naš Isukrst k svojoj svetoj milosti i izvoru krštenja zvati dostojao se: a ovo znamenje svetoga † križa koje mu (joj) mi na čelo stavljamo, da se ti prokleti djavle nigda oskvrnuti neusudiš. Po istom Isukrstu gospodu našem, koj će doć suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

Al ako je više katekumena i ovdje i u sliedećem svećenik govori u višebroju:

Molite odabranici, kleknite i govorite: Otče naš. Odabranici mole kleknuvši: Otče naš. A pošto su se pomolili i rekli Otče naš do uključno izbavi nas od zla, svećenik nastavlja: Ustajte, svršite molitvu svoju i recite Amen. I oni odgovore Amen. A kum ih znamenuje palcem na čelu govoreć: U ime otca i sina i duha svetoga. Poslie toga svećenik ih znamenuje na čelu govoreć: U ime otca, i sina, i duha svetoga. Te staviv ruku vrhu njih veli:

POMOLIMO SE

(MOLITVA.)

Bože Abrahamov, bože Izakov, bože Jakovljev, bože, koji si se Mojsiji slugi svomu na briegu Sinai ukazao i sinove Izraeljeve iz zemlje egipatske izveo, poslav im angjela milosrdja svoga, da ih čuva danju i noćju: tebe molimo, gospode, dostoj se poslati s neba svetoga angjela svoga, koji će takodjer čuvati i ove sluge tvoje N. i N. i privesti ih k milosti krštenja tvoga. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Pa opet po drugi put vrhu jednog veli: Moli odabraniče, klekni i govori: Otče naš. A odabranik kleknuv moli: Otče naš; i kad je izmolio i rekao Otče naš do uključno izbavi nas od zla, svećenik nastavlja: Ustaj, svrši molitvu svoju i reci: Amen. A on odvrati: Amen.

Tad svećenik kaže kumu: Znamenuj ga. Zatim odabraniku: Pristupi. A kum ga znamenuje palcem na čelu veleć: U ime otca, i sina, i duha svetoga. Zatim ga i svećenik znamenuje na čelu govoreć: U ime otca, i sina, i duha svetoga. Te stavi ruku vrhu njega rekav:

POMOLIMO SE.

Bože, neumrla obrano svim molećim, izbavljenje butičućim se, miru prosećim, životu vjerujućim, uzkrsnuće mrtvim, tebe zazivljem vrhu ovoga sluge tvoga N., koji proseć dar krštenja tvoga, duhovnim preporodjenjem vječnu milost postići želi: primi njega gospode, i jer si dostojao se reći: Prosite i dobiti ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvoriti će van se: pruži prosećemu dar, otvori vrata kucajućemu, da postigav vječni blagoslov nebeskoga kupališta, obećana darežljivošću tvojom kraljestva primi. Koj s otcem i s duhom svetim živiš i kraljuješ bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

ZAKLINJANJE.

Čuj prokleta sotono, zaklinjan imenom vječnoga boga i spasitelja našega Isukrsta sina njegova, sa svojom zavišću svladan, tresuć se i uzdisuć odlazi; ništa bo neimaš ti s ovim slugom božjim N. već nebeska mislećim, odricajućim se i tebe i vieka tvoga, a živećim blaženoj neumrlosti. Daj dakle

čast dolazećemu duhu svetomu, da on, s previšnje tvrdje nebeske snizaleć, i smevši varke tvoje, božanskim izvorom očišćenu grud, posvećenim bogu hramom i obitalištem stvori, i da od svega škodljivoga prošlih zločina izbavljen sluga božji, hvalu vječnomu bogu uvjek daje i blagosliva sveto ime njegovo u vieke viekova. Odg. Amen.

Pa vrhu jednoga mužkarca treći put govori: Moli odabraniče, klekni i reci: Otče naš. A odabranik kleknuv moli: Otče naš, do uključno izbavi nas od zla, pa svećenik nastavlja: Ustaj, svrši molitvu svoju i reci Amen; i on odgovara Amen.

Tada svećenik kaže kumu: Znamenuj ga. Zatim odabraniku: Pristupi, te ga kum palcem znamenuje na čelu veleć: U ime otca i sina i duha svetoga. Zatim i svećenik križa ga po čelu veleć: U ime otca i sina i duha svetoga. Pak stavlja ruku nanj veleć:

ZAKLINJANJE.

Zakljinjem te nečisti duše u ime ot † ca i si † na i du † ha svetoga, da izadješ i odstupiš od ovoga sluge božjega N.; sam bo ti onaj zapovieda, prokleti odsudjeniče, koji je po moru koracao i Petru tonućemu desnicu pružio.

ZAKLINJANJE.

Priznaj dakle prokleti djavle i. o. ponavlja se sve kao prije str. 19.

A vrhu ženske govori svećenik: moli odabranice, klekni i reci Otče naš. A ona kleknuv moli: Otče naš; pa kad se je pomolila i rekla Otče naš do uključno izbavi nas od zla, svećenik nastavlja: Ustaj, svrši molitvu svoju i reci Amen. I ona odvrati Amen.

Tad svećenik rekne kumu: Znamenuj ju; zatim odabranici: Pristupi, te ju kum palcem znamenuje na čelu govoreć: U ime otca i sina i duha svetog. Zatim ju i svećenik znamenuje na čelu govoreć: U ime otca i sina i duha svetog. Pa stavi ruku na nju i govori:

POMOLIMO SE.

(MOLITVA.)

Bože neba, bože zemlje, bože angjela, bože arkangjela, bože patriarka, bože proroka, bože apoštola, bože mučenika, bože izpoviednika, bože djevica, bože svih dobro živućih: Bože koga svaki jezik izpovieda, komu se svako koljeno prigiblje, nebesnika, zemnika i paklenjaka: tebe zazivljem gospode vrhu ove službenice svoje N., da ju sačuvati i k milosti krštenja privesti dostojiš se. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim se govori zaklinjanje: Priznaj prokleti djavlje kao gore str. 19.

Ako je više ženskih katekumena ovdje i u sliedećem svećenik govori u višebroju:

Molite odabranice, kleknite i recite Otče naš. A one kleknuvši mole Otče naš. Kad su izmolile Otče naš do uključno izbavi nas od zla, svećenik dodaje: Ustajte, svršite molitvu svoju i recite Amen. One odgovore: Amen. Svećenik kaže kumu: Znamenuj ih, zatim odabranicam: Pristupite, i kum ih palcem po čelu znamenuje veleć: U ime otca i sina i duha svetog; zatim ih i svećenik znamenuje na čelu veleć: U ime otca i sina i duha svetog. Na to stavlja ruku vrhu glave pojedince i tad u istom višebroju moli molitvu: Bože neba, bože zemlje i. o. str. 22. Zaklinjanje: Priznaj dakle prokleti duše i. o. str. 19.

Medjutim vrhu jedne samo drugi put i treći ponavlja: Moli odabranice, klekni i reci: Otče naš. A ona kleknuvši moli: Otče naš i kad je izmolila Otče naš do uključno izbavi nas od zla, svećenik dodaje: Ustaj, svrši molitvu svoju i reci: Amen. Ona odgovori: Amen. Zatim kaže kumu: Znamenuj ju, a odabranici: Pristupi, i kum ju znamenuje palcem na čelu govoreći: U ime otca i sina i duha svetog. Iza toga i svećenik ju znamenuje veleć: U ime otca i sina i duha svetog. Zatim govori molitvu: Bože Abrahamov, bože Izakov i. o. str. 19. Koju svršiv stavi joj ruku na glavu i poslje trećega znamenovanja veli:

ZAKLINJANJE.

Zaklinjem te nečisti duše otcem † i sinom † i duhom svetim † da izadješ i odstupiš od ove službenice božje N., sam bo ti onaj zapovieda, prokleti odsudjeniče, koji je rodjenomu sliepcu vid povratio i Lazara četiri dana ležećega iz groba oživio. Priznaj dakle prokleti duše i. o. str. 19.

Vrhu oboje, bilo mužko ili žensko, stavlja ruku na glavu i govori:

POMOLIMO SE.

Vječno i prepravedno pomilovanje tvoje, molim gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, početniče svjetlosti i istine, vrhu ovoga sluge svoga (ove službenice svoje) N., dostoj se svjetlošću razumnosti svoje prosvietliti ga (ju), očisti ga (ju) i posveti, daj mu (joj) pravo znanje, da dostojan (na) bude pristupiti k milosti krštenja tvoga, neka uzdrži čvrsto ufanje, pravi saviet, svet nauk, da sposoban (na) bude primiti milost tvoju. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Ako je više odabranika bilo mužkih ili ženskih predjašnje molitve i zaklinjanja govore se u višebroju i u svom spolu, kako je prvo već rečeno.

To svršiv, uhvati svećenik lievom rukom desnu odabranika blizu ramena; ili mu pruži kraj nadramnice i uvodi ga u crkvu veleć: N. udji u svetu crkvu božju, da primiš blagoslov nebeski od gospoda Isukrsta i stečeš dio š njim i svetimi njegovimi. Odg. Amen.

Ako ih je više, rekne se to u višebroju: Udjite u svetu crkvu i. o. te ih uvede kao gore.

Ušav odabranik u crkvu, pruži se na pod i pokloni se. Zatim ustane, a svećenik stavi mu ruku svoju na glavu i odabranik govori s njim symbol apoštolski i molitvu gospodnju. Tako i ako ih je više ustanu svi i skupa govore:

Vjerujem u boga, otca svemožnoga, stvoritelja neba i zemlje. I u Isukrsta sina njegova jedinoga, gospoda našega: koji je začet po duhu svetom, rodjen od Marije djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, propet umro i pokopan; snišao nad pakao, treći dan uzkrsnuo od mrtvih; uzišao na nebesa, sjedi ob desnu boga otca svemožnoga: odtud ima doć suditi žive i mrtve. Vjerujem u duha svetoga, svetu crkvu katoličku, svetih obćinu, odpuštenje grieha, puti uzkrsnuće, život vječni. Amen.

Otče naš, koji jesi na nebesih, sveti se ime tvoje, pridji kraljestvo tvoje, budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svakdanji daj nam danas, i odpusti nam duge naše, kako i mi odpušćamo dužnikom našim, i neuvedi nas u napast, već izbavi nas od zla. Amen.

Tad opet svećenik stavi ruku na glavu odabranika i govori:

ZAKLINJANJE.

Znano ti budi sotono, da te čekaju kazne, da te čekaju muke, da te čeka dan suda, dan patnje vječne, dan koji će doći kao peć goruća, u kojoj je i tebi i svim angjelom tvojim pripravljena propast vječna. Dakle prokleti i prokleti se imajući, daj čast bogu živomu i istinomu, daj čast Isukrstu sinu njegovu, daj čast duhu svetomu utješitelju, u koga ime i kriepost zapoviedam, kojigod si nečisti duše, da izadješ i odstupiš od ovoga sluge božjega (ove službenice božje) N., koga (koju) danas isti bog i gospod naš Isukrst k svojoj svetoj milosti i blagoslovu i k izvoru krštenja darom zvati dostojao se: da bude njegovim hramom po vodi preporodjenja na oproštenje svih grieha. U ime istog gospoda našeg Isukrsta koji će doć suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

Isto tako, ako ih više bude, stavlja ruku na glavu pojedinaca i govori isto zaklinjanje u višebroju i u svom spolu.

Zatim svećenik uzme palcem nešto sline iz usta svojih i takne se ušiju i nozdrva odabranika; tičuć se uha desnoga i lievoga veli: Epheta, to će reći, otvori se, a tičuć se nozdrva veli: na miris ugodnosti, i nastavi: a ti djavle seli, jer će se približiti sud božji. Tad pita odabranika: Kako ti je ime? On odgovara: N.

Pit.: N. Odričeš li se vraga? Odg.: Odričem.

Pit.: I svih njegovih djela? Odg.: Odričem.

Pit.: I sve njegove gizdosti? Odg.: Odričem.

Tad svećenik umoči palac desne ruke u sveto ulje katekumena i pomaže odabranika najpre na prsih, zatim medju plećih u križ, govoreć: Ja te mažem uljem spasa † u Isukrstu gospodu našem,

neka imaš život vječni. Odg. Amen. Mir s tobom Odg. I s duhom tvojim.

Namah zatim pamukom ili čim god sličnim obriše i palac i mjesta pomazana i nastavlja:

Izlazi nečisti duše i daj čast bogu živomu i istinitomu. Bježi nečisti duše i ustupi mjesto Isukrstu, sinu njegovu. Odstupi nečisti duše i daj mjesto duhu svetomu utješitelju.

Ako ih je više odabranika, isto biva sa svakim pojedinim; zatim vodi se odabranik krstionici, gdje se, ako ma iz koga mu drago uzroka neima ili nije pripravljena krstna voda, ista blagoslovi, kao što se nižje kazuje. A kad prispije krstionici, pita ga svećenik: Kako ti je ime? Odg. N.

Pit.: Vjeruješ li u boga otca svemožnoga, stvoritelja neba i zemlje? Odg. Vjerujem.

Pit.: Vjeruješ li u Isukrsta sina njegova jedinoga, gospoda našega, rodjenoga i mučenoga? Odg. Vjerujem.

Pit.: Vjeruješ li u duha svetoga, svetu crkvu katoličku, svetih obćinu, odpušćenje grieha, pùti uzkrsnuće, život vječni? Odg. Vjerujem.

Pit.: N. Što tražiš? Odg. Krštenje.

Pit.: Hoćeš li se krstiti? Odg. Hoću.

Tad kum ili kuma ili oboje (ako ih dvoje kumuje) pruživši ruku drže, ili se dotiču odabranika ili odabranice, koji odkrivši glavu i snimivši s vrata sve, imaju se nagnuti, medjutim svećenik, zahvativ sudićem krstne vode i trojim polievanjem u nakrst po glavi, krsti ih u ime presvetoga trojstva govoreć: N. Ego te baptizo in nomine Patris † funditur 1mo et Filii † funditur 2° et Spiritus † funditur 3° Sancti.

(N. Ja te krstim u ime ot † ca polieva prvi put i si † na drugi put i du † ha svetoga polieva treći put).

Ako se voda odtičuća s glave krštenika nerazlije po krstionici, to se ona u podmetnutu kakovu zdjelu primi i u krstionicu poslje izlije. Ako je više odabranika, to se oni pojedince pitaju i krste kao gore. Ako su mužki i ženske, onda se prije krste mužki, pak onda ženske. Al ako se razložno dvoji, da li je odabranik već kršten, svećenik veli: N. Si non est baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris † et Filii † et Spiritus † Sancti.

(N. Ako nisi kršten, ja te krstim u ime ot † ca i si † na i duha † svetoga).

Zatim umoči desni palac u sv. krizmu i pomaže odabranika po tjemenu u nakrst, govoreć:

Bog svemožni, otac gospoda našega Isukrsta, koji te je preporodio vodom i duhom svetim, i koji ti je dao odpuštenje svih grieha, on te pomazao krizmom spasa † u istom Isukrstu gospodu našem na život vječni. Odg. Amen.

Sveć. Mir s tobom. Odg. I s duhom tvojim.

Tada pamukom ili čim sličnim otare i palac i mjesto pomazano i stavi odabraniku krizmanicu ili čist ubrusac i da mu bielu rubinicu, veleć:

Primi haljinu bielu i neoskvrnjenu, koju donesi pred priestolje gospoda našega Isusa Krsta, da imaš život vječni. Odg. Amen.

I odabranik svuče prvašnje odielo, a obuče novo bielo, ili bar vanjsko bielo, koje je od svećenika dobio. Zatim mu pruži svieću goruću govoreć:

Primi goruću svieću i neporočan (na) čuvaj krštenje svoje: drži zapoviedi gospodnje, da kad gospod na pir dodje uzmogneš ga susresti u dvoru nebeskom, te živiti život vječni. Odg. Amen.

Obraćenik pako drži istu svieću goruću u ruci sve do kraja, izim kad bi se odmah i krizmao.

Zatim mu svećenik kaže: N. Podji u miru i gospod budi s tobom. Odg. Amen.

Ako je biskup prisutan, koj to zakonito obaviti može, onda se obraćenici i krizmaju, i ako je prikladno vrieme, misa se čita, kojoj obraćenici prisustvuju i pobožno svetu pričest primaju.

KAKO NADOPUNITI IZOSTAVLJENA NAD OKRŠTENIM.

Ako je radi smrtne pogibelji ili druge nužde bud diete, bud odrasao, bez sv. molitava i obreda okršten, tad čim se oporavi ili pogibelj mine, te u crkvu dodje, neka se sve, što je izpušteno, nadopuni onim načinom i obredom, koji je u krštenju djece (ako je diete) ili odraslih (ako je odrasao) propisan. Jedino valja izpušćati pitanje: hoće li se krstiti, način krštenja i polievanja, samo se govore njeke molitve i zakletve na svom mjestu preinačene i to kako sliedi.

Svećenik dakle prije nego što metne sol u usta okršteniku, metnuv ruku na glavu njegovu, veli:

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, otče našega gospoda Isukrsta, dostoj se pogledati na ovoga svoga službenika (ovu svoju službenicu) N., koga (koju) si već dostojao se zvati na nauke vjere, izagnaj iz njega (nje) svu sliepoću srdca, raztrgni sve vražje uze, kojimi bijaše svezan (na) otvori mu (joj) gospode vrata svoga smilovanja, da znamenom tvoje mudrosti uvježban (na) bez smrada svih požudah ostane, i na sladki miris tvojih zapoviedi veseo (la) ti u crkvi tvojoj služi i napreduje od dana do dana, da bude sposoban (na) uživati milost krštenja tvoga, što no je skupa sa liekom soli primio (la). Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim pokle je malo soli okršteniku u usta metnuo, veleći: N. Uzmi soli mudrosti, bila ti smilovanjem u život vječni. Odg. Amen. Govori:

POMOLIMO SE.

Bože otaca naših, bože stvoritelju svekolike istine, priklonito molimo te, da se dostojiš milostivo pogledati ovoga službenika svoga (ovu službenicu svoju) N. i ovu hranu soli kušajućemu (ćoj) nepustiš dulje gladovati, već da nasićen (na) nebeskom hranom, vazda bude duhom živ (va), nadom radostan (a), tvomu imenu vazda uslužan (a), te koga (koju) si kupalištu novoga preporoda priveo, molimo te gospode, da s vjernimi tvojimi obećanjah tvojih vječne darove postignuti dostojan (na) bude. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Poslje ovih znamenuje okrštenika na čelu znamenjem križa, govoreć:

I ovo znamenje svetoga križa †, koje mu (joj) mi na čelu dajemo, da se ti prokleti djavle nikada neusudiš pogrditi. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Metne ruku na glavu i veli:

Vječno i najpravednije pomilovanje tvoje molim gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, početniče svjetlosti i istine, za ovoga službenika svoga (ovu službenicu svoju) N., da ga (ju) dostojiš se prosvietliti svietlošću svoje razumnosti, očisti ga (ju) i posveti, daj mu (joj) znanost pravu, da bude dostojan (na) milosti krštenja tvoga, što no je primio (la); neka uzdrži kriepko ufanje, pravo svjetovanje, sveti nauk, da bude sposoban (na) sačuvati milost krštenja tvoga. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

U krštenju odraslih pako, osim onih, koja su gore navedena, kad se nadopunjuju izostavljena još treba ovo izmieniti: Prvo u zakletvi: Čuj prokleti djavle, gdje se kaže (stan priredi) nek se rekne stan je priredio. Zatim u zakletvi: Znano ti je, gdje se kaže (da bude) nek se rekne da bi bio.

BLAGOSLOV KRSTIONICE

izvan subote uzkrsne i duhovske, kada neima posvećene vode.

Najprije se krstionica opere i očisti, zatim bistrom vodom napuni. Zatim svećenik sa svojimi klerici ili takodjer drugimi svećenici, križem i dviema sviećama, tamjanom, kadionicom i posudicami s krizmom i uljem katekumena dodje ka krstionici i ondje ili pred oltarom krstionice govori obično litanije.

Te pred redkom: Da nas uslišati dostojiš se, rekne i po drugi put opetuje sliedeći redak:

Da krstionicu ovu na preporodjenje novoga poroda blago † sloviti i posvetiti † dostojiš se: Tebe molimo usliši nas.

Može se reći i manje litanije, kako se nahode u misalu, na veliku subotu, te rekav posliednji: Gospode pomiluj, svećenik govori: Otče naš i Vjerovanje, sve glasno, koje kada svrši, moli: Sveć.: Pri tebi je gospode izvor života. Odg. I u svietlu tvom vidjet ćemo svietlo. Sveć.: Gospode usliši molitvu moju. Odg. I vapaj moj k tebi prišao. Sveć.: Gospod s vami. Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, priteci svetim tajnam tvoga velikoga pomilovanja, priteci otajstvom i pošalji nam duha tvoga posinovljenja na ojačanje novih naroda, koje ti poradja krstionica, da, što se obavljati ima službom naše poniznosti; napuni se djelovanjem tvoje krieposti. Po gospodu Isukrstu sinu tvom, koji živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

ZAKLINJANJE VODE.

Zaklinjem te stvoru vode, bogom živim † bogom istinitim †, bogom svetim † bogom, koji te je u početku riečju razdielio od kopna, koga se je duh uznašao povrh tebe, koji ti je zapoviedio teći iz raja.

Sada rukom razdieljuje vodu, te malko neka izlije preko krajeva krstionice na četiri strane svieta, govoreć nadalje:

Pa ti naložio u četiri rieke zalievati svu zemlju, koji te je u pustinji gorku drvetom učinio sladkom i pitkom; koji te je izveo iz stiene, da okriepi žedjom utrudjen narod, što ga je oslobodio bio iz Egipta. Zaklinjem te Isukrstom, sinom njegovim jedinim, gospodom našim, koji te je svojom moćju u Kani Galilejskoj preobratio čudnovatim znamenjem

u vino; koji je vrhu tebe nogama hodio i u tebi od Ivana u Jordanu kršten bio; koji te je zajedno s krvju izveo iz svoga boka i zapoviedio svojim učenikom, da bi vjerujuće krstili u tebi, govoreć: Idite, učite sve narode, krsteći ih u ime otca i sina i duha svetoga; da postaneš svetom vodom, blagoslovljenom vodom, vodom, koja pere kal i čisti griehote. Tebi dakle zapoviedam svaki duše nečisti, svaka sablazni, svaka laži, izkorieni se i bjegaj od ovoga stvora vode, da, koji će se krstiti u njoj, bude im vrelom vode uzlazeće u život vječni, preporadjajuć ih bogu otcu i sinu i duhu svetomu, u ime istoga gospoda našega Isukrsta, koji će doći suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, posvetitelju duhovnih voda, priklonito molimo te, da se dostojiš pogledati na ovu službu naše poniznosti, i pošalješ angjela svetosti na ovu vodu, pripravljenu ljudem na umivanje i očišćenje, kako bi opravši griehe prijašnjega života i obrisavši krivicu, zavriedili, da, preporodjeni, postanu čisto obitavalište duha svetoga. Po gospodu Isukrstu sinu tvomu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga bog, po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Zatim neka dahne triput na vodu u tri strane po ovom liku Ψ, te vrgav tamjan u kadionicu kadi vodu. Poslje nakrižce ulievajuć u vodu ulje katekumena govori glasno:

Posvetila se i naplodila krstionica uljem spasenja preporadjajućim se iz nje na život vječni u ime otca † i sina † i duha † svetoga. Odg. Amen.

Zatim ulieva malo krizme po opisanom gore načinu, govoreć: Ulievanje krizme gospoda Isukrsta i duha svetoga utješitelja, neka bude u ime svetoga trojstva. Odg. Amen.

Uzev poslje obadvie posudice spomenutoga svetoga ulja i krizme pa od obadvie zajedno nakrižce ulievajuć, govori:

Smiešanje krizme od posvećenja, i ulja od pomazanja, i vode krstne neka bude takodjer u ime otca † i sina † i duha † svetoga. Odg. Amen.

Ukloniv posudice, uljevenu krizmu i sveto ulje pomieša desnom rukom u vodi, te škropi po svoj krstionici. Zatim otare ruke mrvicami kruha, te ako ima koga krstiti, može to odmah činiti. U slučaju, da neima nikoga za krštenje, opere ruke vodom i izlije ju u shranište.

BLAGOSLOV KRSTIONICE U NUŽDI.

Ako neima blagoslovljene krstionice, ovako se blagoslivlje:

Sveć.: Pomoć naša u ime gospodnje.
Odg.: Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć.: Gospode usliši molitvu moju.
Odg.: I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć.: Gospod s vami.
Odg.: I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.
(MOLITVA.)

Usliši nas, molimo te svemožni bože, te umiešaj svoju kriepost u sućinu ove vode, da bi opravši se u njoj zavriedio primiti i zdravlje i zajedno život vječni. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

ZAKLINJANJE.

Zaklinjem te stvoru vode imenom boga otca † svemožnoga, ljubavju gospoda našega Isu † krsta sina njegovog, i kriepošću duha † svetoga: neka se izkorieni i pobjegne od ovoga stvora vode svaka protivnička moć, svaka sotonska navala, svaka djavaoska sablazan, da bude vrelom vode uzlazeće u život vječni, a tko se u njoj krstio bude, da postane hramom boga živoga, i da duh sveti obitava u njem na odpuštenje svih grieha. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim neka svećenik pomieša sveto ulje, ako ga ima, s vodom, ulievajuć nakrižce i govoreć:

Naplodila se i posvetila ova krstionica preporadjajućim se iz nje na život vječni. Odg. Amen.

Isto tako, ako ima krizme, ulieva nakrižce i govori:

Ulievanjem krizme u ime otca † i sina † i duha † svetoga, neka postane vrelom vode uzlazeće u život vječni. Odg. Amen.

O SVETOTAJSTVU POKORE.

NAČIN ODRIEŠENJA.

Kad hoće izpovjednik odriešiti, naloži pokorniku spasonosnu pokoru, i kad ju ovaj primi, najprije govori:

Pomilovao te svemožni bog, i prostiv ti griehe poveo te u život vječni. Amen.

Zatim podigne desnu ruku prama pokorniku govoreć:

Proštenje, odriešenje i odpuštenje grieha tvojih podao ti svemožni i milosrdni gospod. Amen.

Gospod naš Isukrst te odriešio, i ja oblašću njegovom odrešujem te svake zaveze prokletstva, obustave i zabrane, u koliko mogu a ti potrebuješ. Pak ja te odrešujem tvojih grieha u ime otca †, i sina, i duha svetoga. Amen.

Ako je pokornik svjetovnjak, izpusti se rieč: obustave.

Muka gospoda našega Isukrsta, zasluge blažene Marije vazda djevice, i svih svetaca, štogod dobra učiniš i zla podneseš, neka ti budu na odpuštenje grieha, uzmnožanje milosti, i plaću vječnoga života. Amen.

Kad je mnogo pokornika može se izpustiti: Pomilovao itd. i dosta je reći: Gospod naš Isukrst itd. kao gore do onoga: Muka itd.

Ako je pako prieka nužda u pogibelji smrti, može se u kratko reći: **Ja te odrešujem od svih zaveza i grieha, u ime otca itd.**

ODRIEŠENJE OD PROKLETSTVA U SUDIŠTU VANJSKOM.

Ako svećenik dobije vlast odriešiti od prokletstva uz poseban način odriešenja, tada svakako neka poleg toga postupa; ako se pako u dozvoli veli: Ima se odriešiti običajnim crkvenim načinom, tad je ovako postupati:

1° Neka prokletnik onomu, radi čije je uvrede proklet, najprije, ako može, zadovolji. Ako pako za onda nemože, neka dade dovoljno jamstvo, ili bar, ako jamstva dati nemože, neka se zakune, da će mu, čim prije uzmogne, zadovoljiti.

2° Ako je zločin, s koga je proklet, velik, neka se zakune, da će se podvrći svemu, što mu crkva za taj slučaj naredila bude, a poimence da neće više prestupiti onoga zakona ili one naredbe, koju povriediv, podpao je zavezi.

Napokon će ga ovako odriešiti:

Pokornika pred sobom na obima koljenima klečeća, sjedeć udariti će lagano šibom ili uzicom po ledjih, govoreć čitav psalm: **Smiluj mi se gospode itd. sa Slava otcu, itd.** Zatim se digne i odkrivene glave govori: **Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš, itd.** Sveć. **I neuvedi nas u napast.** Odg. **Nego izbavi nas od zla.** Sveć. **Spasi slugu svoga (službenicu svoju), gospode.** Odg. **Vjerujućega (ću) u te, bože moj.** Sveć. **Ništa**

nenapredovao neprijatelj u njem (u njoj). Odg. **I sin nepravednosti nepoduzeo nahuditi mu (njoj).** Sveć. **Budi mu (joj) gospode tornjem jakosti.** Odg. **Proti licu neprijatelja.** Sveć. **Gospode usliši molitvu moju** Odg. **I vapaj moj k tebi prišao.** Sveć. **Gospod s vami.** Odg. **I s duhom tvojim.**

POMOLIMO SE.

Bože, komu je vlastito vazda pomilovati i prostiti: primi molbu našu, da ovoga slugu svoga (ovu službenicu svoju), koga (koju) odsuda prokletstva steže, smilovanje tvoga milosrdja milostivo odrieši. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. **Amen.**

Zatim sjedeći pokrivenom glavom veli:

Gospod naš Isukrst odriešio te, i ja oblašću njegovom i svetoga gospoda našega pape ili **prečastnoga biskupa** N ili toga **poglavara meni povjerenom, odrešujem te sveze prokletstva, komu si podpao (la)** ili **kao podpao (la) poglašen (na) radi toga čina ili razloga itd. i vraćam te obćenju i jedinstvu pravovierniká i svetim otajstvam crkve, u ime otca † i sina † i duha † svetoga. Amen.**

Ako pako svećeniku nije od poglavara propisan način odriešenja, nit je naredjeno, da običajnim i obćim načinom odrešuje, tada ipak poleg važnosti slučaja neka rečene obrede i molitve obavi; ako li pako slučaj nije baš veoma važan, moći će odriešiti rekav:

Gospod naš Isukrst itd. kao gore.

U sudištu pako nutarnjem (sviesti) neka izpoviednik imajuć oblast odriešiti od prokletstva, odrešuje načinom običnim gore u odrešenju sakramentalnom propisanim.

ODRIEŠENJE PROKLETNIKA VEĆ MRTVA.

Ako je koji prokletnik pošav s ovoga života dao znamenja skrušenosti, da mu se neuzkrati crkveni ukop, nego da se crkvenimi zagovori, u koliko je možno, pomogne, može se odriešiti ovako:

Ako lješina nije još sahranjena, neka se šiba i odrieši, kao što nižje sliedi, a zatim može se sahraniti na svetu mjestu.

Ako li je pako sahranjena na nesvetu mjestu, neka se (ako je možno) izkopa i istim načinom šiba, a poslje odriešenja neka se sahrani na mjestu svetu; ako li je nije lahko izkopati, neka se grob šiba, a zatim odrieši.

Ako je napokon sahranjena na svetu mjestu, netreba ju izkopati nego grob šibati. Kada pako svećenik šiba lješinu ili grob neka rekne predpjevku: I radovati će se gospodu kosti ponižene. Psalm. Smiluj mi se itd. Zatim nek odrešuje rekav: Vlašću meni podieljenom ja te odrešujem od sveze prokletstva, komu si podpao (la) ili komu si kao podpao (la) proglašen (na) radi takova čina, i vraćam te obćenju vjernika u ime otca † i sina † i duha † svetoga. Amen.

Zatim se moli psalm: Iz dubljina. Na kraju: Pokoj vječni daruj mu gospode. Odg. I svjetlost vječna neka mu svietli. Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš, itd. Sveć. I neuvedi nas u napast. Odg. Nego izbavi nas od zla. Sveć. Od vrata paklenih. Odg. Oslobodi gospode dušu njegovu (njezinu). Sveć. Da počine u miru. Odg. Amen. Sveć. Gospode usliši molitvu moju. Odg. I vapaj moj k tebi prišao. Sveć. Gospod s vami. Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Podieli, molimo te gospode duši sluge svoga (službenice svoje), koga (koju) je sveza prokletstva stezala, sielo odpočinka, blaženstvo mira i jasnost višnje svjetlosti. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

ODRIEŠENJE OD OBUSTAVE ILI ZABRANE IZVAN ILI U SVETOJ IZPOVIEDI.

Ako je svećeniku podieljena oblast odriešiti koga od obustave ili zabrane, niti je način strogo označen, tad može rabiti ovu formulu:

Pokornik govori: Izpoviedam se bogu itd. Sveć. Pomilovao itd. Proštenje itd.

Vlašću mi od N. podieljenom ja te odrešujem od sveze obustave ili zabrane, kojoj si radi takova čina podpao (la) ili kojoj si kao podpadši proglašen (na), u ime otca † i sina † i duha † svetoga. Amen.

Ako je pako izpovjedniku budi za sudište sviesti, budi izvanjsko podieljena oblast oprostiti od bezredja, tada poslje, kako je od grieha odriešio, neka dodade sliedeće: I istom vlašću oprašćam ti bezredje ili bezredja (ako ih je više), kojemu ili kojim si radi ovoga ili ovih razloga podpao, i usposobljujem te opet, te vraćam ti izvršivanje reda i službа tvojih, u ime otca † i sina † i duha † svetoga. Amen.

Ako neima nikakoga reda, neka se rekne: Sposobna te činim primiti sve redove, ili što ino, po glasu naredbe.

I povraćam ti naslov ili naslove nadarbine ili nadarbinâ, i poklanjam ti dohodke krivo primljene. U ime otca ✝ i sina ✝ i duha ✝ svetoga. Amen.

Svećenik neka pazi, da neprekorači svoje oblasti.

KAKO SE IZMIRUJE ODMETNIK, RAZKOLNIK, ILI KRIVOVIERNIK.

Bude kadšto da biskup župnika ili drugoga koga svećenika ovlasti za izmirenje onih, koji, pošto su ili na vjeru Muhamedovu ili na židinsku se odmetnuli, ili u razkolničtvo ili krivovjerstvo pali, pa pošto su dostojno i dostatno u vjeri katoličkoj ubavješćeni i iskreno obraćeni, u krilo majke crkve primljeni biti žele. U tom slučaju ovlaštenik naumiv odmetnika ili razkolnika ili krivovjernika (koji se prvo toga ima izpoviediti i odriešiti) izmiriti, odjeven košuljicom, nadramnicom i bielim plaštom, sjedi na stolcu pred crkvenimi vrati namieščenom, a predanj klekne izmirit se želeći, te ga pred dvojicom svjedoka ovako izpituje:

Sveć. Vjeruješ li dvanest članaka vjere? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li u boga otca svemožnoga stvoritelja neba i zemlje? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li u Isukrsta sina njegova jedinoga gospoda našega? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li da je začet po duhu svetom, rodjen od blažene djevice Marije? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li, da je mučen pod Poncijem Pilatom propet umro i pokopan? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li, da je snišao nad pakao? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li, da je treći dan uskrsnuo od mrtvih? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li, da je uzišao na nebesa i sjedi ob desnu boga otca svemožnoga? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li, da će doći sudit žive i mrtve? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li u duha svetoga? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li u svetu crkvu katoličku, svetih obćinu? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li odpušćenje svih grieha? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li puti uskrsnuće i život vječni? Odg. Vjerujem.

Po tom digne se ovlašteni svećenik i govori vrhu njega klečećega naprosto ovo:

Zaklinjem te duše nečistnjače bogom otcem svemožnim, i Isukrstom sinom njegovim, i duhom svetim, da odstupiš od ovog sluge božjega, koga bog i gospod naš od bludnja i zavadjanja tvoga osloboditi, i k svetoj majki crkvi katoličkoj i apoštolskoj zvati dostojava se. On sam ti zapovieda prokleti odsudjeniče, koji je za spas ljudski trpio, umro i pokopan bio i tebe i silu tvoju savladao, te je uzkrsnuo, uzišao na nebesa, odkud će doći suditi žive i mrtve i sviet ognjem.

Zatim odrešuje obraćenika pred sobom klečećega od prokletstva većega držeć se onoga, što je prvo o tom rečeno. I znamenuje ga desnim palcem po čelu znamenjem križa govoreć:

Primi znamenje križa † Isukrstova i kršćanskoga, koje prije primljeno nisi čuvao, nego hudo zaveden povrgao si.

Na to obraćenik ustane, svećenik ga lievom svojom primi za desnicu i veli:

Unidji u crkvu božju, od koje si nesmotreno zabludio, i znaj da si zamci smrti izmaknuo, kloni se idola, vrzi svaku opakost ili praznovjerje krivoviersko (ili pogansko ili žudinsko). Štuj boga otca svemožnoga, i Isukrsta sina njegova i duha svetoga, jedinoga živoga i pravoga boga i nerazdieljivo trojstvo.

Po tom držeć ga za desnu vodi ga k velikomu žrtveniku, gdje obraćenik na najnižjem stupnju klekne, a svećenik stojeć na sredini žrtvenika obrnut k njemu govori:

Svemožni vječni bože, ovu ovcu tvoju iz raljah vučjih tvojom kriepošću izbavljenu, otčinskom ljubavju primi i stadu svomu blagom milošću upodobi: da se šteti obitelji tvoje naprijatelj neveseli, nego da se nad obraćenjem i izbavljenjem njenim crkva tvoja kao blaga majka nad nadjenim sinom raduje. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Bože, koji čovjeka na tvoju sliku sazdana milostivo obnavljaš, koga si čudnovato stvorio, pogledaj milostivo na ovoga slugu svoga, i što se je sliepoćom njegova neznanstva a neprijateljskom i vražjom varkom podkralo, to blagost tvoga proštenja odpusti i odrieši, i da se svetim žrtvenikom tvojim, primiv učešće istine tvoje, povrati. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim sjedne tu svećenik na stolac i pita ga opet o vjeri katoličkoj:

Sveć. Vjeruješ li u boga otca svemožnoga, stvoritelja neba i zemlje? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li u Isukrsta sina njegova jedinoga rodjenoga i mučenoga? Odg. Vjerujem.

Sveć. Vjeruješ li u duha svetoga, svetu crkvu katoličku, svetih obćinu, odpuštenje grieha, puti uzkrsnuće, život vječni poslje smrti? Odg. Vjerujem.

Sveć. Čovječe odričeš li se vraga i angjela njegovih? Odg. Odričem.

Sveć. Odričeš li se krivobožtva, ili opakosti krivovjerske, ili praznovierja žudijskoga? Odg. Odričem.

Sveć. Želiš li biti i živiti u zajednici svete vjere katoličke? Odg. Želim.

Iza toga može dat jasno izgovoriti cielu izpovied vjere, taknuv se na kraju sv. evangelja.

IZPOVIEST VIERE.

Ja N. tvrdo vjerujem i izpoviedam sve i poječdino, što je u vjerovanju, kojim se sveta rimska crkva služi; poimence:

Vjerujem u boga otca svemožnoga, stvoritelja neba i zemlje, svega vidiva i nevidiva. I u jednoga gospoda Isukrsta, sina božjega, jedinorodjenoga i po otcu rodjenoga prije svih viekova. Boga od boga, svietlo od svietla, boga pravoga od boga pravoga, rodjenoga a ne stvorenoga, jednobitnoga s otcem, po kom su sva stvorena. Koji radi nas ljudi i radi našega spasa s nidje s neba. I upûti se po duhu svetom iz blažene djevice Marije i čovjekom posta. Razpet takodjer radi nas pod Poncijem Pilatom, mučen i pokopan. I uzkrsnu treći

dan po pismu. Uzidje na nebo, sjedi ob desnu otca. I opet ima doći sa slavom suditi žive i mrtve, koga kraljestvu nebude kraja. I u svetoga duha gospoda i životvornoga, koji od otca i sina izhodi. Koji je s otcem i sa sinom skupa poštovan i slavljen, koji je govorio po prorocih. I u jednu, svetu, katoličku, i apoštolsku crkvu. Izpoviedam jedno krštenje na odpuštenje griêha, i očekujem uzkrsnuće mrtvih i život dojdućega vieka. Amen.

Stalno priznajem i prihvaćam apoštolska i crkvena predanja i druge te crkve naredbe i ustanove. Prihvaćam takodjer sveto pismo po onom smislu, što ga je držala i drži sveta mati crkva, koju pristoji suditi o pravom smislu i tumačenju sv. pisma, niti ću ga ikada nego po jednodušnom mnienju otâca razumievati i tumačiti.

Izpoviedam takodjer, da je sedam pravih i istinih otajstva novoga zakona, Isukrstom gospodom našim ustanovljeno na spas rodu ljudskomu, ako i nisu svakomu svà nuždna; poimence: krštenje, potvrda, presveto oltarsko otajstvo, pokora, posliednja pomast, red i ženitba, i da ta otajstva milost daju. I od ovih krštenje, potvrda i red nemogu se bez svetogrdja ponoviti. Prihvaćam takodjer obične i primljene obrede katoličke crkve pri svečanom obavljanju spomenutih otajstva. Sve i pojedino, što je o griehu iztočnom, ob opravdanju u svetom saboru tridentinskom zaključeno i izjavljeno, sve priznajem i prihvaćam.

Izpoviedam takodjer, da se u misi prikazuje bogu pravo, istino i pomirljivo posvetilište za žive i za mrtve; i da je u prosvetom oltarskom otajstvu pravo, istino i bivsteno tielo i krv gospoda našega Isukrsta, s dušom i božanstvom njegovim, i da se

tuj pretvara cielo bivstvo kruha u tielo, cielo bivstvo vina u krv, koje pretvaranje crkva katolička presućnošću nazivlje.

Izpoviedam dalje, da se i pod jednim samo oblikom sav i cio Isukrst i pravo otajstvo prima; držim za stalno, da ima mjesto očišćenja, i da se dušam ondje pridržanim molitvami pravovjernih i dobrimi djeli pomaže. Na isti način, da se i sveti s Isukrstom kraljujući imaju štovati i zazivati, i da oni za nas molitve bogu prikazuju; pak njihove moći da se štovati imaju. Stanovito tvrdim, da se slike Isusa, blažene djevice Marije i drugih svetih imaju držati, i dostojno štovanje i čast da im se ima izkazivati.

Tvrdim takodjer, da je oblast opraštati samim Isukrstom crkvi ostavljena, i da je vršenje te oblasti puku kršćanskomu spasonosno.

Priznajem, da je sveta, katolička i apoštolska rimska crkva mati i učiteljica svih crkava; te rimskomu papi, nasljedniku blaženoga Petra, poglavice apostolskoga, posluh obećajem i prisižem. Primam takodjer bez svake sumnje sva ona, koja su po svetih pravilih i saborih sveobćih, osobito po sv. saboru Tridentinskom i obćenitom Vatikanskom potvrdjena, zaključena i izjavljena, naročito o primatu Rimskoga pape i nepogrešivu naučiteljstvu njegovu; sva pako tomu protivna, kao i krivovjerstva kojagod bila, a crkvom odsudjena, odbačena i prokleta, i ja odsudjujem, odbacujem i proklinjem. Ovu pravu katoličku vjeru, izvan koje se nitko spasiti nemože, koju sad voljno izpoviedam i izkreno držim, tu istu cjelovitu, neozledjenu do krajnjega žića časa stalno ću (božjom pomoćju) držati i izpoviedati, i od mojih podčinjenih, ili mojoj

brigi izručenih, da se drži uči i tumači, koliko do mene bude, nastojati ću. Ja isti N. to obećajem, zavjetujem i prisižem; tako me bog pomagao i ovo sveto božie evangjelje. (Ova ista izpovied vjere u njemačkom jeziku nalazi se na koncu obrednika u dodatku.)

Zatim ustane svećenik, a obraćenik pridje k nogama njegovima i klekne; svećenik stavi desnicu svoju na glavu njegovu i (rekne) govori:

POMOLIMO SE.

Gospode bože svemožni, otče gospoda našega Isukrsta, koji si se dostojao ovoga slugu svoga (ovu službenicu svoju) iz bludnje poganske, ili iz opake laži krivovjerske, ili iz praznovjerja žudinskoga dobrostivo izbaviti, i k svetoj crkvi svojoj prizvati, ti, gospode, pošlji u njega duha svetoga posvetitelja s nebesa. Odg. Amen.

Duha mudrosti i razuma. Odg. Amen.

Duha svjeta i krieposti. Odg. Amen.

Duha znanja i pobožnosti. Odg. Amen.

Napuni ga svjetlom sjajnosti svoje, da se u ime gospoda našega Isukrsta znamenuje † krstom u život vječni. Odg. Amen.

To dovršiv, obraćenik prisustvuje službi, što ju isti svećenik drži, i poslje pričesti primi iz ruku njegovih sv. tielo. Poslie mise primi svećenik podpis svjedôka, koji su svemu tomu prisustvovali, da je obraćenik izpoviest vjere i ostalo zaisto položio. I to pismeno ima biskupu poslati.

O SVETOTAJSTVU OLTARA.

KAKO SE DIELI SVETOTAJSTVO OLTARA.

Svećenik hoteć dielit ovo sveto otajstvo dade zapaliti dvie svieće na oltaru, i odjenuv se u bielu košuljicu i naramenicu onoga dana pridje k oltaru i izvadi ciborium, dočim poslužnik u ime pokornikovo moli obćenitu izpovied: Izpoviedam se bogu itd. Zatim misnik: Smilovao vam se svemožni bog, i prostiv vam griehe priveo vas u život vječni. Odg. Amen. — Proštenje, odriešenje † i odpuštenje grieha vaših udielio vam svemožni i milosrdni gospod. Odg. Amen.

Uzam presvetu česticu u ruke, obrne se k puku ter govori glasno:

Evo jaganjac božji, evo koji odnima griehe svieta; i odmah pridaje: Gospode, nisam dostojan, da unidješ pod krov moj, nego samo reci rieč, i ozdraviti će duša moja. Što se triput govori. Zatim pričešćuje govoreć:

Tielo gospoda našega Isukrsta sačuvalo dušu tvoju za život vječni. Amen.

Svršiv pričest i vrativ se k oltaru može moliti:

O sveta gostbo, na kojoj se Isukrst prima, iznova se spomen muke njegove slavi, pamet se milošću napunjuje, i zalog nam se buduće slave daje.

Sveć. Kruh s neba dao si jim.
Odg. Imajući u sebi svaku nasladu.
U vrieme uskrsno pridaje se: Alleluja.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si nam pod čudnovatim otajstvom muke svoje spomen ostavio, dopusti nam, molimo te, tako štovati otajstva tiela i krvi tvoje, da vazda oćutimo u sebi plod tvoga odkupljenja. Koji živeš i kraljuješ s bogom otcem u jedinstvu duha svetoga, bog po sve vieke viêka. Amen.

U vrieme uzkrsno govori se molitva:

Ulij nam, gospode, duha svoje ljubavi, da koji si nas nasitio uzkrsnimi svetotajstvi, tvojom milošću da nas učiniš složne. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim izpraviv desnicu, blagosivlje one, koji su se pričestili, govoreći: Blagoslov boga svemožnoga otca † i sina † i duha † svetoga. Odg. Amen.

Ako se pričest dieli pod missom, vrati se, poslje kako je pričestio, k oltaru negovoreć ništa i neblagoslivajuć pričestivše se.

O SVETOTAJSTVU PRIČESTI PRI BOLESTNIKU.

Ako se desi, da je pričest na daleko nositi, valja ju pristojno spremiti u burzu, a ovu o vrat objesiti, da se ne izgubi. Putem može se moliti pjesan: Smiluj mi se bože; ili druga koja pobožna molitva, krunica, litanije itd., a ulazeć u stan, gdje bolestnik leži, rekne se:

Sveć. Mir ovoj kući.
Odg. I svim prebivajućim u njoj.

Položiv otajstvo na stol, poškropi nemoćnika i sobu svetom vodom govoreć:

Predpj.: Poškropit ćeš me, gospode, izopom, i očistiti ću se; oprati ćeš me i bit ću bjeliji od sniega.

Okolo stojeći padnu na koljena, i reče se prvi redak pjesni 50. t. j.: Smiluj mi se bože, po velikom milosrdju tvojem. Slava otcu i sinu i ostala; zatim predpj.: Poškropit ćeš me itd.

Sveć. Pomoć naša u ime gospodnje.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode, usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Usliši nas, gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, i dostoj se poslati svetoga angjela tvoga s nebesa, koji da čuva, njeguje, štiti, brani, pohadja i zaklanja sve prebivajuće u ovom prebivalištu. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Ovo rekav, pristupi svećenik k bolestniku, da vidi, jeda li je dobro pripravljen primiti sv. poput-

binu, i da li bi izpovjedio koji grieh, te neka ga sasluša i odrieši, premda bi se morao napred već izpovjedit, ako to nužda nebi inače zahtievala. Zatim izmoliv po običaju obćenitu izpovied ili sam bolestnik, ili koji drugi u ime bolestnika, svećenik rekne: **Smilovao vam, itd. Proštenje, itd.**

Zatim pokleknuv uzme otajstvo iz posude, i podignuv ga pokazuje bolestniku, govoreć: **Evo jaganjac božji, evo koj odnima griehe sveta,** i po običaju nek tri puta opetuje: **Gospode, nisam dostojan, da unidješ pod krov moj; nego samo reci rieč, i ozdraviti će duša moja.** I bolestnik skupa sa svećenikom neka moli iste rieči, bar jedanput, tihim glasom; te dajuć svećenik bolestniku poputbinu neka rekne: **Primi brate (sestro) poputbinu tiela gospoda našega Isukrsta, koji te sačuvao od opakoga dušmanina, i poveo u život viečni. Amen.**

Ako se pako pričest nedaje u ime poputbine, neka rekne načinom redovitim: **Tielo gospoda našega Isukrsta itd.**

Ako smrt prieti, te je pogibeljno zavlačiti, to se iza rieči: **Smilovao vam itd.,** izpustiv prediduće molitve ili djelomice ili posvema, odmah dieli poputbinu.

Zatim svećenik opere prste, ništa nerekav, a bolestniku neka se dade opranje. Na to veli sveć.: **Gospod s vami.** Odg. **I s duhom tvojim.**

POMOLIMO SE.

Gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, tebe uzdano prosimo, da primajućemu bratu našemu (sestri našoj) bude sveto tielo gospoda našega Isukrsta sina tvoga, koli tielu, toli duši na viekoviti liek. Koji s tobom živi i kraljuje itd.

Ova svršiv, ako bi preostala koja presveta čestica, te bi ju trebalo natrag nositi u crkvu, to se putem moli pjesan: **Hvalite gospoda s nebesa;** ili druge pjesni i hymni, kako već dopušća vrieme. A kad dodje u crkvu, položi otajstvo na oltar, poklekne, i moli: Sveć. **Kruh s neba dao si njim.** Odg. **Imajući u sebi svaku nasladu itd.** kao što je naznačeno na str. 48. pri dieleniu svetoga oltarskoga otajstva.

POSLIEDNJE POMAZANJE.

KAKO SE POSLIEDNJE POMAZANJE OBAVLJA.

Došav do mjesta, gdje bolestnik leži, svećenik ulažeć u sobu, veli: **Mir kući ovoj.** Odg. **I svim prebivajućim u njoj.**

Zatim metnuv ulje na stol, odjeven košuljicom i plavom nadramnicom, pruži križ bolestniku, da ga poljubi, i odmah zatim u nakrst poškropi s blagoslovljenom vodom i sobu i okolo stojeće, govoreć predpjevku:

Poškropit ćeš me, gospode, izopom, i očistiti ću se, oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega. Zatim ako se bolestnik želi izpovjediti, izpovjedi ga i odrieši, pa ga pobožnjom riečju tješi, te o sili i djelovanju ovoga svetotajstva, ako vrieme dopušća, podučava, i ako je potrebno, dušu mu kriepi i bodri nadom u život vječni.

Iza toga govori stih: **Pomoć naša u ime gospodnje.** Odg. **Koji stvori nebo i zemlju.** Sveć. **Gospod s vami.** Odg. **I s duhom tvojim.**

POMOLIMO SE.

Unišlo, gospode Isukrste, s ulazkom naše poniznosti u kuću ovu vječno blaženstvo, sreća božanska, čisto veselje, plodna ljubav, vječno zdravlje, nebilo ovdje pristupa nečistnjaku; angjeli mira

došli amo, a nestalo iz ove kuće svakoga zlobnoga razdora. Uzveličaj, gospode, vrhu nas sveto ime tvoje, i blago † slovi našemu razgovoru, posveti naše poniznosti ulazak, ti koj svet i milostiv jesi, i ostaješ s otcem i duhom svetim u vieke viekova. Amen.

Molimo, i prosimo gospoda našega Isukrsta, da blagoslivajuć blago † slovi ovo prebivalište, i sve prebivajuće u njem, i da im dade dobra angjelja čuvara, te da ih skloni služiti sebi i promatrati čudnovata zakona svoga; odvratio od njih sve neprijateljske vlasti, izbavio ih svakoga straha i smetnje, te zdrave u ovom prebivalištu čuvati ih dostojao se. Koji s otcem i duhom svetim živi, i kraljuje bog u sve vieke vieka. Amen.

POMOLIMO SE.

Usliši nas, gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, i dostoj se poslati svetoga angjelja svoga s nebesa, koji da čuva, njeguje, štiti, brani, pohadja i zaklanja sve prebivajuće u ovom prebivalištu. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Te molitve, ako vrieme nedopušća, mogu se čestimice ili sve izpustiti. A zatim po običaju svršiv obću izpovjed, svećenik govori: **Smilovao ti se svemožni bog, i oprostiv ti griehe tvoje priveo te u život vječni. Amen.** I: **Prošćenje, odriešenje i odpušćenje grieha tvojih udielio ti svemožni i milosrdni gospod.**

Prije nego svećenik počme mazati bolestnika, treba mu opomenuti prisutne, da zanj mole, i ako je poleg mjesta, vremena i prisutnih naručno, nek mole sedam psalama pokorničkih s litanijami, ili druge molitve, dok on svetotajstvo pomazanja obavi.

Na to odmah veli: U ime otca †, i sina †, i duha † svetoga, izčezla iz tebe svaka sila djavaoska po stavljanju ruku naših, i po zazivanju svih svetih angjela, arkangjela, patriarka, proroka, apostola, mučenika, izpovjednika, djevica i svih svetih skupa. Amen.

Zatim umočiv palac u sv. ulje, u nakrst maže bolestnika na mjestih ovdje pobilježenih, govoreć pri svakom mjestu rieči forme ovako:

Za oči: Per istam sanctam unctionem †, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi dominus, quidquid per visum deliquisti. Amen.

(Ovim svetim pomazanjem †, i preblagim milosrdjem svojim, prostio ti gospod, što god si vidom sagriešio (la). Amen.)

Za svakim pomazanjem otare svećenik svježim vavoljkom pamuka ili čim sličnim pomazana mjesta, vavoljke postavi u čist sud, te posle odnese u crkvu, sažeže, a pepeo vrgne u shranište.

Za uha: Per istam sanctam unctionem †, et suam piisimam misericordiam, indulgeat tibi dominus, quidquid per auditum deliquisti. Amen.

(Ovim svetim pomazanjem †, i preblagim svojim milosrdjem, prostio ti gospod, štogod si sluhom sagriešio (la). Amen.)

Za nosnice: Per istam sanctam unctionem †, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi dominus, quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

(Ovim svetim pomazanjem †, i preblagim svojim milosrdjem, prostio ti gospod, štogod si vonjem sagriešio (la). Amen.)

Za usta stisnuv ustnice: Per istam sanctam unctionem †, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi dominus, quidquid per gustum, et locutionem deliquisti. Amen.

(Ovim svetim pomazanjem †, i preblagim svojim milosrdjem, prostio ti gospod, štogod si okusom, i govorom sagriešio (la). Amen.)

Za ruke: Per istam sanctam unctionem †, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi dominus, quidquid per tactum deliquisti Amen.

(Ovim svetim pomazanjem †, i preblagim svojim milosrdjem, prostio ti gospod, štogod si opipom sagriešio (la). Amen.)

Za noge: Per istam sanctam unctionem †, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi dominus, quidquid per gressum deliquisti. Amen.

(Ovim svetim pomazanjem †, i preglagim svojim milosrdjem, prostio ti gospod, štogod si hodom sagriešio (la). Amen.)

Za bedra, ili bubrege: Per istam sanctam unctionem †, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi dominus, quidquid per lumborum delectationem deliquisti. Amen.

(Ovim svetim pomazanjem †, i preblagim svojim milosrdjem, prostio ti gospod, štogod si nasladom bedara sagriešio (la). Amen.)

Ovo pomazanje bedara uvjek se izpusti kod ženskih, a i kod mužkih, koji se radi bolesti jedva ili bez pogibelji okrenuti nemogu.

Svršiv to svećenik govori: Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš . . . Sveć. I neuvedi nas u napast. Odg. Već izbavi nas od zla. Sveć. Spasi službenika svoga (službenicu svoju). Odg. Bože moj, ufajućega (će) se u te. Sveć. Pošlji mu (joj), gospode, pomoć sa svetišta. Odg. I sa Siona brani ga (ju). Sveć. Budi mu (joj)

gospode toranj jakosti. Odg. Proti licu neprijatelјevu. Sveć. Ništa ne uspio neprijatelj proti njemu (njoj). Odg. I sin nepravednosti nenahudio njemu (njoj). Sveć. Gospode poslušaj molitvu moju. Odg. I vapaj moj k tebi prišao. Sveć. Gospod s vami. Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Gospode bože, koji si po apoštolu svom Jakobu govorio: Boluje li tko izmed vas, taj uvedi svećenike crkve, da se mole vrhu njega, mažuć ga uljem u ime gospodnje, i molitva vjere spasiti će bolestnika, i olakšati će mu (joj) gospod. I ako je u griesih, prostiti će mu (joj) ih. Izvidaj, molimo odkupitelju naš, milošću duha svetoga nemoć bolestnika ovoga, i zacieli rane njegove (njezine), oprosti griehe, te sve boli duše i tiela od njega (nje) ukloni, a podpuno zdravlje i snutra i svana milostivo povrati, da pomoćju milosrdja tvoga zdrav uz prvašnje dužnosti prione. Koji s otcem, i duhom svetim živiš, i kraljuješ bog po sve vieke vieka. Amen.

POMOLIMO SE.

Obazri se gospode, molimo, na službenika (cu) svoga (ju) bolešću tiela svoga iznemogla (lu), i okriepi dušu, koju si stvorio, da kaznom tvojom popravljen (na) osjeti, da je tvojim liekom ozdravio (la). Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, koji milost blagoslova svoga u bolno tielo ulievajuć, stvor svoj mnogostrukim milosrdjem čuvaš: na zazivanje imena svoga priteci, da službenika svoga

(službenicu svoju) od bolesti oslobodjena (nu), i zdravljem nadarena (nu), desnicom svojom podigneš, kriepošću pokriepiš, silom obraniš, i svetoj crkvi svojoj, sa svakim željenim blagoslovom povratiš. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Na kraju, poleg stanja osobe, može spasonosne opomene dati, da se njimi bolestnik za smrt u gospodu pokriepi, i navale nečistnjaka da suzbije.

Zatim ostavi uz njega vodu blagoslovljenu i propelo, da ga često pogleda, i u nabožnosti svojoj poljubi i ogrli. Ukućane, i dvoritelje bolestnika treba opomenuti, da ako bi se bolest pogoršala, i bolestnik izdisati pričeo, s mjesta svećenika zvonu, da umirajućemu (joj) pomogne, i dušu mu (joj) bogu preporuči. Ona pako, koja spadaju na posjet i brigu bolestnika, zatim na pomoć umirajućih, na preporuku duše, i na pokop nižje će sliediti.

SEDAM POKORNIČKIH PSALAMA S LITANIJAMI,

što no se pri dielenju sv. pomasti bolestniku, kao i u svakoj drugoj potrebi, moliti mogu.

Predpjevka: Nemoj se spomenuti.

PSALAM 6.

Gospode, nemoj me pokarati u gnjevu svom, niti me kazniti u jarosti svojoj.

Smiluj mi se, gospode, jer sam nemoćan: ozdravi me, gospode, jer su smućene kosti moje.

I duša je moja smućena veoma: a ti, gospode, dokle ćeš?

Obrati se, gospode, i izbavi dušu moju: pomozi mi radi milosrdja svoga.

Jer mrtvi nespominju tebe: a u paklu tko će te slaviti?

Iznemogoh uzdišući, svaku noć kvasim odar svoj: suzami svojimi natapam postelju svoju.

Smućeno je od žalosti oko moje: postarao sam se medju svimi svojimi neprijatelji.

Odstupite od mene svi, koji činite nepravdu: jer je gospod uslišao glas plača moga.

Uslišao je gospod molbu moju: gospod je molitvu moju primio.

Neka se postide i smute veoma svi neprijatelji moji: neka se obrate i zasrame brzo.

Slava otcu . . . itd.

PSALAM 31.

Blago onim, kojim su oproštene opačine: i kojim su pokriveni griesi.

Blago čovjeku, koga gospod nije okrivio s grieha, i u čijem duhu neima lukavštine.

Jer sam mučao, ostariše kosti moje, dok vapijah po vas dan.

Jer dan i noć tištaše me ruka tvoja: obratio sam se u nevolji svojoj, probadalo bo me dračje.

Grieh svoj kazah tebi: i krivice svoje nezatajih.

Rekoh: izpoviediti ću proti sebi opačinu svoju gospodu: i ti si oprostio zloću grieha moga.

Zato moliti će se tebi svaki svetac, u vrieme prigodno.

I zato poplava mnogih voda: neće se k njemu približiti.

Ti se utočišće moje u nevolji, koja me je okružila: ti si radost moja, izbavi me od onih, koji su me obkolili.

Dati ću ti razum, i učiti ću te put ovaj, kojim da ideš: držati ću čvrsto na tebi oči svoje.

Nemojte biti kako konj i mazga, koji neimaju razuma.

Kojim uzdom i žvalami valja pritegnuti gubicu: kad neidu k tebi.

Mnoge muke ima giešnik: a onoga, koji se uzda u gospodu, obastrieti će milosrdje.

Veselite se u gospodu, i radujte se pravednici: i veselite se svi, koji ste pravoga srca.

Slava otcu itd.

PSALAM 37.

Gospode, nemoj me karati u gnjevu svom: niti me kazniti u jarosti svojoj.

Jer striele tvoje ustrieliše me: i ruka me tvoja tišti.

Neima zdravlja u tielu mom od gnjeva tvoga: neima mira u kostih mojih od grieha mojih.

Jer bezakonja moja izadjoše vrh glave moje: kao težko breme otežaše mi.

Iztruniše i zagnojiše se rane moje: od bezumja moga.

Jadan postadoh i sguren veoma: vas dan idem sjetan.

Jer su boci moji puni poruga: i neima zdrava mjesta na tielu mom.

Izmučen sam i ponižen veoma: ričem od vapaja srca svoga.

Gospode, pred tobom je svaka želja moja: i uzdisanje moje nije od tebe sakriveno.

Smućeno mi je srce, ostavila me je snaga moja: i vid očiu mojih, i njega mi neima.

Prijatelji moji, i drugovi moji: približiše mi se, i stadoše.

A koji uza me bijahu, na daleko stajahu: i silu činjahu, koji su tražili dušu moju.

I koji su mi zlu radi, govore stvari lažljive: i po vas dan misle o prevari.

A ja kao gluh nečujem, i kao niem, koji neotvara usta svojih.

I ja sam kao čovjek, koji nečuje: ili neima u ustiuh svojih pravdanja.

Jer sam se u te, gospode, uzdao: ti ćeš me uslišati: gospode, bože moj.

Jer rekoh: da se nevesele nada mnom neprijatelji moji: i da se nerazmeću nada mnom, kad se spotakne noga moja.

Jer sam pripravan na biče: i bol moja svagda mi je pred očima.

Priznati ću krivicu svoju: i tugovati ću radi grieha svoga.

Neprijatelji moji žive, jači su od mene: i sila ih ima što me nenavide na pravdi.

Koji mi vraćaju zlo za dobro, ozloglašuju me zato, što sam pristao za dobrim.

Neostavi me, gospode, bože moj: nemoj se udaljiti od mene.

Pohiti u pomoć meni, gospode, spasitelju moj.

Slava otcu itd.

PSALAM 50.

Smiluj mi se bože: po velikom milosrdju svom. I po množtvu smilovanja svojih, uništi opačinu moju.

Operi me još boljma od opačine moje, i od grieha moga očisti me.

Jer ja znam opačine svoje: i grieh je moj jednako proti meni.

Samomu tebi sgrieših, i zlo učinih pred tobom: da se opravdaš u govorih svojih, i svladaš, kada sudiš.

Gle u opačinah začet sam: i u griesih zače me majka moja.

Gle, ljubio si istinu: neznana, i skrovita mudrosti svoje očitovao si meni.

Poškropiti ćeš me izopom, i očistiti ću se: oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega.

Dati ćeš mi slušati radost i veselje, i klikovati će kosti ponižene.

Odvrati lice svoje od grieha mojih, i uništi sve opačine moje.

Srce čisto stvori u meni, bože: i duh pravi ponovi u meni.

Neodbaci me od lica svoga: i svetoga duha svojega nemoj uzeti od mene.

Vrati mi radost spasenja svoga: i duhom poglavitim pokriepi me.

Nepravednike učiti ću puteve tvoje, i opaki k tebi će se obratiti.

Izbavi me od krvi, bože, bože spasitelju moj: i jezik moj glasiti će pravdu tvoju.

Gospode, otvoriti ćeš ustne moje: i usta moja naviešćivati će hvalu tvoju.

Jer da si hotio posvetilište, bio bih ga doisto prikazao: za žrtve paljenice nemariš.

Posvetilište je bogu duh skrušen: srca skrušena i ponizna neodbacuješ, bože.

Po dobroti svojoj, gospode, milostiv budi Sionu: da se podignu zidovi jerusolimski.

Tada ćeš primiti posvetilište pravde, prinose i žrtve paljenice: onda će metati na žrtvenik tvoj teoce.

Slava otcu itd.

PSALAM 101.

Gospode, usliši molitvu moju, i vapaj moj neka pridje k tebi.

Nemoj odvratiti lica svoga od mene: u kojgoder dan u nevolji budem, prigni uho svoje k meni.

U kojgoder dan te zazovem, usliši me odmah.

Jer prodjoše kao dim dani moji: a kosti moje osušiše se kao ugorak.

Satrven sam kao sieno, i usahnulo srce moje: jer zaboravih jesti hljeb svoj.

Od glasna jauka moga prionu kost moja za meso moje.

Sličan postadoh pelikanu u pustinji: postadoh kao sova na pećini.

Bdijem, i postadoh samotni vrabac na krovu.

Po vas dan rugaju mi se neprijatelji moji: i koji su me hvalili, zaklinju se suprot meni.

Ja bo jedem pepeo kao kruh, i piće svoje suzami miešam.

I to od gnieva tvoga i ljutosti tvoje: jer podigav bacio si me.

Dani moji prodjoše kao sjena: i usahnu kao sieno.

Al ti, gospode, ostaješ do vieka: i spomen tvoj od koljena do koljena.

Ti ćeš ustati i smilovati se Sionu: jer je vrieme smilovati mu se, jer je došlo vrieme.

Jer slugam tvojim omilje kamenje njegovo: i prah njegov žale.

I bojati će se narodi imena tvoga, gospode: i svi kraljevi zemaljski slave tvoje.

Jer će sagraditi gospod Sion: i javiti se u slavi svojoj.

Pogledao je na molitvu poniznih: i nije zabacio molitve njihove.

Nek se ova napišu potonjemu rodu: i puk, koji se bude narodio, hvaliti će gospoda.

Jer je iz svete svoje visine pogledao: gospod pogledao je s neba na zemlju.

Da čuje uzdisanje zasužnjenih: da odrieši sinove usmrćenih.

Da bi kazivali na Sionu ime gospodnje: i hvalu njegovu u Jerusolimu.

Kad se skupe narodi, i kraljevi da služe gospodu.

Odgovori mu na putu krieposti svoje: naviesti mi kratkoću dana mojih.

Nemoj me odazvati u polovini dana mojih: tvoje su godine od koljena do koljena.

Ti si, gospode, u početku stvorio zemlju, i nebesa su djelo ruku tvojih.

To će proći, a ti ćeš ostati, i sve će to kao haljina ostariti.

I kao pokrivač promieniti ćeš ih, i promieniti će se: ali ti si onaj isti, i godine tvoje neće izteći.

Sinovi će sluga tvojih stanovati: i sjeme će njihovo obstati u vieke.

Slava otcu itd.

PSALAM 129.

Iz dubljine vapio sam k tebi, gospode: gospode usliši glas moj.

Neka paze uha tvoja, na glas molenja moga.

Ako ćeš na opačine gledati, gospode: gospode, tko će ostati?

Ali je u tebe smilovanje: radi zakona tvoga uzdam se u te, gospode.

Od straže jutarnje tja do noći: neka se Izrael uzda u gospoda.

Jer je u gospodu milosrdje, i obilno je u njega odkupljenje.

I on će odkupiti Izraela, od svih njegovih opačina.

Slava otcu itd.

PSALAM 142.

Gospode, usliši molitvu moju, primi ušima svojima molenje moje po istini svojoj: usliši me po pravdi svojoj.

I neidi na sud sa slugom svojim: jer se neće opravdati pred tobom nitko živ.

Jer je neprijatelj progonio dušu moju: ponizio je na zemlji život moj.

Postavio me je u tmine kao mrtve od vjekova: i protrnuo je u meni duh moj, smutilo se u meni srce moje.

Spomenuo sam se davnih vriemena, promišljao sam sva djela tvoja: razmišljao sam o djelih ruku tvojih.

Razkrilio sâm ruke svoje k tebi: duša je moja kao zemlja bez vode pred tobom.

Brzo me usliši, gospode: nestaje duha moga.

Nemoj odvratiti lica svoga od mene, jer ću sličan biti onim, koji silaze u jamu.

Rano mi javi milost svoju: jer se u te uzdah.

Pokaži mi put, kojim da idem: jer k tebi podigoh dušu svoju.

Izbavi me od neprijatelja mojih, gospode, k tebi pritekoh: nauči me tvoriti volju tvoju, jer si ti bog moj.

Duh tvoj blagi neka me vodi po stazi pravoj: imena radi svoga, gospode, oživi me po pravdi svojoj.

Izvedi iz muke dušu moju: i po milosti svojoj razprši neprijatelje moje.

I pogubi sve, koji ožalošćuju dušu moju: jer sam ja sluga tvoj.

Slava otcu itd.

Predpjevka: Nemoj se spomenuti, gospode, grieha naših, niti onih otaca naših; niti se osvećuj radi grieha naših.

Litanije i s njimi spojenih deset molitava naći će pri provodu na Markovo.

O POLAZU BOLESTNÎKA.

Sliedeće molitve mogu se sve, ili samo njekoje reći, kako to dopustilo bude vrieme ili stanje bolestnikovo.

Svećenik unišav u sobu bolestnikovu, najprije će reći: **Mir ovoj kući.** Odg. **I svim prebivajućim u njoj.**

Zatim poškropiti će blagoslovljenom vodom bolestnika, postelju mu, a i sobu, govoreć: **Poškropiti ćeš me, gospode, izopom, i očistiti ću se, oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega. Slava otcu itd.**

Na to pristupiv bliže k bolestnikovoj postelji upitati će ga ljubezno, kako mu je? Saslušav uztrpljivo njegov odgovor, nastojati će utješiti ga i reći mu, da je bog našim najboljim liečnikom, te da nigda neostavlja onih, koji se u njega uzdaju; da nam trpiti valja, želimo li biti spašeni itd.

Tada će reći vrhu bolestnika ma koji od četiri prve pokornička psalma, ili psalam 90. **Koji živi u zaklonu itd.** sa **Slava otcu,** kao niže dole.

Pak će zatim reći: **Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš . . .**

Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. Spasi slugu svoga (službenicu svoju), gospode.

Odg. Bože moj uzdajućega (ću) se u tebe.
Sveć. Pošalji mu (joj), gospode, pomoć sa svetišća.
Odg. I iz Siona brani ga (ju).
Sveć. Nenapredovao ništa neprijatelj u njem (njoj).
Odg. I sin nepravde nemogao mu (joj) nahuditi.
Sveć. Budi mu (joj), gospode, tornjem jakosti.
Odg. Proti licu neprijateljevu.
Sveć. Gospod pomogao mu (joj).
Odg. Vrhu bolne postelje njegove (njezine).
Sveć. Gospode, usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji uviek rado smiluješ se i praštaš, primi molbu našu: da nas i ovoga slugu svoga (ovu službenicu svoju), koji smo okovi grieha sapeti, smilovanje tvoga milosrdja milostivo odrieši.

Bože, slabosti ljudske osobito utočišće, ukaži na nemoćnom slugi svom (nemoćnoj službenici svojoj) N. snagu pomoći svoje: da tvojim milosrdjem pomožen (na), dostojan (na) bude zdrav (va) prikazati se svetoj tvojoj crkvi.

Dopusti ovomu slugi svomu (ovoj službenici svojoj) N., molimo te gospode bože, uživati vječno zdravlje pameti i tiela: da slavnom zaštitom blažene Marije vazda djevice, lišen (na) bude sadanje tuge i dostojan (na) uživati vječno veselje. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. **Amen.**

Blagoslov boga svemožnoga, otca, † i sina, † i duha † svetoga, sašao vrhu tebe, i prebivao vazda. Odg. Amen.

Poškropi bolestnika blagoslovljenom vodom.

Sliedeći psalmi i evangjelja s molitvami mogu se reći polag volje svećenikove ili želje bolestnikove.

Ps. 37. Gospode, nemoj me pokarati u gnjevu svom: niti me kazniti u jarosti svojoj, kao na strani 57.

Na svrhi: Slava otcu, i sinu itd. Kako bješe itd.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Sliedeća svetoga evangjelja po Mateju.

Odg. Slava tebi gospode.

Dok svećenik govori: Sliedeća svetoga evangjelja, znamenovati će na čelu, na ustih, i prsih, sebe i bolestnika, ako je mužkarac; ako je pako ženskinja, tad, može li, neka se sama znamenuje, nemože li, nek ju znamenuje druga žena.

MAT. 8

U ono vrieme: unišav Isus u Kafarnaum, pristupi k njemu stotnik moleći ga i govoreći: Gospode! sluga moj leži doma u drhtavici, i muči se strašno. A Isus mu reče: ja ću doći, i izliečiti ću ga. A stotnik odgovoriv reče: Gospode! nisam dostojan, da udješ pod krov moj, nego samo rieč reci, i ozdraviti će sluga moj. Jer i ja sam čovjek pod vlasti, i imam pod sobom vojnika, pa rečem jednomu: idi, i ode; i drugomu: dodji, i dodje; i slugi svomu: učini ovo, i učini. A kad ču Isus, začudi se i reče onim, koji ga sliedjahu: zaista vam velim: nenadjoh tolike vjere u Izraelu. Velim vam pako: da će doći mnogi od istoka i zapada,

i sjesti za stol s Abramom, i Isakom, i Jakobom u kraljestvu nebeskom: a sinovi kraljestva biti će izagnani u tmine vanjske: ondje će biti plač i škripanje zûbi. I reče Isus stotniku: idi, i kako si vjerovao, neka ti bude. I ozdravi sluga u isti čas.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, vječno zdravlje vjerujućih, usliši nas za nemoćnoga slugu svoga (službenicu svoju) N., za koga (koju) pomoć tvoga milosrdja prosimo: da vrativ mu (joj) zdravlje, uzmogne ti se zahvaliti u crkvi tvojoj. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

PSALAM 15.

Čuvaj me, gospode, jer se u te uzdah: rekoh gospodu: ti si bog moj, jer nepotrebuješ dobara mojih.

On je čudnovato upravio sve moje želje k onim svetim, koji su u njegovoj zemlji.

Uzmnožale su se nemoći njihove: za kojimi su pohitili.

Neću sakupljati njihovih krvavih skupština, niti ću metati imena njihovih u usta moja.

Gospod je dio baštine moje, i čaše moje: ti si, koji ćeš mi povratiti baštinstvo moje.

Uže mi je zahvatilo prekrasna mjesta: i baština mi je moja mila.

Blagosivati ću gospoda, koji mi udieli razum: tomu me i noćju opominju bubrezi moji.

Svagda vidim pred sobom gospoda: on mi je s desne strane, da ne posrnem.

Toga radi uzveselilo se srce moje, i uzradovao se jezik moj: još će se i tielo moje smiriti u uzdanju.

Jer nećeš ostaviti duše moje u paklu: niti ćeš dati, da svetac tvoj vidi trulost.

Pokazao si mi puteve života, ti ćeš me nasititi veseljem lica svoga: slasti u desnoj tvojoj do vieka.

Slava otcu itd.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Sliedeća svetoga evangjelja po Marku.

Odg. Slava tebi gospode.

MARKO 16.

U ono vrieme: kada jedanaestorica učenika bijahu za stolom, ukaza im se Isus, i ukori ih za njihovo nevjerstvo i tvrdost srca, što nevjerovahu onim, koji su ga vidili uskrsnuti. I reče im: idite po svem svietu, i propoviedajte evangjelje svakomu stvoru. Tko uzvjeruje, i kršten bude, spasiti će se, a tko nevjeruje, odsuditi će se. One pako, koji vjerovali budu, sliedeti će ova čudesa: imenom mojim izgoniti će djavle: govoriti će novimi jezici: uzimati će u ruke zmije: i ako što smrtonosna popiju, neće im nahuditi: na bolestnike stavljati će ruke, i oni će ozdravljati.

POMOLIMO SE.

Bože nebeskih krieposti, koji od ljudskih tjelesa odganjaš svaku slabost i svaku nemoć: pomozi milostivo ovomu slugi svomu (ovoj službenici svojoj) N., da izliečiv ga (ju) od bolesti, i povrativ mu (joj) snagu, ime sveto tvoje obnovljenim uskoro zdravljem blagosliva. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

PSALAM 19.

Uslišao te gospod u dan žalosti: štitilo te ime boga Jakovljeva.

Poslao ti pomoć iz svetišta, i sa Siona branio te.

Spomenuo se svih posvetilišta tvojih: i žrtva tvoja paljenica bila tusta.

Dao ti po srcu tvom: i potvrdio sve odluke tvoje.

Radovati ćemo se radi spasenja tvoga: i proslaviti ćemo se u imenu boga našega.

Izpunio gospod sve prošnje tvoje: sad poznajem, da je sačuvao gospod pomazanika svoga.

Uslišati će ga sa svetoga neba svoga: jer je jaka desnica njegova, koja spašava.

Jedni se (pouzdavaju) u kočije, drugi u konje: a mi ćemo zazivati u ime gospoda boga našega.

Oni se zapletoše i padoše: a mi ustasmo i izpravismo se.

Gospode spasi kralja: i usliši nas u dan, kad te zazivali budemo.

Slava otcu itd.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Sliedeća svetoga evangjelja po Luki.

Odg. Slava tebi gospode.

LUKA 4.

U ono vrieme: Dignuv se Isus iz sinagoge, unidje u kuću Šimunovu. Punicu pako Šimunovu bješe uhvatila velika groznica, i moljahu ga za nju. I stavši više nje zaprieti groznici, i pusti ju. I odmah ustade i služaše im. A kad je zašlo sunce, svi koji

imahu bolestnike od različitih bolesti, dovadjahu ih k Isusu. A on na svakoga od njih metaše ruke, i ozdravljaše ih.

POMOLIMO SE.

Gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, koji slabost čovječje naravi svojom kriepošću okrepljuješ, da nam spasonosnimi sredstvi pobožnosti tvoje tielo i duh oživi: milostivo pogledaj ovoga slugu svoga (ovu službenicu svoju) N., da se u njem (njoj), lišenu (noj) svake tjelesne nemoći, obnovi milost podpunoga prijašnjega zdravlja. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

PSALAM 85.

Prigni, gospode, uho svoje, i usliši me: jer sam nevoljan i ubog.

Čuvaj dušu moju, jer sam svet: spasi slugu svoga, bože moj, uzdajućega se u tebe.

Smiluj mi se, gospode, jer tebi vapijem vas dan: obveseli dušu sluge svoga, jer k tebi, gospode, podigoh dušu svoju.

Jer si ti gospode, blag i milostiv: i veoma milosrdan svim, koji te zazivlju.

Na svoja uha primi, gospode, molitvu moju: i slušaj glas molenja moga.

U dan tuge svoje zazivao sam te, jer si me uslišao.

Neima medju bogovi slična tebi, gospode: i neima diela takovih, kakva su tvoja.

Svi narodi, koje si stvorio, doći će i poklonit će se pred tobom, gospode, i slaviti će ime tvoje.

Jer si ti velik i tvoriš čudesa: samo ti si bog.

Vodi me, gospode, putem svojim, i hodati ću u istini tvojoj: neka je drago srcu momu, bojati se imena tvoga.

Izpoviedati ću tebe, gospode, bože moj, cielim svcem svojim: i slaviti ću ime tvoje do vieka.

Jer je milost tvoja velika nada mnom: i izvadio si dušu moju iz pakla najdubljega.

Bože, opaki ustaše na mene, i družba nasilnikâ traži dušu moju: i neimaju tebe pred očima svojima.

Ali ti, gospode, bože milosrdni i milostivi: strpljivi, blagošću bogati, i istiniti.

Pogledaj na mene, i smiluj mi se: daj kriepost svoju slugi svomu i spasi sina službenice svoje.

Učini sa mnom čudo dobrote, da vide, koji me mrze, i zastide se: što si mi, gospode, pomogao i utješio me.

Slava otcu itd.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Sliedeća svetoga evangjelja po Ivanu.

Odg. Slava tebi, gospode.

IVAN 5.

U ono vrieme biaše svetčani dan žudijski, i podje Isus u Jerusolim. A ima u Jerusolimu ovčje jezero, koje se zove žudijski bethsaida, imajuće pet triemova. U ovih ležaše veliko mnoštvo bolestnîka, sliepih, hromih, i usahnulih, čekajućih, da se zaljulja voda. A angjeo gospodnji silazaše od vremena do vremena u jezero, i uzljuljala bi se voda. I koji bi najprije snišao u jezero iza vode uzburkane, ozdravio bi, ma da je kakva mu drago bolest na njem bila. A ondje bijaše njeki čovjek, koji trideset i osam godina bolovaše. Kada ga

vidje Isus gdje leži, i spoznav, da je bio dobro u godinah, reče mu: hoćeš li, da ozdraviš? Odgovori mu bolestnik: Gospode, neimam čovjeka, da me, kada se zamuti voda, spusti u jezero; zašto kada se ja primaknem, drugi snidje prije mene. Reče mu Isus: ustani, uzmi postelju svoju, i hodaj. I odmah ozdravi taj čovjek, i uze postelju svoju, i hodjaše. A taj dan bješe subota. S toga govorahu Židovi onomu, što ozdravi: subota je, nije ti slobodno postelje svoje nositi. On jim odgovori: koji me izlieči, on mi je rekao: uzmi postelju svoju, i hodaj. Upitaše ga dakle: tko je taj čovjek, koji ti je rekao: uzmi postelju svoju i hodaj? A izliečeni neznadiaše, tko da je; jerbo Isus ukloni se od množtva tamo sakupljenâ. Po tom nadje ga Isus u hramu, i reče mu: eto si ozdravljen, ne grieši već, da ti se štogod gorjega nedogodi.

POMOLIMO SE.

Pogledaj, gospode, slugu tvoga (službenicu tvoju) patećega (u) s boliesti tiela svoga, i okriepi dušu, koju si stvorio: da kaznami poboljšan (na), oćuti se što skorije tvojim liekom ozdravljen (na). Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

PSALAM 90.

Koji živi u zaklonu Previsokoga: počiva u zaštiti nebeskoga otca.

Reći će gospodu: ti si branitelj moj, i utočišće moje: bog moj, u koga se uzdam.

Jer će me on izbaviti iz zamke lovčeve: i od osorne rieči.

Svojima plećima osjeniti će tebe: i pod njegovima krilima zakloniti ćeš se.

Istina je njegova štit i ograda: nećeš se bojati strahote noćne,

Ni striele, leteće danju, ni nesgode, koja se skita po mraku, ni nasrtaja pôdnevnoga djavla.

Pasti će pokraj tebe tisuća, i deset tisuća s desne tvoje: a tebe se neće dotaći.

Ali ćeš gledati očima svojima: i viditi ćeš plaću bezbožničku.

Jer si ti, gospode, pouzdanje moje: previšnjega izabrao si sebi za utočišće.

Neće te zlo zadesiti: i udarac neće dosegnuti do koljebe tvoje.

Jer je on glede tebe zapoviedio angjelom svojim, da te čuvaju po svih putevih tvojih.

Na ruke će te uzeti: da gdje neudariš o kamen nogom svojom.

Hoditi ćeš po zmiji i bazilisku: zgaziti ćeš lava i zmaja.

Jer se je u me uzdao, izbaviti ću ga: zakloniti ću ga, jer je poznao ime moje.

Zazvati će me, i uslišati ću ga: s njim ću biti u nevolji, izbaviti ću, ga i proslaviti ću ga.

Duga života nasititi ću ga: i pokazati ću mu spasenje svoje.

Slava otcu itd.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, pogledaj milostivo na nemoć sluge svoga (službenice svoje) N., te na njegovu (njezinu) zaštitu pruži desnicu veličanstva svoga. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Dovršiv posledlju molitvu, staviti će svećenik desnu ruku na glavu bolestnikovu, te reći:

Metati će na bolestnike ruke, i ovi će ozdravljati. Isus, sin Marijin, spasitelj svieta, i gospod, po zaslugah i utočišću svetih svojih apoštôla Petra i Pavla, i svih svetih, neka ti bude dobrostiv i milosrdan. Amen.

Tada će reći: Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Početak svetoga evangjelja po Ivanu.

Odg. Slava tebi gospode.

IVAN 1.

U početku bješe rieč, i rieč bješe pri bogu, i bog bješe rieč. Ona bješe u početku pri bogu. Sve po njoj postade, i bez nje ništa ne postade, što je postalo. U njoj bješe život, i život bješe svjetlost ljudem, i svjetlost svietli u tminah, i tmine je neobuzeše. Poslà bog čovjeka, komu ime bijaše Ivan. Ovaj dodje za svjedočanstvo, da svjedoči o svjetlosti, kako bi svi po njem vjerovali. Nebiaše on svjetlost, nego da svjedoči o svjetlosti. Bješe svjetlost prava, koja razsvjetljuje svakoga čovjeka, dolazećega na ovaj sviet. Na svietu bje, i sviet krozanj postade, i sviet ga nepozna. K svojim dodje, i svoji ga neprimiše. A kojigod ga primiše, dade im vlast, da budu sinovi božji, onim, koji vjeruju u ime njegovo, koji se nisu rodili od krvi, ni od pohote putene, ni od pohote muževlje, nego od boga. I rieč postade pùt, i prebivaše medju nami, i vidismo slavu njegovu, slavu kao jedinorodjenoga od otca, pùna milosti i istine. *Odg.* Bogu hvala.

Na ovo blagoslovi bolestnika, reći će:

Blagoslov boga svemožnoga otca, † i sina, i duha svetoga sišao vrhu tebe i ostao vazda. *Odg.* Amen.

Na to ga poškropi blagoslovljenom vodom.

KAKO POMAGATI UMIRAJUĆE BOLESTNIKE.

Okrene li bolest na gorje: župnik će češće pohadjati bolestnika i opomenuti ukućane, da ga namah zovnu, čim opaze, da bi bolestnik mogao umrieti, kako bi istomu još za vremena sa presvetom popudbinom, i posljednjim pomazanjem, i preporukom duše njegove, u pomoć priteći mogao. Nu ima li vremena i dopušća li stanje bolestnikovo, može još prije preporuke duše — o kojoj kašnje — sliedeću pobožnost obaviti.

I to prvo, ako bolestnik obilato oproštenje zadobiti može, neka mu reče, što mu je činiti, da isto dobije: osobito, da skrušenim srcem jedan put, ili više puta zazove presveto ime Isusovo.

Zatim opomenuti će bolestnika, da uzbudi u sebi djela vjere, ufanja i ljubavi, te i drugih kriepsti, naime:

Da čvrsto vjeruje sve članke vjere, i štogod sv. rimska katolička i apoštolska crkva vjeruje i uči.

Da se uzda, da će mu gospod naš Isukrst po neizmjernu svom milosrdju biti milostiv, te da će po zaslugah presvete muke njegove, i po utočišću blažene dieve Marije, i svih svetih, postići život vječni.

Da cielim srcem ljubi, i ljubiti žudi gospoda boga onom ljubavju, kojom ga ljube blaženi i svi sveti.

Da rad ljubavi božje žali od srca, sve one uvrede, kojimi je boga ili bližnjega uvriedio.

Da rad ljubavi božje oprosti od srca svim, koji su mu ma kojim načinom dodijavali, ili mu neprijatelji bili.

Da od onih oproštenje moli, koje je bilo kad riečmi ili djeli uvriedio.

Da bol, koju pati radi boga uztrpljivo podnosi kao pokoru za griehe svoje.

Neka si preduzme, da će, ako mu se bog smiluje, te mu zdravlje vrati, čuvati se kolikogod može grieha, i njegove zapoviedi obdržavati.

Zatim neka svjetuje bolestniku, da bar u srcu od vremena do vremena moli:

Smiluj mi se bože, po množtvu smilovanja svoga.

U te sam se uzdao, gospode, neću se smesti do vieka.

U ruke tvoje, gospode, preporučujem duh svoj.

Odkupio si me, gospode bože istiniti.

Gospode pomoći me nastoj: gospode, na pomoć moju priteci.

Budi mi, gospode, u boga zaštitnikom.

Bože, milostiv budi meni griešniku.

Presladki gospode Isukrste, primi duh moj.

Marijo, majko milosti, majko milosrdja, ti nas zaštiti od neprijatelja, i primi na čas smrti.

Sveti angjele božji budi mi čuvarom.

Svi sveti angjeli, i svi sveti, utičite se za me, te mi pomozite.

PAPINSKI BLAGOSLOV,

blažene uspomene pape Benedikta XIV., koji se s obilatim oproštenjem dieli na smrtnu času onim bolestnikom, koji su se skrušeno izpoviedili, sv. poputbinu i posliednje pomazanje primili, bili oni za toga čina pri sebi ili ne. Nesmije se pako dieliti izobćenikom, neizpoviedivšim se, kao ni onim, koji u očitu smrtnu griehu umiru.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.

Odg. Koji je stvorio nebo i zemlju.

Predpjevka: Nesjećaj se, gospode, opačina sluge svoga (službenice svoje), niti se osvećuj radi grieha njegovih (njezinih).

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš itd.

Sveć. I neuvedi nas u napast.

Odg. Nego izbavi nas od zla.

Sveć. Spasi slugu svoga (službenicu svoju).

Odg. Bože moj uzdajućega (će) se u tebe.

Sveć. Gospode usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Premilostivi bože, otče milosrdja, i bože svake utjehe, koji nećeš da pogine nijedan u te vjerujući i u te se uzdajući: po množtvu smilovanja svojih obazri se milostivo na slugu svoga (službenicu svoju) N., koga (koju) ti preporučuje istinita vjera i kršćansko ufanje. Pohodi ga (ju) spasonosjem svojim, te radi muke i smrti jedinorodjenoga svoga, milostivo udieli mu (joj) oproštenje i odriešenje svih njegovih (njezinih) grieha, da mu (joj) duša na smrtnu času nadje u tebi dobrostiva sudca, te krvju sina tvoga od svake ljage oprana, bude

dostojna preći u život vječni. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Rekavši koji od prisutnih ili svećenik sam: Izpoviedam se bogu svemožnomu itd. reći će svećenik:

Smilovao vam se svemožni bog, i odstupiv griehe vaše, priveo vas u život vječni. Amen.

Oproštenje, odriešenje i odpuštenje grieha vaših podao vam svemožni i milosrdni gospod. Amen. Tada:

Gospod naš Isukrst sin boga živoga, koji je blaženomu Petru apoštolu svomu dao moć svezati i odriešiti, primio po svom presvetom milosrdju izpovied tvoju, i vratio ti prvu haljinu, koju si na svetom krstu dobio (la): a ja vlašću od apoštolske stolice mi podieljenom, dajem ti podpuno oproštenje i odpuštenje svih grieha, u ime otca i sina i duha svetoga. Odg. Amen.

Po presvetom otajstvu ljudskoga odkupljenja, odpustio tebi svemožni bog sve kazne sadanjega i budućega života, otvorio ti rajska vrata, i priveo te u vječno veselje. Amen.

Blagoslovio te svemožni bog, otac †, i sin †, i duh † sveti. Amen.

Je li se bojati, da bi bolestnik taj čas mogao izdahnuti, tad se izostavi obćinska izpovied i gornje molitve, te se namah papinski blagoslov dieli.

RED PREPORUKE DUŠE.

Svećenik, pozvan da preporuči dušu umirajućega, ima biti odjeven košuljicom i modrom nadramnicom, te unišav u sobu bolestnikovu reći će:

Sveć. Mir kući ovoj. Odg. I svim prebivajućim u njoj.

Zatim će poškropiti bolestnika, postelju i okolo stojeće govoreći:

Poškropiti ćeš me, gospode, izopom, i očistiti ću se; oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega. Smiluj mi se bože po velikom milosrdju svom. Slava otcu, i sinu, i duhu svetomu. Kako bješe u početku, i sada, i vazda i u vieke vieka. Amen.

Davši cjelivati propelo bolestniku nagovarati će ga, da se uzda u vječno spasenje. Na to pri sažganoj svieći kleknuti će skupa sa prisutnimi, te pobožno moliti sliedeće litanije:

Gospode pomiluj.
Isukrste pomiluj.
Gospode pomiluj.
Sveta Marijo,
Svi sveti angjeli, i arkangjeli,
Sveti Abele,
Sav sboru pravednika,
Sveti Abrame,
Sveti Ivane krstitelju,
Sveti Josipe,
Svi sveti patrijarke, i proroci,
Sveti Petre,
Sveti Pavle,
Sveti Andrijo,
Sveti Ivane,
Svi sveti apoštoli, i evangjeliste,
Svi sveti učenici gospodnji,
Svi sveti mladenci,
Sveti Stjepane,
Sveti Lovrinče,
Svi sveti mučenici,
Sveti Silvestre,
Sveti Grgure,

Moli (te) za njega (nju).

Sveti Augustine,
Svi sveti biskupi, i izpoviednici,
Sveti Benedikte,
Sveti Franjo,
Svi sveti redovnici, i pustinjaci,
Sveta Marijo Mandaljeno,
Sveta Lucijo,
Sve svete djevice, i udovice,
Svi svetci, i svetice božje,
} Moli(te) za njega (nju).

Milostiv budi, prosti mu (joj) gospode.
Milostiv budi, usliši ga (ju) gospode.

Od srdjbe tvoje,
Od pogibelji smrtne,
Od zle smrti,
Od muka paklenih,
Od svakoga zla,
Od moći djavlove,
Za porodjenje tvoje,
Za križ i muku tvoju,
Za smrt i pokop tvoj,
Za slavno uskrsnuće tvoje,
Za čudnovato uzašašće tvoje,
Za milost duha svetoga utješitelja,
U dan sudnji,
} Oslobodi ga (ju) gospode.

Mi griešnici,
Da mu (joj) oprostiš,
} Tebe molimo usliši nas.

Gospode pomiluj.
Isukrste pomiluj.
Gospode pomiluj.

A zatim, kad se duša na umoru muči, reći će sliedeće molitve.

MOLITVA.

Dieli se, kršćanska dušo, od ovoga svieta, u ime boga otca svemožnoga, koji te je stvorio; u ime Isukrtsta, sina boga živoga, koji je za te mučen bio; u ime duha svetoga, koji se je u te izlio; u ime angjelâ, i arkangjelâ; u ime prestoljâ, i gospodstvâ; u ime poglavicâ, i vlastî; u ime kerubinâ, i serafina; u ime patriarkâ, i prorokâ; u ime svih svetih apoštola, i evangjelista; u ime svetih mučenika, i izpoviednika; u ime svetih redovnika, i pustinjaka; u ime svetih djevica, i svih svetaca i svetica božjih: bio danas u miru stan tvoj i prebivanje tvoje u svetom Sionu. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

MOLITVA.

Bože milosrdni, bože blagi, bože, koji po množtvu smilovanja svojih brišeš griehe pokornika, i krivnje prošastih sagriešenja oprošćenjem svojim uništuješ: obazri se milostivo na slugu svoga (službenicu svoju) N., te usliši skrušenim srcem prosećega (ću) udieliv mu (joj) odpušćenje svih njegovih (njezinih) grieha. Obnovi u njem (njoj), premilostivi otče, štogod je zemaljskom slabošću izštećeno, ili štogod je djavaoskom prevarom oskvrnjeno: te udo odkupljenja spoji s jedinstvom cvkvenoga tiela. Smiluj se, gospode, vapajem, smiluj se suzam njegovim (njezinim): te ga (ju), koji (koja) se ne uzda u nikoga, do li u tvoje milosrdje, primi u svetotajstvo tvoje pomirbe. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Preporučujem te svemožnomu bogu, predragi(ga) brate (sestro), i onomu te predajem, čiji si stvor: da kad smrću izplatiš čovječanski dug, k svomu

se početniku povratiš, koji te je od zemaljskoga blata načinio. Izlazeću dakle iz tiela dušu tvoju susreo svietli sbor angjela: izašlo preda te sudijsko vieće apoštola: sukobila te svietlih mučenika slavodobitna vojska: okružilo te množtvo sjajnih izpoviednika s liljani: primilo te kolo radujućih se djevica: i blaženi te pokoj u naručaju patrijarka zagrlio: ukazao ti se blagi i dostojanstveni pogled Isukrstov, koji neka te uvrsti medju svoje pratioce, da šnjim vazda prebivaš. Neznao (la) nikad, što je strahovita u tminah, što praska u plamenu, što muči u mukah. Uklonila ti se strašna sotona sa svojimi službenici, i na dolazak tvoj s pratnjom angjelâ, neka uzdrhće i pobjegne u propast vječne noći. Ustao bog, i razpršili se neprijatelji njegovi; i pobjegli, koji ga mrze, od lica njegova. Kakono nestaje dima, nestalo i njih: kakono se topi vosak od lica ognja, tako poginuli griešnici od božjega lica; a pravedni blagovali, i uzradovali se pred božjim licem. Smele se, i zasramile sve paklene vojske, i sotonski službenici nesmjeli ti puta prepriečiti. Oslobodio te muke Isukrst, koji je za te propet bio. Oslobodio te vječne smrti Isukrst, koji se dostoja za te umrieti. Stavio te Isukrst, sin boga živoga, posred svoga vazda dražestna i zelena raja, i pripoznao te svojom ovcom onaj pravi pastir. Odriešio te svih svojih grieha, i stavio te ob desnu svoju medju odabrane svoje. Gledao (la) licem u lice odkupitelja svoga, i šnjim uviek motrio (la) blaženima očima očitu istinu. Stavljen (la) dakle medju množtva blaženih, nasladjivao (la) se gledjuć boga u vieke viekâ. Odg. Amen.

MOLITVA.

Primi, gospode, slugu svoga (službenicu svoju) u mjesto spasenja, komu se od tvoga milosrdja nada. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje) od svih paklenih pogibelji, od mrieže mukâ i svih nevolja. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu svoga sluge (svoje službenice), kako si oslobodio Enoka i Iliju od obće svjetovne smrti. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu svoga sluge (službenice svoje), kako si oslobodio Noa od potopa. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu svoga sluge (službenice svoje), kako si oslobodio Abrama iz Ura, kaldejskoga grada. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio Joba od njegovih mukâ. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio Izaka od žrtve, i iz ruke otca njegova Abrama. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio Lota iz Sodome, i od ognjena plamena. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio Mojsiju iz ruke Faraona, egipatskoga kralja. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio Daniela iz lavje jame. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio tri mladića iz peći gorućega ognja, i od ruke nepravednoga kralja. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio Suzanu od krive potvore. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio Davida od ruke kralja Saula, i od ruke Goliatove. Odg. Amen.

Oslobodi, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje), kako si oslobodio Petra i Pavla iz tamnice. Odg. Amen.

I kako si preblaženu Teklu, djevicu i mučenicu svoju, oslobodio od tri najžešće muke, tako se dostoj osloboditi dušu ovoga sluge svoga (ove službenice svoje), i učini, da se s tobom veseli u nebeskih dobrih. Odg. Amen.

MOLITVA.

Preporučujemo ti, gospode, dušu sluge svoga (službenice svoje) N., i molimo te, gospode Isukrste, spasitelju svieta, da radi koje si milosrdno na sviet došao, nekrati uvesti ju u krilo svojih patriarka. Poznaj, gospode, stvor svoj, ne tudjimi bogovi stvoren, već tobom samim, živim i istinim bogom: jer neima drugoga boga izvan tebe, niti je što tvojemu djelu jednako. Obveseli, gospode, dušu njegovu (njezinu) pred licem tvojim, i nesjećaj se njegovih (njezinih) starih krivnja i neumjerenosti, koje uzbudi srdjba, ili žestina zle požude. Premda je sagriešio, ipak nezataji otca, sina i duha svetoga, već vjerova, i nastojaše za slavom božjom, te se vierno klanjaše bogu, koji sve stvori.

MOLITVA.

Ne sjećaj se, gospode, prekršajâ mladosti i neznanstva njegova (njezina), nego spomeni ga (je) se po velikom svom milosrdju u slavi sjajnosti svoje. Otvorila mu se nebesa, radovali mu se angjeli. Primi, gospode, u kraljestvo svoje slugu svoga (službenicu svoju). Primio ga sveti Mihalj, božji arkangjeo, koji je zavriedio biti poglavicom nebeske vojske. Izašli pred njega (nju) sveti angjeli božji, i odveli ga (ju) u nebeski grad Jerusolim. Primio ga (ju) blaženi Petar apoštol, komu je bog predao ključeve nebeskoga kraljestva. Pomogao ga (ju) sv. Pavao apoštol, koji je bio dostojan biti izabranom posudom. Pomolio se za njega (nju) sv. Ivan izabrani božji apoštol, komu su tajne nebeske objavljene. Molili se za njega (nju) svi sveti apoštoli, kojim je gospod dao oblast vezati i odriešavati. Molili se za njega (nju) svi sveti i izabrani božji, koji rad imena Isukrstova podnašahu muke na ovom svietu: da lišen (na) tjelesnih okova, dostojan (na) bude doći u slavu nebeskoga kraljestva: to neka mu (joj) udieli gospod naš Isukrst, koji s otcem i duhom svetim živi, i kraljuje u vieke vieka. Odg. Amen.

Ako se duša duže bori s tielom, može se nad njim čitati sliedeće evangjelje sv. Ivana.

IVAN 17.

Uzdigav Isus oči na nebo reče: Otče, dodje čas, proslavi sina svoga, da i sin tvoj pvoslavi tebe. Kao što si mu dao vlast nad svakim tielom, da svemu, što si mu dao, dade život vječni. A ovo je život vječni: da poznaju tebe samoga pravim bogom, i koga si poslao, Isukrsta. Ja te proslavih

na zemlji: posao svrših, koji si mi dao, da radim: a sada proslavi ti mene, otče, u tebe sama, slavom, koju sam imao u tebe prije, nego sviet postade. Javio sam ime tvoje ljudem, koje si mi dao od svieta. Tvoji bijahu, pa si ih meni dao: i tvoju su rieč obdržavali. Sad su spoznali, da je sve, što si mi dao, od tebe; jerbo rieči, koje si mi dao, dadoh njim: i oni primiše, i poznadoše doista, da sam od tebe izišao, i vjerovahu, da si me ti poslao. Ja za njih, molim, nemolim za sviet, nego za one, koje si mi dao, jer su tvoji: i sve moje jest tvoje, i tvoje moje: i ja sam se proslavio po njih. I ja više nisam na svietu, a oni jesu na svietu, a ja idem k tebi. Otče sveti, sačuvaj ih u ime svoje, one koje si mi dao, da budu jedno, kao i mi. Dok bijah s njimi, ja ih čuvah u ime tvoje. Koje si mi dao, sačuvah, i nitko ih nepoginu, van onaj sin izgubljenik, da se izpuni pismo. A sad k tebi idem, i ovo govorim na svietu, da imaju moju radost izpunjenu u sebi. Ja im priobćih rieč tvoju, i sviet omrznu na njih, jer nisu od svieta, kao ni ja što nisam od svieta. Nemolim, da ih uzmeš sa svieta, nego da ih sačuvaš oda zla. Od svieta nisu, kao što ni ja nisam od svieta. Posveti ih u istini. Tvoj govor jest istina. Kao što si ti mene poslao u sviet, tako i ja njih poslah u sviet. Iza njih ja posvećujem sama sebe: jeda budu i oni posvećeni u istini. Nemolim pako samo za njih, nego i za one, koji će na njihovu rieč u mene vjerovati: da svi budu jedno, kao ti, otče, što si u meni, a ja u tebi; da i oni u nama budu jedno, da sviet vjeruje, da si me ti poslao. I slavu, koju si mi dao, ja dadoh njim: da budu jedno, kao što smo i mi jedno. Ja u njih, a ti u meni: da budu podpuni

u jedinstvu, i da pozna sviet, da si me ti poslao, i da si ih ljubio, kao što si mene ljubio. Otče, koje si mi dao, hoću, da gdje sam ja, i oni da budu sa mnom, da vide slavu moju, koju si mi dao: jer si me ljubio prije postanka svieta. Otče pravedni, sviet te nije poznao, a ja sam te poznao i ovi su poznali, da si me ti poslao. I znano učinih jim, i učiniti ću im ime tvoje, da ljubav, kojom si me ljubio, u njih bude, i ja u njih.

MUKA GOSPODA NAŠEGA ISUKRSTA PO IVANU P. 18. I 19.

U ono vrieme izidje Isus s učenici svojimi preko potoka Cedrona, gdje bijaše vrt, u koji udje on i učenici njegovi. Znaše pako i Juda, izdajnik njegov, ono mjesto: jer se Isus često biaše sastajao ondje s učenici svojimi. Juda dakle uzam četu, i od glavara svećeničkih i farizêja sluge, dodje onamo sa svietnjaci, i sa sviećami, i s' oružjem. A Isus znajući sve, što se sbiti imalo na njem, izadje i reče im: Koga tražite? Odgovoriše mu: Isusa Nazaranina. Reče im Isus: Ja sam. A s njimi stajaše i Juda, koji ga izdavaše. Kako im dakle reče: ja sam, uzmakoše natrag, i popadaše na zemlju. Opet ih dakle upita Isus: Koga tražite? A oni rekoše: Isusa Nazaranina. Odgovori Isus: Kazao sam vam, da sam ja. Ako dakle mene tražite, pustite ove da otidju. Da se izvrši rieč, što proslovi: Neizgubih nijednoga od onih, koje si mi dao. A Šimun Petar imajući mač, izvadi ga, i udari slugu poglavara svećeničkoga, i odsječe mu desno uho. A slugi bješe ime Malko. Tada reče Isus Petru: Zadjeni mač svoj u korice. Kalež koji mi dade otac, zar da ga nepijem? Četa dakle, i vojvoda i sluge žu-

dijske uhvatiše Isusa i svezaše ga, i odvedoše ga najprije k Ani: bješe bo tast Kajfin, koji bješe poglavar svećenički one godine. A Kajfa bijaše onaj, što dade savjet Židijam: da je nuždno, da jedan čovjek umre za narod. A sliedaše Isusa Šimun Petar i drugi učenik. A učenik onaj bješe poznat poglavaru svećeničkomu, i udje s Isusom u dvor poglavara svećeničkoga. A Petar stajaše napolju kod vrâta. Izadje dakle drugi učenik, koji bijaše poznat poglavaru svećeničkomu, i reče vratarici, te uvede Petra. Onda reče služkinja vratarica Petru: Da nisi i ti učenik ovoga čovjeka? On veli: Nisam. Stajahu pako sluge i dvorani pri žeravici, jer bijaše studen, i grijahu se; a bijaše s njimi i Petar stojeć i grijuć se. Poglavar pako svećenički zapita Isusa za učenike njegove, i za nauk njegov. Isus mu odgovori: Ja sam svietu javno govorio: ja sam vazda učio u sbornici i u crkvi, gdje se svi žudije skupljaju, i tajno nisam ništa govorio. Što pitaš mene? Pitaj one, koji su slušali, što sam im govorio: evo oni znaju što sam im govorio. A kad on ovo reče, jedan od nazočnih slûga dade Isusu zaušnicu, govoreći: Zar tako odgovaraš poglavaru svećeničkomu? Odgovori mu Isus: Ako sam zlo rekao, dokaži da je zlo; ako li dobro, zašto me biješ? I posla ga Ana svezana Kajfi poglavaru svećeničkomu. A Šimun Petar stajaše i grijaše se. Rekoše mu dakle: da nisi i ti od učenika njegovih? A on zanieka i reče: Nisam. Reče mu jedan od slugâ poglavara svećeničkoga, rodjak onomu, komu Petar odsječe uho: Nisam li te ja vidio u vrtu snjim? Petar pako opet zanieka: i odmah pietao zapjeva. Povedoše dakle Isusa od Kajfe u sudnicu. A bijaše jutro: i oni neudjoše u sudnicu, da se

ne oskvrnu, nego da mogu blagovati vazam. Onda Pilat izadje k njim napolje i reče: kakvu tužbu odajete proti ovomu čovjeku? Odgovoriše mu i rekoše: Kad on nebi bio zločinac, nebismo ga bili predali tebi. Reče im dakle Pilat: Uzmite ga vi, i po zakonu svom sudite mu. A žudije mu rekoše: Nam nije slobodno nikoga pogubiti. Da se izpuni rieč Isusova, koju reče, naznačujuć, kojom će smrću umrieti. Unidje dakle i opet Pilat u sudnicu i dozva Isusa, te mu reče: Ti li si kralj žudijski? Odgovori Isus: Govoriš li to sam od sebe, ili ti drugi rekoše o meni? Odgovori Pilat: Zar sam ja žudija? Narod tvoj i poglavari svećenički meni te predadoše, što si učinio? Odgovori Isus: Kraljevstvo moje nije od ovoga svieta: kad bi bilo od ovoga svieta kraljevstvo moje, borili bi se doista sluge moje, da nebudem predan žudijam; ali kraljestvo moje nije odovuda. Reče mu dakle Pilat: Dakle si ti kralj? Odgovori Isus: Ti veliš da sam ja kralj. Ja sam zato rodjen, i zato dodjoh na sviet, da svjedočim istini: svaki, koji je od istine, sluša glas moj. Reče mu Pilat: Što je istina? I ovo rekav izidje opet k žudijam i reče im: Ja nikakve krivice ne nalazim na njem. A u vas je običaj, da vam jednoga pustim za vazam: hoćete li dakle, da vam pustim kralja žudijskoga? Zavapiše tada opet svi govoreći: Ne ovoga, već Barabu. A Baraba bijaše razbojnik. Tada dakle uze Pilat Isusa i bičevaše ga. I vojnici opletavši krunu od trnja metnuše mu na glavu, i obukoše ga u skrletnu haljinu. I stupahu k njemu i govorahu: Zdravo kralju žudijski! i davahu mu zaušnice. Izadje dakle Pilat opet van i reče im: Evo ga dovodim k vam na polje, da spoznate, da na njem ne nalazim nikakve krivice.

(Isus dakle izadje, noseć trnovu krunu i skrletnu haljinu.) I reče im: Evo čovjeka! A kad ga vidiše glavari svećenički i sluge, povikaše govoreći: razpni ga, razpni. Reče im Pilat: uzmite ga vi, i razpnite, jerbo ja ne nalazim na njem krivice. Odgovoriše mu žudije: Mi imamo zakon, i po zakonu ima umrieti, jerbo čini sebe sinom božjim. Kad dakle ču Pilat ovu rieč, poboja se većma. I opet udje u sudnicu, i reče Isusu: Odkle si ti? A Isus mu nedade odgovora. Pilat dakle reče mu: Zar meni neodgovaraš? neznaš li, da imam vlast razpeti te, i da imam vlast pustiti te? Odgovori Isus: Nebi imao nikakve vlasti nadamnom, kad ti nebi bilo dano odozgor. Zato, koj me predade tebi, većma je sagriešio. I od tada gledaše Pilat pustiti ga. Ali žudije vikahu govoreći: Ako ovoga pustiš, nisi prijatelj cesaru. Svaki bo, koji sebe kraljem čini, protivi se cesaru. Pilat pako čuvši ovu rieč, izvede Isusa napolje, i sjede na sudijsku stolicu, na mjestu, koje se zove Litostratos, a žudijski Gabata. A bijaše petak pred vazam, oko šeste ure, i reče žudijam: Evo kralj vaš. A oni vikahu: Uzmi, uzmi, razpni ga. Reče im Pilat: Zar kralja vašega da razpnem? Odgovoriše glavari svećenički: Mi neimamo kralja, osim cesara. Tada im ga dakle predade, da se razpne. A oni primiše Isusa, i izvedoše. I noseć križ svoj, izidje na mjesto, koje se zove Kalvarija, a žudijski Golgota: gdje ga razpeše, i š njim drugu dvojicu s jedne i s druge strane, a Isusa u sriedi. A Pilat napisa i nadpis i metnu vrh križa. A bijaše napisano: Isus Nazaranin, kralj žudijski. I ovaj nadpis čitahu mnogi žudije, jer bijaše blizu grada, gdje razpeše Isusa; i bješe pisano žudijski, grčki i latinski. Govorahu dakle Pilatu

glavari svećenički: Nepiši: Kralj žudijski, nego, da je on sám rekao: Ja sam kralj žudijski. Odgovori Pilat: Što pisah, pisah. A vojnici kad razpeše Isusa, uzeše njegove haljine (i načiniše četiri diela: svakomu vojniku po diel) i dolamu. A dolama nebješe šivena, nego otkana sva od sgora do dole. Rekoše indi medju sobom: Da je nederemo, nego da bacimo kocke na nju, komu će dopasti. Da se izpuni pismo, govoreće: Razdieliše haljine moje medju sobom, i na haljine moje bacahu kocke. I vojnici dakle tako učiniše. A stajahu kraj križa Isusova, mati njegova, i sestra matere njegove, Marija Kleofova, i Marija Mandaljena. A vidiv Isus majku i učenika, koga ljubljaše, gdje stoje, reče materi svojoj: Ženo, eto ti sina. Zatim reče učeniku: Eto ti matere. I od toga časa uze ju učenik pod svoje. Po tom znajući Isus, da je sve dovršeno, da se izpuni pismo, reče: Žedjam. A stajaše ondje sud pun octa. A oni spužvu punu octa nataknuvši na trsku, prinesoše k ustima njegovima. A kad primi Isus ocat, reče: Svršeno je. I prignuv glavu, izdahnu. Žudije dakle (jer bješe petak) da tjelesa neostanu na križu u subotu (jer bijaše velik onaj dan subote) zamoliše Pilata, da im prebiju goljenice, pa da ih skinu. Pridjoše dakle vojnici, i prvomu doista prebiše goljenice, i drugomu, koji je bio š njim razpet. A došavši k Isusu, kad ga vidiše već mrtva, neprebiše mu goljenîca, nego jedan od vojnika otvori mu kopljem prsa, i odmah proteče krv i voda. I koji je vidio, posvjedočio je, i svjedočanstvo je njegovo istinito. I on zna, da istinu govori, da i vi vjerujete. Ovo bo se dogodi, da se izpuni pismo: Kosti njegove nećete slomiti. I opet drugo pismo govori: Viditi će, koga su

proboli. Poslje toga umoli Pilata Josip iz Arimateje (koji bijaše učenik Isusov, ali potajan sa straha od židija) da uzme tielo Isusovo. I dopusti Pilat. Dodje dakle i uze tielo Isusovo. A dodje i Nikodem, koji je prvi put došao k Isusu noćju, i donese pomiešane mirhe i aloe, oko sto litara. Uzeše dakle tielo Isusovo, i zaviše ga u platno skupa s mirisi, kako je u židija običaj pokapati. A bijaše tamo, gdje bi propet, vrt; i u vrtu nov grob, u koj nebješe još nitko metnut. Ondje dakle radi petka židijskoga, jer bješe blizu grob, metnuše Isusa.

Molitva k gospodu Isukrstu iz svih članaka muke njegove, koju imade sam umirajući, ili tkogod drugi mjesto njega reći.

Svec. Klanjamo se tebi, Isukrste, i blagosivamo te.

Odg. Jer si po svom svetom križu sviet odkupio.

Bože, koji si za odkupljenje svieta hotio roditi se, biti obrezovan, od židija odvržen, od Jude izdajice cjelovom izdan, i konopci svezan; koji si hotio, da te kao nedužno janje na žrtvovanje povedu, licu Ane, Kajfe, Pilata i Iruda nedostojno prikažu, da te lažljivi svjedoci obtuže, da te bičevi i pogrdami muče, i pljuvotinami popljuju; koji si hotio da te trnjem okrune, zaušnicami biju, trstikom udaraju, po obrazu pokriju i haljina liše; koji si hotio da te na križ čavli pribiju, na križ uzdignu, medju lupeže uvrste, žučju i otcem napoje i sulicom rane. Ti, gospode, za ove svoje presvete muke, koje ja nevriednik spominjem, za svoj sveti križ, i smrt, oslobodi me (ako drugi za njega govori) oslobodi slugu svoga (službenicu svoju) N. od paklenih muka, i dostoj se ga (ju) povesti, kamo si poveo

razbojnika na križu s tobom razpetoga. Koji s otcem i s duhom svetim živiš i kraljuješ u vieke vieka. Amen.

Mogu se govoriti još sliedeći psalmi:

PSALAM 117.

Slavite gospoda, jer je dobar: jer je vjekovito njegovo milosrdje.

Neka reče sada Israel, da je dobar: da je vjekovito njegovo milosrdje.

Neka reče sada dom Aronov, da je vjekovito njegovo milosrdje.

Neka reknu sada, koji se boje gospoda, da je vjekovito milosrdje njegovo.

U tjeskobi zazvah gospoda; i usliša me, izvedši me na prostrano mjesto gospod.

Gospod mi je pomoćnik: neću se bojati, da mi štogod učini čovjek.

Gospod mi je pomoćnik: i ja ću prezirati neprijatelje svoje.

Bolje je uzdati se u gospoda, nego uzdati se u čovjeka.

Bolje je uzdati se u gospoda, nego li uzdati se u knezeve.

Svi me narodi obkoliše; ali ja im se u ime gospodnje osvetih.

Obtekoše, obkoliše me: ali ja im se u ime gospodnje osvetih.

Obkoliše me kao pčele, i upališe se kao oganj u trnju: ali ja im se u ime gospodnje osvetih.

Natjeran posrnuo sam, da panem: ali me gospod prihvati.

Gospod je jakost moja, i slava moja; on mi postade spasitelj.

Glas radosti i spasenja: u koljebah pravedničkih.

Desnica gospodnja učini kriepost, desnica gospodnja uzvisi me; desnica gospodnja učini kriepost.

Neću umrieti, nego ću živiti, i kazivati djela gospodnja.

Karajući pokara me gospod, ali me smrti nedade.

Otvorite mi vrata pravde, unilazeć na njih, slaviti ću gospoda: evo vrata gospodnja, na koja ulaze pravednici.

Hvaliti ću te, što si me uslišao i postao mi spasitelj.

Kamen, koji odbaciše zidari, posta glavom od ugla.

To bi učinjeno od gospoda; i divno je u očima našima.

Evo dan, koji stvori gospod: radujmo mu se i veselimo.

O gospode, spasi me, o gospode, daj da bude u napredak: blagoslovljen, koji dolazi u ime gospodnje.

Blagoslovismo vas iz kuće gospodnje: bog gospod, koji nas obasja.

Naredite blagdan s nakitom, tja do ugla žrtvenika.

Ti si bog moj i hvaliti ću te; ti si bog moj, i uzvisiti ću te.

Hvaliti ću te, jer si me uslišao: postao mi spasiteljem.

Hvalite gospoda, jer je dobar; jer je vjekovito milosrdje njegovo.

Slava otcu i sinu itd.

PSALAM 118.

Blago onim, kojim je put čist: koji hode po zakonu gospodnjem.

Blago onim, koji iziskuju svjedočanstva njegova: svim srcem traže ga.

Jer oni, koji čine bezakonja: neputuju njegovimi putevi.

Ti si zapoviedio: dobro čuvati zapoviedi svoje.

Oh kad bi putevi moji bili upravljeni: da čuvam naredbe tvoje.

Ja se neću stiditi onda: kad budem imao obzira na sve tvoje zapoviedi.

Hvaliti ću te pravim srdcem: što sam naučio pravedne zakone tvoje.

Čuvati ću naredbe tvoje: nemoj me ostaviti sa svim.

Kako će mladić popraviti put svoj? Obslužujuć tvoje rieči.

Svim srcem svojim tražio sam te; neotjeraj me od zapoviedi svojih.

U srce svoje zatvorio sam rieč tvoju: da ti negriešim.

Blagoslovljen si, gospode: nauči me naredbe svoje.

Ustima svojima javio sam sve sudove usta tvojih.

Na putu svjedočanstva tvojih nasladio sam se, kakono u svih bogatstvih.

U zapoviedih tvojih vježbati ću se, razmišljati ću o putevih tvojih.

O naredbah tvojih razmišljati ću; neću zaboraviti riečih tvojih.

Slava otcu itd.

Učini milost slugi svomu, da živim: i čuvati ću rieči tvoje.

Otvori o
Gost sa
zapoviedi sv
Moja d
Pokarao
od tvoje za
Odvrati
kivao svjed
Sjedile
a sluga tv
Tvoja
a moj svje
Priljep
rieči svoj
Ja ti
me naredb
Poduč
ljati ću s
Zadri
po riečih
Put
smiluj mi
Put
ravio.
Prion
me osra
Pute
širio src
Slav
Tri
koje se
Zdrave
Isukrste
Marijo.

Otvori oči moje: i viditi ću čudesa zakona tvoga.

Gost sam na zemlji: nemoj sakriti od mene zapoviedi svojih.

Moja duša svedjer željno žudi sudove tvoje.

Pokarao si ohole: prokleti su, koji odstupljuju od tvoje zapoviedi.

Odvrati od mene rug i sramotu: jer sam iziskivao svjedočanstva tvoja.

Sjedile bo su poglavice i proti meni govorile: a sluga tvoj vježbaše se u naredbah tvojih.

Tvoja bo su svjedočanstva moje promatranje: a moj svjet tvoje pravde.

Priljepila se k zemlji duša moja: oživi me po rieči svojoj.

Ja ti kazah puteve svoje i uslišao si me: nauči me naredbe svoje.

Poduči me u putu zapoviedi svojih: i zabavljati ću se čudesi tvojimi.

Zadriemala je duša moja od tuge; okriepi me po riečih svojih.

Put opaki ukloni od mene: i po zakonu svom smiluj mi se.

Put istini izabrah: zakona tvojih nisam zaboravio.

Prionuh uz svjedočanstva tvoja, gospode: nemoj me osramotiti.

Putem zapoviedi tvojih tekao sam: jer si raz-širio srce moje.

Slava otcu itd.

Tri bogoljubne molitve, koristne umirajućim, koje se mole u smrtnoj borbi s tri Otče naša i tri Zdrave Marije. Najprije se rekne: Gospode pomiluj, Isukrste pomiluj, gospode pomiluj. Otče naš. Zdrava Marijo.

MOLITVA

Gospode Isukrste, za tvoju presvetu borbu i molitvu, kojom si se molio za nas na maslinskoj gori, kada se učini znoj tvoj, kao kapljice krvi, tekuće na zemlju: molimo te, da množtvo svoga krvavoga znoja, što si ga u stisci i strahu obilno za nas izlio, dostojiš se prikazati i pokazati bogu otcu svemožnomu protiva množtvu svih grieha ovoga sluge svoga (ove službenice svoje) N., i oslobodi ga (ju) u čas njegove (njezine) smrti od muka i stiska, kojih se boji, da je za svoje griehe zaslužio (la). Koji s otcem i duhom svetim živiš i kraljuješ bog, po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Po drugi put govori se: Gospode pomiluj, Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš. Zdrava Marijo.

MOLITVA.

Gospode Isukrste, koji si se dostojao umrieti za nas na križu, molim te za sve gorkosti mučenjâ i muka tvojih, koje si za nas nevoljne griešnike na križu pretrpio, osobito u onaj čas, kada je tvoja presveta duša iz tvoga presvetoga tiela izašla: dostoj se prikazati i pokazati bogu otcu svemožnomu, dušu ovoga svoga sluge (ove svoje službenice) N., i oslobodi ga (ju) u ovaj čas smrti od svih muka i mučenja, kojih se boji, da je za svoje griehe zaslužio (la). Koj s otcem i s duhom svetim živiš i kraljuješ bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Po treći put govori se: Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš. Zdrava Marijo.

MOLITVA.

Gospode Isukrste, koji si rekao po ustih proroka: U vječnoj ljubavi obljubih te, zato te pritegnuh, pomilovavši te: molim te, da dostojiš se istu svoju ljubav, koja te s nebesa na zemlju pritegnu, da pritrpiš gorkosti svih svojih muka, prikazati i pokazati bogu otcu svemožnomu za dušu ovoga sluge svoga (ove službenice svoje) N., i oslobodi ga (ju) svih mučenja i muka, kojih se boji, da je za svoje griehe zaslužio (la). I sačuvaj njegovu (njezinu) dušu u ovaj čas njezina izlazka. Otvori joj vrata života, i učini, da se veseli s tvojimi svetimi u vječnoj slavi. I ti premilostivi Isukrste, koji si nas odkupio svojom neprocienjenom krvi, smiluj se duši ovoga svoga sluge (ove svoje službenice), i dostoj se ju uvesti u vazda zelena i ugodna mjesta raja, da tebi živi nerazdjeljivom ljubavi, koja se od tebe i od tvojih izabranih nikada razlučiti nemože. Koji s otcem i duhom svetim živiš i kraljuješ bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

NA IZDAHNUĆU.

Prispije li čas izdahnuću, svi okolo stojeći, kleknuvši na koljena prionuti će pobožno uz molitvu; a nemoćnik, ili ako on nemože, svećenik za njega ili što je bolje s njim skupa bistrim glasom reći će sliedeća:

Isuse! Isuse! Isuse!

U ruke tvoje, gospode, preporučam dušu svoju.

Gospode Isukrste, primi dušu moju.

Sveta Marijo, moli za me.

Marijo majko milosti i majko milosrdja, ti me od neprijatelja brani, i na čas smrti primi

MOLITVA.

Kad se daje nemoćniku u ruke svieća:

Gospod Isukrst, neka prosvietli pamet tvoju i neka ti užeže srce.

Pojdi dušo kršćanska s ovoga svieta k zaručniku svomu Isukrstu, noseć u ruci svieću goruću, podji k onomu, koji te je na svietlost zvao.

Svjetlost pravde i gorući oganj božje ljubavi neka ti se ne utrne u srcu; neka ga čuva duh sveti.

Gospode Isukrste! jur je večer i izmiče dan života moga. Ostani kod mene o gospode!

Sačuvaj mi u srcu svjetlost milosti i plamen svoje ljubavi, da te spoznam i vjerujem u te; da se u te uzdam, da te ljubim, jedino dobro moje.

Dà vjerujem u te, u te se uzdam, vječna istino, neizmjerna dobroto. Ljubim te svim srcem svojim, ljubavi nedostižna.

Ah nedopusti, gospode, da ostanem u smrtnoj tmini; već me povedi na vječnu svjetlost.

Čim se razstavi duša s tielom namah se govori:

Odg. Pomozite sveti božji, pohitite angjeli gospodnji, primite dušu njegovu (njezinu), te ju prikažite licu Previšnjega.

Sveć. Primio te Isukrst, koji te je zazvao, i u krilo Abramovo angjeli te poveli.

Odg. Primajuć dušu njegovu (njezinu) i prikazujuć ju licu Previšnjega.

Sveć. Pokoj vječni daruj mu (joj) gospode.

Odg. I svjetlost vječna svietila mu (joj).

Prikazujuć ju licu Previšnjega.

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš itd. na tiho.

Sveć. I neuvedi nas u napast.

Odg. Da izbavi nas od zla.

Sveć. Pokoj vječni daruj mu (joj) gospode.
Odg. I svietlost vječna svietila mu (joj).
Sveć. Od vrata paklenih.
Odg. Oslobodi gospode dušu njegovu (njezinu).
Sveć. Da počine u miru.
Odg. Amen.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Tebi, gospode, preporučujemo dušu sluge tvoga (službenice tvoje) N., da preminuvši (ša) sa svieta, tebi živi, i griehe, koje je po slabosti ljudskoga obćenja učinio (la), oprošćenjem svoga premilostivoga smilovanja izbriši. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Poškropiv zatim tielo blagoslovljenom vodom vrati se svećenik kući.

POKOP MRTVACA.

KAKO SE POKAPA ODRASTLI MRTVAC.

Ustanoviv doba, kada se tielo ima nositi u groblje ili u crkvu, dade se zvonom običajno znamenje onim načinom, koji u mjestu obstoji: zatim svećenik odjeven košuljicom i crnom nadramnicom ili takodjer zaogrnut i crnim plaštom, krene na mjesto, gdje mrtvac leži, dočim se pred njim nosi križ i sv. voda. Onamo došav razdiele se i užgu svieću, te svećenik poškropiv mrtvaca svetom vodom zapjeva:

Predpjevka: Pomolimo se za pravovjerne mrtve.
Sbor nastavlja: Pokoj vječni daruj jim gospode, i svjetlost vječna svjetila jim. Zatim se zapjeva pozivnica:

Spopadoše me jecaji smrtni: paklene muke spopadoše me.

PSALAM 94.

Hodite zapjevajmo gospodu, klikujmo bogu spasu našemu: izadjimo rano pred lice njegovo s hvalom, i pjesmami klikujmo mu.

Spopadoše me jecaji smrtni: paklene muke spopadoše me.

Jer je bog velik gospod, i velik kralj vrh svih bogova: jer neće odbiti gospod svoga puka, u nje-

govoj bo ruci svi su kraji zemlje, i visine briegova on vidi.

Paklene muke spopadoše me.

Jer njegovo je more, i on ga je stvorio, i kopno utemeljiše ruke njegove: dodjite i poklonimo se i prostrimo se pred bogom: plačimo pred gospodom, koji stvori nas, jer je on gospod bog naš: a mi smo puk njegov, i ovce paše njegove.

Spopadoše me jecaji smrtni: paklene muke spopadoše me:

Danas ako budete čuli glas njegov, nemojte da vam otvrdnu srca vaša, kao u ogorčenosti na dan napasti u pustinji: gdje me napastovahu vaši otci, kušahu i vidješe moja djela.

Paklene muke spopadoše me.

Četrdeset lieta srdih se na narod ovaj i rekoh, ovi vazda blude srcem: i nepoznaju puteva mojih, i zato se zakleh u gnievu svom, da neće unići u mir moj.

Spopadoše me jecaji smrtni: paklene muke spopadoše me.

Pokoj vječni daruj im gospode; i svjetlost vječna svjetila im.

Paklene muke spopadoše me.

Spopadoše me jecaji smrtni: paklene muke spopadoše me.

Predpj. Odrieši, Gospode!

PJESAN ZACHARIEVA LUK. I. 68—79.

Blagoslovljen gospod bog Izraeljev: jer pohodi i odkupi narod svoj.

I podiže nam rog spasenja: u kući Davida sluge svoga.

Kao što je govorio ustima svojih svetih proroka: koji su od vieka.

Da će nas izbaviti od naših neprijatelja i iz ruke onih: koji nas mrze.

Da će učiniti milost otcem našim: i spomenuti se svetoga zavjeta svoga.

Zakletvu, kojom se je zakleo Abramu otcu našemu: da će nam dati.

Da mu izbavljeni iz ruku dušmana svojih: bez straha služimo.

U svetosti i pravednosti pred njim: dok smo god živi.

A ti diete nazvati ćeš se prorokom previšnjega: jer ćeš ići napred pred licem gospodnjim, da pripraviš puteve njegove.

Da dadeš znanje spasenja puku njegovomu: na odpušćenje njihovih grieha.

Po dubokoj milosti boga našega: po kojoj nas je pohodio iztok s visine.

Da prosvjetliš one, koji sjede u tminah i sjeni smrtnoj: da uputiš naše noge na put mira.

Pokoj vječni daruj im gospode, i svjetlost vječna svjetila im.

Predpj. Odrieši gospode dušu službenîka svoga (službenice svoje) od svake griešne spone, da u slavi uzkrsnuća odahne uzkrsnuv medju tvojimi svetci.

Zatim svećenik pjeva:

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš (tiho).

Sveć. I neuvedi nas u napast (ovo se glasno pjeva).

Odg. Nego izbavi nas od zla.

Sveć. Od vrata paklenih.

Odg. Izbavi gospode dušu njegovu (njezinu).
Sveć. Vjerujem, da ću vidjeti dobra gospodnja.
Odg. U zemlji živućih.
Sveć. Ne predaj zvierim duše u tebe vjerujuće.
Odg. I duše tvojih ubogih nezaboravi na svrhi.
Sveć. Gospode Isukrste smiluj se njemu (njoj).
Odg. Isukrste oprosti njemu (njoj).
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Molitva za pokojnoga biskupa.

Bože, koji si medju apoštolskimi svećenici svoga službenika N. biskupskim dostojanstvom uresio: daj molimo te, da se takodjer pridruži njihovomu vječnomu družtvu. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Molitva za pokojnoga svećenika.

Bože svećenika svojih slavo, daj molimo te: da duša tvoga službenika N. svećenika svietli u svjetlosti tvojih svetaca. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Molitva za pokojnika.

Prikloni gospode uho svoje našim prošnjam, kojimi sniženo molimo milosrdje tvoje, da dušu službenika tvoga N., kojoj si s ovoga svieta poći zapoviedio, smjestiš u kraj mira i svjetlosti, i zapovjediš, da bude drugaricom tvojih svetaca. Po Isukrstu gospodu našem Odg. Amen.

Molitva za pokojnicu.

Molimo te gospode, smiluj se po milosrdju svojem duši službenice svoje N., i lišenu baštinjene umrlosti uzpostavi u dio vjekovitoga spasenja. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Po molitvi za pokojnike pjeva se predpjevka:

Mihajlo predstavnik raja, koga počituju angjeoski stanovnici.

Sveć. Stajao je angjeo gospodnji kraj crkvenoga oltara.

Odg. Imajuć u ruci svojoj zlatnu kadionicu.

POMOLIMO SE.

Bože, koji divnim redom dieliš službe angjelom i ljudem: dozvoli milostivo, da oni, koji ti u nebu uvjek služe, naš život na zemlji brane. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim se sprovod krene k crkvi ili ravno u groblje. Prije nego se iznese lies, svećenik ga poškropi svetom vodom, i ako je pri ruci kadionica nakadi se.

Pri sprovodu se pobožno pieva. Smiluj mi se bože.

PSALAM 50.

Smiluj mi se bože: po velikom milosrdju svom. I po množtvu smilovanja svojih: uništi opačinu moju.

Operi me još boljma od opačine moje: i od grieha moga očisti me.

Jer ja znam opačine svoje: i grieh je moj jednako proti meni.

Samomu tebi sgrieših, i zlo učinih pred tobom: da se opravdaš u govorih svojih, i svladaš, kada sudiš.

Gle u opačinah začet sam: i u griesih zače me majka moja.

Gle ljubio si istinu: neznana i skrovita mudrosti svoje očitovao si meni.

Poškropiti ćeš me izopom, i očistiti ću se: oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega.

Dati ćeš mi slušati radost i veselje: i klikovati će kosti ponižene.

Odvrati lice svoje od grieha mojih: i uništi sve opačine moje.

Srce čisto stvori u meni bože: i duh pravi ponovi u meni.

Neodbaci me od lica svoga: i svetoga duha svojega nemoj uzeti od mene.

Vrati mi radost spasenja svoga: i duhom poglavitim pokriepi me.

Nepravednike učiti ću puteve tvoje: i opaki k tebi će se obratiti.

Izbavi me od krvi bože, bože spasitelju moj: i jezik moj glasiti će pravdu tvoju.

Gospode otvoriti ćeš ustne moje: i usta moja navieśćivati će hvalu tvoju.

Jer da si hotio posvetilište, bio bih ga doista prikazao: za žrtve paljenice nemariš.

Posvetilište je bogu duh skrušen: srca skrušena i ponizna neodbacuješ bože.

Po dobroti svojoj, gospode, milostiv budi Sionu: da se podignu zidovi jerusolimski.

Tada ćeš primiti posvetilište pravde, prinose i žrtve paljenice: onda će metati na žrtvenik tvoj teoce.

Pokoj vječni, daruj im gospode, i svjetlost vječna svjetila im.

* * *

Ima li se za pokojnika pjevati misa, to se lies položi na sried crkve, tako da se noge pokojnikove, ako je svjetovnjak, okrenu k velikomu oltaru; ako li je pako pokojnik bio svećenik, tada se ima glava obrnuti k oltaru; a svećenik spremi se namah za misu, koju svršiv, skine sa sebe kasulu i manipul, i zaogrne se crnim plaštom, medjutim poddjakon uzme križ, stane nad glavom pokojnikovom, imajuć o boku akolyte s užganimi sviećami; a svećenik uz ostalu pratnju odmah govori sliedeću molitvu:

Nepodji na sud sa slugom svojim (službenicom svojom) gospode, jer se neće opravdati pred tobom nijedan čovjek, van ako mu neodpustiš svih grieha. Molimo te dakle, netištila tvoja sudbena odluka onoga (onu), koga (koju) ti preporučuje istinita prošnja kršćanske vjere, već pomoćju tvoje milosti zavriedio (la) izbaviti se osvetnoga suda, koji (koja), dokle je živio (la) znamenovan (na) je znamenjem presvetoga Trojstva. Koji živiš i kraljuješ u vieke viekova Odg. Amen.

Zatim sbor pieva: Oslobodi me gospode, dočim za to vrieme svećenik stavlja po malo tamjana u kadionicu.

Izbavi me gospode od smrti vječne, u dan onaj grozni: kad se budu pokrenula nebesa i zemlja: kad budeš prišao sudit sviet ognjem. Groza probija me i bojim se kad bude prišla iztraga i dojdući gniev: kad se budu pokrenula nebesa i zemlja. Dan onaj, dan gnieva: biede i nevolje, dan velik i vele gorak. Kad budeš prišao sudit sviet ognjem. Pokoj vječni daruj mu (joj) gospode, i svjetlost vječna svjetila mu (joj). Izbavi me gospode od smrti

vječne u dan onaj grozni: kada se budu pokrenula nebesa i zemlja: kada budeš prišao sudit sviet ognjem.

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Zatim svećenik rekne glasno: **Otče naš** i svi ga dalje tiho mole. Medjutim svećenik uzme škropilo sa sv. vodom, te praćen djakonom, koj mu drži skut od plašta, obidje lies (pokleknuv na sredini pred presvetim otajstvom) i poškropi tielo pokojnikovo; zatim povrativ se na svoje mjesto uzme kadionicu, te isto tako obilazeć kadi pokojnikovo tielo. Povrativ se zatim na svoje mjesto zapjeva:

Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. Od vrata paklenih.
Odg. Izbavi gospode dušu njegovu (njezinu).
Sveć. Nek počiva u miru.
Odg. Amen.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, komu je vlastito uvjek smilovati se i prostiti, tebe priklonito molimo za dušu službenika tvoga (službenice tvoje) N., kojoj si zapoviedio danas s ovoga svieta poći: da ju ne predaš u ruke dušmanu, niti ju zaboraviš do konca: već zapovjedi, da ju sveti angjeli prime i povedu u rajsku domovinu: da nebi, koja je u tebe uhvala se i vjerovala, podnašala paklenih muka, već si posvojila vjekovite radosti. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Ako je pokojnik nadbiskup, biskup ili svećenik, tada se to spomene u molitvi: za dušu službenika

svoga N. biskupa ili svećenika, kojoj si itd. Na to se nosi lješina u groblje.

* * *

Svećenik pred vrati groblja okrene se i poškropi blagoslovljenom vodom lješinu, i odmah zapjeva sliedeću predpjevku:

Predpjevka: **U rajske dvore odveli te angjeli, i ti s Lazarom ubogim pokoj imao vjekovječni.**

Zatim se pjeva pjesan 129. **Iz dubljine** ponavljajuć poslje svakog redka gornju predpjevku: **U raj itd.**

PJESAN 129.

Iz dubljine vapio sam k tebi gospode: gospode usliši glas moj. U rajske itd.

Neka paze uha tvoja: na glas molenja moga. U rajske itd.

Ako ćeš na opačine gledati gospode: gospode tko će ostati? U rajske itd.

Ali je u tebe smilovanje: i radi zakona tvoga uzdam se u te gospode. U rajske itd.

Uzdala se duša moja u rieč njegovu: uhva se duša moja u gospoda. U rajske itd.

Od straže jutarnje tja do noći: neka se Izrael uzda u gospoda. U rajske itd.

Jer je u gospoda milosrdje: i obilno je u njega odkupljenje. U rajske itd.

I on će odkupiti Izraela: od svih njegovih opačina. U rajske itd.

Pokoj vječni daruj im gospode, i svjetlost vječna svjetila im. U rajske itd.

— Što je medju zviezdicami ostavlja se ondje, gdje je običaj mrtvaca nositi prije u crkvu.

Došav grobu, po izpjevanom „Pokoj vječni“ i U raj itd. poškropi grob govoreć:

Blagoslovljen budi grob ovaj u ime otca † i sina i duha svetoga. Amen.

Ovdje spusti se lješina u grob i pri tom se govori:

Sveć. Gospode pomiluj. Odg. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Sveć. Otče naš (tiho se moli).

Poškropi se tielo i govori:

Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla
Sveć. Od vrata paklenih.
Odg. Izbavi gospode dušu njegovu (njezinu).
Sveć. Počivao (la) u miru.
Odg. Amen.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Učini molimo te, gospode, pokojnomu slugi svomu (pokojnoj službenici svojoj) milost ovu, da radi svojih diela neprimi odplatu u mukah, koji (koja) je želio (la) izpuniti volju tvoju, da kako ga (ju) je ovdje prava vjera sdružila s množtvom viernika, tako ga (ju) ondje tvoje milosrdje pridružilo angjeoskim sborovom. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Sveć. Pokoj vječni daruj mu (joj) gospode.
Odg. I svjetlost vječna svjetila mu (joj).
Sveć. Počivao (la) u miru.
Odg. Amen.

Zatim poškropi se lješina i groblje i uz to govori:

Duša njegova (njezina) i svih viernih mrtvih po milosrdju božjem počivale u miru.

Zatim doljnim krajem križa znamenuje lješinu govoreć:

Križ Isukrstov čuvao te u život vječni Amen.

Zatim uzme na lopati zemlje te ju u tri put baci vrhu liesa pokojnikova govoreć:

Spomeni se čovječe da si prah, i da ćeš se u prah obratiti:

Ovo je pokoj moj u vieke vieka, ovdje ću stanovati, jer sam ga odabrao.

KAKO SE POKAPAJU MALENA DJECA.

U odredjeno za ukop vieme svećenik u košuljici i bieloj nadramnici ide sa i ostala mu pratnja za križem kući mrtvoga djeteta, kamo došav poškropi tielo i veli:

Predpjevka: Budi ime gospodnje

PSALAM 112

Hvalite djeco gospoda: hvalite ime gospodnje.
Budi ime gospodnje blagosovljeno: od sada i do vieka.

Od iztoka sunca tja do zapada: hvaljeno budi ime gospodnje.

Uzvišen je vrhu svih naroda gospod: i vrhu nebesa je slava njegova.

Tko je kakono gospod bog naš, koji na visinah prebiva: i snižene gleda na nebu i na zemlji.

Koji iz praha podiže oskudnika: i iz kala uzvisuje ubožnika.

Da ga stavi medju knezeve: medju knezeve puka svoga.

Koji čini da neplodnica stanuje u obitelji: kao radostna majka sinova.

Slava otcu i sinu itd.

Predpjevka: Budi ime gospodnje blagoslovljeno: od sada i do vieka.

Zatim: Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš po tiho, medjutim se poškropi tielo.

Sveć. I neuvedi nas u napast.

Odg. Nego izbavi nas od zla.

Sveć. A mene si radi nevinosti primio.

Odg. I pokriepio si me pred licem svojim u vieke.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni i predragi bože, koji svim malenim, vrelom kršćenja preporodjenim, kad odlaze sa svieta, bez ikakovih njihovih zasluga namah podaješ život vječni, kao što vjerujemo, da si duši ovoga malenoga danas učinio; učini, molimo te gospode, da mi zagovorom bl. Marije vazda djevice i svih svetih tvojih očišćenom pameti ovdje tebi služimo, a u raju s blaženimi malenimi vjekovito se združimo. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Kad se nosi u groblje, govori se:

Predpjevka: Mladići i djevojke.

PSALAM 148.

Hvalite gospoda s nebesa: hvalite ga u visini. Hvalite ga svi angjeli njegovi: hvalite ga sve kriposti njegove.

Hvalite ga sunce i mjeseče: hvalite ga sve zviezde i svaka svjetlosti.

Hvalite ga nebesa nad nebesi: i vode sve, koje su vrhu nebesa, hvalite ime gospodnje.

Jer je on rekao, i učinjena su: on je zapovjedio, i stvorena su.

Ustanovio ih je za svagda, i za uviek vieka; zapovjed je stavio i koja neće proći.

Hvalite gospoda na zemlji: zmaji i sve dubljine.

Oganj, tuča, snieg, led, huka bura: koja čine rieč njegovu.

Gore, i sve glavice: stabla plodovita, i svi cedri.

Zvieri, i svekolike živine: zmije, i ptice pernate.

Kraljevi zemaljski, i svi puci: knezevi, i svi sudci zemaljski.

Mladići i djevojke, starci s mladjimi, neka hvale ime gospodnje: jer je samo njegovo ime uzvišeno.

Slava njegova vrh neba i zemlje: i uzvisio je rog puka svoga.

Pjesan svim svetim njegovim: sinovom Izraelskim, puku, koji je blizu njega.

Slava otcu i sinu itd.

Predpjevka: Mladići i djevojke, starci s mladjimi, neka hvale ime gospodnje.

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš po tiho, medjutim se poškropi tielo.

Sveć. I neuvedi nas u napast.

Odg. Nego izbavi nas od zla.

Sveć. Pustite malene doći k meni.

Odg. Takovih bo je kraljestvo nebesko.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, svete čistoće ljubitelju, koji si danas dušu ovoga malenoga u kraljestvo nebesko milosrdno pozvati dostojao se; dostoj se gospode i s nami tako milosrdno postupati, te učini, da po zaslugah tvoje presvete muke, i po zagovoru bl. Marije vazda djevice i svih sveti tvojih, uzmognemo u istom kraljestvu sa svimi svetimi i izabranimi tvojimi zajedno vazda radovati se. Koji živiš i kraljuješ s bogom otcem u jedinstvu duha svetoga bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Zatim poškropi svećenik tielo blagoslovljenom vodom i okadi ga, a tako isto i grob, i obslužuje sve onako, kao što je gore rečeno pri ukopu odrasli; poslje toga se tielo ukopa.

UVOD ŽENE U PORODU PREMINUVŠE.

Pred vrati groblja poškropi se tielo.

Predpjevka: Ako ćeš na opačine gledati gospode: gospode tko će ostati?

PSALAM 129.

Iz dubljine vapio sam k tebi gospode: gospode usliši glas moj.

Neka paze uha tvoja: na glas molenja moga.

Ako ćeš na opačine gledati gospode: gospode tko će ostati?

Ali je u tebe smilovanje: i radi zakona tvoga uzdam se u te gospode.

Uzdala se duša moja u rieč njegovu: uhva se duša moja u gospoda.

Od straže jutarnje tja do noći: neka se Izrael uzda u gospoda.

Jer je u gospoda milosrdje: i obilno je u njega odkupljenje.

I on će odkupiti Izraela: od svih njegovih opačina.

Pokoj vječni daruj joj gospode: i svjetlost vječna svietila joj.

Ponavlja se predpjevka: Ako ćeš na opačine itd.

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš.

Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. Od vrata paklenih.
Odg. Oslobodi gospode dušu njezinu.
Sveć. Da počine u miru.
Odg. Amen.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, koji si po porodu bl. Marije vazda djevice boli rodilja u radost obratio, i smrt dostojao se pripustiti na odpušćenje grieha: pogledaj milosrdno na dušu službenice svoje N., da zaslugami i zagovorom iste bl. djevice Marije vječnoga blaženstva radosti postići zasluži. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Poškropi se zatim tielo, nadramnica metne se na lies, ter se nosi u groblje, a svećenik govori:

Unidji u crkvu božju, da živiš s bogom u vieke vieka. Amen.

OPJEV GROBA.

Svećenik poškropi grob sv. vodom i zatim pjeva:

Izbavi me gospode od smrti vječne, u dan onaj grozni, kad se budu pokrenula nebesa i zemlja: kad budeš prišao suditi sviet ognjem.

Groza probija me i bojim se, kad bude prišla iztraga i dojdući gniev, kad se budu pokrenula nebesa i zemlja.

Dan onaj, dan gnieva, biede i nevolje, dan velik i vele gorak. Kad budeš prišao suditi sviet ognjem.

Pokoj vječni daruj mu (joj) gospode, i svietlost vječna svietila mu (joj).

Izbavi me gospode od smrti vječne u dan onaj grozni, kad se budu pokrenula nebesa i zemlja: kad budeš prišao suditi sviet ognjem.

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš.

Svećenik poškropi grob.

Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. Od vrata paklenih.
Odg. Izbavi gospode dušu njegovu (njezinu).
Sveć. Nek počiva u miru.
Odg. Amen.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Molitva za pokojnika.

Prikloni gospode uho svoje našim prošnjam, koji sniženo molimo milosrdje tvoje, da dušu službenika svoga N., kojoj si s ovoga svieta poći zapovjedio, smjestiš u kraj mira i svjetlosti, i zapovjediš, da bude drugaricom tvojih svetaca. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Molitva za pokojnicu.

Molimo te, gospode, smiluj se po milosrdju svojem duši službenice svoje N., i lišenu baštinjene umrlosti uzpostavi u dio vjekovitoga spasenja. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

SVETOTAJSTVO ŽENITBE.

KAKO SE OBAVLJA SVETOTAJSTVO ŽENITBE.

Župnik, imajuć obaviti ženitbu, svrši navješćivanja u tri svečana neprekidno sliedeća dana u crkvi na župskoj misi. Pa ako nikakove zakonite zaprieke neima, u crkvi odjeven košuljicom i bielom nadramnicom imajuć uza se bar jednoga djaka košuljicom odjevena, koji će knjigu i sud blagoslovljene vode sa škropilom nositi, pita pred tri ili dva svjedoka muža i ženu, s kojimi pristojno je, da i roditelji ili rodjaci budu, svakoje posebice o privoli u ženitbu; i to najprije zaručnika zatim zaručnicu.

Pazit je župniku da na sliedeća pitanja istinit i izvjestan odgovor s obe strane dobije, te da nebi po navadi tek ili po šaptanju prisutnih odgovarali: tako je ili nije.

Sveć. Kako ti je ime.	Wie heisst du?
Odgovori zaručnik, ili zaručnica: Ivan ili Kata.	Johannes od. Katharina.
Sveć. N. Tako ti svete vjere kršćanske, reci pravo, jesi li se kojoj god (komugod) obyezao (obvezala) u ženitbu izim ove poštene	Ich frage dich bei deiner christlichen Treue und Glauben, sage mir in der Wahrheit, ob du dich ausser dieser gegenwärtigen Person

osobe, i jesi li kojoj drugoj (komu drugomu) obećao (obećala), da ćeš ju (ga) za ženu (za muža) uzeti?	nicht etwa einer (einem) andern ehelich versprochen, oder ob du nicht einer (einem) andern zugesagt hast, dass du sie zur Ehe (ihn zum Manne) haben wollest?
Odg. Nisam.	Nein.
Sveć. Ljubiš li ovu poštenu osobu?	Hast du diese gegenwärtige Person lieb?
Odg. Ljubim.	Ja, ich habe sie (ihn) lieb.
Sveć. Hoćeš li nju za svoju zakonitu ženu (za svoga zakonitoga muža) uzeti?	Willst du sie (ihn) zu deiner (deinem) ehelichen Gemahlin (Gemahl) nehmen?
Odg. Hoću.	Ja ich will.
Sveć. I opet, tako ti svete vjere tvoje, pitam te, nije li medju vami kakovo rodstvo, svatstvo, kumstvo, ili štogod drugoga, radi čega se uzeti nebi mogli?	Ich frage dich abermal bei deiner christlichen Treue und Glauben, ist zwischen euch beiden keine Blutsfreundschaft, Schwägerschaft, Gewatterschaft, oder sonst etwa ein Hinderniss, wegen welchen ihr nicht ehelich zusammen gegeben werden köntet?
Odg. Nije.	Nein, es ist keines.

Zatim svećenik isto tako pita zaručnicu, a ona odgovara kao što je gore.

To svršiv reče svećenik zaručniku i zaručnici, da svoje prstene na žrtvenik stave, koje on blagosliva ovako:

BLAGOSLOV PRSTENJA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blagoslovi † gospode prstene ove, koje u tvoje ime blagoslivljemo, da koji ih nosili budu, u miru tvojem uztraju, u volji tvojoj prebivaju i u ljubavi tvojoj žive, ostare i uzmnožaju se kroz mnogo lieta. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Stvoritelju i uzdržitelju roda ljudskoga, djelitelju milosti duhovne: ti gospode pošalji duha svetoga utješitelja s neba na prstene ove, da, oružani kriepošću obrane nebeske, onim, koji će ih nositi, budu na spas. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim svećenik poškropi prstene vodom blagoslovljenom u nakrst, te po tom stavi prsten zaručnice na desni prst zaručnikov, koji je kraj maloga, tako isto prsten zaručnikov na prst zaručnice govoreć:

U ime otca †, i sina, i duha svetoga. Amen.

Ako je od obe strane, to jest i zaručnika i zaručnice, to ženitba prva, tako da ni zaručnik druge

žene, ni zaručnica drugoga muža nije imala; ili ako je samo zaručnica dosad neudana bila, prem je zaručnik udovac, blagoslivaju se ovako:

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Pokriepi to gospode, što si djelovao u nami.
Odg. Iz svetog hrama tvoga, koji je u Jerusolimu.
Sveć. Blagoslovljeni da ste od gospoda.
Odg. Koji stvori sviet iz ništa.

POMOLIMO SE.

Bože Abramov, bože Isakov i bože Jakovljev, blago † slovi mladence ove, i zasij sjeme života u pamet njihovu: da štogod si kao koristno spoznadu, to i činiti nastoje. Po gospodu našem Isukrstu ljudi odkupitelju, sinu tvom jedinorodjenom, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu s duhom svetim, bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

PSALAM 127.

Blago onim, koji se boje gospoda: koji hode njegovimi putevi.

Jer ćeš jesti trud ruku svojih: blažen jesi i dobro ti bude.

Žena tvoja kao loza plodovita: usred doma tvojega.

Sinovi tvoji kao mladice maslinske: naokolo stola tvoga.

Gle tako će biti blagoslovljen čovjek, koji se boji gospoda.

Blagoslovio ti gospod sa Siona: da vidiš dobra Jerusolimska sve dane života svoga.

Da vidiš sinove sinova svojih: mir u Izraelu.
Slava otcu.. kako bješe..
Gospode pomiluj, Isukrste pomiluj, gospode pomiluj. Otče naš.
Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. Spasi sluge svoje.
Odg. Bože moj ufajuće u tebe.
Sveć. Pošalji im gospode pomoć od svetišta.
Odg. I iz Siona brani ih.
Sveć. Budi im gospode tornjem jakosti.
Odg. Proti licu neprijatelja.
Sveć. Bože uslišaj molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Pogledaj gospode sa svetih nebesa svojih na savez ovaj, i kao što si Tobiu i Saru pratiocem angjelom mira štitio, tako i ove od pogubne navale djavaoske štiti, te i duševne i tjelesne neprijazni od njih odvrati, da obranom tvojom zaštićeni, hvale sveto ime tvoje, koje je blagoslovljeno u vieke vieka. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Prisustvuj gospode prošnjam našim, te naredbam tvojim, koje si za razplod roda ljudskoga izdao, milostivo u pomoć priteci: da što se je po tebi početniku spojilo, to da se tvojom pomoćju i sačuva. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode Isukrste ovoga slugu svoga, i ovu službenicu svoju, kao što si blagoslovio obitelji sinova Izraeljevih molitvom Mojsijinom, da dolazeć preko mora crvenoga, pred licem Faraonovim spašeni budu, tako da se i ovi u dan sudnji pred licem tvojim spase. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

BLAGOSLOV.

Blagoslovio † vas bog otac, čuvao vas Isukrst, prosvietlio vas duh sveti, pokazao vam gospod lice svoje i smilovao se vam; obratio gospod lice svoje k vam, i dao vam mir sve dane života vašega, obasuo vas svakim blagoslovom nebeskim na odpušćenje svih grieha vaših, da imate život vječni u vieke vieka. Odg. Amen.

Zatim svećenik spoji desnice obojih, i spojene nadramnicom obavije, i ovimi riečmi ih sveže:

Ja vas spajam u ženitbu u ime otca † i sina i duha svetoga. Amen.

Zatim svećenik po običaju u ovoj zemlji poprimljenu, položivši na sv. moći desnice njihove, pusti ih pojedince zakleti se. On u drugoj osobi zakletvu govori, a oni u prvoj odgovaraju. Najprije zaručnik pa onda zaručnica.

Sveć. Tako te Bog pomogao.	Als dir Gott helff.
Odg. Tako me bog pomogao.	Als mir Gott helff.
Sveć. Blažena djevica Marija.	Unsere liebe Frau.
Odg. Blažena djevica Marija.	Unsere liebe Frau.

Sveć. I svi sveti božji.	Und alle Gottes Heiligen.
Odg. I svi sveti božji.	Und alle Gottes Heiligen.
Sveć. Da ovu poštenu osobu ljubiš.	Dass du diese gegenwärtige Person lieb hast.
Odg. Da ovu poštenu osobu ljubim.	Dass ich diese gegenwärtige Person lieb habe.
Sveć. I ljubeći za svoju pravu ženu (svoga pravoga muža) uzimlješ.	Und sie (ihn) zu deiner (deinem) ehelichen Gemahlin(Mann)nehmest.
Odg. I ljubeći za svoju pravu ženu (svoga pravoga muža) uzimljem.	Und sie (ihn) zu meiner (meinem) ehelichen Gemahlin (Mann) nehme.
Sveć. Poleg božje naredbe.	Nach der Ordnung Gottes.
Odg. Poleg božje naredbe.	Nach der Ordnung Gottes.
Sveć. I običaja svete matere crkve.	Und nach dem christlichen Kirchengebrauch.
Odg. I običaja svete matere crkve.	Und nach dem christlichen Kirchengebrauch.
Sveć. I da ju (ga) nećeš ostaviti.	Und dass du sie (ihn) nicht verlassen willst.
Odg. I da ju (ga) neću ostaviti.	Und dass ich sie (ihn) nicht verlassen will.
Sveć. Do njezine (njegove) smrti.	So lange du und sie (er) lebet.
Odg. Do njezine (njegove) smrti.	So lange ich und sie (er) leben.
Sveć. U nijednoj potrebi.	In keinerlei Noth und Widerwärtigkeit.
Odg. U nijednoj potrebi.	In keinerlei Noth und Widerwärtigkeit.
Sveć. Tako te bog pomogao.	Als dir Gott helff.

Odg. Tako me bog pomogao.	Als mir Gott helff.

Zatim pusti i zaručnicu zakleti se, i svršiv zakletvu poškropi ih sv. vodom i u miru odpusti.

Svršiv sve ovo župnik, uvede u maticu imena vjenčanih, svjedoka i ostalo poleg propisa, i to i onda kad je ini svećenik, od njeg ili od ordinarijata ovlašćen, ženitbu obavio.

O DRUGOJ ŽENITBI.

Ako je pako s obe strane zaručenih to druga ženitba, to jest oboje su udovi: svećenik obavlja sve ono, što kaže način spojiti zaručnika i zaručnicu prvo naveden, do uključivo ondje, gdje se natakne prstenje na prste. Blagoslov pako ženećih se, koji zatim sliedi, izostavi i mjesto njega samo ovu molitvu govori:

POMOLIMO SE.

Prisustvuj gospode prošnjam našim, te naredbam tvojim, koje si za razplod roda ljudskoga izdao, milostivo u pomoć priteci: da što se je po tebi početniku spojilo, to da se tvojom pomoćju i sačuva. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Svršiv tu molitvu, složi im desnice i nadramnicom obavije, i govori:

Ja vas spajam u ženitbu u ime otca † i sina i duha svetoga. Amen.

Na to ih pusti zakleti se kao prije.

Ako li je samo od strane zaručnice to druga ženitba, to jest ako je ona udova a zaručnik momak,

neizpušta se ništa od prijašnjeg reda, samo se blagoslov ženećih se, jedino vrh zaručnika u jedinstvenu broju i mužkom spolu ovako govori.

POMOLIMO SE.

Bože Abramov, bože Isakov, bože Jakovljev, blagoslovi mladenca ovoga, i zasij sjeme života u pamet njegovu, da štogod si kao koristno spozna, to i činiti nastoji. Po gospodu našem Isukrstu odkupitelju ljudi, sinu tvom jedinorodjenom, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu s duhom svetim bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Psalam 127. Blago svim koji se boje gospoda itd. kao gore, koji dovršiv, govori se molitva.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode Isukrste ovoga slugu svoga, kao što si blagoslovio obitelji sinova Izraeljevih molitvom Mojsijinom, da dolazeć preko crvenoga mora pred licem Faraunovim spašeni budu, tako da se i ovaj u dan sudnji pred licem tvojim spasi. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

BLAGOSLOV.

Blagoslovio † te bog otac, čuvao te Isukrst, prosvietlio te duh sveti, pokazao ti gospod lice svoje, i smilovao se tebi; obratio gospod lice svoje k tebi, i dao ti mir sve dane života tvoga, obasuo te svakim blagoslovom nebeskim na odpušćenje svih grieha tvojih, da postigneš život vječni u vieke vieka. Odg. Amen. Ostalo sve kao gore.

KAKO SE MLADA UVODI U CRKVU POSLJE VJENĆANJA.

Mlada došavši k crkvi da bogu zahvali, stane pred vrata, gdje svećenik odjeven košuljicom i nadramnicom moli vrhu nje ovo:

PSALAM 66

Budi nam bog milostiv i blagoslovio nas: obasjao nas licem svojim i smilovao se nam.

Da spoznamo na zemlji put tvoj: i u svih narodih spasenje tvoje.

Slavili te narodi bože: slavili te narodi svi.

Veselili se i radovali puci: jer sudiš narodom pravo i plemena na zemlji upravljaš.

Slavili te narodi bože: slavili te narodi svi, zemlja dade plod svoj.

Blagoslovio nas bog, bog naš, blagoslovio nas bog: i bojali ga se svi krajevi zemaljski.

Slava otcu itd.

Gospode pomiluj, Isukrste pomiluj, gospode pomiluj. Otče naš.. Zdravo Marijo...

Sveć. Spasi službenicu tvoju gospode.
Odg. Bože moj ufajuću u te.
Sveć. Pošlji joj gospode pomoć sa svetišta.
Odg. I iz Siona brani nju.
Sveć. Ništa neuspjeo neprijatelj u njoj.
Odg. I sin opakosti nenahudio njoj.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si mrtvu plodnicu Sarinu sjemenom sluge svoga Abrama zaploditi dostojao, da i preko nade djecu rodi: ovu službenicu svoju milostivo pogledaj i milostivo joj porod i plod udieli, te diete koje ćeš joj darovati, blagoslovi. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim pruži nadramnicu mladoj i uvede ju u crkvu govoreć:

Unidji u hram božji, i pokloni se sinu blažene djeve Marije, da ti udieli plod djeteta.

Zatim ju poškropi vodom blagoslovljenom u nakrst veleć:

Mir i blagoslov boga svemožnoga, otca †, i sina, i duha svetoga, snišao vrhu tebe i ostao vazda.

UVOD ŽENE PO PORODU.

Žena kleknuvši pred crkvena vrata čeka svećenika, koji zaodjeven košuljicom i bielom nadramnicom ovako nju blagoslivlje:

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.

Odg. Koji stvori nebo i zemlju.

Predpj. Ova će primiti blagoslov od gospoda.

PSALAM 23.

Gospodnja je zemlja, i što je god u njoj: okrug zemaljski, i svikolici, koji obitavaju na njem.

Jer on ga utemelji vrhu morâ: i vrhu riekâ utvrdi ga.

Tko će uzaći na goru gospodnju: ili tko će stajati na svetom mjestu njegovom?

Koji je nevinih ruku i čista srca: koji neuze u ludo dušu svoju, niti se ne zaklè lažno bližnjemu svomu.

Ovaj će primiti blagoslov od gospoda: i milosrdje od boga spasa svoga.

Takov je rod onih, koji ga traže, koji traže lice boga Jakovljeva.

Uzdignite knezevi vrata svoja, i podignite se vrata vječna: i uniti će kralj slave.

Tko je taj kralj slave? Gospod jak i možan gospod, možan u boju.

Uzdignite knezevi vrata svoja: i podignite se vrata vječna: i uniti će kralj slave.

Tko je taj kralj slave? Gospod krieposti, to je taj kralj slave.

Slava otcu i sinu i t. d.

PSALAM 127.

Blago svim koji se boje gospoda: koji hode njegovimi putevi.

Jer ćeš jesti trud ruku svojih: blažen jesi i dobro ti bude.

Žena tvoja kao loza plodovita: usred doma tvojega.

Sinovi tvoji kao mladice maslinske: naokolo stola tvoga.

Gle tako će biti blagoslovljen čovjek: koji se boji gospoda.

Blagoslovio ti gospod sa Siona: da vidiš dobra Jerusolimska sve dane života svoga.

Da vidiš sinove sinova svojih: mir u Izraelu.

Slava otcu i sinu itd.

Predpj. Ova će primiti blagoslov od gospoda, i milosrdje od boga spasa svoga: jer takov je rod onih, koji traže gospoda.

Gospode pomiluj, Isukrste pomiluj, gospode pomiluj. Otče naš (tiho se moli).

Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. Spasi službenicu svoju gospode.
Odg. Bože moj ufajuću u te.
Sveć. Pošalji joj gospode pomoć sa svetišta.
Odg. I iz Siona brani nju.
Sveć. Ništa neuspjeo neprijatelj u njoj.
Odg. I sin opakosti nenahudio joj.

Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si po Mojsiji slugi svom zapovjedio puku izraelskomu, da se žena, koja bi začevši sjeme porodila sina, četrdeset dana suzdrži od polaza crkve: udostoj se gospode ovu svoju službenicu očistiti od svake griešne ljage, kako bi vršeć tvoje zapoviedi očišćenim tielom i iskrenom pameću zavriedila unići u krilo majke crkve, i prikazati mirovne žrtve za svoje krivice. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože i otče gospoda našega Isukrsta, koji si po 40 dnevnom roku svoga jedinorodjenoga skupa s njegovom materom vazda djevicom Marijom predstavio u crkvi: udostoj se po porodu blago † sloviti ovu svoju službenicu, i kakogod što ju mi po našoj službi uvadjamo u ovaj zemaljski hram, tako da bi zavriedila po svršetku sadašnjeg života unići u hram nebeski: Po njem, koji će doći suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

Pruživ ženi nadramnicu uvadja ju u crkvu govoreć:

Unidji u crkvu božju, obožavaj sina blažene Marije djevice, koji ti je podielio plodnost poroda, Isukrsta gospoda našega, posrednika medju Bogom i ljudmi: koji s otcem i svetim duhom živi i kraljuje bog u vieke vieka Amen.

Čita se evangjelje.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.
Sveć. Sliedeća sv. evangjelja po Luki.
Odg. Slava tebi gospode.

LUKA 2.

U ono vrieme: pokle se navršiše dnevi očišćenja Marijina po zakonu Mojsijevu, donesoše ga u Jerusolim, da ga predlože gospodu, kako je pisano u zakonu gospodnjem: jer svako mužko, koje otvori utrobu, biti će posvećeno gospodu. I da prinesu žrtvu po onom, što je rečeno u gospodnjem zakonu, dvie grlice ili dva golubića. Pa gle bijaše čovjek u Jerusolimu, po imenu mu Šimun; i ovaj čovjek bijaše pravedan i pobožan, koji izčekivaše utjehu Israeljevu, i duh sv. bijaše u njem, i dobio je bio odgovor od duha svetoga, da neće vidjeti smrti, dok nevidi prije pomazanika gospodnjega. Te duhom pobudjen dodje u crkvu. A kad donesoše djećka Isusa roditelji njegovi, da svrše za njega zakon po običaju, poprimi ga on u naručje svoje i blagoslivaše boga govoreć: Sada pusti slugu svoga gospode u miru, kako si rekao; Jere vidješe oči moje spasenje tvoje, koje si pripravio pred licem svih naroda, svietlo na prosvietljenje narodâ i slavu puka tvoga izraelskoga.

Žena se poškropi blagoslovljenom vodom unakrst, govoreć: Mir i blagoslov boga svemožnoga, otca, †, i sina i duha svetoga, neka snidje vrhu tebe, i ostane vazda. Amen.

PRIVJENČAVANJE.

KAKO SE PRIVJENČAVANJE (NUPTIAE JUBILARES) OBAVLJA.

Oboje starih supruga najpre izpovjedivši se sjednu skupa u klecala, a uz njih sjednu drugi starci i starice kao svjedoci, svećenik pako pročitav evangjelje praznika po običaju drži slovo nad evangjeljem prilagodjujuć ga shodno na stare supruge, hvaleć bogu ponajvećma, što im je tako dug i blagoslovljen život udielio, što ih je vodio i štitio tečajem života.

Svećenik započme službu, pod kojom stari supruzi primaju pričest. Dovršiv njihovu pričest i odčitav popričešće iz misala, okrene se svećenik k puku, i stojeć na strani epistole zove stare k oltaru. Ovi tud kleknu a svećenik ih pita:

Sveć. N. Zahvaljuješ li bogu svemožnomu za sve darove i milosti tebi tečajem ciela života, a osobito tečajem ovih petdeset godina udieljene.

Starac. Zahvaljujem.

Sveć. N. Obećajaš li pred bogom, da ćeš i odsele s drugom svojim u miru, ljubavi i blagosovu božjem do svrhe života živiti.

Starac. Obećajem.

Sveć. Obećaješ li da ćeš i odsele druga svoga pomagati ljubezno u svakoj potrebi i nevolji.

Starac. Obećajem.

Sveć. Obećaješ li, da ćeš i odsele s drugom svojim boga ljubiti, njemu služiti, mladjim dobar izgled davati, i sve od boga dragovoljno primiti.

Starac. Obećajem.

Isto tako pita i staricu, zatim blagosliva prstene:

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.

Odg. Koji stvori nebo i zemlju.

Sveć. Budi ime gospodnje blagoslovljeno.

Odg. Od sada pa do vieka.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blagoslovi † gospode ove prstene, koje u ime tvoje blagoslivljemo, i udieli onim koji će ih nositi blagoslov i zaštitu duše i tiela; daj im takodjer savez duša, mir nepomućen, vjeru živu, ufanje djelotvorno, ljubav savršenu, da kakogod je na zemlji prsten znak saveza duhova, tako im budi tvoj nebeski blagoslov uzdanjem izvjestnim blaženstva vječna. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Oškropi prstene vodom blagoslovljenom i natičuć ih svakomu na prst veli:

N. Primi ovaj prsten blagoslovljeni kao znamenje ljubavi vaše, za uzmnožanje sadašnjega i dojdućega uživanja u slavi nebeskoj. U ime otca i sina i duha svetoga. Amen.

Sveć. Sada dajte ruke jedno drugomu i primite božji blagoslov.

Blagoslov boga svemožnoga otca † stvoritelja, sina † odkupitelja, i duha svetoga † utješitelja snišao vrhu vas i ostao ovdje uvjek s vami, dok dospjevši u kraljevstvo nebesko u družtvu svih svetih

njega hvaliti i preblaženo obličje njegovo uživati uzmognete, kroz bezkrajne vjekove vjekova. Amen.

Zatim svećenik glasno nastavlja:

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, koji prave puteve ljudske upravljaš i medje životu ljudskomu sam postavljaš, udieli ovim pokornim službenikom svojim, koje si tečajem petdeset godina pod blagoslovom sv. otajstva ženitbe čudnovato vodio, svoj obilni blagoslov, da nje i od sele do svrhe života od zla čuvaš, od grieha braniš i milošću svojom nadariš: blagoslovi ih, kako si blagoslovio stare naše patrijarke Abrama i Saru, Noema i druga njegova, Zakariju i Elisabetu i sve one, koji su ti ugodni i mili bili. Udieli im tu osobitu od sada milost, da ih u starosti njihovoj pojačiš, u slabosti pokriepiš, u bolesti ustrpljenjem nadariš, daj, da ih stari ljube, mladji poštuju i slušaju, i svi koji ih vide rad imaju, daj, da njihov liep izgled i njihova sveta ljubav kao uzor od poroda do poroda u nas ostane. Osobito pako molimo te, da oni tebe neprestance ljube, hvale i slave, i poslje ovoga života spasenje vječno s nami svimi postići uzmognu. Po Isukrstu Gospodu našem. Amen.

To dovršiv odtidju stari na mjesto svoje, a svećenik pročitav opet popričešće pjeva: Gospod s vami i svršuje misu.

O BLAGOSLOVIH.

Svećenik ima znati, koji blagoslovi po zakonu spadaju na njega, a koji opet na biskupa; zato neka si nikada s nemarnosti ili neznanstva neprisvoji obavljati bez dozvole ili naloga djela većeg dostojanstva.

Pri svakom blagoslovu izvan mise ima se svećenik služiti košuljicom i nadramnicom po okolnosti vremena, van da je drugčije zabilježeno u misalu.

Blagoslivati će vazda stojeć i odkrivenom glavom, skinuv prvo quadrat.

A na početku svakoga blagoslova ima reći: Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem. Odg. Koji stvori nebo i zemlju. Sveć. Gospod s vami. Odg. I s duhom tvojim.

OBIČAN BLAGOSLOV VODE.

U nedjelju i kadgod je potrebno svećenik odjeven košuljicom i ljubičastom nadramnicom prirediv sol i čistu vodu, blagosliva istu u crkvi ili u sakrištiji ovako:

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.

Odg. Koji stvori nebo i zemlju.

Zatim odmah počme zaklinjati sol.

Zaklinjem te stvore soli bogom † živim, bogom † istinim, bogom † svetim, bogom koji te je po Elizeju proroku u vodu vrći zapovjedio, da joj se

slabost izcieli, a ti da se pretvoriš solju zakletom na spas vjerniká, i budeš svim uzimajućim te zdravljem duše i tiela, te da se iz mjesta tobom oškropljena ukloni svaka sablast i opakost ili himba prevare djavaoske, i svaki duh nečistnjak zaklinjan onim, koji će doći suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Neizmjernu blagost tvoju sniženo molimo svemožni i vječni bože, da ovaj stvor soli, koji si na porabu plemenu ljudskomu udielio, blagosloviti † i posvetiti svojim milosrdjem dostojiš se, da bude svim upotrebljujućim ga zdravljem pameti i tiela, i što god njim dotaknuto i oškropljeno bude, to da se svake nečistoće i nasrtaja duševne opakosti liši. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Zaklinjanje vode koje govori nerekav: Pomolimo se.

Zaklinjam te stvore vodeni imenom boga † otca svemožnoga, imenom Isu † krsta sina njegova gospoda našega, i kriepošću duha † svetoga, da budeš vodom zakletom, te da smogneš svaku silu neprijateljsku i samoga neprijatelja izagnati, iztriebiti i izkorieniti skupa s njegovimi odmetnici angjeli, kriepošću istoga gospoda našega Isukrsta, koji će doći suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si na spas roda ljudskoga sva najveća otajstva u sućnosti vodnoj ustanovio, uslišaj milostivo zazivanje naše, i počelu ovomu mnogim čišćenjem priredjenu, kriepost blagoslova † tvoga ulij: da stvor ovaj otajstvom tvojim služeć i nečistnjaka izagnati i boli ukloniti milošću božjom

uzmogne, te štogod u kućah i stanovih pravoviernih ovom vodom oškropljeno bude, da je bez svake nečistoće, da se od štete izbavi; nebilo tamo duha nečistnjaka, nebilo uzduha kužnoga, uklonile se od onud sve zasjede nevidovna neprijatelja, i ako je štogod, što zdravlju stanujućih ili miru hudi, toga svega da oškropljenjem ove vode nestane, te zdravlje zazivanjem tvoga svetoga imena izprošeno, od svih navala obranjeno bude. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Sad triput vrgne sol u vodu u nakrst jednoč govoreć:

Miešanje soli i vode bilo takodjer u ime otca †, i sina †, i duha † svetoga. **Odg.** Amen.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, početniče nepredobitne krieposti, i nepremožne vlasti kralju, i navjek veličanstveni pobjeditelju, koji sile protivne vlasti suzbijaš; koji rućećega vraga bjesnoću nadvladjuješ; koji opakost neprijateljsku možno iztjeruješ: tebe gospode, drhčuć i priklonjeno molimo i prosimo, da ovaj stvor soli i vode milostivo pogledaš, dobrostivo prosvietliš i rosom smilovanja svoga posvetiš; i gdjegod bude oškropljena, tu da zazivanjem svetog imena tvoga, svaka napast duha nečistnjaka umine, straha guje otrovnice nestane, a prisutnost duha svetoga uz nas, milosrdje tvoje moleće, svuda da bude. Po gospodu našem Isukrstu koji s tobom itd.

Blagosloviv vodu svećenik po nedjelah prije nego što počme misu, poškropi oltar, zatim sebe i služitelje i puk kako se to propisuje u misalu.

BLAGOSLOV SVIEĆA IZVAN BLAGDANA OČIŠĆENJA B. D. MARIJE.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Gospode Isukrste, sine boga živoga, blago † slovi ove svieće molbami našimi: ulij im gospode po krieposti svetoga križa † blagoslov nebeski, koji si ih za odagnati tmine narodu čovječanskomu podao: i takov blagoslov po znamenju sv. kri † ža neka prime, da u kojemgod mjestu užežene budu ili postavljene, odstupe poglavice tmina, te uzdrhću i pobjegnu prestrašeni sa svimi slugami svojimi od onih prebivališta; neka se više neusude uznemirivati ili napastovati služeće tebi svomožnomu bogu, koji živiš i kraljuješ u vieke vieka. Amen.

Zatim neka ih svećenik poškropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV SVIEĆA NA DAN SV. BLAŽA.

Proti vratobolji.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože! koji si svakovrstne na svietu stvari jednom riečju stvorio, te si na odkupljenje naroda čovječanskoga htjeo, da ona ista rieč, po kojoj je sve učinjeno, uzme na se tielo; koji si velik, neizmieran, strahovit, slavan i čudotvoran; čiju vjeru braneć slavni je mučenik i biskup Blaž, neplašeć se raznovrstnih muka, vječnu mučeničku krunu u rajskoj slavi stekao, i koji si njemu ovaj osobiti dar milosti svoje udielio, da lieči u tvoje ime svakovrstne bolesti grla: Veličanstvo tvoje priklonito molimo, da negledajuć na krivice naše, nego zaslugami njegovimi ublažen i molitvami ganut, ovaj stvor voska blago † sloviti i posvetiti desnicom svoje dobrostivosti dostojiš se: da se svi oni, kojim grla budu njim taknuta, uz živu vjeru od svake bolesti grla i od svih vremenitih i vjekoviti zala zaslugami njegove muke oslobode, i u crkvi tvojoj svetoj zdravi i veseli, tvojom milošću pomoženi, tebi hvale uzdavajući, budu dostojni slaviti tvoje presveto ime, koje je blagoslovljeno po sve vieke vieka. Amen.

Zatim poškropi svieće blagoslovljenom vodom, te uzevši dvie u nakrst svezane, takne njimi grla svakoga pojedinoga, govoreć:

Po utočišću bl. Blaža, biskupa i mučenika, oslobodio i občuvao te gospod od bolesti grla. U ime otca †, i sina †, i duha † svetoga. Amen.

BLAGOSLOV NEMOĆNE DJECE.

U ime otca †, i sina †, i duha † svetoga. Amen. Otče naš. Zdravo Marijo.

Predpjev. Iz usta malenih i sisajućih složio si hvalu sebi gospode rad neprijatelja svojih.

Psalm. 112. Hvalite djeco gospoda — kao gore str. 113. Predpjev. Iz usta malenih.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Sliedeća sv. evangjelja po Mateju. 18.

Odg. Slava tebi gospode.

U ono vrieme pristupiše učenici k Isusu govoreći: Tko, misliš, bude veći u kraljestvu nebeskom? I dozvav Isus diete, stavi ga u sredinu medju nje i reče: U istinu velim vam, ako se neobratite i nebudete kao i ovaj maleni, nećete unići u kraljestvo nebesko. Tko god se dakle ponizi, kao ovo diete, on je veći u kraljestvu nebeskom. I tko primi jednoga malenoga u ime moje, mene prima. A tko smuti jednoga od malenih ovih, koji u mene vjeruju, bolje bi mu bilo, da mu se žrvanj o vrat objesi, i da se baci u dubljinu morsku. Jao svietu radi smutnje. Potrebno je doduše, da smutnje budu, ali jao čovjeku onomu, po kom smutnje bude.

Odg. Slava tebi Isukrste.

Riečmi evangjeoskimi neka se smete i pomrsi †, ugasi i razčini †, i neka se razvrgne † svaka hudobna zloća i opačina. Amen.

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš, potiho.

Sveć. I neuvedi nas u napast.

Odg. Nego izbavi nas od zla.

Sveć. Pustite malene k meni.

Odg. Takovih bo je kraljestvo nebesko.

Sveć. Gospode usliši molbu našu.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Presladki gospode Isukrste, koji si rad svoga prevelikoga milosrdja, da izbaviš narod ljudski, s neba sišao na zemlju, tebe priklonito molimo, da za slavno porodjenje, krst i muku svoju, za smrt i pokopanje tvoje, za presveto uskrsnuće i čudnovato uzašašće tvoje, dostojiš se vrhu ovoga bolestnoga djeteta N. izliti rosu presvetoga blagoslova tvoga. Oslobodi ga, molimo te gospode, od bolesti koju podnosi, i od svakog' ga zla obrani. Dopusti nam slugam tvojim, molimo te gospode bože, vječno duše i tiela zdravlje uživati, i preslavnim bl. Marije vazda djevice odvjetovanjem sadašnje izbavit se tuge, i vjekovito uživati veselje. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Blagoslov svemožnoga boga otca †, i sina †, i duha † svetoga, snišao vrhu tebe i prebivao vazda. Odg. Amen.

I poškropi ga blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV PRI ODIEVANJU DJECE ODJEĆOM ZAVJETNOM.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Gospode Isukrste, koji si rad našega spasenja odjećom puti odjeti se dostojao, svetim blagoslovom svojim blago † slovi ovu malenu odjeću, kojom će se, da hvalu tebi vrati cielom pobožnošću, svetim zavjetom i štovanjem bl. djevice Marije ili (sv. N.), diete ovo zaodjenuti. Ulij unj molimo svoj sveti blagoslov †, da čim obuče ovo redovničtvu slično odielo, zagovorom svetog otca našega Franje milost tvoja vrhu njega snidje, i zaštiti ga od svakoga zla duše i tiela, koji živiš i kraljuješ s bogom otcem u jedinstvu duha svetoga bog po sve vieke vieka. Amen.

Škropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV SV. ANTUNA PADOVANSKOGA,

s molitvom, da se izgubljene stvari opet natrag dobiju.

Evo križa † gospodnjega, bježite protivnici, pobjedio je lav plemena Judina, koren Davidov, koji smilovao se i blagoslovio nam. Amen.

Odgovor sv. Antuna poradi izgubljene stvari.

Tražiš li čudesa, — bježe: smrt, bludnja, nevolja, djavo, guba, bolni ustaju zdravi; podaju se: more, okovi, uda; izgubljene stvari traže i nalaze, mladići i starci; gine pogibelj, uzmiče i bieda; neka pripoviedaju oni, koji znadu, neka govore Padovanci.

Slava otcu itd. Podaju se itd.
Sveć. Moli za nas sv. Antune.
Odg. Da dostojni budemo obećanja Isukrstovih.

POMOLIMO SE.

Veselio, bože, crkvu tvoju blaženoga Antuna željeni zagovor, da, duhovnom pomoćju učvršćena, dostojna bude uživati vječne radosti. Odg. Amen.

BLAGOSLOV KUĆA U OČI SV. TRI KRALJA.

Pri ulazu: Mir ovoj kući i svim stanujućim u njoj.

Predpjevka: Od iztoka dodjoše mudraci u Betlem pokloniti se gospodu, i raztvoriv blago svoje pokloniše skupocjene darove: zlato kralju velikomu; tamjan bogu pravomu; mirhu pokopu njegovu. Amen.

Uzveličava duša moja gospoda: i uzradova se duh moj u bogu spasu mojem.

Što je pogledao na poniznost službenice svoje: jer gle odsad će me zvati blaženom svi naraštaji.

Jer mi učini stvari velike onaj, koji je silan: i sveto je ime njegovo.

I milosrdje je njegovo od koljena do koljena onim: koji ga se boje.

Pokaza silu rukom svojom: razprši ohole u mislih srca njihova.

Izbaci silne s prestolja: i podiže ponižene.

Gladne napuni blagom: a bogate odpusti prazne.

Primio je Izraela slugu svoga: spomenio se milosrdja svoga.

Kao što reče otcem našim: Abramu i sjemenu njegovu do vieka.

Slava otcu itd.

Predpjevka: Od iztoka itd.

Otče naš.

Poškropi se i kadi kuća.

Sveć. I neuvedi nas u napast.

Odg. Nego izbavi nas od zla.

Sveć. Svi će od Sabe doći.

Odg. Noseć zlato i tamjan.

Sveć. Gospode usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si na današnji dan Jedinorodjenoga svoga narodom po zviezdi predhodnici odkrio: podaj milostivo, da koji te po vjeri jur poznasmo, k promatranju krasote veličanstva tvoga privedeni budemo.

Blago † slovi gospode bože svemožni kuću ovu: da bude u njoj zdravlje, čistoća, pobjeda, kriepost, poniznost, dobrota, krotkost, podpunost zakona, uzdavanje hvala bogu otcu, i sinu, i duhu svetomu; i ovaj blagoslov neka ostaje vrhu ove kuće, i vrhu prebivajućih u njoj sada i u vieke vieka. Amen.

BLAGOSLOV KUĆA.

U drugo koje vrieme škropljenjem blagoslovljene vode.

Župnik ili drugi svećenik, hoteć kuću ili u obće kuće viernika poškropiti blagoslovljenom vodom, unilazeć u kuću govori:

Mir kući ovoj i svim stanujućim u njoj.

Zatim škropeć mjesta govori:

Predpjevka: Poškropiti ćeš me gospode izopom i očistiti ću se; oprati ćeš me i biti ću bjeliji od sniega.

Ps. Smiluj mi se bože po velikom milosrdju svom. Slava otcu itd.

Sveć. Gospode usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Usliši nas gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, i dostoj se poslati s nebesa svetoga angjela svoga, koji da čuva, njeguje, štiti, pohadja i brani sve prebivaoce doma ovoga. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim poškropi u okolo vodom blagoslovljenom.

BLAGOSLOV MJESTA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode, bože svemožni, mjesto ovo: da bude u njem zdravlje, čistoća, pobjeda, kriepost, poniznost, dobrota, krotkost, podpunost, uzdavanje hvala bogu otcu, i sinu, i duhu svetomu; i ovaj blago † slov neka ostaje vrhu ovoga mjesta, i vrhu prebivajućih u njem sada i u vieke vieka. Amen.

I poškropi ga blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV NOVE KUĆE.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Tebe boga otca svemožnoga ponizno molimo za ovu kuću, njezine prebivaoce i stvari, da ju blago † sloviti i posve † titi, i svimi dobri napuniti dostojiš se: podaj im gospode obilnost rose nebeske, i od plodnosti zemaljske hranu življenja, i želje njihove volje plodom svoga pomilovanja izpuni. Na ulazak dakle naš blago † sloviti, i posve † titi dostoj se ovu kuću, kakono si se dostojao blagosloviti kuću Abramovu, Izakovu, i Jakovljevu, i medju zidovi ove kuće angjeli tvoje svjetlosti neka prebivaju, te nju i njezine prebivaoce čuvaju i brane. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Poškropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV NOVOG BRODA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Milostiv budi gospode poniznoj molitvi našoj, i blago † slovi ovaj brod svojom svetom desnicom, i sve, koji se na njem vozili budu, kakono si se dostojao blagosloviti korablju Noevu ploveću o potopu; pruži im gospode desnicu, kako si ju pružio Petru povrh mora hodećemu, i pošalji svoga svetoga Angjelja s nebesa, koji će ga čuvati i izbavljati vazda od svih pogibelji, sa svim što u njem bude; i sluge svoje svladav suprotivštine u luku željnu vazda privedi i prijatnim putovanjem zaštiti, i po dovršenih i srećno obavljenih svih po-

slovih, opet na njihova prebivališta vesele povratiti dostoj se. Koji živiš i kraljuješ u vieke vieka. Odg. Amen.

Poškropi brod blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV MREŽE.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.

POMOLIMO SE.

Molimo svemožni otče, vječni bože, da se dostojiš mrežu ovu blago † sloviti, koji mi u tvoje ime blagosli † vamo, i u ime sina tvoga gospoda našega Isukrsta, i duha svetoga, kako si se dostojao blagosloviti mrežu apoštolâ, kad si im rekao: spustite mrežu na desnu ladje i ulovit ćete, i napunila se množtvom ribe; tako i nam ne porad zasluga naših, nego porad milosrdja svoga, tvojom milošću pomoći dostoj se, da na tvojih darovih tebi uvjek zahvaljujemo, koj si blagoslovljen u vieke viekova. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV ŽITNICE.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Blagoslovljeno budi ime gospodnje.
Odg. Od sada i do vieka.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni i milosrdni bože, koj si svugdje prisutan: veličanstvo tvoje sniženo prosimo, da se ovoj žitnici pomoći dostoji moć tvoja, koja bi sve protivštine od nje odagnala, i u nju slila preobilje tvoga blago † slova. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode bože svemožni, koji si vršećim zapoviedi tvoje po Mojsiji, slugi svom, obećao blagoslov svoj, govoreć: Blagoslovljene žitnice tvoje i blagoslovljen plod zemlje tvoje: dobrotu tvoju ponizno molimo, da žitnicu ovu svetom desnicom svojom blago † sloviti, i od svih nepogoda braniti dostojiš se. Brani, prosimo, gospode, žitnicu ovu sa svimi njezimi stvarmi od vatre, oluje, groma, porušenja i od svih nasrtaja neprijateljskih, da službenici tvoji, koji su blagosloviti ju molili, tvojom se zaštitom diče, i hvale bez prestanka tvoju dobrotu. Odg. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV SJEMENJA,

za posijati polja.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Tebe gospode, molimo i prosimo, da ovo sjemenje usieva, plodova, povrtlja, korunja i bilinja blagima očima svojima pogledaš, kano što si zasvjedočio Mojsiji službeniku svomu u zemlji egipatskoj govoreć: kaži sinovom izraelskim, kad unišli budu u obećanu zemlju, koju će im dati gospod bog, da prvine svojih plodova prikažu svećenikom, i biti će blagoslovljeni; tako i mi molimo gospode pomoć milosrdja tvoga vrhu ovoga sjemenja, kojega plodove ugledati nadamo se, da ga led nepobije, vihar neporuši, oluja nesmlata, poplava neuništi: nego da tvojim svetim blago † slovom zaštićeno, s obilnim plodom u porabu naših tjelesa, ili životinja do podpune zrelosti privesti dostojiš se. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV POLJA.

protiva škodljivim živinicam, pticam, miševom, crvom, zmijam, skakavcem plod zemlje uništujućim.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Molbe naše, molimo te gospode, milostivo usliši: zla, koji pravedno za griehe naše trpimo, i ovih škodljivih ptica, (miševa, crvi, skakavaca) progonstvo podnašamo, istoga se na čast imena tvoga milosrdno oslobodimo, da kriepošću tvojom iztjerane,

(iztjerani) nikomu nenahude, i ova polja (livade, vinograde) u miru i pokoju ostave, da njihovi plodovi i tvomu Veličanstvu služe, i našoj potrebi bez štete zadovolje. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

ZAKLINJANJE.

Zaklinjem i izganjam vas, kužne crve (miševe, skakavce, ptice), škodljive životinje, bogom ot † cem svemožnim, Isu † krstom sinom njegovim, gospodom našim, i duhom † svetim, od obojice proizišavšim, i zagovorom blažene Marije djevice i svetoga N. (imenuje se zaštitnik mjesta), da namah odstupite od ovih polja (livada, vrtova), niti da dalje u njih prebivate, nego da na takova mjesta predjete, gdje nijednomu božjemu slugi nahuditi nećete; imenom svemožnoga boga, i cieloga dvora nebeskoga, svetoga N. i svete crkve božje, proklinjem vas, da kamogod dodjete, prokleti bili, ponestajuć i umanjujuć se sami po sebi od dana do dana tako, da ostanaka vaših nigdje nebude više, nego koliko ih je potrebno na spas i porabu ljudi, što da se dostoji podieliti onaj, koji će doći suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Amen.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, darovniče svih dobara i pomilovatelju kajućih se griešnika, pred čijim imenom svako se pregiblje koljeno na nebu, zemlji i u paklu. Udieli nam milostivo, da što, uzdajući se u tvoju milost i milosrdje, činimo, po istoj milosti i krieposti tvojoj, u istinu postignemo; da milošću tvojom ove kuge oslobodjeni tvomu Veličanstvu dostojne uzdajemo hvale. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

OBĆI BLAGOSLOV PLODOVA I VINOGRADA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Molimo dobrotu tvoju svemožni bože, da ove prvine svoga stvorenja, koje si dostojao ugadjajućim zrakom i kišom njegovati, daždom blagoslova svoga poliješ i plodove zemlje do zrelosti dovedeš. Podaj takodjer puku svomu, da ti na tvojih darovih vazda hvale uzdaje, te da se po plodnosti zemlje duše gladujućih dobrom obilatim napune, a potrebni i ubogi hvale ime slave tvoje. Po Isukrstu gospodu našem.

BLAGOSLOV KONJA,

volova, ovaca itd. o Gjurgjevu ili na drugu koju svetkovinu.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Milosrdje tvoje ponizno prosimo, gospode bože naš, da posredovanjem sv. Gjurgja (ili svetoga N.) ove konje (i druge životinje) u tvoje ime kriepošću blagoslova † svoga od svake djavaoske varke vlasti, i od svake bolesti sačuvati dostojiš se; ti

jim gospode budi obranom i štitom života i liekom zdravlja; te umnoži jih dobrotom svoga milosrdja, da se štuje sveto ime tvoje u vieke. Amen.

POMOLIMO SE.

Usliši nas gospode, sveti otče, svemožni vječni bože, da kao što si kuće židovske u Egiptu poškropljene janječjom krvju čuvao od angjelja porazitelja: tako zaslugami i zagovorom sv. Gjurgja (ili svetoga N.) dostoj se poslati svetoga angjelja s nebesa, da čuva, štiti i brani ove konje (ili druge životinje) od bolesti, odtimača, od škodljivih životinja, od šuge, od raznih bolesti i ujeda, od nenadanih pogibelji, od djavlâ i sluga njihovih, od zasieda vidivih i nevidivih, kao i od učina i otrova, ma kakvim načinom učinjena ili pripravljena, da se hvali i uzveličaje sveto i slavno ime tvoje. Po gospodu našem Isukrstu itd. Amen.

Blagoslov boga svemožnoga otca †, i sina †, i duha † svetoga sišao vrhu ovih konja i ostao vazda. Odg. Amen.

BLAGOSLOV MARHE U VRIEME POMORA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Milosrdje tvoje gospode priklonito molimo, da ovo živinče (ine), koje se težkom bolešću muči, u tvoje sveto ime i kriepošću tvoga blagoslova ozdravi, neka se ugasi u njem (njih) vručica i svaka djavaoska oblast, te da u buduće neboluje. Ti jim,

molimo gospode, koje si za pomoć rodu ljudskomu stvorio, budi obrana života i liek zdravlju. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Zatim poškropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV STAJE KONJSKE, KRAVJE I DRUGIH GOVEDA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Usliši nas gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, da, kao što si kuće židovske u Egiptu poškropljene jagnjećom krvju, čuvao za njihova odlazka iz Egipta od angjelja porazitelja: tako dostoj se poslati svoga svetoga angjelja s nebesa, koji da čuva, njeguje, štiti, pohadja i brani staju ili mjesto ovo od štete, prevare i od svih zasieda neprijateljskih. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode mjesto ovo, i brani ga sa svom marhom njegovom, od svakoga zla vremena, od vatre, bolesti, od budućega gnieva, od svih djavaoskih napasti i zasieda: te ti bože, koji si htjeo, da ti se jedinorodjeni sin tvoj i odkupitelj naš u marvinskoj staji rodi i položi, budi staji ovoj čuvarom i dostoj se štiti ju od svakoga zla. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV SOLI ZA MARHU.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože nevidivi, ciene neizmjerne, imenom svetim i strašnim sina tvoga prosimo pobožnost tvoju, da u ovaj stvor soli blago † slov i moć nevidiva djelovanja uliješ: da životinje, koje si potreboćam ljudskim udieliti dostojao se, čim od nje uzmu ili se je okuse, blago † slov i posvetba tvoja čuva od svake bolesti i povrede. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode sveti, otče svemožni vječni bože: brani, molimo, sve životinje naše ovim stvorom soli i vode: brani ih od grabežljivaca, lupeža, zvieri, od šuge, bolesti ujeda, od zanjkâ, od djavla, od nenavisti, od opakosti zločestih, od nevaljalih ljudi; zaštiti ih od otrova, zlih očiu i čarolija, te goveda i druge životinje, koje pate s bolesti i nemoći, dostoj se ovim stvorom soli i zazivanjem svetoga imena tvoga ozdraviti. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Poškropi blagoslovljenom vodom u slici križa.

BLAGOSLOV JESTVINA (OSOBITO O UZKRSU.)

Blagoslov uzkrsnoga jaganjca.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si po svom slugi Mojsiji za izbave puka svoga iz Egipta zapovjedio zaklati jaganjca, koji je imao biti prilika gospoda našega Isukrsta, te naredio, da se oba praga kuće pomažu krvju istoga jaganjca: dostoj se blago † sloviti i posve † titi ovaj stvor mesa, što ga mi službenici tvoji želimo blagovati na tvoju slavu, po uzkrsnuću istoga gospoda našega Isukrsta, koji s tobom živi i kraljuje u vieke vieka. Odg. Amen.
Poškropi blagoslovljenom vodom.

Blagoslov jaja.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Pritekla, molimo te gospode, milost tvoga † blagoslova ovomu stvoru jaja: da bude zdravom jestvinom tvojim viernikom, blagujućim ju u zahvalnost tebi, poradi uzkrsnuća gospoda našega Isukrsta, koji s tobom živi i kraljuje u vieke vieka. Odg. Amen.
Poškropi se blagoslovljenom vodom.

Blagoslov kruha.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebi i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Gospode Isukrste, kruše angjeoski, kruše živi vječnoga života, dostoj se blago † sloviti ovaj hljeb, kako si blagoslovio pet hljebova u pustinji: da svi kušajući ga zadobiju po njem zdravlje tiela i duše. Koji živiš i kraljuješ u vieke vieka. Odg. Amen.
Poškropi se blagoslovljenom vodom.

Drugi blagoslov kruha.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE

Gospode sveti, otče svemožni, vjekoviti bože, dostoj se svojim svetim duhovnim blagoslovom blago † sloviti ovaj kruh: neka bude svim blagujućim ga zdravljem pameti i tiela, i obranom proti svim nemoćim i svimkolikim zasjedam neprijateljskim. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, kruhu živom, koji je sišao s neba, i svietu daje život i spasenje, te s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.
Poškropi se blagoslovljenom vodom.

Blagoslov novoga voća

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode ovo novo voće — i udieli, da, koji ga u tvoje sveto ime blagovali budu, zadobiju zdravlje tiela i duše. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

Blagoslov svakovrstne jestvine.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode ovaj stvor . . ., da bude spasonosnim liekom ljudskomu narodu: i daj, da zazvanjem tvoga svetoga imena zadobiju svi zdravlje tiela i obranu duše, kojigod ga se okuse. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

Blagoslov sira i masla.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode ovaj stvor sira (i maslaca), što si ga dostojao proizvesti iz tuštine životinja na potrebu ljudsku: da se, koji god bi ga od vierna nika blagovali, napune svakim blagoslovom nebeskim i sitošću tvoje milosti. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV JABUKA,

na dan sv. Blaža, biskupa i mučenika.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode jabuke ove, da budu spasovita pomoć plemenu ljudskomu, i udieli po zazivanju svetoga imena tvoga i zagovoru sv. Blaža, mučenika svoga, da koji god od njih jeli budu, spas duše i zdravlje tiela postignu. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože! koji si svakovrstne na svietu stvari jednom riečju stvorio, te si na odkupljenje naroda čovječanskoga htjeo, da ona ista rieč, po kojoj je sve učinjeno, uzme na se tielo; koji si velik, neizmieran, strahovit, slavan i čudotvoran; čiju vjeru braneć slavni je mučenik i biskup Blaž, neplašeć se raznovrstnih muka, vječnu mučeničku krunu u rajskoj slavi stekao; i koji si njemu ovaj osobiti dar milosti svoje udielio: da lieči u tvoje

ime svakovrstne bolesti grla: Veličanstvo tvoje priklonito molimo, da negledajuć na krivice naše, nego zaslugami njegovimi ublažen i molitvami ganut, ovaj stvor jabuka blago † sloviti i posve † titi desnicom svoje dobrostivosti dostojiš se: da se svi oni, koji nje budu kušali uz živu vjeru, od svake bolesti i od svih vremenitih i vjekovitih zala zaslugami njegove muke oslobode, i u crkvi tvojoj svetoj zdravi i veseli, tvojom milošću pomoženi, tebi hvale uzdavajući, budu dostojni slaviti tvoje presveto ime, koje je blagoslovljeno po sve vieke vieka. Amen.

Zatim poškropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV VINA,

na dan sv. Ivana, evangjeljiste.

Ponajprije čita se sliedeće evangjelje.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Sliedeća sv. evangjelja po Ivanu.

Odg. Slava tebi gospodine.

IVAN 2

U ono vrieme: bi svatba u Kani Galilejskoj; i ondje bješe mati Isusova. A pozvan bješe i Isus i učenici njegovi na svatbu. I kad nesta vina, reče mati Isusova njemu: neimaju vina. A Isus reče: što je meni i tebi ženo do toga? Još nije došao čas moj. Reče mati njegova slugam: štogod vam reče, učinite. A ondje bijaše šest vodenih sudova od kamena postavljenih za pranje Židija, koji držahu dva ili tri vedra. Reče im Isus: napunite sudove vodom. I napuniše ih vrhom. I reče im Isus: zahvatite sad i nosite kumu. I odnesoše. A kad

okusi kum vodu obraćenu u vino, i neznadijaše odkuda je — ali znadiahu sluge, koje su zahvatile vodu — zovne kum mladoženju i reče mu: svaki čovjek najprije dobro vino iznosi, a kad se opiju, onda ono, što je lošije. A ti si čuvao dobro vino sve do sada. Ovo bi prvo čudo, koje učini Isus u Kani Galilejskoj i očitova slavu svoju: i vjerovahu unj učenici njegovi.

Dovršiv ovo zaključuje ovako:

Ovimi riečmi svetoga evangjelja blago † slovio gospod naš Isukrst ovaj stvor vina.

Odg. Pomoć naša u imenu gospodnjem.

Sveć. Koji svori nebo i zemlju.

Tad se čita:

PSALAM 22

Gospod vlada sa mnom, i ništa mi neće pomanjkati: na mjestu paše tamo me je stavio.

On me je priveo okrepljujućoj vodi: obratio je dušu moju,

Vodio me je pravednimi stazami: radi imena svoga.

Zato, budem li hodio i sred smrtnih sjena, neću se bojati zla: jer si ti sa mnom.

Štap tvoj i palica tvoja: to je, što me tješi.

Pripravio si mi trpezu: pred onimi, koji me muče.

Namazao si uljem glavu moju: i kalež moj opojan, o koli je plemenit!

Tvoje će me milosrdje pratiti: sve dneve života moga.

Da prebivam u domu gospodnjem: za dugo.

Slava otcu.. kako bješe itd.

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj.

Otče naš itd.

Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. I ako što škodljiva popiju.
Odg. Neće jim nahuditi.
Sveć. Kušajte i vidite, jer blag je gospod.
Odg. Blažen čovjek, koji se uzda u njega.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, i otče gospoda našega Isukrsta, na čiju rieč učvršćena su nebesa, komu svaki stvor služi i svaka se vlast pokorava, koga se svako boji i plaši: u pomoć našu zazivljemo tebe, na čije ime zmija se smiri, zmaj bježi, ljutica šuti, škorpion pogine, te sve otrovne i škodljive životinje poplaše se: ti uništi sve djavaoske prevare, i sve ljudskomu rodu protivne opačine; i ovaj napitak, po utočišću blažene dieve Marije, i blažena Ivana apoštola i evangjeliste, i svih svetih tvojih, tvojom kriepošću blago † slovi; da svekolike, koji ga kušaju, od svakoga zla čuvaš, i u kraljestvo slave svoje privedeš. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode Isukrste, koji si s pet kruha i dvie ribe pet hiljada ljudi nasitio; i u Kani Galilejskoj vino od vode učinio; koji si trs živi, uzmnožaj vrhu nas milosrdje svoje, i pobožnosti svoje ukaži nam dobrotu, kao što si učinio s našimi otcevi, uzdavajućimi se u tvoje milosrdje: te blago † sloviti i posvetiti dostoj se ovaj stvor vina, štono si ga darovao viernikom svojim na uzdržavanje: da koji god ga upotrebljivao ili od njega pio bude, napuni se obiljem tvoga božanskoga blagoslova. Koji živiš i kraljuješ s bogom otcem itd. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Bože, čijom je moćju blaženi Ivan evangjelista otrovno piće neoštećen izpio; dostoj se blago † sloviti i posvetiti ovaj stvor vina: da, iztjerav iz njega sve što je škodljivo i uliv unj otajstvo blagoslova svoga, bude svim, koji ga kušaju, u zdavlje tiela i duše na zemlji, a u nebu na radost vječnu. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga bog, po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.
Sveć. Blagoslivajmo bogu.
Odg. Slava bogu.
Sveć. I blagoslov boga svemožnoga otca †, i sina †, i duha † svetoga sašao vrhu ovoga stvora vina, i ostao vazda. Odg. Amen.

Tada se poškropi vino blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV TRAVE,

na dan Velike Gospojine.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode ovaj stvor cvietova i trava, da, zazivanjem tvoga svetoga imena, bude rodu ljudskomu spasonosnim sredstvom, te ujedno u zdravlje i sreću tiela i duše svim onim, koji ga tvojom darežljivošću sebi na utjehu posjeduju i čuvaju. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Smiluj se, gospode bože, rad slave presvetoga imena svoga, slugam i službenicam svojim, koji i vierno služe i u nebeske se darove uzdaju: da tvoj blagoslov po ovih travah i cvietovih bude im u zaštitu tiela i duše; te da ove cvietove i trave tvoja dobrota blagoslivljuć † blagoslovi; pa zaštićeni tvojom milošću, da ono, u što se uzdamo, i što, obilježeni jednom vjerom katoličkom, vjerujemo, takodjer i postići vriedni budemo. Po onom, koji nas je na križu odkupio i spasio. Odg. Amen.

I poškropi blagoslovljenom vodom.

OBCENIT BLAGOSLOV NA SVE.

Bože, koji si uskrsnućem sina svoga gospoda našega Isukrsta radost svietu pribavio, uzmnožaj posve † ti udieljene nam ove darove tvoje darežljivosti, te ujedno napuni duhovnim razkošjem misli naše. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Napokon poškropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV

vojnika na vojnu polazećih.

Predpjevka. Gospode, gospode krieposti spasa moga: zasjenio si vrhu glave moje u dan ratni.

PSALAM 143.

Blagoslovljen gospod bog moj: koj uči ruke moje boju, prste moju ratu.

Milosrdje moje i utočište moje: pomoćnik moj i izbavitelj moj, štit moj u kog sam se uzdao, koj mi pokorava narod moj.

Gospode! što je čovjek, te si mu se objavio: i sin smrtnika, te ga paziš?

Čovjek je kao ništa: dani njegovi kao sjena prolaze.

Gospode savij nebesa svoja i snidji: dotakni se gora i zadimiti će se.

Sievni munjom i razgnaj ih: pusti striele svoje i razspi ih.

Pruži ruku svoju s visine i izbavi me i oslobodi iz vode velike: i iz ruku tudjinaca.

Kojih usta govore taštinu: i kojih je desnica, desnica bezakonja.

Bože pjesmu novu ću ti pjevat: u psaltir od deset žica udarati ću ti.

Koji daješ spasenje kraljevom: i Davida slugu svoga izbavio si od ljutoga mača.

Izbavi me i otmi me iz ruku tudjinaca, kojih usta govore taštinu, a desnica njihova desnica je bezakonja.

Kojih su sinovi kao nasadi u mladosti svojoj: a kćeri njihove nakićene, kao stupovi hrama.

Žitnice njihove pune i obilne u svem: ovce njihove plodne i one izhode u velikom broju.

Volovi njihovi tovni: nije im u zidovih pukotine ni otvora, ni vapaja po ulicah njihovih.

Blago narodu, u koga je sve ovako: blago narodu, u koga je gospod bog.

Otče naš.

Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. Spasi sluge svoje.
Odg. Bože moj uzdajuće se u te.
Sveć. Budi im gospode toranj jakosti.
Odg. Proti licu neprijateljevu.
Sveć. Ništa neuspjeo neprijatelj u njih.
Odg. I sin bezakonja nenahudio im.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, koji sve sam uredjuješ, i sve ravnaš kako treba; te koji si, da se suzbije vojska nepravednika i obrani pravda, porabu mača ljudem na zemlji spasovitom uredbom dopustio, i red vojnički na obranu naroda ustanoviti dao; bože koji si sv. Ivana potaknuo, da rekne vojnikom k njemu u pustinju došavšim, da nikoga neglobe, nego sa svojom plaćom da se zadovolje, dobrotu tvoju ponizno molimo, da kako si Davidu slugi svomu moć Golijata svladati dao, i Makabeju divljačtvo naroda ime tvoje nezazivajućih pobjediti dopustio: tako i ovim slugam tvojim, koji za pravdu i istinu u boj polaze, milosrdjem nebeskim snagu i smielost na obranu vjere i pravde udieli, te im vjeru, uhvanje i ljubav pomnoži. Daj im gospode strah svoj, ujedno i ljubav, poniznost, postojanost, poslušnost i dobru uztrpljivost, da nikoga nepravedno neuvriede, nego sve što je pravedno i dobro da brane, tebe se boje, pravednost štuju, družbe izdajne klone se, svoju ljubav pram iskrnjemu oči-

tuju, starješine svoje u svem točno slušaju, i svoju dužnost u svem sviestno izvršuju. Po Isukrstu gospodu našem, koji s tobom u jedinstvu . . . Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, izlij vrhu ovih sluga svojih, koji rad slave tvoje i da obrane pravdu u boj polaze, milost svoga blago † slova, i nje, u desnice tvoje kriepost uzdajuće se, nebeskom zaštitom proti svakoj protivštini oružaj, da ih nikakova bojna navala u ovom vieku nesmete, no tvojom pomoćju neprijatelje svoje da savladaju. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

BLAGOSLOV BOJNE ZASTAVE.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, koji si blagoslov sviuh, i snaga pobjeditelja, pogledaj milostivo na molitve poniznosti naše, i ovu zastavu bojnoj porabi namienjenu nebeskim blago † slovom posveti, da proti neprijateljskim i pobunjenim narodom bude jaka i tvojom obranom ogradjena; da bude neprijateljem tvoga naroda kršćanskoga strahovita, i zagovorom svetih tvrdina, i pobjede izvjestno uzdanje: ti bo si bog silan, koji rat savladjuješ i uzdajućim se u te nebeske obrane pomoć pružaš. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Škropi ju svetom vodom, i daje ju zastavniku govoreć:

Primi zastavu nebeskim blagoslovom posvećenu, znamenje † neprijatelju naroda kršćanskog strahovito; a tebi dao gospod milost, da s njom smielo na čast imena njegova redove neprijateljske zdrav i nepozledjen probijaš. Mir s tobom.

BLAGOSLOV JEDNOSTAVAN KRIŽA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Molimo te gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, dostoj se blago † sloviti ovaj znamen križa, da bude spasonosnim liekom čovječjemu rodu, kriepošću vjere, napredkom dobrih diela, odkupljenjem duša, utjehom i obranom kao i zaštitom proti strielam neprijateljskim. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode ovaj križ svoj, kojim si sviet oslobodio od djavolske vlasti, i nadvladao svojom mukom poticatelja grieha, koji se uzradova nad prestupom prvoga čovjeka, jer je blagovao od zabranjenoga stabla. — Ovdje škropi se svetom vodom. — Blagoslovljen budi znamen ovaj križa, u ime ot † ca, i si † na, i duha † svetoga, da koji se mole i

klanjaju radi gospoda pred ovim križem, postignu zdravlje tiela i duše. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

BLAGOSLOV MEDALJICA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, darovatelju dobrih diela, spase i živote naših duša, tebe priklonito prosimo i molimo, da ove medaljice, na kojih je utisnuta slika gospoda našega Isukrsta (svete bogorodice, svetih apoštola, mučenika, izpovjednika i djevica tvojih) dostojiš se blago † sloviti i posvetiti, da koji bi jednu ili više njih na sebi pobožno nosio, ili u kući svojoj s počitanjem čuvao, zaslugami tvojih sveti, kojih se slike na njih nahode, od svih djavaoskih zasieda zaštićen bude. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

BLAGOSLOV KRUNICA (PATRICA).

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, koji si porad silne ljubavi svoje, kojom si nas ljubio, htjeo, da sin tvoj jedinorodjeni, gospodin naš Isukrst s neba na zemlju snidje i po svetoj utrobi preblažene dieve Marije, gospodje naše na viest angjeosku put primi, i krst i smrt podnese, i treći dan slavno od mrtvih uzkrsne, kako bi nas izpod moći djavaoske izbavio. Molimo neizmjerno milosrdje tvoje, da ova znamenja krunice, slavi i hvali iste roditeljke sina tvoga po viernoj crkvi tvojoj namienjena, blagosloviš † i posvetiš, i njim toliku kriepost duha svetoga pridaš: da koji god ih sa sobom nosili, i u kući svojoj častne držali, i na njih se božanska otajstva razmatrajuć pobožno molili budu, od svakoga se neprijatelja vidiva i nevidiva vazda i svuda na ovom vieku oslobode, i po smrti puni dobrih diela, bl. djevicom Marijom, sv. Antunom Paduanskim, sv. Ubaldom tebi privedeni budu. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Poškropi blagoslovljenom vodom.

VELIKI BLAGOSLOV VODE,

u oči Bogojavljenja.

Svećenik. Danas se otvoriše nebesa, a more se sladko učini. Zemlja se raduje, gore se i brda vesele. Jer Isukrst bje okršten Ivanom u Jordanu.

Puk. Što je tebi more, da pobježe; a tebi Jordane, da si se povratio.

Sveć. Jer Isukrst i ostala.

Nad vodom:

Predpjevka. Glas gospodnji nad vodom, Alleluja: bog veličanstva grmi, Alleluja.

PSALAM 28.

Prinosite gospodu sinovi božji: prinesite gospodu sinove ovnova.

Prinosite gospodu slavu i čast, dajte gospodu slavu imenu njegovu: poklonite se gospodu u svetom dvoru njegovom.

Glas je gospodnji nad vodom, bog veličanstva grmi: gospod je nad vodom velikom.

Glas gospodnji u krieposti: glas gospodnji u veličanstvu.

Glas gospoda lomećega kedre: i lomi gospod kedre libanske.

I satrti će jih kano tele libansko: i obljubljen kao sin jednorožnih.

Glas gospoda razkida plamen ognjeni, glas gospoda potresa pustinje: potresa gospod pustinju kadešku.

Glas gospoda oprašta košute bremena, i razodieva dubrave: i u hramu njegovu sve govori slavu.

Gospod je potop naselio: i sjediti će gospod kralj u vieke.

Gospod će dati jakost narodu svomu: gospod će blagosloviti narod svoj mirom.

Slava otcu i sinu i ostala.

Predpjevka: Glas gospodnji i ostala.

Predpjevka: U crkvah blagoslivajte gospoda, Alleluja, iz vrela Izraelovih, Alleluja.

PSALAM 67.

Ustao bog, i razbjegli se neprijatelji njegovi: i koji nanj mrze, nestalo jih izpred lica njegova.

Nestalo jih, kako nestaje dima: i kako se raztapa vosak pred ognjem, tako izginuli griešnici pred licem božjim,

A veselili se pravedni i radovali pred licem božjim: i nasladjivali se u veselju.
Pjevajte bogu, pjevajte pjesmu imenu njegovu: utrite put onomu, koji od zapada izhodi: gospod mu je ime.
Klikujte onomu: pred kojim će predati (nepravedni), koji je otac sirotam i sudac udovicam.
Bog je u svetom stanu svom: bog, koji čini da složno žive u kući.
Koji silom izvodi sužnje: takodjer i oporne, koji prebivaju u grobovih.
Bože! kad si išao pred svojim pukom: kad si išao preko pustinje.
Zemlja se tresla, a nebesa se raztapala pred licem boga Sinaj: pred licem boga Izraeljeva.
Ti si bože podielio povoljnu kišu baštini svojoj: iznemogla je bila: a ti si ju pokriepio.
Stado tvoje prebiva ondje: po dobroti svojoj, bože, ubogu pripravio si hranu.
Gospod je dao velikom kriepošću riec onim: koji ju navieščivahu.
Možni su kraljevi predragoga i premiloga: plien će razdieliti kući urešenoj.
Ako i budete počivali usried baštine: podobni biti ćete golubici, u koje su krila posrebrena, a ledja joj kano žuto zlato.
Kad je svemožni razsipao na njoj kraljeve, zabieli se kao snieg na Selmonu: gora božja, gora tusta.
Gora je plodna, gora tusta: zašto gledate zavidno gore humovite?
Ovo je gora, na kojoj prebivati milo je bogu: i prebivati će gospod na njoj do vieka.
Kola božjih ima deset tisuća, mnogo tisuća onih, koji se vesele: gospod je medju njimi u Sinaj svetom.

Uzišao si na visinu, poveo si roblje: primio si darove od ljudi.
I od neviernika, da prebivaš ovdje gospode bože:
Blagoslovljen bože svaki dan: bog naš spasitelj učiniti će sretno naše putovanje.
Bog naš, bog koji spašava: u gospoda je, u gospoda, vlast izbaviti od smrti.
Skršiti će bog glave neprijateljem svojim: i vlasato tjeme onim, koji ostaju u griesih svojih.
Rekao je gospod: dovesti ću ih iz Basana: dovesti ću ih iz dubine morske.
Da se umoči noga tvoja u krvi: i jezik pasa tvojih u istoj krvi neprijatelja svojih.
Vidiše ulaze tvoje, bože: ulaze boga moga, kralja moga, koji je u svetištu.
Napred idjahu poglavice skupa s pjevači: u sred djevica s timpani.
U crkvah blagoslivajte boga gospoda, iz vrela Izraelovih.
Ondje mladjani Benjamin, u uzletu pameti.
Knezevi Judini, vodje njihovi, knezevi Zabulonovi, knezevi Neftalijevi.
Zapovjedi, bože, kriepostI svojoj: utvrdi bože ovo, što si djelovao u nas.
U hramu svom u Jerusolimu, kraljevi će tebi prinositi dare.
Ukroti zvierad u ritu, krd volova s kravami naroda: da iztjeraju one, koji su izkušani kakono srebro.
Razprši narode, koji ljube bojeve; doći će poslanici iz Egipta: Etiopija pružiti će ruke svoje bogu.
Kraljestva zemaljska pojte bogu, popjevajte gospodu.

Pjevajte bogu, koji uzlazi vrh neba nebeskoga: k iztoku.

Evo će dati glasu svomu glas krieposti, dajte slavu bogu nad Izraelom: veličanstvo njegovo i moć njegova u oblacih.

Divan je bog u svetih svojih, bog Izrajelov dati će kriepost i jakost puku svomu: blagoslovljen bog.

Slava otcu i sinu itd.

Predpjevka. U crkvah kao gore.

Predpjevka. On me izbavi, Alleluja: od zamke lovačke, Alleluja.

PJESMA 90.

Koji živi u zaklonu previsokoga: počiva u zaštiti nebeskoga otca.

Reći će gospodu: ti si branitelj moj i utočište moje: bog moj, u koga se uzdam.

Jer će me on izbaviti iz zamke lovčeve: i od osorne rieči.

Svojima plećima osjeniti će tebe: i pod njegovimi krili zakloniti ćeš se.

Istina je njegova štit i ograda: nećeš se bojati strahote noćne.

Ni striele leteće danju, ni nesgode, koja se skita po mraku: ni nasrtaja podnevnoga djavla.

Pasti će pokraj tebe tisuća, i deset tisuća s desne strane: a tebe se neće dotaći.

Ali ćeš gledati očima svojima: i viditi ćeš plaću bezbožnikom.

Jer si ti, gospode, pouzdanje moje: previšnjega izabrao si sebi za utočište.

Neće te zlo zadesiti: i udarac neće dosegnuti do koljebe tvoje.

Jer je on obzirom na te zapovjedio angjelom svojim, da te čuvaju po svih putevih tvojih.

Na ruke će te uzeti: da gdje neudariš o kamen nogom svojom.

Hoditi ćeš po zmiji i bazilisku: zgaziti ćeš lava i zmaja.

Jer se je u me uzdao, izbaviti ću ga: zakloniti ću ga, jer je poznao ime moje.

Zazvati će me, i uslišati ću ga: zakloniti ću ga, jer je poznao ime moje.

Zazvati će me i uslišati ću ga: s njim ću biti u nevolji: izbaviti ću ga, i proslaviti ću ga.

Duga života nasititi ću ga: i pokazati ću spasenje svoje.

Slava otcu itd.

Predpjevka. On me izbavi, kao gore.

Zatim svećenik klečeć moli sliedeće litanije:

Gospode pomiluj.
Isukrste pomiluj.
Gospode pomiluj.
Isukrste čuj nas.
Isukrste usliši nas.
Otče nebeski bože, pomiluj nas.
Sine odkupitelju svieta bože, pomiluj nas.
Duše sveti bože, pomiluj nas.
Sveta Trojice jedini bože, pomiluj nas.
Sveta Marijo, } moli za nas.
Sveta bogorodice,
Sveta djevo djevica,
Sveti Mihajle,
Sveti Gabrijele,
Sveti Rafajele,
Svi sveti angjeli i arkangjeli, molite za nas.
Svi sveti blaženih duhova redovi, molite za nas.

Sveti Ivane krstitelju, moli za nas.
Sveti Josipe, moli za nas.
Svi sveti patrijarke i proroci, molite za nas.

Sveti Petre,
Sveti Pavle,
Sveti Ivane,
Sveti Marko, } moli za nas.

Svi sveti apoštoli i evangjeliste,
Svi sveti učenici gospodnji,
Svi sveti mladenci, } molite za nas.

Sveti Stjepane,
Sveti Lovrinče,
Sveti Vinko,
Sveti Teodore, } moli za nas.

Svi sveti mučenici, molite za nas.

Sveti Silvestre,
Sveti Grgure,
Sveti Martine,
Sveti Augustine, } moli za nas.

Svi sveti biskupi i izpovjednici, molite za nas.

Sveti Benedikte,
Sveti Dominiče,
Sveti Franjo,
Sveti Antune, } moli za nas.

Svi sveti redovnici i pustinjaci, molite za nas.

Sveta Marijo Mandaljeno,
Sveta Agnezo,
Sveta Agato,
Sveta Uršulo, } moli za nas.

Svi sveti i svetice božje, molite za nas.
Milostiv budi, prosti nam gospode.
Milostiv budi, usliši nas gospode.
Od svakoga zla, oslobodi nas gospode.
Od svakoga grieha, oslobodi nas gospode.

Od smrti vječne,
Za otajstvo svetoga upućenja svoga,
Za došašće tvoje,
Za krštenje, i sveti post tvoj,
Za križ, i muku svoju,
Za smrt, i pokopanje svoje,
Za sveto uskrsnuće svoje,
Za čudnovato uzašašće svoje,
Za došašće duha svetoga utješitelja,
U dan sudnji, } oslobodi nas gospode.

Da nam oprostiš,
Da nam odpustiš,
Da na pravu pokoru nas dovesti dostojiš se,
Da crkvu svoju svetu vladati i sačuvati dostojiš se,
Da vladaoca apoštolskoga, i sve crkvene redove u svetom redovničtvu uzdržati dostojiš se, } tebe molimo usliši nas.

Ovdje se svećenik digne i povišenim glasom govori:

Da ovu vodu blago † sloviti dostojiš se,
Da ovu vodu blago † sloviti, i posve † titi dostojiš se,
Da ovu vodu blago † sloviti, posve † titi, i sveto † tvoriti dostojiš se,
Da nas iste u svojoj svetoj službi pokriepiti, i uzdržati dostojiš se,
Da svim dobrotvorom našim vječna dobra vratiš,
Da plod zemlje dati i uzdržati dostojiš se,
Da svim viernim mrtvim pokoj vječni darovati dostojiš se,
Da nas uslišati dostojiš se,
Sine božji, } tebe molimo usliši nas.

Jaganjče božji, koji odnimaš griehe svieta, prosti nam gospode.
Jaganjče božji, koji odnimaš griehe svieta, usliši nas gospode.
Jaganče božji, koji odnimaš griehe svieta, smiluj se nam gospode.
Isukrste čuj nas.
Isukrste usliši nas.
Gospode pomiluj.
Isukrste pomiluj.
Gospode pomiluj.
Otče naš (na tiho).
Sveć. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
Sveć. Spasi nas, gospode, bože naš.
Odg. I skupi nas od naroda.
Sveć. Da slavimo ime sveto tvoje.
Odg. I u hvali tvojoj veselimo se.
Sveć. Blagoslovljen gospod bog Izraela od vieka.
Odg. I tija do vieka: budi, budi.

Svećenik dahne tri put u vodu govoreć:

Izgonim te, sva četo djavaoska, iz vode ove, u ime otca †, i sina †, i duha † svetoga. Amen.

ZAKLINJANJE VODE

Zaklinjem te stvore vode, imenom otca †, i sina †, i duha † svetoga, da neobćiš s nijednim duhom nečistim, nego da dadeš čast živomu i kraljujućemu, otcu, i sinu, i duhu svetomu: da gdjegod poškropljena budeš, duh nečisti odstupi od onoga mjesta. Zaklinjem te takodjer, stvore vode, imenom Isukrsta Nazaranina, sina boga živoga, kralja i sudca našega: da budeš očišćenje, i posvetba ljudem, koje je bog dostojao se je zvati u svetu milost svoju. Tebe dakle zazivljem, gospode sveti, otče svemožni, vječni bože: da ovu vodu zakleti, i blago † sloviti dostojiš se milošću svojom: da nijedan nečisti duh neima više mjesta u njoj, a ni oblasti nad njom; nego gdjegod se škropi, da onamo pridje vojska angjela tvojih: s onim, koji ima doći suditi žive i mrtve i sviet ognjem. Odg. Amen.

ŠTIJENJE KNJIGE BROJEVA. POGL. 20.

Udneve one: sročiše se sinovi Izraelski protiva Mojsiji i Aronu, i pobunjeni rekoše: dajte nam vode, da pijemo. I ostavivši Mojsija i Aron puk, unidju u šator zavjeta, padoše ničice na zemlju, i vapijuć k gospodinu rekoše: gospode bože! čuj vapaj puka ovoga, i otvori jim skrovište svoje, vrelo vode žive, da nasićeni prestanu mrmljati. I ukaza im se slava gospodnja.

U posljednji dan blagdana govoraše Isus: koji vjeruje u me, izvirati će rieke žive vode iz utrobe njegove. A ovo reče o duhu, koga imahu primiti unj vjerujući. Alleluja, alleluja. Koji žedja, neka pridje k meni i pije, i iz utrobe njegove proteći će žive vode. A ovo reče o duhu, koga imahu primiti unj vjerujući. Alleluja, alleluja. Glas gospodnji vrhu voda; bog veličanstva vrhu voda mnogih. Alleluja.

EVANGJELJE SV. IVANA

Sliedeća sv evangjelja po Ivanu.

U ono vrieme: a u posliednji dan blagdana velikoga stajaše Isus, i povika govoreći: ako tko žedja, nek pride k meni i pije. Koji vjeruje u me, (kako govori pismo), izvirati će iz utrobe njegove rieke vode žive. A ovo reče o duhu, koga imahu primiti unj vjerujući.

ZAKLINJANJE VODE.

Zaklinjem te, stvore vode, bogom † živim, bogom † istinitim, bogom svetim, bogom svega stvoriteljem: da budeš čista proti svakoj nemoći, neprijateljskoj zasjedi i djavaoskoj oblasti: da gdjegod se škropiš, bude obranjena kuća ona po milosti božjoj. I kako bješe kuće žudinske u Egiptu zaštićene znamenom janječje krvi, tako bile, gospode, i kuće sluga i službenica tvojih zaštićene oškropljenjem ove vode. U ime onoga te zaklinjem, koji riečju svojom zapovjedi, da izvireš vrelom. I njegovim te imenom zaklinjem, koji je sinove Izreleve izveo sredinom mora. Imenom te onoga zaklinjem, koji je svojima svetima nogama po tebi hodio. I njegovim te imenom zaklinjem, koga Ivan okrsti u tebi: da svaki duh bludni i sve sablazni djavaoske odbjegnu oškropljenjem tvojim, i da se razluče od onoga mjesta. Po istom gospodu našem Isukrstu, sinu tvojem, koji će doći suditi žive i mrtve, i sviet ognjem. Amen.

ZAKLINJANJE VODE.

Zaklinjem te, stvore vode, imenom boga ot † ca svemožnoga, i imenom gospoda našega Isukrsta: da svaki nečisti duh ili nasrtaj djavaoski odluči se od tebe stvore vodeni. Učini se dakle vodom zakletom na odagnjanje svake neprijatelske sablazni, i budi moćnom izkorieniti i odtjerati istoga neprijatelja, u ime boga ot † ca svemožnoga, koji s istim sinom svojim, i duhom svetim, živi i kraljuje u vieke vieka. Odg. Amen.

MOLITVA.

Blagoslovi, gospode, ovu vodu blagoslovom nebeskim, i budi nad njom kriepost duha svetoga: da gdjegod se škropi, daleko odstupi sila neprijateljska, sjena utvara, navala vihara, povreda munje, udarac groma, nevolja bure, te napokon svaka zla oluja odbjegla po tvom blagoslovu. Koji živiš i kraljuješ bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

BLAGOSLOV SOLI.

Krieposti tvoje nepredobitnu jakost podaj molim te, gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, soli ovoj, kojoj si dostojao se dati osobitu milost, da se njom sve ono začiniti može, što si ljudem za hranu zapovjedio stvoriti po sinu svojem gospodu našem: po kom tebe, gospode, priklonito molimo, da ovu sol blago † sloviti, i posve † titi, i sveto † tvoriti tvojim milosrdjem dostojiš se: da s lica božanstvena veličanstva tvoga, kriepost tvoju proti svim duhom nečistim primiti može. Iztjerala iz prebivališta sluga i službenica tvojih, štogod je škodljivo; i zdravlju podpun uspjeh podielila. Prestrašila čarolije, i suzbila sablazni znamenjem svetoga kri † ža sina tvoga gospoda našega; te viernu obranu dala onim, koji ju žele: po ovom tvojem, gospode, Isukrste, znamenju †, koje neznamenova ničja varka, ničja tvrdokornost.

DRUGI BLAGOSLOV SOLI.

Blagoslivljem te, stvore soli, u ime ot † ca, i si † na, i duha † svetoga, koji te je na obranu ljudskoga roda stvorio, i puku k vjeri dolazećemu, po slugah svojih posvetiti zapovjedio. Zato molimo te, gospode bože naš, da se ovaj stvor soli, u ime

presvetoga Trojstva, učini spasonosnim otajstvom, te da bude savršenim liekom u utrobi tvojih vjernika. Po onom, koji će doći suditi žive i mrtve, i smrt ognjem. Odg. Amen.

MOLITVA.

Pogledaj, gospode, ovaj stvor soli, koji si na porabu rodu ljudskomu darovao: i molimo te gospode vječni bože, po znamenju križa † jedinorodjenoga sina tvoga gospoda našega Isukrsta: da, gdjegod bude ova solju smiešana voda škropljena, uzmogne odstraniti svaku protivnu vlast neprijateljsku: da uništi i osuši, i da ondje neostane ništa nečista, ništa zloduha; nego po zazivanju imena tvoga, bilo nam sve čisto i blagoslovljeno. Po onom, koji će doći suditi žive i mrtve, i sviet ognjem. Odg. Amen.

ZAKLINJANJE.

Zaklinjem te, stvore soli, bogom istinitim, bogom svetim, bogom svega stvoriteljem; onim te zaklinjem, koji je zapovjedio usuti te po Elizeu proroku u vodu, da ozdravi i izlieči prazninu vodi; koji si dostojao se po apoštolu Pavlu reći: budi solju začinjeno srdce vaše. Zato učini se solju, koja će zaklinjati, izprazniti i izgoniti djavla, i svaku moć, i svaki smrad njegov u ime gospoda našega Isukrsta, koji će doći suditi žive i mrtve, i sviet ognjem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospod i spasitelj naš Isus, prije nego uzidje na nebesa, zapovjedi svojim apoštolom, govoreći: imajte u vas soli, i mira imajte medju vami.

Ovdje postavi sol u vodu govoreć:

Ovo smiešanje soli i vode neka bude takodjer u ime ot † ca, i si † na, i duha † svetoga, i u ime krieposti gospoda našega Isukrsta, komu čast i slava budi u vieke vieka. Odg. Amen.

ZAKLINJANJE VODE I SOLI ZAJEDNO.

Zaklinjem te, stvore soli i vode, imenom ot † ca, i si † na, i duha, † svetoga. Zaklinjem te bogom živim. Zaklinjem te propetim. Zaklinjem te duhom svetim. Zaklinjem te onim, koji je po Elizeju proroku zapovjedio usuti te u vodu govoreć: ovo veli gospod: ozdraviti će voda ova, i neće u njoj biti smrti niti praznine. Zaklinjem te imenom onoga, koji božanskim glasom usta svojih reče apoštolom svojim govoreć: vi ste sol zemlje: i srce vam budi začinjeno solju: da svi, koji te se okuse, posvete se dušom i tielom: da gdjegod poškropljena budeš, raztjeraš neprijatelja, i daruješ svim oproštenje grieha; protjeraš zasjede, i izključiš sve djavolske napasti. Tebe pako stvoritelju i obnovitelju svih stvorova svojih, koji si zapovjedio, da ova voda imenom tvojim posvećena, bude na očišćenje mjestâ, molim: da zazivanjem imena veličanstva tvoga, primi voda ova milost duha svetoga: da uzmogne iztjerati djavolske hitrine, gdjegod bude poškropljena rukama sluga tvojih; i posvećenjem, koje ti, gospode, posvećujuć posvećuješ, i blagoslivljuć blagoslivlješ: da svaki nečisti duh poškropljenjem vode ove protjeran i smućen otidje, i svaki nasrtaj vražji i svaka sablazan, i svaka nečistoća i smrad neprijateljski odstupio daleko. Niti da ima vlasti obstati ili protiviti se, niti u istom mjestu stojati il boraviti, nego da pobjedjen i uništen odstupi djavao sa svom

ohološću svojom. Po krieposti i slavi gospoda našega Isukrsta, koji će doći suditi žive i mrtve, i sviet ognjem. Odg. Amen.

Zaklinjem te, stvore vode solju posuti, bogom živim, bogom istinitim, bogom svega stvoriteljem, koji te u početku dostojao se od kopna razlučiti, i u četiri rieke razdieliti: da se, gdjegod budeš smiešana i škropljena, protjera, i razluči neprijatelj, i svaki smrad njegov, da bude kuća ona bogu posvećena: po krieposti gospoda našega Isukrsta, koji će doći suditi žive i mrtve, i sviet ognjem. Odg. Amen.

DRUGO ZAKLINJANJE VODE.

Tebe pako, stvore vode, zaklinjem bogom živim, bogom istinitim, bogom svetim: onim te zaklinjem, koji te je u počelu svieta razlučio od kopna. Zaklinjem te bogom živim, koji je učinio, da tečeš iz izvora raja zemaljskoga, (ovdje se ima voda na četiri strane rukom razdieliti) i zapovjedio, da u četiri rieke iztičeš, i svu zemlju natapljaš. Zaklinjem te onim, koji te je u Kani Galilejskoj moćju svojom obratio u vino; koji je po tebi svetima svojima nogama hodao; koji te je nazvao Siloje. Zaklinjem te onim, koji je u tebi Naamana Sirjanina od gube po rukuh Eliseja proroka očistio. Vodo sve † ta, vodo blago † slovljena, vodo (ovdje takne vodu rukom te rekne), koja pereš gnjusoće, i čistiš griehe. Zaklinjem te bogom živim, da postaneš vodom čistom, niti da zadržiš u sebi kakovu sablazan, nego da se učiniš zakletom, kako bi izagnala neprijatelja, i svaki udarac munje: da gdjegod budeš škropljena, ili u kući, ili u vinogradu, ili u posijanih njivah, ili u voću, ili u pčelah, ili u sobnih uglovih, ili u

ladjah, ili u zdencih, ili ako bi se tko tebe okusio, budeš mu obranom, i liekom zdravlju. Isti duh nečisti udaljio se i razlučio tako daleko, kako je udaljeno nebo od zemlje, svietlost od tmine, istina od laži, pravda od nepravde, sladkost od gorkosti, dobro od zla: u toliko se udaljio i razlučio duh onaj nečisti od prebivališta sluga i službenica božjih, po imenu gospoda našega Isukrsta, koji s otcem i duhom svetim živi i kraljuje.

Sveć. Po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Sveć. Gospod s vami. Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Gore srca. Odg. Uzdignimo ka gospodu.

Sveć. Hvalu dajmo gospodu bogu našemu.

Odg. Dostojno je i pravedno.

Doista je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da mi tebi vazda i svagdje hvale dajemo gospode bože neba i zemlje, koga krieposti sve je podložno; koga riečju stvoreno je sve. Pošalji, molimo te, kriepost duha svetoga, vrhu ovoga stvora: da bude vodom posvećenom, u ime ot † ca, i si † na, i duha † svetoga. Tebe dakle, svemožni vječni bože, previsoki spasu i sveudiljni skrbniče, priklonito molimo i prosimo, da nas uslišaš i smiluješ se molbam našim, da gdjegod voda ova škropljena bude, postane na tvoju zapovied povodom očišćenja. I da ista kuća ima svakdanju milost, pravu vjeru, stalno ufanje, izvrstnu ljubav, istinito veselje, trajnu čast: da svi zlobni i nenavidni duhovi od one kuće izagnani, i razlučeni budu. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Opet ti govorim, vodo, koja sliku svjetlosti imaš, ti pod nebom, ti povrh neba, ti pod zemljom, ti vrhu zemlje. Vrhu tebe zazivljem ime sveto čudnovato boga svemožnoga, koji te je svojom moćju

u vino obratio, objesio vrhu nebesa, skupio na zemlji, smiešao u moru. Koji je tajnim i hitrim vjetrovom dažditi te zapovjedio, koji te je ljudem na porabu i pranje dao, a žednim te za napitak podielio. Svrhu koje se je duh gospodnji ne samo nosio, nego se još i nosi. Zaklinjem te dakle, stvore vodeni, sedmerostrukim duhom boga živoga. Zaklinjem te s devet angjeoskih sborova. Zaklinjem te glasom sievajućega groma, strašnoga i nebeskoga kralja. Zaklinjem te otajstvenim drvom, kojim udarena voda, namah postade sladkom. Zaklinjem te onim, koji je sve svtorio, da neprezreš glasa poniznosti moje, već da iztjeraš svaku sjenu, sve sluge protivničke, sve zasjede djavaoske, bile one duhova nečistih, ili prokletih ili bludećih; jer ti zapovieda gospod Isukrst, sin boga živoga; da gdje mu drago poškropljena budeš u ime boga Sabaota, ili u ljudih, ili u kućah, ili u vinogradih, ili medju marvom, ili medju kojom god živinom, ili u posijanih njivah, ili po kakvoj mu drago stvari, po kojem god mjestu: ili vrhu bolestnika, ili nemoćnika, ili budeš li dana piti čovjeku nemoćniku ili zlim duhom obsjednutu: da odmah iztjeraš i izključiš svaku hudobu, kako bi čovjek što prije ozdravio, po krieposti gospoda našega Isukrsta, koji niti se izreći, niti izpisati, niti izračunati može, komu je ime bog. A ti, gospode, koji si po angjelu svom pokazao Agari studenac, i iz njega napojio žedna Ismaela; koji si u Mesopotamiji prošnje sluge svoga Abrama uslišao, i sve želje srca njegova izpunio; koji si slugi svomu Mojsiji u goloj pustinji zapovjedio, da ošine kamen, i iz njega vodu izvede, i puk napoji.

Ovdje svećenik triput zamoči križ u vodu, svaki put dublje, i triput rekne, što sliedi:

Koji si gorku vodu umočiv drvo osladio, dostoj se blagosloviti, i posvetiti ovaj stvor vode: u ime ot † ca, i si † na, i duha † svetoga.

Svećenik nastavlja:

Da gdjegod poškropljena bude u ime tvoje, odbije sve ljute udarce neprijatelja. I to te takodjer molimo i prosimo, svemožni bože, da kao što si u kuću Ragueljevu svetoga svoga angjela poslati dostojao se, neka bi svezao Asmodeja vraga: takovu blagodat dostoj se darovati i kućam našim: da gdje mu drago voda ova poškropljena bude, duh nečisti neimao nikada vlasti u istoj kući obstati ili boraviti, nego odmah smeten i porušen da odstupi: po Isukrstu gospodu našem, po kom veličanstvo tvoje hvale angjeli, klanjaju se gospodstva, drhću oblasti, a uzveličaju skupnom radošću nebesa i kriepost nebeske, i blaženi Serafini. S kojimi, molimo, da i naše glasove primiti zapovjediš, sniženom hvalom govoreć: svet, svet, svet, gospod bog sabaoth. Puna su nebesa i zemlja slave tvoje. Hosana u visini.

Svećenik nastavlja:

Zaklinjem te, duše nečisti, bogom živim, koji je stvorio nebo, i zemlju, more, i sve što je u njih, da se sve sile protivničke, sve čete djavolske, sve navale, i sve sablazni neprijateljske izkoriene, i odbjegnu od ovoga stvora soli i vode, da bude svet, spasonosan, i plemenit oganj proti svim zasjedam njihovim. Da kamogod se nosio ili škropio ovaj stvor soli i vode, bude zdravlje, izkrenost, liek tielu, i odbjegla svaka nemoć. Gràd takodjer i munje oškropljenjem ove vode razstavile se, odbjegle i udaljile se. Po onom, koji će doći suditi žive i mrtve, i sviet ognjem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE

Doista svet, doista blagoslovljen, grozan, koga se bojati, komu se klanjati imamo, jesi ti gospode bože naš: od otajnih naših očisti nas, a radi ljudi prosti slugam svojim: da s pouzdanjem reći možemo onu kraljevsku molitvu, koju nas je po evangjelju svom moliti učio gospod i spasitelj naš: Otče naš itd. (na glas).

Sveć. I neuvedi nas u napast.

Odg. Nego izbavi nas od zla.

Izbavi nas, molimo te gospode, od svih zala prošastih, sadanjih i budućih. Izbavi nas, molimo te, gospode, sluge i službenice svoje, od mača, od glada, od napasti vražje, od zlobe svietske, i od svih hudih nemoći. Po izbavitelju, i odkupitelju gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji s stobom živi i kraljuje bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

POMOLIMO SE

Gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, otče gospoda našega Isukrsta, bože Abramov, bože Izakov i bože Jakovljev, zaklinjajuć ja ovaj stvor soli i vode, molim te, da me uslišati dostojiš se u ime gospoda našega Isukrsta Nazaranina, sina boga živoga, kralja i sudca našega, da bude osnaženje i očišćenje svim ljudem, i gdje poškropljen bude, da ima vlast odgoniti nečiste i sablazne duhove, i svakoga hudoga djavla, i sve slike i prietnje sotonske. Još mu dopusti i tu vlast, da razpršuje munje i grad, i sve protivštine ljudske naravi: da neuzmogne duh nečisti nahuditi onim mjestom, po kojih se poškropi; već da smeten i porušen odstupi: po krieposti gospoda našega Isukrsta kralja: koji s bogom otcem živi i kraljuje u vieke vieka. Amen.

Zaklinjem te, stvore soli ili vode, imenom ot † ca, i si † na, i duha † svetoga. Zaklinjem te imenom gospoda našega Isukrsta, koji je po tebi svojima svetima nogama hodio. Zaklinjem te onim, koji te je iz izvora raja zemaljskoga proizveo. Zaklinjem te onim, koji je apoštolom svojim zapovjedio, govoreć: Idite, krstite sve narode, u ime otca, i sina, i duha svetoga. Njegovim te imenom zaklinjem, da gdjegod poškropljena budeš, namah iz iste kuće izkorieni se i odbjegne svaka sablazan i svaki nasrtaj djavaoski: bogom † živim, bogom † istinitim, bogom † svega stvoriteljem, da ni ljudem, ni kućam, ni ladjam, ni marhi, ni usjevom, ni stablam nenahudiš. Po istom gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji će doći suditi žive i mrtve, i sviet ognjem. Odg. Amen.

POMOLIMO SE

Bože, koji si za spas roda ljudskoga sva najveća svetotajstva u sućstvu vode utemeljio, priteci milostivo molbam našim, i počelu ovomu mnogovrstnim čišćenjem pripravljenu, kriepost svoga blago † slova ulij: da stvor tvoj svetim tajnam tvojim služeć primi uspjeh božanstvene milosti, kako bi odagnao djavle, i odtjerao nemoći, da štogod se u kućah ili mjestih viernika ovom vodom oškropi, bilo bez svake nečistoće, uzčuvalo se od štete; nestanovao ondje duh kužan, ni zrak otrovan; a odstupile sve zasjede potajnoga neprijatelja; i ako je što nenavidno zdravlju ili pokoju prebivajućih, neka oškropljenjem ove vode odbjegne i odstupi, da zdravlje zazivanjem svetoga imena tvoga izprošeno, od svih nasrtaja bude obranjeno. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji s tobom itd.

Blagoslov boga ot † ca, i si † na, i duha † svetoga, sišao vrhu stvora ovoga soli i vode. Amen.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Sliedeća svetoga evangjelja po Luki. (3. i 4.)

Odg. Slava tebi gospode.

U ono vrieme: dogodi se, da kad se krsti sav narod, i Isus pošto se krsti i moljaše se bogu, otvori se nebo, i sidje nanj duh sveti u tjelesnom obliku kao golub. I ču se glas s neba govoreći: Ti si sin moj ljubezni, ti si po mojoj volji. I isti Isus imaše oko trideset godina kad poče (učiti), i bješe, kao što se mišljaše sin Josipa, sina Helina, sina Matatova, sina Levijna, sina Melhina, sina Janejeva, sina Josipova, sina Matatijna, sina Amosova, sina Nahumova, sina Heslijeva, sina Naggeova, sina Mahatova, sina Matatijna, sina Semejina, sina Josipova, sina Judina, sina Joanina, sina Besajina, sina Zorobabelova, sina Salatijelova, sina Nerijna, sina Melhijna, sina Adijna, sina Kosanova, sina Elmadanova, sina Herova, sina Jesujina, sina Eliezerova, sina Jorimova, sina Matatova, sina Levijna, sina Simeonova, sina Judina, sina Josipova, sina Jonina, sina Eliakimova, sina Meleanova, sina Menina, sina Matatina, sina Natanova, sina Davidova, sina Jessejeva, sina Obedova, sina Boozova, sina Salmonova, sina Naasonova, sina Aminadabova, sina Aramova, sina Esronova, sina Faresova, sina Judina, sina Jakovljeva, sina Isakova, sina Abramova, sina Tarina, sina Nahorova, sina Sarugova, sina Ragaumova, sina Falegova, sina Heberova, sina Salina, sina Kainanova, sina Arfaksatova, sina Semova, sina Nojeva, sina Lamehova, sina Matusalemova, sina Henokova, sina Jaredova, sina Malaleelova, sina

Kainanova, sina Henosova, sina Setova, sina Adamova, sina božjega. Isus pako pun duha svetoga vrati se od Jordana.

Zatim poškropi svećenik sebe i puk vodom govoreć:

Poškropiti ćeš me gospode isopom, i očistiti ću se: oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega. Smiluj mi se bože: po velikom milosrdju svom. Slava otcu, i sinu, i duhu svetomu, i ostala.

Pak zapjeva ili moli „Tebe boga hvalimo", i svršiv to pred oltarom velikim rekne:

Sveć. Ukaži nam gospode, milosrdje svoje. Odg. I spasenje tvoje daj nam.

Sveć. Gospode usliši molitvu moju. Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

Sveć. Gospod s vami. Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Usliši nas, gospode sveti, otče svemožni, vječni bože: i dostoj se poslati s nebesa svetoga angjela svoga, koji da čuva, njeguje, štiti, pohadja i brani sve prebivajuće u ovom prebivalištu. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Kasnije je obred bivao [illegible]; [illegible] su mnoge molitve i sva čitanja; obred je [illegible] [illegible] „Koji [illegible] [illegible]" (križ [illegible] u vodu), i [illegible] „Tebe Boga hvalimo".

BLAGOSLOVI,

ŠTO IH BISKUP, ILI KOJI PO NJEM OVLAŠĆEN SVEĆENIK OBAVITI IMA.

BLAGOSLOV RUHA SVEĆENIČKOGA U OBĆE.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, koji si po slugi svom Mojsiji na čast i diku imena svoga dao napraviti ruho nadsvećeničko i svećeničko, ili levitsko, da pred licem tvojim službu svoju ovršuju: pristani milostivo na zazivanje naše, i ovo svećeničko ruho, ozgor milošću svojom polievajuć, obilnim blagoslovom po poniznoj službi našoj očistiti †, blagosloviti †, i posvetiti † dostoj se, da božanskoj službi i svetim otajstvom pristojno i blagoslovljeno bude, te da biskupi, i svećenici, ili levite ovim ruhom odjeveni, dostojni budu obrane i pokrepe proti svakoj navali i napasti duhova nečistnjaka; i daj im, da otajstvom tvojim shodno i dostojno služiti i uz njě prianjati, i u tom tebi voljno i pobožno uztrajati uzmognu. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

POMOLIMO SE.

Bože, nepredobitne krieposti pobjeditelju, svega stvoritelju i posvetitelju: pogledaj milostivo na molbe naše, i ovo ruho časti levitske, svećeničke, i nadsvećeničke, za porabu slugam tvojim sam svojima ustima blago † sloviti, posve † titi, i sveto † tvoriti dostoj se: i sve, koji se njim služe, tvojim otajstvom prikladne, i koji tebi u njem pobožno i častno dvore, sebi drage učiniti dostoj se. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode, bože svemožni, koji si po Mojsiji slugi svojem napraviti dao ruho nadsvećenikom, svećenikom i levitom za službu zavjetnoga svetišta potrebno, i koji si njega za taj posao duhom mudrosti napunio: dostoj se ovo ruho za službu i slavu otajstva tvoga blago † sloviti, posve † titi, i sveto † tvoriti; i napuni službenike žrtvenika svoga, koji ga budu oblačili, sedmerom milošću duha svetoga, nadramnicom čistoće, plodom dobrih djela, te ih blaženom službi dostojnom neumrlošću odjeni. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim poškropi ruho blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV OLTARNIKA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Uslišaj, gospode, molbe naše, i ovo platno porabi svetoga žrtvenika namienjeno, blago † sloviti, i posve † titi dostoj se. Po Isukrstu gospodu našem. **Odg.** Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode, bože svemožni, koji si Mojsiju slugu svoga četerdeset dana učio nakite i ubruse sgotavljati, što ih je takodjer Marija otkala, i za porabu službe i svetišta zavjetnoga učinila, dostoj se blago † sloviti, posve † titi, i sveto † tvoriti oltarnike ove za pokrivanje i omatanje žrtvenika preslavnoga sina svoga gospoda našega Isukrsta: koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga, bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Zatim ih oškropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV TJELESNIKA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Premilostivi gospode krieposti neizrecive, koga se otajstva čudnovatimi tajnostmi slave, udieli molimo te, da se ova plahtica blagoslovom † tvoga smilovanja posveti, da se na njoj obavljati može posveta tiela i krvi boga i gospoda našega Isukrsta sina tvoga, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga, bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, dostoj se blago † sloviti, posve † titi, i sveto † tvoriti plahticu ovu za pokrivanje i omatanje tiela i krvi gospoda našega Isukrsta sina tvoga, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Svemožni bože, udieli rukama našima pomoć blagoslova svoga, da se plahtica ova našim blago † slovom posveti, i milošću duha svetoga novim ubrusom tiela i krvi odkupitelja našega bude. Po istom gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga, bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

I poškropi ih blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV SHRANIŠTA ILI POSUDICA,

kao: ciborija, monstrancije, lunule, u kojoj se prese. tielo čuva.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, veličanstvo tvoje sniženo molimo, da posudicu ovu načinjenu za shranište tiela sina tvoga gospoda našega Isukrsta, blago † slovom milosti tvoje posvetiti dostojiš se. Po istom gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim oškropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV POSUDICE,

za svete moći.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi, molimo te sveti otče, svemožni vječni bože, ovu posudu svetih ostanaka, da se u nju stave darovi sveti u Isukrstu gospodu našem, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga po sve vieke vieka. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV NOVA KRIŽA.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Molimo te, gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, da se dostojiš blago † sloviti ovo znamenje svoga križa: nek bude spasonosnim liekom narodu čovječanskomu: nek bude pokrepom vjere, napredkom dobrih djela, odkupljenjem duša: nek bude utjehom i zaštitom, i obranom proti žestokim neprijateljskim strielam. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

POMOLIMO SE.

Blago † slovi gospode Isukrste, ovaj svoj križ, po kom si oslobodio sviet od vražje vlasti, i predobio svojom mukom podticatelja na grieh, koji se je radovao prestupku prvoga čovjeka, što je jeo sa zabranjenoga stabla.

Ovdje ga poškropi blagoslovljenom vodom.

Posvetilo se ovo znamenje križa u ime otca †, i sina †, i duha † svetoga, da oni, koji se mole i klanjaju radi gospoda pred ovim križem, nadju zdravlje tiela i duše. Po Isukrstu gospodu našem.
Odg. Amen.

Zatim svećenik kleknuv pred križem bogoljubno mu se pokloni i cjeluje ga; i to isto čine, kojigod budu hotjeli.

BLAGOSLOV SLIKA,

g. našega Isukrsta, bl. d. Marije i drugih svetaca.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, koji nezabranjuješ djelati kipove (ili risati slike) svojih svetaca, da koliko put ih tjelesnima očima pogledamo, toliko put razmislimo očima pameti svoje njihova djela i svetost, te ih nasljedujemo: dostoj se, molimo te, blagoslo † viti, i posve † titi ovaj kip (ili sliku), učinjen (nu) na čast i uspomenu jedinorodjenoga sina tvoga gospoda našega Isukrsta (ili bl. d. Marije, matere gospoda našega Isukrsta, ili blaženoga N. apoštola tvoga, ili mučenika, ili izpovjednika, ili biskupa, ili djevice), i podaj, da kojigoder bude nastojao pred njim (njom) priklonito poštovati i častiti jedinorodjenoga sina tvoga (ili bl. d. Mariju, ili slavnoga apoštola, ili mučenika, ili izpovjednika, ili djevicu) njegovimi (njezinimi) zaslugami i zagovori dobije od tebe milost u sadanjem vremenu, a vječnu slavu u dojdućem. Po istom Isukrstu gospodu našem.
Odg. Amen.

Zatim ju poškropi blagoslovljenom vodom.

BLAGOSLOV CRKVENE ZASTAVE.

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Gospode Isukrste, koga je crkva poput vojske uredjena: dostoj se blago † sloviti ovu zastavu, da svi pod njom vojujući za te gospoda boga našega vojskâ, po utočišću sv. N. odvjetnika, svoje nevidljive neprijatelje na ovom svietu nadvladati, a poslje pobjede slavje u nebu slaviti vriedni budu, po tebi Isukrstu, koji živiš i kraljuješ s bogom otcem u jedinstvu duha svetoga bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Poškropi se blagoslovljenom vodom.

KAKO SVEĆENIK, IMAJUĆI NA TO VLAST OD BISKUPA, BLAGOSLIVLJE I POSTAVLJA TEMELJNI KAMEN ZA NOVU CRKVU.

Po crkvenu pravu može se graditi crkva samo dopušćenjem biskupovim. Ako pako svećenik, imajuć vlast blagosloviti temeljni kamen gradnje, ovršuje ovu službu, sliediti će ovaj način.

Dan prije, nego li će se blagosloviti temeljni kamen, usaditi će sam ili drugi svećenik na mjestu, gdje ima biti žrtvenik, drven križ. A sliedeći dan blagosloviti će kamen, imajući se postaviti u temelj crkve, i koji ima biti četverokutan i uglast, ovim načinom:

Svećenik odjeven naglavnikom, svećeničkom košuljom, pasom, nadramnicom i bielim plaštom, te

uzam njekoliko svećenika i učenika, blagoslovi sol i vodu, ako je neima već blagoslovljene, običnim blagoslovom, kao gore — a medjutim, dok se pjeva predpjevka sa sliedećim psalmom, poškropi blagoslovljenom vodom mjesto, gdje je postavljen križ.

Predpjevka: Znamen spasenja postavi, gospode Isukrste, na mjestu ovom, i nedopusti unići angjelu porazitelju.

PSALAM 83.

Kako su mili stanovi tvoji, gospode krieposti! žudi i gine duša moja za dvorovi gospodnjimi.

Srce moje, i put moja: uzradovaše se u bogu živom.

Jer vrabac nahodi si kuću: i grlica si gniezdo, gdje leže grliće svoje.

A ja žrtvenike tvoje, gospode krieposti: kralju moj, i bože moj.

Blago onim, koji žive u domu tvom, gospode: hvaliti će te u vieke vieka.

Blago čovjeku, koji ima pomoć od tebe: uzlaze u srcu svom odredio je, u dolini suza, u mjestu, koje je on postavio.

Jer će zakonoša dati blagoslov, hoditi će od krieposti na kriepost: biti će vidjen bog bogova na Sionu.

Gospode, bože krieposti, usliši moltvu moju: ušima čuj, bože Jakovljev.

Zaštitniče naš pogledaj bože: i obazri se na lice pomazanika svoga.

Jer je bolji jedan dan u dvorih tvojih, nego li tisuće.

Volim biti potišten u kući boga moga: nego li stànovati u šatorih griešnikâ.

Jer milosrdje i istinu ljubi bog: milost, i slavu dati će gospod.

Neće uzeti dobra onim, koji hode u nevinosti: gospode kriepostî, blago čovjeku, koji se uzda u tebe.

Slava otcu itd.

Kad je psalam dovršen, svećenik okrenuv se k mjestu što ga je poškropio, govori:

POMOLIMO SE.

Gospode bože, koji, premda te nebo i zemlja neobuzimlju, ipak se dostojiš imati kuću na zemlji, gdje da se ime tvoje vazda zazivlje: molimo te, po utočišću bl. Marije vazda djevice, i blaženoga N., (**imenuje se svetac ili svetica na koga (koje) čast i ime sagradjena je crkva**) pohodi mjesto ovo blagim pomilovanja svoga pogledom, i uliv unj milost svoju, očisti ga od svakoga oskvrnuća i očišćeno uzdrži; i koji si pobožnost miloga si Davida, djelom sina njegova Salamuna nadopunio, dostoj se u ovom djelu želje naše izpuniti, te pobjegle odovud sve opačine duhovne. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga, bog po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Zatim stojeć blagoslivlje temeljni kamen, i govori:

Sveć. Pomoć naša u imenu gospodnjem.
Odg. Koji stvori nebo i zemlju.
Sveć. Blagoslovljeno budi ime gospodnje.
Odg. Od sada i tja do vieka.
Sveć. Kamen, što ga odvrgoše graditelji.
Odg. Taj je učinjen glavom ugla.
Sveć. Ti si Petar.
Odg. I vrhu ove pećine sagraditi ću crkvu svoju.

Sveć. Slava otcu i sinu i duhu svetomu.
Odg. Kako bješe u početku, i sada, i vazda, i u vieke vieka. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode Isukrste, sine boga živoga, koji si pravi svemožni bog, svjetlost, i slika vječnoga otca, i vječni život; koji si kamen ugalni iz gore bez rukû odsječen i nepromjenljiv temelj: učvrsti ovaj kamen, koji se ima namjestiti u tvoje ime, i ti, koji si početak i svrha, u kojem je početku bog otac od početka svaka stvorio, budi, molimo te, početak, i napredak, i svrha istoga djela, koje se ima na hvalu i slavu tvoga imena početi. Koji s otcem, i duhom svetim živiš, i kraljuješ bog po sve vieke viekâ. Odg. Amen.

Tada poškropi isti kamen blagoslovljenom vodom, i uzam nož, po svakoj strani izrezati će na njem znak križa, govoreć:

U ime otca †, i sina †, i duha † svetoga. Odg. Amen.

Što kad učini, govori:

POMOLIMO SE.

Blagoslovi † gospode, ovaj stvor kamena, i podaj zazivanjem svoga svetoga imena, da kojigod čistom pamećû pomoć pruže za gradnju ove crkve, prime zdravlje tiela i liek duše. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim se reknu obične litanije bez molitava na svrsi postavljenih: koje rekav pripravi se maž, u čem zidar pomaže, svećenik pako počme, a pratnja preuzimljuć nastavlja: Predpjevku: U jutro ustajuć

Jakov, uzdizaše kamen na obilježje: ljevajuć ulje odsgora, zavjet zavjetova gospodu: u istinu ovo je mjesto sveto, a ja neznadoh.

PSALAM 126.

Ako gospod nebude gradio doma: uzalud se muče, koji ga grade.

Ako gospod nebude čuvao grada: uzalud bdije, koji ga čuva.

Zalud vam je ustajati prije svjetlosti: ustanite, kad se nasjedite, koji blagujete kruh žalosti.

Kad dadne milim svojim san: eto baština gospodnja — sinovi; plaća — plod utrobe.

Kano striele u ruci jakoga: tako su sinovi prognanih.

Blago čovjeku, koji je njimi izpunio svoju želju: neće se smesti, kad se bude pravdao s neprijatelji svojimi na vratih.

Slava otcu itd.

Što rekav, svećenik stojeć takne temeljni kamen i stavi ga u temelj, govoreć:

S vjerom u Isukrsta namieščamo ovaj temeljni kamen u ovom temelju, u ime otca †, i sina †, i duha † svetoga, da živi ovdje prava vjera i strah božji, i ljubav bratinska; i ovo mjesto budi odredjeno za molitvu, zazivanje, i hvalu imena istoga gospoda našega Isukrsta, koji s otcem, i duhom svetim živi, i kraljuje bog, po sve vieke vieka. Odg. Amen.

U to zidar namjesti isti kamen s mazom, zatim polije svećenik kamen blagoslovljenom vodom, govoreć:

Poškropiti ćeš me, gospode, isopom, i očistiti su se: oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega.

PSALAM 50.

Smiluj mi se bože, kao gore, na str. 60, govori se sav sa Slava otcu itd.

Što rekav polieva svećenik vodu po svem temelju, ako je već sav izkopan; ako li nije, obhodi škropeć temelj, za crkvu opredieljen. I počimljuć škropiti, začimlje predpjevku, a pratnja preuzimljuć nastavlja:

O kako je strahovito mjesto ovo! u istinu nije ovdje drugo, nego kuća božja, i vrata nebeska.

PSALAM 86.

Temelji njegovi na gorah svetih: ljubi gospod vrata Sionska više svih stanova Jakovljevih.

Slavna kazivahu o tebi, grade božji.

Spomenuti ću se Rahabe i Babilonije, znajućih mene.

Eno inostranci, i Tyr, i puk Etiopski: ovi bili su tamo.

Jeda li će Sion reći: čovjek, i čovjek rodio se u njem: i sam ga previšnji utemeljio.

Gospod će pripoviedati u pjesamah pukova i poglavica: ovih, koji su bili u njem.

Kano svih veselećih se, prebivanje jest u tebi.

Slava otcu itd.

Predpjevka: O kako je strahovito ovo mjesto! u istinu nije ovdje drugo, nego kuća božja, i vrata nebeska.

U to škropeć ide do temelja odkrivena ili obilježena, te opetujuć predpjevku, govori stojeć:

POMOLIMO SE.

Poslužitelji: Prignimo koljena.

Odg. Dignite se.

Svemožni, i milosrdni bože, koji si svojim svećenikom pred svimi ostalimi podielio toliku milost, da sve, što oni u tvoje ime dostojno i izvrstno čine, vjeruje se, kao da sam činiš: molimo neizmjernu dobrotu tvoju, da štogod mi sada pohodimo, pohodiš i ti, i štogod blagoslovimo, blago ✝ sloviš i ti; te da ulaz naše sniženosti, zaslugami svetaca tvojih, bude biegom nečistnjakâ, a ulazom angjela mira. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Bože, koji od skupna boravljenja svih sveti vječno prebivalište svomu veličanstvu gradiš: daj gradnji ovoj napredak nebeski, da što se po tvojoj zapoviedi utemeljuje, tvojom se pomoći dovrši. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

KAKO SE BLAGOSLIVLJE NOVA CRKVA ILI JAVNA BOGOMOLJICA,

da se uzmogne u njoj govoriti presveta žrtva mise.

Svećenik, koji će s dozvolom biskupovom blagosloviti novu crkvu, da se u njoj zakonito služi božanstvena žrtva mise, odjeven nadramnicom i bielim plaštom, sa pratnjom njekoliko svećenika i djaka, za križem, što ga napred nosi jedan od djaka medju dvama drugima, koji nose užežene svieće, ide k velikim vratam crkve ili bogomoljnice: gdje stojeć odkrivene glave, i prama crkvi obraćen govori odmah molitvu:

Djelovanja naša, molimo te gospode, nadahnjivajuć preteci, i pomagajuć nastavi, da svaka naša molitva i djelovanje s tobom vazda počme, i po tebi

se početo dovrši. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim počme predpjevku:

Poškropit ćeš me gospode itd., a crkovnjaci izmjenice govore psalm: Smiluj mi se bože, kako na strani 60., na svrsi: Slava otcu itd.

Medjutim obilazeć svećenik crkvu iz vana (koja iz nutra ima biti prazna i gola, takodjer i oltari goli, i puk ima ostati vani, dok se svrši blagoslov) te uzam škropilo, i obrativ se njoj na desno, škropi blagoslovljenom vodom crkvene zidove na okolo po gornjoj strani, i po temelju, govoreć:

Poškropit ćeš me, gospode, isopom, i očistiti ću se: oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega.

Vrativ se na mjesto, odakle se krenuše, reknu opet crkovnjaci predpjevku, a misnik stojeć kao i prije prama crkvi, govori: Pomolimo se. Služitelji: Prignimo koljena. Odg. Dignite se.

MOLITVA.

Gospode bože, koji, premda te nebo i zemlja neobuzimlju, ipak se dostojiš imati kuću na zemlji, gdje da se ime tvoje vazda nazivlje: molimo te, po utočišću bl. M. vazda djevice, i blaž. N. (imenuje se svetac ili svetica, na kojih čast sagradjena je crkva) i svih sveti, pohodi mjesto ovo blagim pomilovanja svoga pogledom, i uliv unj milost svoju očisti ga od svakog oskvrnuća, i očišćeno uzdrži; i koji si pobožnost miloga si Davida djelom sina njegova Salamuna nadopunio, dostoj se u ovom djelu želje naše izpuniti, te pobjegle od ovuda sve opačine duhovne. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji itd. Odg. Amen.

Svršivši ovu molitvu ulaze dva po dva u crkvu, i idu k velikomu oltaru pjevajuć litanije.

Kad se bude reklo: Da svim vjernim mrtvim pokoj vječni darovati dostojiš se, tebe molimo, usliši nas, svećenik ustane, i razumljivim glasom govori:

Da ovu crkvu, i oltar na poštenje svoje, i ime svetoga N., očistiti, i blago † sloviti dostojiš se, tebe molimo, usliši nas.

Kad govori „blagosloviti", blagoslivlje desnom rukom crkvu i oltar, pak kao i prije klekne, dok se svrše litanije, a pjevači nastave: Da nas uslišati i ostala do svrhe.

Svršivši litanije, govori svećenik:

POMOLIMO SE.

Služitelji: Prignimo koljena.
Odg.: Dignite se.

Preteklo nas, molimo te gospode, milosrdje tvoje, i zagovorom svih sveti tvojih, predusrela glasove naše blagost tvoga smilovanja. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Tada klekne podaleko od oltara u pristojnu prostoru, i križajuć se govori:

Svеć. Bože, u pomoć mi priteci, i odmah se digne, crkvenjaci pako odgovaraju: gospode, pomoći mi pospješi.

A on stojeć govori:

Slava otcu, i sinu, i duhu svetomu. Crkvenjaci odgovaraju:

Kako bješe u početku, i sada, i vazda, i u vieke vieka. Amen. Zatim svećenik:

POMOLIMO SE.

Služitelji. Prignimo koljena.
Odg. Dignite se.

MOLITVA.

Svemožni, i milosrdni bože, koji si svojim svećenikom pred svimi ostalimi podielio toliku milost, da sve, što oni u tvoje sveto ime dostojno i izvrstno čine, vjeruje se, kao da sam činiš: molimo neizmjernu dobrotu tvoju, da, štogod mi sada pohodimo, pohodiš i ti; i štogod blagoslovimo, blago † sloviš i ti, te da ulaz naše sniženosti, zaslugami svetaca tvojih, bude biegom nečistnjakâ, a ulazom angjela mira. Po Isukrstu gospodu našem sinu tvom, koji itd. Odg. Amen.

Svršiv ovu molitvu, počme sliedeću predpjevku sa tri psalma u redu:

Predpjevka. Blagoslovi, gospode, kuću ovu, sagradjenu imenu tvomu.

PSALAM 119.

K gospodu, kada biah u nevolji, zavapih: i usliša me.

Gospode, oslobodi dušu moju od usta nepravednih: i od jezika himbena.

Što će ti dati, ili što će ti prinieti jezik himbeni?

Striele možnoga oštre su, one su žeravice pustošeće.

Jao meni! jere se je produljilo putničtvo moje: prebivao sam s prebivaoci Kedra: dugo je živila duša moja.

S onimi, koji mrze mir, ja sam miran: ali kada govorim s njimi, navaljuju na me bez uzroka.

Slava otcu itd.

PSALAM 120.

Uzdižem oči svoje k planinam, odakle će mi doći pomoć.

Pomoć moja od gospoda, koji stvori nebo i zemlju.

Neće dati, da omakne noga tvoja: nedriemlje, koji tebe čuva.

Gle nedriemlje, i nespava, koji čuva Izraela.

Gospod te čuva, gospod je zaštita tvoja: desne ruke tvoje.

Danju neće te zapeći sunce, niti mjesec noćju.

Gospod sačuvati će te od svakoga zla: sačuvati će dušu tvoju gospod.

Gospod čuvati će ulaz tvoj, i izlaz tvoj: od sada i do vieka.

Slava otcu i sinu itd.

PSALAM 121.

Obradovah se tomu, kad mi rekoše: hajdemo u dom gospodnji.

Naše se noge jur nahode: u dvorovih tvojih, Jerusolime.

Jerusolim, koji je sazidan kano grad, da se sve sdruži u njem zajedno.

Onamo bo ulaze koljena, koljena gospodnja: zapovied Izraelova, da se slavi ime gospodnje, kako je naredjeno Izraelu.

Jere ondje stoje stolovi za sudove: stolovi za kuću Davidovu.

Molite mir Jerusolimu: i obilnost budi onim, koji te ljube.

Bio mir u tvrdji tvojoj, i obilnost u kulah tvojih.

Radi braće svoje i bližnji svojih: govorim mir tebi.

Radi doma gospoda boga našega: želim tí dobro.

Slava otcu itd.

Predpjevka. Blagoslovi, gospode, kuću ovu, sagradjenu imenu tvomu.

Medjutim oškropi iz nutra zidove po strani gore i dole, počimajuć škropljenje od strane evangjelja govoreć:

Poškropiti ćeš me gospode, i ost.

Zatim vrativ se k oltaru, govori:

POMOLIMO SE.

Služitelji. Prignimo koljena.

Odg. Dignite se.

Bože, koji mjesta tvomu svetomu imenu prikazivati imajuća se posvećuješ, izlij na ovu kuću molitve svoju milost, da svi, koji ovdje ime tvoje zazivali budu, pomoć tvoga milosrdja oćute. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, i ost. Odg. Amen.

Ovo dovršivši, govori se misa od tadanjega vremena, ili svetca.

Crkvu pako, premda ju je blagoslovio, kako gore, prost svećenik, ima ipak posvetiti biskup.

KAKO SE POMIRUJE OSKVRNJENA CRKVA, AKO JE JOŠ NIJE POSVETIO BIO BISKUP.

Svećenik, odredjen na to biskupom, nastojati će, da se oskvrnjena crkva, prije nego li će se blagosloviti, bude mogla sasvim naokolo obaći, tako iz vana, kao iz nutra; žrtvenik pako njezin ima se sasma ogoliti. Zatim se pripravi po navadi sudić s blagoslovljenom vodom i škropilo. Tada svećenik

zaodjeven naglavnikom, košuljom, pasom, nadramnicom i bielim plaštom, sa njekoliko svećenika i učenika, podje na velika crkvena vrata, gdje stane i počme predpjevku: Poškropiti ćeš me gospode — a pratnja nastavi: isopom, i očistiti ću se: oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega.

PSALAM 20.

Smiluj mi se bože, na strani 60. sav sa Slava otcu itd.

Na kraju ponovi se predpjevka: Poškropiti ćeš me itd. Dok se govori predpjevka sa psalmom, škropi svećenik blagoslovljenom vodom naokolo izvana crkvu i groblje u isto doba, izmjenice škropeć po zidovih crkve i po zemlji groblja, navlastito po oskvrnjenih mjestih. Svršiv to, vrati se na mjesto, gdje je počeo škropiti, i stojeć govori:

POMOLIMO SE.

Svemožni, milosrdni bože, koji si svojim svećenikom i ostalo, kao gore na str. 206.

Zatim začme svećenik litanije, koje pjevajuć ulazi u crkvu s pratnjom, i stupa k velikomu žrtveniku, pred kojim klekne; i kad se bude reklo:

Da svim vjernim mrtvim pokoj vječni darovati dostojiš se, tebe molimo usliši nas, svećenik se digne i glasno govori:

Da ovu crkvu, i ovaj žrtvenik, i groblje očistiti, i pomi † riti dostojiš se, tebe molimo, usliši nas.

Što rekav, opet klekne, i dovrše se litanije; a onda obraćen k žrtveniku, govori:

POMOLIMO SE.

Služitelj. Prignimo koljena.

Odg. Dignite se.

Preteklo nas, molimo te gospode, milosrdje tvoje, i zagovorom svih sveti tvojih predusrela glasove naše blagost tvoga smilovanja. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim klekne svećenik pred žrtvenik, i znamenujuć se znakom križa, glasno govori:

Sveć. Bože pomoći mi nastoj.

Odg. Bože u pomoć mi pohiti.

Svećenik ustane i nastavi:

Slava otcu, i sinu, i duhu svetomu.

Odg. Kako bješe u početku itd.

Na to počme svećenik, a pratnja poprimi: predpjevku: Ustao bog, i razpršili se neprijatelji njegovi, i pobjegli, koji ga mrze, izpred lica njegova.

PSALAM 67.

U crkvah blagoslivajte boga gospoda, iz vrela Izraelovih. Opetuje se predpjevka.

Ondje mladjani Benjamin, u uzletu pameti. Opet. predp.

Knezevi Judini, vodje njihovi: knezevi Zabulonovi, knezevi Neftalijevi. Opet. predp.

Zapovjedi, bože, kriepost svojoj: utvrdi bože ovo, što si djelovao u nas. Opet. predp.

U hramu svetom tvom u Jerusolimu, kraljevi će ti prinositi dare. Opet. predp.

Ukroti zvjerad u ritu, krd volova s kravami naroda: da iztjeraju one, koji su izkušani kakono srebro. Opet. predp.

Razprši narode, koji ljube bojeve; doći će podanici iz Egipta: Etiopija pružiti će ruke svoje bogu. Opet. predp.

Kraljevstva zemaljska pojte bogu: popjevajte gospodu. Opet. predp.

Pjevajte bogu, koji uzlazi vrh neba nebeskoga: k iztoku. Opet. predp.

Evo će dati glasu svomu glas krieposti, dajte slavu bogu nad Izrajelom: veličanstvo njegovo, i moć njegova u oblacih. Opet. predp.

Divan je bog u svetih svojih, bog Izrajelov dati će kriepost i jakost puku svomu: blagoslovljen bog.

Negovori se. **Slava otcu,** nego se odmah opetuje predpjevka. Medjutim dok se govori predpjevka sa psalmom, obhodi svećenik crkvu iz nutra, škropeć ju, a osobito mjesta oskvrnjena. Što učiniv, stane u presbyteriju prama žrtveniku, i govori:

Bože, koji u svakom mjestu svoga gospodstva dobrostiv i blag očistitelj stojiš, usliši nas, molimo te, i dopusti: da u buduće blagoslov ovoga mjesta ostane neoskvrnjen; i da sve moleće množtvo vierniků bude dostojno primiti blagodati dara tvoga. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim se govori misa od tadanjega dneva.

Prost svećenik može samo s dopuštenjem apostolske stolice pomiriti crkvu biskupom posvećenu. I tad se ima služiti načinom u pontifikalu propisanim, te ima pristupiti odjeven kao gore, s vodom zakonito od biskupa u tu svrhu blagoslovljenom.

KAKO SE BLAGOSLIIVLJE NOVO GROBLJE PO SVEĆENIKU BISKUPOM NA TO OVLAŠĆENU.

Dan prije blagoslova stavi se na sred groblja, koje se ima blagosloviti, drven krst čovječje visine, a predanj zabije se u zemlju trorožan drven kolčić, lakat visok i spretan, da se mogu na njem tri svieće smjestit.

Drugi dan u jutro spremi se svećenik u sakristiji, obuče nadglavnik, košulju, pojas, nadramnicu i plašt biele boje; uzme njekoliko svećenika i djaka, odjevenih u košuljicah, koji će nositi sudić s blagoslovljenom vodom, škropilo, kadilnik i tamnjan; on sam ponese obrednik i tri voštene sviece, te ide na groblje. Došavši tamo, stane pred krst, stavljen na sredini, pak na drvenom kolčiću namjesti i zažge tri svieće, i odkrivene glave govori:

POMOLIMO SE.

Svemožni bože, čuvaru duša, obrano spasenja, i vjero vjerujućih: pogledaj milostivo na djelovanje službe naše, da se ulazom našim očisti, blago † slovi, i posveti groblje ovo: da tjelesa čovječanska po dovršenom životu ovdje počivajuća, na velikom sudjenom danu dostojna budu zajedno s blaženimi dušami vječnog života veselje dostignuti. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim kleknu svi pred istim krstom, i govore obične litanije: pjevač počima, a drugi odgovaraju, i kad se rekne: **Da svim vjernim mrtvim . . .** svećenik ustane, i glasno govori, čineć rukom znamenje križa:

Da ovo groblje očistiti, i blago † sloviti dostojiš se. Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Zatim svećenik opet klekne, i svrše se litanije. Na to svi ustanu, i svećenik poškropi krst blagoslovljenom vodom, govoreći:

predpjevku: **Poškropiti ćeš me, gospode, isopom i očistiti ću se: oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega.**

PSALAM 50.

Smiluj mi se bože, govore sav okolo stojeći, sa: **Slava otcu . .** na str. 60., zatim opetuje se predpjevka: **Poškropiti ćeš me itd.**

Dok se govori psm. 50., ide svećenik po cielom groblju, i počimajuć s desna škropi svuda blagoslovljenom vodom. Po tom vrati se opet pred krst, stane prama njemu, i moli:

POMOLIMO SE.

Bože, stvoritelju svega svieta, i izbavitelju naroda čovječanskoga, vrstni upravitelju svih stvorova vidivih i nevidivih, poniznim glasom i čistim srcem molimo te, da groblje ovo, u kom tjelesa sluga i službenica tvojih po dovršenu tečaju ovoga života počivati imaju, očistiti †, blagosloviti †, i posvetiti † dostojiš se; i koji si po svom velikom milosrdju uzdajućim se u tebe odpušćenje svih grieha dao, udieli takodjer tjelesam njihovim u ovom groblju počivajućim, i trublju prvog arkangjela izčekivajućim, obilnu vječnu utjehu. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. **Amen.**

Tad usadi na vrh krsta jednu od trih gorućih sviećа, a druge dvie goruće na dva kraja ili ruke krsta, zatim okadi isti krst, i oškropiv ga blagoslovljenom vodom vrati se sa služitelji u sakristiju.

KAKO SE IMA IZMIRITI OSKVRNJENO GROBLJE, BILO ONO UZ CRKVU ILI DALEKO OD NJE, KAD CRKVA NIJE OSKVRNJENA.

Na dan izmirenja u jutro svećenik, ako ima oblast od biskupa, uzam njekoliko drugih svećenika i djaka u košuljicah, obuče u sakristiji ili na drugom pristojnom mjestu, naglavnik, košulju, pojas, nadramnicu i plašt biele boje, te ide na sredinu groblja, a djak mu nosi sudić blagoslovljene vode i škropilo, pak ondje skupa sa služitelji klekne na sag, pjevači pako i svi ostali klečeć govore litanije, i kad se je reklo: **Da svim vjernim mrtvim itd.** svećenik ustane, i desnicom čineć znamenje krsta vrhu groblja, glasno veli:

Da ovo groblje pomi † riti, i posve † titi dostojiš se. Odg. **Tebe molimo, usliši nas.**

To rekav klekne opet, dok se litanije svrše. Zatim svi ustanu, a misnik uzam škropilo s blagoslovljenom vodom, začme:

predpjevku: **Poškropit ćeš me, gospode, isopom,** a služitelji nastave: **i očistiti ću se: oprati ćeš me, i biti ću bjeliji od sniega.**

PSALAM 50.

Smiluj mi se bože str. 60., govori se sav ali bez **Slava otcu.** Na svrhi opetuje se predpjevka: **Poškropit ćeš me, itd.**

Dočim se to govori, obhodi misnik cielo groblje, počam s desna i škropi svuda blagoslovljenom vodom, osobito na oskvrnjenu mjestu. Što kad svrši, vrati se na mjesto, gdje su litanije rečene, i ondje stojeć govori:

POMOLIMO SE.

Služitelji. Prignimo koljena.

Odg. Dignite se.

Gospode milostivi, koji si dao, da se po cienu krvi tvoje njiva lončareva za pogreb putnika kupi, molimo te, spomeni se dobrostivo ovoga svoga preblagoga otajstva. Ti bo si, gospode, stvoritelj naš, ti njiva našega počinka, ti ciena ove njive. Ti si dao, ti takodjer primio. Ti si nam po cienu tvoje životvorne krvi darovao, da počivamo. Ti dakle, gospode, koji si naše uvrede preblagi oprostnik, očekivani sudac, svoga suda preobilni ublažitelj, krijuć odsudu svoje prepravedne oštrine pomilovanjem svoga milostivoga odkupljenja, poslušaj uslišatelju i dovršitelju našega izmirenja: i ovo groblje tvojih putnika, pristanište nebeske otačbine čekajućih, dobrostiv očisti i pomiri: i tjelesa onih, koji su ovdje ukopani i ukopali se budu, kriepošću i pomilovanjem svoga uskrsnuća neodsudjujuć, nego proslavljujuć, na slavu neumrlosti uzkrisi. Koji imaš doći suditi žive, i mrtve, i sviet ognjem. *Odg.* Amen.

O PROVODIH.

Javni, i sveti provodi, ili molenja, što ih drevnom naredbom sv. otca crkva katolička držati običaje, budi da potakne bogoljubnost pravoviernih, budi da spominje blagodati božje, i da mu zahvali, ili pomoć božju da izprosi — imaju se obdržavati dostojnom bogoljubnošću, jer zadržaju velika i božanska otajstva, i koji ih pobožno obdržaju, dobivaju od boga spasovit plod bogoljubstva kršćanskoga. S toga je dužnost duh. pastira, dobrom sgodom pravovjerne na to opomenuti i podučiti. Nastojat je ponajprije duh. pastirom i inim redovnikom, da se ti provodi onom čednošću i počitanjem obdržavaju, koje dolikuje tako svetomu i nabožnomu činu.

Svi svećenici pristojno odjeveni, u košuljicah ili drugim svetim odjelom, gologlavi, van da kiša navali, dostojno, čedno i pobožno dva po dva stupajuć, molitvom imaju biti tako zaokupljeni, da bez smieha, razgovora, i razgledanja isti narod na pobožno molenje potaknu. Svetovnjaci od klerika, mužki od ženskih razstavljeni, neka stupaju i mole se.

Napred nosi se krst, a gdje je običaj i zastave sa svetimi slikami, samo ne zastave trokutne ili vojničkim slične. Redovito biva najprije provod, po tom svečana misa, izim na Tielovo, kad no se naj-

prije pjeva svečana misa, a zatim ide provod, i ako bi se još kad iz važna razloga tako raditi moralo.

Provodi su neki obični, koji se drže na izvjestne dane godišta, kao: na Svjetlo Marinje, na Cvjetnicu, prigodom velikih litanija na dan sv. Marka, na dan manjih litanija ili u dneve molenja, na Tielovo, ili u druge dneve poleg običaja crkava.

Drugi su izvanredni, koji se s raznih javnih potreba i uzroka drže.

BLAGOSLOV SVIEĆA

i provod na Svjetlo Marinje.

Svećenik odjeven plaštom plavetnim, ili bez kazule, ide sa služitelji blagosloviti svieće, stavljene na sried oltara, ili na strani epistole, te stojeć tude pram oltaru okrenut, glasom molitve na misi ferialnoj, veli:

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Gospode sveti, otče svemožni, vječni bože, koji si sve iz ničega stvorio, i naredbom svojom, po radu pčelinjem vosak ovaj na sloj svieća dospjeti dao, i koji si na današnji dan molbu pravednoga Šimuna izpunio: ponizno te molimo, da svieće ove na porabu ljudsku, i zdravlje duše i tiela, bilo na zemlji, bilo na vodi, po zazivanju presvetoga imena tvoga, i zagovorom blažene Marije vazda djevice, koje praznik danas pobožno slavimo, i molbami svih sveti tvojih, blago † sloviti, i posve † titi dostojiš se; i da glas ovoga puka svoga, koji ih želi dostojno u ruci nositi, i pjevajuć tebe hvaliti, sa svetoga neba svoga, i prestolja veličanstva svoga,

uslišaš; te da milostiv budeš svim vapijućim k tebi, koje si izbavio skupocjenom krvju sina svoga: koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu duha svetoga bog, po sve vieke vieka. Odg. Amen.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, koji si jedinorodjenoga svoga na današnji dan, da ga sveti Šimun u naručaj primi, u hramu svetom svom predstavio: priklonito blagost tvoju molimo, da ove svieće, što ih mi sluge tvoje na diku imena tvoga goruće držeć nositi želimo, blago † sloviti, i posve † titi, i svjetlom višnjega blagoslova zažeći dostojiš se: kako bi prikazujuć ih tebi gospodu bogu našemu, dostojni, te svetim žarom sladke ljubavi tvoje podpaljeni, u hramu svete slave tvoje predstaviti se zavriedili. Po istom gospodu našem. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode Isukrste, svjetlosti prava, koja razsvjetljuje svakoga čovjeka dohodećega na ovaj sviet, izlij blago † slov svoj vrhu svieća ovih, i posve † ti ih svjetlom milosti svoje, te daj milostivo, da kakogod svieće ove, ognjem vidivim zažgane, tmine noćne razpršuju: tako da i srca naša ognjem nevidivim, to jest svjetlom duha svetoga razsvietljena, svih grieha sljepoće se rieše, da očišćenim pameti okom ono vidjeti možemo, što je tebi počudno, a spasenju našemu koristno, kako bi iz maglovitih nezgoda ovoga vieka, k svietlu nepomanjkavu dospjeti dostojni bili. Po tebi Isukrste, spasitelju svieta, koji u savršenu trojstvu živiš i kraljuješ bog, po sve vieke vieka. Amen.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, koji si Mojsiji slugi svomu zapovjedio, da najčistiju tekućinu uljenu za razsvjetu pred licem tvojim uvjek priredjivati ima: blago † slova svoga milost vrhu svieća ovih blag izlij, kako bi tako davale svjetlo vanjsko, da tvojim darom svjetlo duha svetoga našoj pameti s nutra neuzmanjka. Po gospodu našem Isukrstu. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode Isukrste, koji si na današnji dan u sućstvu puti naše medju ljudmi pokazav se, u hramu po roditeljih svojih predstavljen bio, i koga je častni starac Šimun, svjetlom duha svetoga razsvietljen, priznao, primio, i blagoslovio: udieli milostivo, da istoga duha svetoga milošću razsvietljeni, i naučeni, tebe istinito priznamo, i vjerno ljubimo. Koji s bogom otcem u jedinstvu duha svetoga, živiš i kraljuješ bog . . . Amen.

Dovršiv molitve, svećenik metne tamjan u kadilnik, po tom triput poškropi svieće vodom blagoslovljenom, govoreć predpjevku: **Poškropiti ćeš me,** bez pjevanja i bez psalma, i triput ih kadilom nakadi.

Tada dostojniji izmed klera stupi k oltaru, i od njega primi službujući svećenik svieću, nekleknuv i nepoljubiv mu ruke. Zatim službujući stojeć u sredini pred oltarom i obrnut k narodu, razdieljuje svieće, najprije dostojnijemu, od koga je sam primio, zatim djakonu i poddjakonu, i ostalim klerikom po redu, najposlje svjetovnjakom, a svi ti kleknuvši poljube i svieću i ruku dielitelju, izim dostojanstvenika, ako su prisutni. A kad počme dieliti svieće, pjevači pievaju predpjevku: Luk. 2.

Svietlo za razsvietljenje narodâ: i slavu naroda tvoga Izraelskoga.

Pjesma: Sad pusti slugu svoga, gospode, po rieči svojoj, u miru.

I opet se ponavlja ciela predp.: Svietlo za razsv., a tako isto ponavlja se iza svakoga stiha.

Jer vidiše oči moje spasenje tvoje. Predpjevka. Svietlo . . .

Koje si pripravio pred licem svih naroda. Predpjevka. Svietlo.

Slava otcu, i sinu, i duhu svetomu. Predpjevka. Svietlo.

Kako bješe u početku, itd. Predpjevka. Svietlo.

To dovršivši, pjeva se predpjevka pslm. 43. Ustani, gospode, pomozi nas: i izbavi nas, poradi imena svoga.

Bože, na svoje uši čusmo: otci naši navjestiše nam.

Slava otcu, i sinu, i ost. I ponavlja se: Ustani, gospode.

Zatim službujući govori:

POMOLIMO SE.

Iako je poslje sedamdesetnice, i ne u nedelju, djakon veli: Prignimo koljena. Odg. Dignite se.

MOLITVA

Usliši, molimo gospode, narod svoj: i što godišnjom svečanošću s vana štovati daješ, to i s nutra svjetlom milosti svoje postići dopusti. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Zatim ide provod. A najprije službujući stavi tamjan u kadilnik, po tom djakon obrativ se k narodu, veli: Podjimo u miru. A pjevači odgovore:

U ime Isukrstovo. Amen. Najprije ide kaditelj s kadećim se kadilnikom, zatim poddjakon odjeven, s krstom usred dva Akolita s gorućimi sviećami, zatim kler po redu, najposlje službujući s djakonom ob lievu, svi s gorućimi sviećami u ruci: i pjevaju sliedeće predpjevke:

Predpjevka. **Nakiti ložnicu svoju Sione, i primi kralja Isukrsta: ogrli Mariju, koja je vrata nebeska: ona bo nosi kralja slave novoga svjetla: ostade djevica, vodeć rukom sina prije svjetlonosca rodjenoga: koga uzam Šimun u naručje svoje, naviesti narodom, da je on gospod života i smrti, i spasitelj svieta.**

Druga predpjevka. Luk. 2. **Odgovor dobi Šimun od duha svetoga, da neće viditi smrti, dok nevidi Isukrsta gospoda: i kad uvedoše diete u hram, uze ga u naručje svoje, i blagoslovi boga, i reče: sada pusti slugu svoga, gospode, u miru.**

Kad uvedoše diete Isusa roditelji njegovi, da učine zanj po običaju zakona, on ga uze u naručje svoje.

Ulazeć u crkvu, pjeva se:

Prikazaše zanj gospodu dvie grlice, ili dva golubića, kako je pisano u zakonu gospodnjem.

Pošto se navršiše dani očišćenja Marijina, po zakonu Mojsijinu, donesoše Isusa u Jerusolim, da ga predstave gospodu. Kako je pisano u zakonu gospodnjem.

Slava otcu, i sinu, i duhu svetomu. Kako je pisano u zakonu gospodnjem.

Dovršiv provod, svećenik i službitelji svuku plavo ruho, i obuku bielo za misu. Svieće drže se u rukuh goruće, dok se Evangjelje čita, i na podizanje pa do pričesti.

PROVOD NA CVJETNICU.

Dovršiv sve, kako je u misalu, drži se provod. Nu prije svega metne službujući svećenik tamjan u kadilnicu, a djakon obrativ se k narodu veli: **podjimo u miru.** A pjevači odpjevaju: **U ime Isukrstovo. Amen.** Ide se onim redom, kao na Svjetlo Marijnje. Pjevaju se pako ove predpjevke:

Predpjevka: **Kad se približavaše gospod Jerusolimu, posla dvojicu svojih učenika govoreći: podjite u selo, što je prama vam, i naći ćete magare privezano, na kom još nitko sjedio nije, odvežite ga, i dovedite k meni. A ako vas tko upita, recite: gospod ga treba. Odvezavši ga dovedoše k Isusu, i staviše nanj odielo svoje, a on sjede na njega; neki prostirahu haljine svoje po putu, a neki granje drveća, i koji ga sliedjahu, vapijahu: Hosana, blagoslovljen, koji dolazi u ime gospodnje: blagoslovljeno kraljestvo otca našega Davida: Hosana u visini, smiluj nam se, sine Davidov.**

Druga predpjevka: **Kad začu narod, da Isus dolazi u Jerusolim, uzeše mladice paomske, i podjoše njemu u susret, a mladići vapijahu govoreći: ovaj je koji dolazi na spas naroda. Ovaj je spasenje naše i izbavljenje Izraelovo. Kolik je taj, koga i prestolja i gospodstva susretaju. Neboj se kćeri Sionska, evo ti kralj tvoj dolazi, sjedeć na magaretu, kako je pisano. Zdravo kralju sazdatelju svieta, koji si došao izbaviti nas.**

Treća predpjevka. **Šest dana prije svečana vazma, kad dolazaše gospod u grad Jerusolim, izidjoše mu u susret mladići, noseć u rukuh mladice paoma, i vapijahu glasom velikim govoreći: Hosana u visini, blagoslovljen, koji si došao u obilju milosrdja svoga: Hosana u visini.**

Četvrta predpjevka: **Narodi idu u susret izbavitelju sa cviećem i palmami, te daju slavnomu pobjeditelju čast dostojnu. Sina božjega narodi izpoviedaju, i u hvalu Isukrstovu grme glasovi oblakom: Hosana u visini.**

Peta predpjevka: **S angjeli i mladići nadjimo se vjerni, klićuć pobjeditelju smrti: Hosana u visini.**

Šesta predpjevka: **Množtvo silno, što se je sakupilo u dan svečani, vapijaše gospodu: blagoslovljen, koji dolazi u ime gospodnje. Hosana u visini.**

Na povratku provoda, unidju dva ili četiri pjevača u crkvu, i zatvorivši vrata, stojeć obrnuti prama provodu pjevaju:

Slava, hvala i čast — i pjevaju dva prva stiha. A svećenik s drugimi izvan crkve opetuje ih. Zatim koji su u nutri pjevaju ostalo, ili sve ili nješto, kako se svidi; a koji su vani, odpjevaju im na svaka dva stiha: **Slava, hvala i čast, itd.,** kao na početku.

Slava, hvala i čast tebi budi,
Kralju krste odkupitelju,
Komu krasota mladosti.
Odpjeva: bogoljubni Hosana.

Odg. **Slava, hvala, itd.**

Izraelski ti kralj jesi, i Davida čedo sjajno.
Koj u ime gospodnje, kralju blagoslovljeni dolaziš.

Odg. **Slava, hvala, itd.**

Sav sbor nebesni hvali te u visini,
I umrli čovjek, i svako stvorenje.

Odg. **Slava, hvala, itd.**

Narod hebrejski tebi s palmami u susret ide:
S molitvom, zavjetom, pjesmom, evo i nas k tebi.

Odg. **Slava, hvala, itd.**

Ovi tebi stradajućemu davahu dare pohvale:
A mi tebi kraljujućemu pjevamo pjesme sladke.

Odg. **Slava, hvala itd.**

Ovi ugodiše tebi, ugodilo ti i bogoljubje naše,
Kralju blagi, kralju milostivi, komu je, sve što je dobro, ugodno.

Odg. **Slava, hvala, itd.**

Po tom poddjakon udari držkom krsta o vrata, na koja odmah otvorena provod unilazi u crkvu pjevajuć:

Ulazećemu gospodu u sveti grad, mladići hebrejski uzkrsnuće života proricajući, s mladicami palma vikahu: Hosana u visini.

Kad začu narod, da Isus dolazi u Jerusolim, podjoše mu u susret. S mladicami palma vikahu: Hosana u visini.

I negovori se: **Slava otcu.**

Zatim se misa služi, i mladice se drže u ruci samo dok se muka pjeva i Evangjelje.

RED U PRESVETOJ NOĆI UZKRSNUĆA ISUKRSTOVA.

Na večer u doba obično zvoni se tripút većim zvonom. I pošto se je kler i narod sabrao, ide se u provodu k sv. grobu. Naprvo nose se svieće, zastave i kadilnik. Kad se k grobu dodje, svi kleknu, a obslužujući začme:

Ustani, a pjevači nastavljaju: **Zašto zaspajivaš gospode? Ustani, i neodbijaj do kraja. Zašto odvraćaš lice svoje, zaboravljaš nevolju našu? K zemlji prionu utroba naša. Ustaj gospode, pomozi nas, i izbavi nas.**

Zatim se pjeva ili čita psalam 138.

Gospode, kušao si me, i poznao si mene: ti si poznao sjedenje moje, i ustajanje moje.

Razumio si misli moje iz daleka: stazu moju, i imanje moje razgledao si.

I sve puteve moje predvidio si: jer neima rieči na jeziku mojem.

Gle, ti gospode, poznao si sva najnovija, i drevna: ti si me stvorio, i stavio na me ruku svoju.

Čudno je za me znanje tvoje: previsoko je, i nemogu do njega.

Kamo ću od duha tvoga, i kamo da bježim od lica tvoga.

Uzidjem li na nebo, ti si ondje: snidjem li u pakao, ondje si.

Uzmem li krila svoja od zore: i preselim se na kraj mora:

I tamo će me ruka tvoja voditi, i desna tvoja držati.

I ako bih rekao, možda će me tmine pokriti: tada bi i noć bila sjajnost u nasladah mojih.

Al tmina nesmrači se pred tobom, a noć kao dan zasjati će: mrak je kao svjetlost.

Jer ti si stvorio bubrege moje: osnovao si me u utrobi matere moje.

Ja ću te slaviti, jer si strašno uzveličan: divna su djela tvoja, i duša moja zna ih dobro.

Nije se sakrila pred tobom kost moja, koju si stvorio tajno: i bitnost moja u dubini zemaljskoj.

Zametak moj vidiše oči tvoje, i u knjizi sve je upisano: i dani zabilježeni prije, nego bijaše ijedan od njih.

A meni su jako častni prijatelji tvoji, bože: jako utvrdjeno je vladanje njihovo.

Da ih brojim, više ih je nego pieska: kad se probudim, još sam s tobom.

Da hoćeš, bože, ubiti griešnike: ljudi griešnici uklonite se od mene:

Jer govorite u pomisli svojoj: zalud uzeti će gradove tvoje.

Zar da nemrzim one, gospode, koji na te mrze: i neuzpalim se proti neprijateljem tvojim?

Podpunom mržnjom mrzim na njih: i neprijatelji su mi.

Kušaj me, gospode, i poznaj srce moje: izpitaj me, i poznaj puteve moje.

I vidi, jesam li na zlu putu: i privedi me na put vječni.

Slava otcu, i sinu, itd.

Dok se psalam pjeva, stupi službujući svećenik k svetotajstvu, klečeć ga nakadi, i uzam ga s mjesta, gdje je sklonjeno bilo, pristojno ga postavi, ili ga u ruci drži. Po dovršenom psalmu pjeva služitelj:

Ustade, a pjevači nastavljaju, **i još s tobom jesam, Alleluja. Stavio si ruku svoju na me, Alleluja. Čudno je znanje tvoje, Alleluja, Alleluja.** I dok se to pjeva, idu k velikomu oltaru. I kad tamo dodju, i pjevači prestanu pjevati, služitelj, okrenuv se k narodu, i držeć svetotajstvo na rukuh, počme:

Mir vam, ja jesam, Alleluja. Pjevači odgovaraju: **Nemojte se bojati, Alleluja.**

I tako služitelj triput te rieči pjeva, i to svaki put višjim glasom, a pjevači triput istim glasom odpjevaju.

Tada ide provod, pri kojem se pjevaju pjesme o presvetom tielu. Kad se dodje natrag u crkvu, svetotajstvo stavi se na oltar, pjeva se tri put: **Svet, svet, svet,** a poslje toga spremi se svetotajstvo.

RED, PO KOJEM UZ VELIKE LITANIJE BIVA PROVOD NA DAN SV. MARKA, KAD SE I USJEVI BLAGOSLIVAJU.

Svećenstvo i narod jutrom u odredjen sat u crkvi sabrani, svi skrušena i ponizna srdca, klečeć malo se bogu mole. Svećenik plaštom, ili bar košuljicom i plavetnom nadramnicom odjeven, koje se odielo i u ostalih svih provodih rabi, izim na provodu tiela Isukrstova, i na provodih, koji bivaju u dane svečane ili zahvalnosti, u koje se služi s bojom svečanosti prikladnom. Ostali svećenici i klerici, košuljicom odjeveni, sliedeću predpjevku stojeć pjevaju:

Predpjevka: **Usliši nas gospode, jer je blago milosrdje tvoje. Po množtvu smilovanja svoga pogledaj nas gospode. Red. Spasi me bože, jer navališe vode tja do duše moje. Slava otcu, i sinu itd. Po množtvu smilovanja svoga, pogledaj nas gospode.**

Iza toga služitelj govori: **Milostiv budi griehom našim gospode.** Odg. **Porad imena svoga.**

POMOLIMO SE.

Oprosti, gospode, oprosti narodu svomu, da zavriedjenim bičevanjem kažnjen, u tvojem pomilovanju uvjek odahne. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. **Amen.**

Po tom svi kleknu, a dva klerika ili pjevača, klečeć pred velikim žrtvenikom, pobožno litanije pjevati počmu, a drugi istim glasom odpjevaju. A kad zapjevaju: „**Sveta Marijo, moli za nas**", svi se dignu, i redom stupaju, iduć prama mjestu, gdje se usjev blagosloviti ima, i pjevaju litanije. Naprvo nosi se krst, za njim sliedi kler, najposlje svećenik odjeven, kako je rečeno, s djaci, poleg mjesta i okolnosti, svetim ruhom odjevenimi. Jedan od djaka nosi provodni krst, drugi uzkrsnu svieću „jedinstvo", treći „trojstvo", a ostali nose, koji blagoslovljenu vodu, koji tamjan, koji kadilnik s ostalim što treba.

Kad se do njive dodje, svi odmah kleknu i pjevaju litanije skraćujuć ih po uvidjenju, zatim svećenik blagosliva usjev, triput govoreć redak: **Da plod zemlje dati, i obču † vati dostojiš se.** A pjevači tolikoput odpjevaju: **Tebe molimo usliši nas.** I dovrše se litanije.

LITANIJE.

Gospode pomiluj.
Isukrste pomiluj.
Gospode pomiluj.
Isukrste čuj nas.
Isukrste usliši nas.

Otče nebeski, bože, **Sine, okupitelju svieta, bože,** **Duše sveti, bože,** **Sveta trojice, jedini bože,**	**pomiluj nas.**
Sveta Marijo, **Sveta bogorodice,** **Sveta dievo djevica,** **Sveti Mihajle,** **Sveti Gabriele,** **Sveti Rafajele,** **Svi sveti angjeli i arkangjeli,** **Svi sveti blaženih duhovâ redovi,** **Sveti Ivane, krstitelju,** **Sveti Josipe,** **Svi sveti patrijarke i proroci,** **Sveti Petre,**	**moli, ili molite za nas.**

Sveti Pavle,
Sveti Andrija,
Sveti Jakobe,
Sveti Ivane,
Sveti Toma,
Sveti Jakobe,
Sveti Filipe,
Sveti Bartole,
Sveti Mateju,
Sveti Šimune,
Sveti Tadijo,
Sveti Matijo,
Sveti Barnabo,
Sveti Luka,
Sveti Marko,
Svi sveti apoštoli i evangjeliste,
Svi sveti učenici gospodnji,
Svi sveti mladenci,
Sveti Stjepane,
Sveti Lovrinče,
Sveti Vinko,
Sveti Fabijane i Sebastijane,
Sveti Ivane i Pavle,
Sveti Kuzma i Damjane,
Sveti Gervasije i Protasije,
Svi sveti mučenici,
Sveti Silvestre,
Sveti Grgure,
Sveti Ambrozije,
Sveti Augustine,
Sveti Jerolime,
Sveti Martine,
Sveti Nikola,
Svi sveti biskupi i izpovjednici,

moli, ili molite za nas.

Svi sveti naučitelji,
Sveti Antune,
Sveti Benedikte,
Sveti Bernarde,
Sveti Dominiče,
Sveti Franjo,
Svi sveti misnici i prislužnici,
Svi sveti redovnici i pustinjaci,
Sveta Marijo Mandaljeno,
Sveta Agato,
Sveta Lucijo,
Sveta Janjo,
Sveta Cecilijo,
Sveta Katarino,
Sveta Anastazijo,
Sve svete djevice i udovice,
Svi svetci i svetice božje,

moli, ili molite za nas.

Milostiv budi, prosti nam gospode.
Milostiv budi, usliši nas gospode.

Od svakoga zla,
Od svakoga grieha,
Od srdjbe tvoje,
Od nagle i nenadane smrti,
Od zasieda djavaoskih,
Od srdjbe, mržnje, i svake zle volje,
Od duha bludnoga,
Od munje i gràda,
Od biča potresa,
Od kuge, glada i vojske,
Od smrti vječne,
Za otajstvo svetoga upùćenja tvoga,
Za došašće tvoje,
Za porodjenje tvoje,
Za krštenje i sveti post tvoj,

oslobodi nas gospode.

oslobodi nas gospode.

Za križ i muku tvoju,
Za smrt i pokop tvoj,
Za sveto uzkrsnuće tvoje,
Za čudnovato uzašašće tvoje,
Za došašće svetoga duha utješitelja,
U dan sudnji,
— oslobodi nas gospode.

Mi griešnici,
Da nam oprostiš,
Da nam odpustiš,
Da nas na pravu pokoru privesti dostojiš se,
Da svetu tvoju crkvu vladati i uzdržati dostojiš se,
Da gospodara apoštolskoga, i sve crkvene redove u svetoj vjeri uzdržati dostojiš se,
Da neprijatelje svete crkve poniziti dostojiš se,
Da cara i kralja nam apoštolskoga čuvati dostojiš se,
Da kraljem i poglavicam kršćanskim mir, i pravu slogu darovati dostojiš se,
Da svemu puku kršćanskomu mir i jedinstvo podieliti dostojiš se,
Da i nas u tvojoj svetoj službi pokriepiti, i uzdržati dostojiš se,
Da pameti naše k nebeskim željam pridigneš,
Da sve dobrotvore naše vječnimi dobri naplatiš,
Da duše naše, braće, bližnika i dobrotvora naših od vječne odsude izbaviš,
Da plod zemlji dati, i občuvati dostojiš se,
Da svim vjernim mrtvim pokoj vječni darovati dostojiš se,
Sine božji,
— tebe molimo usliši nas.

Jaganjče božji, koji odnimaš griehe svieta, prosti nam gospode.

Jaganjče božji, koji odnimaš griehe svieta, usliši nas gospode.
Jaganjče božji, koji odnimaš griehe svieta, smiluj se nam gospode.
Isukrste čuj nas.
Isukrste usliši nas.
Gospode pomiluj.
Isukrste pomiluj.
Gospode pomiluj.

Otče naš i Zdravo Marijo — na glas.

To dorvršiv, obrati se svećenik ili djakon k izhodu sunca, imajuć pred sobom veliki provodni krst, klekne i moli: Očisti srdce moje. (Munda cor meum.) Po tom dignuv se, zapjeva:

Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.
Sveć. Počelo sv. evangjelja po **Ivanu gl. 1.**
Odg. Slava tebi gospode.

U početku bješe rieč, i rieč bješe pri bogu, i bog bješe rieč. Ona bješe u početku pri bogu. Sve po njoj postade, i bez nje ništa nepostade, što je postalo. U njoj bješe život, i život bješe svjetlost ljudem, i svjetlost svietli u tminah, i tmine je neobuzeše. Posla bog čovjeka, komu ime bijaše Ivan. Ovaj dodje za svjedočanstvo, da svjedoči o svjetlosti, kako bi svi po njem vjerovali. Nebijaše on svjetlost, nego da svjedoči o svjetlosti. Bješe svjetlost prava, koja razsvjetljuje svakoga čovjeka, dolazećega na ovaj sviet. Na svietu bješe i sviet po njem posta, i sviet ga nepoznade. K svojim dodje, a svoji ga neprimiše. A koji god ga primiše, dade im vlast, da budu sinovi božji, onim, koji vjeruju u ime njegovo, koji se nisu rodili od krvi, ni od pohote putene, ni od pohote muževlje, nego od

boga. (Ovdje se poklekne) I rieč postade put, i prebivaše medju nami, i vidjesmo slavu njegovu, slavu kao jedinorodjenoga od otca, puna milosti i istine.

Svršiv evangjelje Ivanovo moli sliedeću molitvu:

POMOLIMO SE.

Milost tvoju molimo, svemožni bože, da kakono si upućenjem rieči svoje pleme ljudsko rosom blagodati svoje blagoslivajuć natopio: tako i ove prvine stvora svoga, koje si ugadjanjem zraka i dažda uzrasti dao, blago † sloviti dostoj se, i rosom ih blagoslova svoga natopi, te plod zemlje tja do sazrenja privedi. Udieli takodjer narodu svomu, da ti na darovih tvojih vazda hvali, te gladujuće duše obiljem dobara svojih napuni, da i potrebni i ubogi dužne hvale slavi tvojoj prikažu. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Zatim se prenese veliki provodni krst prama podnevu, a svećenik ili djakon klekne pred njega i moli opet.: Očisti srce moje. (Munda cor meum.) Zatim se digne i pjeva:

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Evangjelje po Mateju gl. 13.

U ono vrieme reče Isus ljudstvu priliku ovu: podobno je kraljestvo nebesko čovjeku, koji posija dobro sjeme u njivi svojoj. A dok ljudi spavahu, dodje neprijatelj njegov, i posija kukolj u sred pšenice, i otidje. A kad poniknu usjev, i rod donese, tada se pojavi i kukolj. I pristupivši sluge domačinove rekoše mu: Gospodaru, nisi li ti dobro sjeme posijao na njivi svojoj? odkuda dakle kukolj? I reče njim: čovjek neprijatelj učinio je to. I rekoše mu sluge: hoćeš, li da podjemo i izčupamo ga? I

reče: Ne, da čupajuć kukolj, neizčupate s njim i pšenicu. Pustite oboje rasti do žetve, a u vrieme žetve reći ću žeteocem: skupite najpre kukolj, i povežite ga u snopiće na sažganje, a pšenicu skupite u žitnicu moju.

POMOLIMO SE

Svemožni, vječni bože, milosrdje tvoje ponizno molimo, da štogod je u ovom polju spasonosno posijano i usadjeno, milostivo pogledaš i ugodnim vremenom pospješiti dostojiš se, da sačuvano od zadušenja svakoga trnja, kukolja i pustošnoga dračja, bude voće plodno, te da ga čista i obilata do željne zrelosti dospjeti dadeš, da mi sluge tvoje obilan tvojih darova plod zahvalnošću primajuć i žitnice svoje napuniti, te dužnu i prijatnu imenu tvomu hvalu prikazati dostojni budemo. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Zatim se provodni krst stavi prama zapadu, kamo se svi obrate, svećenik pako ili djakon moli kao i prvo: Očisti srce moje (Munda cor meum); po tom zapjeva:

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Evangjelje sv. Luke gl. 8.

U ono vrieme, kad se skupilo veliko množtvo, i iz gradova pohitilo k Isusu, reče po prilici: izadje sijač sijati sjeme svoje, i kad sijaše, pade jedno kraj puta, i pogazi se, i ptice nebeske ga pozobaše. Drugo pako pade na kamen, i izniknuv usahnu, jer neimade vlage. A neko pade medju dračje, i zajedno izniknuvše dračje podavi ga. A neko pade na dobru zemlju, i izniknuv urodi plodom stostrukim. Ovo rekav, povika: tko ima uši da čuje,

neka sluša. I upitaše ga učenici njegovi, kakova bijaše to prilika? Kojim on reče: vam je dano znati otajstvo kraljestva božjega, a ostalim se govori u prilikah, da videći nevide, i slušajuć nerazumiju. Prilika pako jest ovo: sjeme je rieč božja. Koje pade kraj puta, to su oni, koji slušaju, al zatim dodje djavo i uzme im rieč iz srca, da nevjeruju i nespase se. A koje pade na kamen, to su oni, kòji kad slušaju, s veseljem primaju rieč, nu jer korjena neimaju, zato samo za vrieme vjeruju, a u vrieme napasti odpadnu. A koje medju dračje pade, to su oni, koji saslušavši otidju, te s brige, bogatstva i naslade života zadušuju se, i nedonose ploda. A koje pade u dobru zemlju, to su oni, koji rieč slušaju, te ju u dobru i čistu srcu čuvaju, i rod donose u strpljivosti.

POMOLIMO SE

Svemožni, vječni bože, koji si u početku stvaranja zapovjedio zemlji povoljno ploditi, i sjemenu, koje u dobru zemlju padne, stostruki plod donositi: dostoj se zemlju, njive, polja i vinograde naše blagosloviti † blagoslovom nebeskim, da plodovi i sjemenje po slugah tvojih u njih posijano tako uzrodi, uzraste i sačuva se, da ih noga ljudska nepogazi, trnje i pustoš neudavi, crvi nepodgrizu, ptice nepozoblju, led nepotuče, vihar neobori, zloduh vjetar neotruje, oluja nerazaspe, sunčani žar neopali, zračna ljutina neosuši, silna kiša nesmakne, niti da nahudi, što nahuditi može. Daj im gospode, svojim darom do željne zrelosti dospjeti, nek sluge tvoje usjeva svoga stostruki plod beruć, veličanstvu tvomu obilniju zahvalnost vrate. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Po tom prenese se provodni krst prema sjeveru, a svećenik ili djakon okrene se k njemu i moli: Očisti srce moje, (Munda cor meum) pak ustane i zapjeva:

Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.
Evangjelje sv. Marka gl. 6.

U ono vrieme, izišav Isus vidi množtvo veliko, gdje ide za njim, i razžali mu se, jer biahu kano ovce bez pastira, i poče ih mnogo koješta učiti. I budué već doba posve kasna, pristupiše učenici njegovi, govoreći: pusto je ovo mjesto, a vrieme jurve prodje, pusti ih da pošavši u bližnja sela i gradove, kupe si hrane, što će blagovati. I odgovarajuć reče im: dajte im vi blagovati. I rekoše mu: pošavši kupiti ćemo za dvie sto pjeneza hljeba, i dati ćemo im blagovati. I reče im: koliko hljebova imate, podjite i vidite. I kad vidiše rekoše mu: pet, i dvie ribe. I zapovjedi im, da reknu svim posjedati na dielove po zelenoj travi. I sjedoše na dielove, po sto i petdeset. I uzam pet hljebova i dvie ribe, pogledav prama nebu blagoslovi i razlomi hljebove, i dade učenikom svojim, da stave pred nje; i dvie ribe razdieli svim. I blagovaše svi, i nasitiše se. I pobraše ostanke, zalogaja dvadeset punih košara; i od riba. A bilo ih je koji blagovahu do pet hiljada ljudi.

POMOLIMO SE

Gospode Isukrste, sine boga živoga, koji si svojim blagoslovom pet hljebova i dvie ribe tako uzmnožao, da se je pet hiljada ljudi njimi nasitilo, i napunilo dvanaest košara s ulomci, što ostadoše: tebe ponizno molimo, da plod zemlje, njiva, polja i

vinograda, koje si na porabu vjernih svojih niknuti i rasti zapovjedio, blago † sloviti, i posve † titi, i uzmno † žati dostojiš se, da sluge tvoje obiljem pšenice, vina, kukuruza i drugih ljudskomu životu potrebnih stvari providjeni, uzmognu i od ostanaka ubogim, radi imena tvoga, dieliti, i u pomoć priteći, te da za tolika dobra tebi blagodariti, i veselim srcem služiti u tvojoj svetoj crkvi dostojni budu. Koji živiš i kraljuješ, bog po sve vieke vieka. Amen.

BLAGOSLOV JEČMA, ZOBI I INOG USJEVA.

POMOLIMO SE.

Stvoritelju i uzdržitelju naroda čovječanskoga, i udjelitelju duhovne milosti i vječnoga spasenja, ti gospode pošalji svoga duha svetoga vrhu usjeva našega: ječma, zobi i ostaloga, što smo u zemlju da nikne i rodi postavili, da to, pokriepljeno darom tvoje milosti, bude hrana zdrava i ugodna nam, i svoj našoj marhi. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

BLAGOSLOV VINOGRADA.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si duhovnoga svoga vinograda loze po cielom svietu razširio, obradjivanje planina naših na djelo dobra ploda podigni, i ovim vinogradom blagoslova † svoga rosu udieli, od svake nahude zaštiti, i obilje njihova ploda uzmnožaj. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

POMOLIMO SE.

Gospode sveti otče, svemožni vječni bože, koji si nebo, zemlju, more i sve stvorio, tebe ponizno molimo, da plod ovaj zemaljski blago † sloviti, posve † titi, i uzmno † žati dostojiš se, napuni pivnice i prebivališta naša obiljem žita i vina, da ova uživajuć tebi hvalu i slavu vratimo. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Iza toga uzme svećenik trojstvo, te na mjestu usjeva na četiri strane svieta njim križajuć, glasno govori ili pjeva: **Od munje, leda i groma.** Narod odgovara: **Oslobodi nas gospode.** Započme to križanje prama iztoku, a zatim ponavlja ga prama podnevu, zapadu i sjeveru. Za to vrieme drži se provodni krst prama iztoku.

Dovršiv to preda trojstvo, i uzme uzkrsnu svieću „jedinstvo", te isto tako i njim križa na sve četiri strane svieta, počam od iztoka i pjeva:

Od kuge, glada i vojske. Narod odpjeva: **Oslobodi nas gospode.**

Zatim preda „jedinstvo", i uzme provodni krst, te njim isto tako na četiri strane svieta blagoslivlje usjev, križajuć i pjevajuć:

Za križ i muku svoju. Narod odpjeva: **Tebe molimo, usliši nas.**

To dovršiv, moli svećenik tri **otče naša** i tri **zdravo Marijo** sa **Slava otcu . .** zatim metnuv u kadilnik tamjana, škropi svetom vodom žito u nakrst, i govori:

Blagoslov boga svemožnoga, ot † ca, i si † na, i duha † svetoga, neka snidje vrhu ovoga žita i ostaloga usjeva, i ostane uviek. Amen.

Uzme zatim kadilnik, i pokadi žito pjevajuć:

Blagoslivajmo gospodu, Alleluja, Alleluja.

Odg. **Bogu hvala, Alleluja, Alleluja.**

Iza toga vraća se provod kući liepim redom, a pjevaju se putem ili gospine litanije ili druge bogoljubne pjesme odgovarajuće vremenu i blagoslovu. A kad se blizu crkve dodje, pjeva se:

Tebe boga hvalimo.

Došav u crkvu, stavi misnik ručno propelo na oltar, i pjeva se: **Kraljice neba raduj se.** A kad se ta pjesma dovrši, misnik zapjeva:

Sveć. **Blagoslivajmo otca, i sina s duhom svetim.**
Odg. **Hvalimo ga, i uzvisujmo do vieka.**
Sveć. **Veseli se, i raduj se djevice Marijo, Alleluja.**
Odg. **Jer je zaista uzkrsnuo gospod, Alleluja.**

POMOLIMO SE.

Bože, koga milosrdju nije kraja, i koga dobrote neizmjerno je blago: premilostivomu veličanstvu tvomu za podieljene darove zahvaljujemo, tvoju milostivost vazda moleći, da koji prosećim zamoljena dobra daješ, iste neostavljajuć za dojduće darove pripraviš.

Bože, koji si uzkrsnućem sina svoga gospoda našega Isukrsta sviet obradovati dostojao se: udieli nam, prosimo te, da po njegovoj roditeljki djevici Mariji vječnoga života veselje zadobijemo. Po istom Isukrstu gospodu našem. Amen.

Po tom svećenik, uzam krst pomiritelni, blagoslovi puk, i provod dovrši.

PROVOD NA DANE MOLENIA ILI MANJIH LITANIJA.

Na ovom provodu obavlja se izprva sve onako, kao na dan sv. Marka. Ali nepjevaju se niti slavospjevi, niti vesele pjesme, ni na ovom, ni na drugih provodih, koji su radi pokore ustanovljeni.

Ide li provod iz jedne crkve u drugu, tad, kad se dodje onamo i litanije se svrše, svećenik pred oltarom klečeć, moli sliedeći psalam i molitve:

PSALAM 69.

Bože, u pomoć mi priteci: gospode, u pomoć mi pospješi.
Smeli se, i zastidili se skupa, koji išću dušu moju.
Obratili se natrag, i zasramili, koji mi zlo žele.
Odvratili se odmah zasramljeni, koji mi govore: neka, neka.
Obradovali se i obveselili u tebi svi, koji traže tebe, i rekli vazda: uzveličao se gospod, koji ljube spasenje tvoje.
A ja siromah i ubog jesam: bože, pomozi mi.
Ti si pomoćnik moj, i izbavitelj moj: gospode, nekasni.
Slava otcu, i sinu, i duhu sv. itd.
Sveć. **Spasi sluge svoje.**
Odg. **Bože moj, ufajuće se u te.**
Sveć. **Budi nam, gospode, toranj jakosti.**
Odg. **Pred licem neprijatelja.**
Sveć. **Ništa neuspjeo neprijatelj u nas.**
Odg. **I sin nepravednosti neprionuo nahudit nam.**
Sveć. **Gospode, neučini nam po griesih naših.**
Odg. **I nevrati nam po bezakonju našem.**
Sveć. **Molimo za papu našega N.**
Odg. **Gospod ga čuvao, i živio, i blažena učinio na zemlji, i nedao ga u ruke neprijateljem njegovim.**
Sveć. **Molimo za dobročinitelje naše.**
Odg. **Dostoj se, gospode, udieliti svim, dobro nam činećim, rad imena svoga život vječni. Amen.**
Sveć. **Molimo za vjerne mrtve.**

Odg. Pokoj vječni daruj im, gospode, i svjetlost vječna svjetila njim.

Sveć. Da počivaju u miru.

Odg. Amen.

Sveć. Za braću našu, koja su na daleku.

Odg. Spasi sluge svoje, bože moj, ufajuće se u tebe.

Sveć. Pošalji im, gospode, pomoć sa svetoga.

Odg. I sa Siona brani nje.

Sveć. Gospode, usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, komu je vlastito uvjek pomilovati, i prostiti: primi molbe naše, da nas, i sve sluge svoje, koje okovi grieha stežu, pomilovanje tvoga milosrdja milostivo odrieši.

Usliši, molimo gospode, priklonito molećih se prošnje, i izpovjedajućim ti se griehe prosti, da nam blag proštenje i mir skupa podieliš.

Neizrecivo milosrdje svoje, gospode, milostivo nam ukaži: da skupa nas i od svih grieha izbaviš, i od kazna, koje smo za nje zaslužili, oslobodiš.

Bože, koji se griehom razsrdjuješ, a pokorom ublažuješ, molbe naroda svoga prosećega milostivo pogledaj; i biče srdjbe svoje, koje smo za griehe zaslužili, odvrati.

Svemožni vječni bože, smiluj se papi našemu N. i upravljaj ga po svojoj dobroti na putu vječnoga spasenja, da tvojom milošću, što je tebi ugodno želi, i svom kriepošću izvrši.

Bože, od koga su svete želje, pravi svjeti, i pravedna djela, daj slugam svojim onaj mir, što ga sviet dati nemože, da i srdca naša tvojim zapovjedim podložna, i vremena, pošto je uklonjen strah pred neprijatelji, zaštitom tvojom budu mirna.

Užeži ognjem duha svetoga bedra naša, i srce naše, gospode: da ti čistim tielom služimo, i neoskvrnjenim srcem omilimo.

Bože, svih pravovjernih stvoritelju i izbavitelju, dušam sluga i službenica svojih odpušćenje svih grieha podieli: da oproštenje, koje su vazda želile, bogoljubnimi molitvami postignu.

Djelovanja naša molimo te gospode, nadahnjujuć predteci, i pomažuć poprati: da svaka naša molitva i djelovanje tobom vazda počme, i tobom počelo dovrši se.

Svemožni vječni bože, koji živim gospoduješ skupa i mrtvim, i sve miluješ, koje po vjeri i djelu predvidjaš, da će tvoji biti: tebe ponizno molimo, da za koje smo moliti odlučili, i koje ili ovaj viek još u puti drži, ili su jur tiela lišeni, na drugi se preselili, po zagovoru svih svetih tvojih i po dobroti milosrdja tvoga, svih grieha svojih oproštenje dobiju. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji . . Odg. Amen.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

Sveć. Uslišio nas svemožni i milosrdni gospod.

Odg. Amen.

Sveć. I vjernih duše po milosrdju božjem počivale u miru.

Odg. Amen.

Svršiv molitve, svećenik se obuče, i obično biva sv. misa. A poslje mole se ove molitve klečeć:

1. O SVETCU, U KOJEGA CRKVU PROVOD JE DOŠAO

(n. pr. stolna crkva posvećena je sv. Petru).

Predpjevka: Ti si pastir ovaca, i poglavica apoštola, tebi su predani ključevi kraljestva nebeskoga, Alleluja.

R. Ti si Petar, Alleluja.

Odg. I na stieni toj sagraditi ću crkvu moju, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si blaženomu Petru apoštolu svomu, predav mu ključeve kraljestva nebeskoga, najvišu oblast zavezivati i odrešivati podielio: daj nam molimo te, da se pomoćju njegova posredovanja, riešimo veriga naših grieha.

Ako je crkva posvećena bl. d. Mariji, tad se na prvom mjestu govori ona molitva, koja je ovdje pod brojem 5.

II.

2. O UZKRSNUĆU.

Predpjevka: Ustao je gospod iz groba, koji je za nas visio na drvetu, Alleluja, Alleluja.

R. Ustao je gospod doista, Alleluja.

Odg. I ukazao se Šimunu, Alleluja.

POMOLIMO SE

Bože, koji si uzkrsnom svečanošću svietu pomoć podielio, narod svoj, molimo, nebeskim darom poprati, da i savršenu slobodu postigne, i vječna života domogne se.

III.

3. O DANU MOLENJA.

Predpjevka: Prosite, i dobiti ćete, da veselje vaše bude podpuno; isti bo otac ljubi vas, jer ste vi mene ljubili, i vjerovali, Alleluja.

R. Ostaj s nami gospode, Alleluja.

Odg. Jer se mrak hvata, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Daj molimo, svemožni bože, da koji se u svojoj biedi u tvoje pomilovanje uzdamo, tvojom obranom proti svemu nahudnomu zaštitimo se.

I.

4. O SV. KRSTU.

Predpjevka: Sveti krst podnesao je, koji je pakao slomio: snagom se opasa, i uzkrsnu treći dan, Alleluja, Alleluja.

R. Recite narodom, Alleluja.

Odg. Da gospod zavlada s'krsta, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si rad nas sinu svomu muku krsta podnieti dao, da silu vražju s nas ukloniš, daj nam slugam svojim milost uzkrsnuća postići.

IV

5. O BL. DJEVICI MARIJI.

Predpjevka: Kraljice neba raduj se, Alleluja; jer koga si dostojna bila nositi, Alleluja; uzkrsnu kako je rekao, Alleluja; moli za nas boga, Alleluja.

R. Raduj se, i veseli djevice Marijo, Alleluja.

Odg. Jer je ustao gospod doista, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si uzkrsnućem sina svoga gospoda našega Isukrsta sviet razveseliti dostojao se, udieli molimo te, da po njegovoj roditeljki djevici Mariji vječnoga života veselje postignemo.

6. O SV. APOŠT. PETRU I PAVLU.

Predpjevka: Sjati će pravedni, kao sunce u kraljestvu otca svoga, Alleluja.

R. Po svoj zemlji razišao se glas njihov, Alleluja.

Odg. I do kraja svieta rieči njihove, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koga je desnica blaženoga Petra hodećega po moru podigla, da se neutopi; i suapoštola njegovoga Pavla po treći put topećega se, iz dubljine morske izbavila: usliši nas milostivo, i udieli, da obojice zaslugami, slavu vječnu postignemo.

7. *A)* O SV. ILIJI.

(Za djakovačku biskupiju.)

Predpjevka: Ilija bijaše čovjek strastven, podoban nam; i molitvom moljaše, da nedaždi vrhu zemlje, i nije daždilo za tri godine i šest mjeseci. I opet moljaše i nebo dade kišu, i zemlja dade plod svoj, Alleluja.

R. Ilija bje burom uznešen, Alleluja.

Odg. I u Elizeju popuni se duh njegov, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Udieli, molimo svemožni bože, da mi, koji u blaženoga Ilije proroka čudno na ognjenih kolih uznešenje vjerujemo, zagovorom njegovim k nebu se uzdignemo, i u družtvu se svetih tvojih veselimo.

B) O SV. DIMITRU.

(Za sriemsku biskupiju.)

Predpjevka: Taj svetac borio se je za zakon božji tja do smrti, i nije se plašio rieči bezbožnikâ: stajao bo je na čvrstoj stieni, Alleluja.

R. Slavom i čašću okrunio si ga, gospode, Alleluja.

Odg. I stavio si ga nad djela ruku svojih, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koji blaženoga Dimitra mučenika svoga, divnimi čudesi uzveličaješ, njegovim zagovorom, molimo, rieši nas milostivo svih krivnja, a i kazna, koje smo rad njih zaslužili.

8. O SVIH SVETIH.

Predpjevka: U kraljestvu nebeskom obitalište je svetih, Alleluja, i u vieke pokoj njihov, Alleluja.

R. Radujte se pravedni u gospodu, Alleluja.

Odg. Pravednikom dolikuje pohvala, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koji nas uspomenom svih svetih svojih veseliš, daj nam, molimo te, njihovimi molitvami i zaslugami vječnoga spasa obranom zaštititi se, i udieli, da se njihovu blaženu družtvu priključiti dostojni budemo.

9. ZA GRIEHE.

Predpjevka: Nespominjaj se, gospode, zloća naših, niti onih roditelja naših, niti se osvećuj griehom našim.

R. Milostiv budi griehu našemu gospode.

Odg. Porad imena svoga.

POMOLIMO SE.

Usliši, molimo gospode, prošnje priklonito se molećih, i izpovjedajućim ti se griehe prosti, da nam dobrostiv i proštenje, i mir udieliš.

10. ZA CARA I KRALJA.

Predpjevka: Svladao je David Filisteja u luku i kamenu, u ime gospodnje, Alleluja.

R. Gospode spasi cara i kralja našega apoštolskoga, Alleluja.

Odg. I usliši nas u dan, kad te zazivali budemo, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Molimo, svemožni bože, da sluga tvoj N. car i kralj naš apoštolski, koji je tvojom milošću vladu carstva poprimio, i svih krieposti porastak si privriedi, da njimi pristojno nakićen, i nakaze zloće izbjegavati, i neprijatelje svladati, i k tebi, koji si put, istina i život, skupa s podčinjenimi si narodi u milosti doći uzmogne.

11. PROTI POGANOM I KRIVOVJERCEM.

Predpjevka: Satari, gospode, silu neprijatelja crkve svoje, i razprši nje, neka znadu, da nije drugi koji se bori za nas, nego ti bog naš, Alleluja.

R. Ustao gospod, i razpršio neprijatelje svoje, Alleluja.

Odg. I neka bježe, koji ga mrze, od lica njegova, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Svemožni vječni bože, u koga su ruci sve moći i svih kraljestva prava, priteci u pomoć kršćanom, te narode poganske i krivovjerske, koji se u svoje divljačtvo i prevaru uzdaju, snagom desnice svoje satari.

12. ZA KIŠU.

Predpjevka: Gospode kralju, bože Abramov, daj nam kišu vrhu lica zemlje, da znade narod ovaj, da si ti bog i gospod naš, Alleluja.

R. Zalievajuć gore s visine svoje, Alleluja.

Odg. I plodom djela tvojih nasitit će se zemlja, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, u kom živimo, gibljemo se, i jesmo, kišu nam daj sgodnu, da sadanjom pomoćju dovoljno podkriepljeni, tim pouzdanije vječna dobra želimo.

13. ZA VEDRINU.

Predpjevka: Blagi stvoritelju zviezda, i vječna luči vjerujućih; koji se rad grieha naših pravedno ljutiš, a milostiv si vapijućim k tebi: Gospode, smiluj se nam, smiluj se nam izbavitelju svieta, i zagovorom Marije vazda djevice i svih svetih i svetica svojih, udieli nam vedrinu zraka, da poznamo, da si ti sam bog najviši u vieke, Alleluja.

R. Pruži ruku svoju s visine, Alleluja.

Odg. I oslobodi nas voda mnogih, Alleluja.

POMOLIMO SE

Usliši nas k tebi vapijuće, gospode, i vedrinu zraka prosećim nam udieli: da koji pravedno za griehe naše trpimo, predhodnim milosrdjem tvojim i blagost tvoju oćutimo.

14. ZA MIR.

Predpjevka: Daj mir gospode u dnevih naših, jer nije drugoga, koji bi se za nas borio, do tebe boga našega, Alleluja.

R. Budi mir u krieposti tvojoj, Alleluja.

Odg. I obilje u tornjevih tvojih, Alleluja.

POMOLIMO SE

Bože, od koga su svete želje, pravi svjeti, i pravedna djela, daj slugam svojim onaj mir, što ga sviet nemože dati: da i srca naša zapoviedim tvojim podložna, i vremena, pošto je uklonjen strah pred neprijatelji, zaštitom tvojom budu mirna. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji s tobom živi, i kraljuje u jedinstvu duha svetoga, bog po sve vieke vieka. Amen.

Dovršivši molitve vraćaju se natrag, pjevajuć litanije bl. djevice Marije. I sbor počme: Odnimi od nas gospode sve griehe naše, da dostojni budemo čistom dušom unići u svetinju svetih. Pjevači: Usliši, usliši, usliši, bože, prošnje naše; i namah uz to uzmu iz litanija: Otče nebeski bože, pomiluj nas, i još koji redak. Na to pjeva sbor: Smiluj se, smiluj se, smiluj se narodu svomu, koga si odkupio krvlju svojom, da na uvjeke nesrdiš se na nas.

Tako se pjevaju litanije i odpjevaju, dok se nedospije do crkve, odkle se je pošlo. U koju kad se dodje, prvi i drugi dan molenja uzimlje se molitva o bl. d. Mariji ili zavjetniku crkve, treći dan pako: Tebe boga hvalimo, s molitvom bl. d. Marije ili odvjetnika crkve.

PROVOD NA DAN SV. FLORIANA.

Poslje dovršenih litanija svih svetih, klečeć pred kipom toga svetca moli se: Otče naš i Zdravo Marijo. Zatim:

Sveć. Slavom i poštenjem ovjenčao si njega, gospode (Alleluja).

Odg. I stavio si ga nad djela ruku svojih (Alleluja).

Sveć. Moli za nas sveti Floriane (Alleluja).

Odg. Da od svih pogibelji ognjenih občuvani, dionici obećanja Isukrstovih postanemo (Alleluja).

Sveć. Gospode usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

Sveć. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Svemožni, vječni bože, koji si slugu svoga svetoga Floriana iz premilostive ljubavi od skvarenja griešnoga obranio, i od pogibelji svieta usred buke stanja vojničkoga sačuvao, te ga viencem mučeničkim ovjenčao, i nam za odvjetnika proti škodljivu ognju i pustošeće poplave dao: molimo te ponizno, oslobodi nas po zagovoru svoga vjernoga sluge i mučenika svetoga Floriana od grešne vatre i spona griešnih, prosvietli i pojači nas svojom nebeskom svjetlošću i jakošću proti svakomu griehu, brani i sačuvaj naša prebivališta i sgrade od svih ognjevitih i poplevnih pogibelji i zala: da i mi po vjernom izpunjivanju svojih dužnosti i obdržavanju sv. zakona, izgled sv. Floriana nasljedujuć, zagovorom njegovim vječne slave dionici postanemo. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

KAKO SE OBDRŽAJE PROVOD NA TIELOVO, POSTAJUĆ NA ČETIRI MJESTA, GDJE SU OLTARI.

Najprije se pjeva sv. misa, i na njoj se posvete dvie hostije, jedna za posvetilište, druga za provod, i ova potonja stavi se po pričesti u kazilo (monstranciju) i prekrije velom, dok ju bude trebalo odkriti, naime pred provod. Kad je već sve gotovo, počima se provod, koji pošto je najsvečaniji u svem crkvenom godištu, nastojat je župniku, da i crkva i ulice, kud provod ide, kao i oltari budu što ljepše nakićeni.

Misnik zaodjeven bjelim plaštom, okadiv sakramenat, te imajuć oko vrata velum ili svilenicu, viseću niz prsa, primi pobožno kazilo s otajstvom, i obrativ se k narodu silazi pod nebo, oko koga su službenici u svečanoj odjeći, i dva djaka s kadilnici, s preda otajstvo kadeći.

Svećenstvo i puk, bar oni, koji su blizu presvetoga otajstva, drže u rukuh goruće svieće, i pjevaju bogoljubno pristojne pjesme: **Poj jeziče. — Hodi Sion. — Hodte slavit uvieke.**

STAJALISTE I.

Došav k oltaru, postavi se nanj sakramenat i okadi. Zatim se pjeva sliedeće evangjelje, čineć prije toga sve, što se činiti običaje pod pjevanom misom u crkvi, i tako isto čini se i na ostalih stajalištih.

Sveć. **Gospod s vami.**
Odg. **I s duhom tvojim.**
Sveć. **Sliedeća sv. Evangjelja po Ivanu.**
Odg. **Slava tebi gospode.**

IVAN 6.

U ono vrieme reče Isus množtvu žudinskomu: put moja u istinu je hrana, a krv moja u istinu je piće. Koji jede put moju i pije krv moju, taj ostaje u meni, a ja u njem. Kako mene posla živ otac, i ja živim porad otca: i koji mene blaguje, taj će živit porad mene. Ovo je hljeb, koji s neba snidje, ne kao što jedoše otci vaši manu, i umrieše. Koji jede ovaj hljeb, živjeti će u vieke.

Odg. **Slava tebi Isukrste.**

Zatim poljubi svećenik pruženu si knjigu i rekne: **Rieči evangjeoske izbrisale griehe naše.** Po tom ga djakon okadi, na što se obrati k sakramentu i nastavi:

R. **Nahrani ih hranom izabranom, Alleluja.**
Odg. **I medom s pećine nasiti ih, Alleluja.**

POMOLIMO SE.

Bože, koji si nam u divnom svetotajstvu muke svoje uspomenu ostavio: daj nam, molimo, tiela i krvi svoje sveta otajstva tako štovati, da odkupljenja tvoga plod u sebi vazda oćutimo. Koji živiš, i kraljuješ s bogom otcem, u jedinstvu duha svetoga bog, po sve vieke vieka. Odg. **Amen.**

Zatim svećenik naklonív se presvetomu otajstvu i nakadiv ga, uzme ga u ruke, i okrenuv se k narodu pjeva:

Sveć. **Budi ime gospodnje blagoslovljeno.**
Odg. **Od sada, pa sve do vieka.**
Sveć. **Pomoć naša u imenu gospodnjem.**
Odg. **Koji stvori nebo i zemlju.**

Po tom blagosliva narod sa presv. otajstvom govoreć:

Blagoslov boga svemožnoga, otca †, i sina †, i duha † svetoga, snišao vrhu vas, i ostao vazda. Odg. Amen.

STAJALIŠTE II.

Došavši k drugomu oltaru, sve se čini kao kod prvoga, te se pjeva sliedeće Evangjelje:

Sveć. Gospod s vami,
Odg. I s duhom tvojim.
Sveć. Sliedeća sv. Evangjelja po Luki.
Odg. Slava tebi gospode.

LUKA 11.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: prosite, i dati će vam se, tražite, i naći ćete; kucajte, i otvoriti će vam se. Jer svaki, koji prosi, dobije; i koji traži, nahodi; i koji kuca, otvara mu se. I koji od vas da u otca zaište hljeba, zar će mu kamen dati? Ili ribu, zar će mu mjesto ribe dati zmiju? Ili ako zaište jaje, zar da mu poda štipavca? Ako dakle vi, koji ste zli, znate dobre dare dati sinovom svojim, koli većma otac vaš nebeski dati će dobroga duha onim, koji ga zamole. — Slav. . .

R. Hljeb nebeski dade njim, Alleluja.
Odg. Hljeba angjeoskog blagova čovjek, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si nam slavno otajstvo tiela i krvi gospoda našega Isukrsta ostaviti izvolio: daj nam, molimo, njegovo prisustvo tako štovati na zemlji, da lica njegova u nebu naužiti se dostojni budemo. Po istom Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

STAJALIŠTE III.

Sve biva kao pri prvom.

Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.
Sveć. Sliedeća sv. Evangjelja po Marku.
Odg. Slava tebi gospode.

MARKO 11.

U ono vrieme reče Isus učenikom svojim: Imajte vjeru u boga. U istinu, govorim vam, kojigod rekne gori ovoj: digni se, i nosi u more, i nepodvoji u srcu svom, nego uzvjeruje, štogod rekne da bude, biti će mu. S toga velim vam: štogod proseć molite, vjerujte, da ćete dobiti, i biti će vam. I kad moliti stanete, oprostite, ako što imate proti komu, da i otac vaš, koji je na nebesih, oprosti vam griehe vaše. Jer ako vi neprostite, ni otac vaš, koji je na nebesih, neće oprostiti vam grieha vaših.

R. Hlieb s neba dao si njim, Alleluja.
Odg. Svu slast imajući u sebi, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Daj nam molimo, gospode, napunit se vječnim uživanjem božanstva, koje skupocjenjenoga tiela i krvi tvoje vremenito primanje predstavlja. Koji živiš, i kraljuješ po sve vieke vieka. Odg. Amen.

Zatim se blagoslov daje kao gore.

STAJALIŠTE IV.

Sve kao gore.

Sveć. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.
Sveć. Početak sv. Evangjelja po Ivanu.
Odg. Slava tebi gospode.

IVAN I.

U početku bijaše rieč . . kao gore na strani 235.

R. Proizvedi kruh iz zemlje, Alleluja.

Odg. I vino da razveseli srce čovječje, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si nam u divnom . . kao na I. stajalištu str. 255.

Vraćajuć se u crkvu sa četvrtoga staj. pjeva se: Tebe boga hvalimo. To kad se dovrši, i unese presv. otajstvo u crkvu, stavi ga svećenik na oltar i nakadi kao obično, zatim uzam ga u ruke, okrene se k narodu, i pjeva: Sakramentu dakle ovomu. (Tantum ergo Sacramentum.) I dok narod to odpjeva, obrne se medjutim k oltaru; zatim opet okrenuv se k narodu pjeva: Roditelju rodjenomu. (Genitori genitoque.) A kad puk zapjeva: s blagoslovom proštenje, blagoslovi narod otajstvom. Zatim snišav dole, pjeva:

Sveć. Kruh s neba dao si jim, Alleluja.

Odg. Svu slast imajući u sebi, Alleluja.

POMOLIMO SE.

Bože, koji si nam u divnom . . kao gore. Po tom svećenik spremi sakramenat na svoje mjesto.

PROVOD ZA KIŠU

Sve biva kao gore pri velikih litanijah, a pri kraju litanija u dvaput se moli:

Da pravovjernim svojim zgodnu kišu udieliti dostojiš se. Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Na kraju moli se: Otče naš . . . I neuvedi nas . . .

PSALAM 146.

Hvalite gospoda, jer je liepo pjevati bogu našemu: jer je ugodno i prikladno slaviti ga.

Dozidjujuć Jerusolim, gospod, sabrati će razsulo Izraeljevo.

Koji izcjeljuje skrušene srcem, i lieči biede njihove.

Koji zbraja množtvo zviezda, i sve ih imenom zove.

Velik je gospod naš, i velika kriepost njegova, i mudrosti njegovoj neima mjere.

Smjerne prima gospod: a bezbožnike ponizuje do zemlje.

Zapjevajte gospodu hvalu: pojte bogu našemu na guslah.

Koji zastire nebo oblaci, i sprema dažd zemlji.

Koji stvara na gorah sieno, i travu na porabu ljudem.

Koji daje stoci hranu njezinu, i vranićem, koji viču k njemu.

Nemari za silu konjsku, nit mu se mili u kracih mužkih.

Mili su gospodu oni, koji ga se boje, i koji se uzdaju u milost njegovu.

Slava otcu, i sinu itd.

Koje dovršiv pjevaju se molitve:

R. Zastri gospode nebo oblaci.

Odg. I spremi dažd zemlji.

R. Da rodi po gorah sieno.

Odg. I travu na porabu ljudem.

R. Poškropi gore s visine svoje.

Odg. I od ploda djela tvoga nasititi će se zemlja.

R. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
R. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, u kom živimo, gibljemo se, i jesmo, kišu nam udieli zgodnu, da sadanjom pomoćju dostatno podkriepljeni, tim pouzdanije vječna dobra želimo.

Udieli, molimo, svemožni bože, da koji se u biedi svojoj u tvoje milosrdje uzdamo, proti svemu nahudnomu tvojom vazda obranom zaštitimo se.

Daj nam, molimo gospode, kišu spasonosnu, i suho obličje zemlje nebeskimi potoci navoditi dostoj se. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom, koji . . .

R. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.
R. Blagoslivajmo gospodu.
Odg. Bogu hvala.
R. Uslišao nas svemožni i milosrdni gospod.
Odg. Amen.
R. I vjernih duše po milosrdju božjem počivale u miru.
Odg. Amen.

PROVOD ZA VEDRINU.

Sve biva kao u velikih litanijah: Pri kraju dvaput se pjeva: Da vjernim svojim vedrinu zraka udieliti dostojiš se. Odg. Tebe molimo, usliši nas.

Po tom moli: Otče naš . . . I neuvedi nas . . .

PSALAM 66.

Smiluj nam se bože, i blagoslovi nam: razvedri lice svoje vrhu nas, i smiluj se nam.

Da spoznamo na zemlji put tvoj: u svih narodih spasenje tvoje.

Slavili te narodi, bože: slavili te narodi svi.

Radovali se i veselili narodi: jer sudiš narodom pravedno, i upravljaš narodi na zemlji.

Slavili te narodi, bože: slavili te narodi svi: zemlja dade plod svoj.

Blagoslovio nas bog, bog naš: blagoslovio nas bog: i bojali ga se svi krajevi zemlje.

Slava otcu, i sinu itd.

R. Doveo si duh svoj gospode vrhu zemlje.
Odg. I obustavljene su vode s neba.
R. Kad zastrem oblaci nebo.
Odg. Ukazati će se luk moj, i sjetiti ću se zavjeta svoga.
R. Razvedri lice svoje gospode vrhu sluga svojih.
Odg. I blagoslovi uzdajuće se u te.
R. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
R. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji se griehom uvriedjuješ, a pokorom ublažuješ, prošnje naroda svoga molećega milostivo pogledaj, i biče srdjbe svoje, koje smo za griehe zaslužili, odvrati.

Usliši nas k tebi vapijuće gospode, i vedrinu zraka prosećim nam udieli, da koji pravedno za griehe svoje trpimo, predhodnim milosrdjem tvojim i blagost tvoju oćutimo.

Molimo, svemožni bože, blagost tvoju, da poplavu kišnu obuzdaš, i vedrinu lica svoga udieliti nam dostojiš se. Po gospodu našem Isùkrstu sinu tvom, koji itd.

MOLIVTE PROTI BURI I MEĆAVI.

Zvona sva pozvone, i koji mogu, skupe se u crkvu, te se tud mole litanije obične, u kojih se u dvaput veli: Od munje, leda i groma, itd. A poslje litanija i Otče naša govori se:

PSALAM 147.

Hvali, Jerusolime, gospoda: hvali boga svoga, Sione.

Jer on utvrdjuje prievornice vrata tvojih: blagosliva sinove tvoje u tebi.

Koji stavlja mir na medje tvoje, i pšenicom te jedrom hrani.

Koji šalje rieč svoju zemlji: brzo teče slovo njegovo.

Koji daje snieg kao vunu: sipa maglu kao pepeo.

Koji baca grad svoj kao zalogaje: pred mrazom njegovim tko će obstati?

Šalje rieč svoju, i sve razkvari: duhne vjetrom svojim, i vode poteku.

Koji navješćuje rieč svoju Jakovu, pravdu svoju i sud Izraelu.

Neučini tako svakomu narodu, i sud svoj neobjavi njim.

Slava otcu, i sinu itd.

R. Pomoć naša u imenu gospodnjem.

Odg. Koji stvori nebo i zemlju.

R. Ukaži nam, gospode, milosrdje svoje.

Odg. I spasenje svoje daj nam.

R. Pomozi nas, bože spasitelju náš.

Odg. I porad slave imena svoga, gospode, izbavi nas.

R. Ništa neuspjeo neprijatelj u nas.

Odg. I sin bezàkonja neprionuo nahuditi nam.

R. Budi milosrdje tvoje, gospode, vrhu nas.

Odg. Kao što se uzdasmo u tebe.

R. Spasi narod svoj, gospode.

Odg. I blagoslovi nasljedstvu svomu.

R. Nećeš dobra lišiti one, koji hode u nevinosti.

Odg. Gospode, bože krieposti: blažen čovjek, koji se u te uzda.

R. Gospode usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

R. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji se griehom uvriedjuješ, a pokorom ublažuješ, prošnje naroda svoga molećega milostivo pogledaj; i biče srdjbe svoje, koje za griehe svoje zaslužismo, odvrati.

Od kuće svoje, molimo gospode, duhovnu pakost odagnaj, i hudost bure zračne ukloni.

Svemožni, vječni bože, prosti bojećim se, i smiluj se molećim, da poslje štetna ognja oblačnoga, i bure silovite, prietnja mećave u hvalu milosrdja predje.

Gospode Isuse, koji si zapovjedio vjetru i moru, i bje tišina velika: usliši molitve čeljadi svoje, i daj, da ovim znamenjem svetoga krsta † svako bjesnilo mine.

Svemožni, i milostivi bože, koji nas i karajuć ozdravljaš, i praštajuć uzdržaješ: udieli prositeljem svojim, da se i tišinom željne utjehe obradujemo, i darom milosti tvoje uvjek poslužimo. Po gospodu našem itd.

Zatim škropi blagoslovljenom vodom.

MOLITVE ZA VRIEME OSKUDICE I GLADI.

Sve biva kao u većih litanijah, a pri kraju moli se u dvaput: Da plod zemlje dati, i sačuvati dostojiš se, tebe molimo, usliši nas. Zatim Otče naš.

PSALAM 22.

Gospod vlada sa mnom, i ništa mi neće pomanjkati: na mjestu paše tamo me je stavio.

On me je priveo okrepljujućoj vodi: obratio je dušu moju.

Vodio me je pravednimi stazami, radi imena svoga.

Zato, budem li hodio i sred smrtnih sjena, neću se bojati zla: jer si ti sa mnom.

Štap tvoj i palica tvoja, to je, što me tješi.

Pripravio si mi trpezu pred onimi, koji me muče.

Namazao si uljem glavu moju: i kalež moj opojan, o koli je plemenit.

Tvoje će me milosrdje pratiti sve dneve života moga.

Da prebivam u domu gospodnjem, za dugo.

Slava otcu, i sinu itd.

R. Gospode, neučini nam poleg grieha naših.
Odg. I nevrati nam poleg bezakonja naših.
R. Oči svih uzdaju se u tebe, gospode.
Odg. I ti jim daješ hranu u vrieme zgodno.
R. Spomeni se sbora svoga.

Odg. Što si ga posjedovao od postanka.
R. Dati će gospod milost svoju.
Odg. I zemlja naša dati će plod svoj.
R. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
R. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Neizrecivo milosrdje tvoje, gospode, dobrostivo nam ukaži: da nas ujedno i svih grieha lišiš, i kazna, što smo ih za nje zaslužili, izbaviš.

Daj nam, molimo gospode, uspjeh pobožna molenja, i glad milostivo odvrati: da smrtnikâ srca spoznadu, da s tvoje srdjbe takve biede nastaju, a prestaju s tvoga milosrdja.

Narod tebi podani, za griehe svoje glad trpeći, k sebi, gospode, milostiv obrati, koji si tražećim kraljestvo tvoje, sve drugo dodati obećao. Koji živiš i kraljuješ itd.

PROVOD U VRIEME POMORA I KUGE.

Sve biva kao u većih litanijah, pri tom veli se dvaput: Od kuge, gladi i vojske. Odg. Oslobodi nas, gospode. Zatim: Da nas od biča pošasti osloboditi dostojiš se itd. Na kraju litanija: Otče naš itd.

PSALAM 6.

Gospode, nemoj me karati u gnjevu svom, niti me kazniti u jarosti svojoj.

Smiluj mi se, gospode, jer sam nemoćan: ozdravi me, gospode, jer su smućene kosti moje.

I duša je moja smućena veoma: a ti, gospode, dokle ćeš?

Obrati se, gospode, i izbavi dušu moju: pomozi mi radi milosrdja svoga.

Jer mrtvi nespominju tebe: a u paklu tko će te slaviti?

Iznemogoh uzdišući, svaku noć kvasim odar svoj: suzami svojimi natapam postelju svoju.

Smućeno je od žalosti oko moje: postarao sam se medju svimi svojimi neprijatelji.

Odstupite od mene svi, koji činite nepravdu: jer je gospod uslišao glas plača moga.

Uslišao je gospod molbu moju: gospod je molitvu moju primio.

Neka se postide i smute veoma svi neprijatelji moji: neka se obrate i zasrame brzo.

Slava otcu, i sinu itd.

R. Gospode, neučini nam po griesih naših.

Odg. Niti nam po bezakonju našem vrati.

R. Pomozi nas, bože spasitelju naš.

Odg. I porad slave imena svoga, gospode, spasi nas.

R. Gospode, nespominjaj se bezakonja starih naših.

Odg. Brže nas predusrelo milosrdje tvoje, jer osiromašismo jako.

R. Moli za nas sveti Sebastijane.

Odg. Da dostojni budemo obećanja Isukrstovih.

R. Gospode usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

R. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Usliši nas, bože spasitelju naš: i zagovorom blažene i slavne bogorodice Marije uviek djevice, i blaženoga Sebastiana mučenika tvoga, i svih svetih, narod svoj od strahote srdjbe svoje oslobodi, i darežljivošću milosrdja svoga sigurnim učini.

Smiluj se, gospode, molbam našim, te izcjeli boli duše i tiela, da oproštenje zadobivši, u tvojem se blagoslovu vazda veselimo.

Daj nam, molimo, gospode, uspjeh molbe bogoljubne: te pošast i pomor milostivo odvrati, da srca smrtnika spoznadu, da s tvoje srdjbe takve biede nastaju, a prestaju s tvoga milosrdja. Po gospodu našem Isukrstu sinu itd.

MOLITVE, KOJE SE MOLE U VRIEME RATA.

Dovršivši sve kao gore u većih litanijah, na kraju govori se: Otče naš . . I neuvedi . . .

PSALAM 45.

Bog je utočišće naše i kriepost: pomoćnik u nevoljah, koje nas snadjoše jako.

Zato se nećemo bojati, kad se zbuni zemlja, i prenesu gore u srce mora.

Uzbuča se i uzkipi voda njihova: stresoše se gore sa sile njegove.

Navale potočne vesele grad gospoduji: posvetio je stan svoj višnji.

Bog je u sredini njegovoj, neće se maknuti: pomoći će mu bog rano zorom.

Uzbuniše se narodi, uzdrmaše se kraljestva: dade glas svoj, i potrese se zemlja.

Gospod vojska s nami je: pomoćnik je naš bog Jakovljev.

Pridjite i vidite djela gospodnja, koja čudesa počini na zemlji; prekide ratove do kraja zemlje.
Luk skrši, i slomi oružje, a štit sažeže ognjem.
Promislite i poznajte, da sam ja bog: ja sam uzvišen po narodih, uzvišen na zemlji.
Gospod vojska s nami je: pomoćnik je naš bog Jakovljev.
Slava otcu, i sinu itd.
R. Ustani, gospode, i pomozi nas.
Odg. I izbavi nas porad imena svoga.
R. Spasi narod svoj, gospode
Odg. Bože moj, ufajući se u te.
R. Budi mir u krieposti tvojoj.
Odg. I obilje u tornjevih tvojih.
R. Budi nam, gospode, tornjem jakosti.
Odg. Proti licu neprijatelja.
R. Luk satari, i izlomi oružje.
Odg. I štitove popali ognjem.
R. Pošalji nam, gospode, pomoć iz svetišta.
Odg. I sa Siona brani nas.
R. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
R. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koji ratove savladjuješ, i neprijatelje uzdajućih se u te silom obrane svoje pobjedjuješ: pomozi slugam svojim milosrdje tvoje prosećim, da slomivši bjesnoću neprijatelja svojih, neprestanim blagodarenjem tebe hvalimo.

Bože, od koga su svete želje, pravi svjeti i pravedna djela, daj slugam svojim onaj mir, što ga sviet dati nemože, da i srca naša zapovjedim

tvojim podložna, i vremena, pošto je uklonjen strah pred neprijatelji, zaštitom tvojom budu mirna.

Neprijatelja naših, molimo gospode, satari oholost, i tvrdokornost njihovu desnicom krieposti svoje slomi. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom itd.

PROVOD U KOJOJ GOD NEVOLJI.

Sve biva kao u velikih litanijah, na kraju: Otče naš . . I neuvedi itd.

PSALAM 19.

Uslišao te gospod u dan žalosti: štitilo te ime boga Jakovljeva.
Poslao ti pomoć iz svetišta, i sa Siona branio te.
Spomenuo se svih posvetilišta tvojih: i žrtva tvoja paljenica bila tusta.
Dao ti po srcu tvom: i potvrdio sve odluke tvoje.
Radovati ćemo se radi spasenja tvoga: i proslaviti ćemo se u imenu boga našega.
Izpunio gospod sve prošnje tvoje: sad poznajem, da je sačuvao gospod pomazanika svoga.
Uslišati će ga sa svetoga neba svoga: jer je jaka desnica njegova, koja spašava.
Jedni se (pouzdavaju) u kočije, drugi u konje: a mi ćemo zazivati ime gospoda boga našega.
Oni se zapletoše i padoše: a mi ustasmo i izpravismo se.
Gospode spasi kralja: i usliši nas u dan, kad te zazivali budemo.
Slava otcu, i sinu itd.
R. Bože utočišće naše i kriepost.
Odg. Pomoćnik u nevoljah.

R. Spasi sluge svoje, gospode.
Odg. Bože moj, ufajuće se u tebe.
R. Sveti bože, sveti kriepki, sveti neumrli.
Odg. Pomiluj nas.
R. Pomozi nam, bože spasitelju naš.
Odg. I porad slave imena svoga, gospode, izbavi nas.
R. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
R. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Neprezri naroda svoga, svemožni bože, u biedi svojoj vapijućega, nego porad slave imena svoga, biednikom milostiv pomozi.

Neizrecivo milosrdje svoje, gospode, nam milostivo ukaži: da nas skupa i svih grieha lišiš, i kazna, što smo ih za nje zaslužili, oslobodiš.

Udieli nam slugam svojim, molimo, gospode bože, vazda duše i tiela zdravlje uživati: i slavnim zagovorom blažene Marije vazda djevice, sadanje nevolje izbaviti se, i vječnu radost uživati.

Biedu našu, molimo gospode, milostiv pogledaj: i srdjbu jarosti svoje, koju pravo zaslužismo, odvrati.

Bože, utočišće naše i kriepost: podkriepi bogoljubne molbe crkve svoje i ti početniče bogoljublja, i udieli, da što pouzdano molimo, doista i postignemo. Po gospodu našem sinu tvom itd.

PROVOD U ZAHVALNOST.

Najprije pjeva se pjesma Ambrozijanska:
Tebe boga hvalimo: tebe gospoda izpoviedamo.
Tebe vječnoga otca: svakolika zemlja štuje.

Tebi svi angjeli: tebi nebesa i sve vlasti,
Tebi Kerubini i Serafini: neprestanim glasom vapiju:
Svet, svet, svet: gospod bog Sabaot.
Puna su nebesa i zemlja: veličanstva slave tvoje.
Tebe preslavni sbor apoštola,
Tebe dostojni broj proroka,
Tebe mučenika sjajna hvali vojska.
Tebe po okrugu zemaljskom, sveta izpovieda crkva,
Otca neizmjerna veličanstva,
Častnoga tvoga istinoga, i jedinorodjenoga sina,
Svetoga jošte utješitelja duha.
Ti kralju slave, Isukrste.
Ti otčev vjekovječni sin jesi.
Ti namisliv osloboditi čovjeka, nisi se bojao utrobe djevičanske.
Ti, pobjediv smrti oštrinu, otvorio si vjerujućim kraljestva nebeska.
Ti ob desnu boga sjediš, u slavi otca.
Sudac, vjerujemo, da ćeš doći.

(Ovdje se obično poklekne — al na provodu ne.)

Tebe dakle, molimo, slugam svojim pomozi, koje si neprocjenjivom krvlju odkupio.

I svetim tvojim, daj nam, u vječnoj slavi pribrojit se.

Spasi, gospode, narod svoj, i blagoslovi nasljedstvu svomu.

I vladaj nje, i uzvisi ih tja do vieka.

Po sve dneve blagoslivamo tebe.

I hvalimo ime tvoje u vieke, i u vieke vieka.

Dostoj se, gospode, dan ovi, od grieha nas sačuvati.

Smiluj nam se, gospode, smiluj se nam.

Budi milosrdje tvoje, gospode, vrhu nas, kako smo se uzdali u tebe.

U te sam se, gospode, uzdao, neću se smesti do vieka.

Zatim se mogu reći sliedeći psalmi po okolnosti:

PSALAM 65.

Pokliknite bogu sve zemlje, pjesmu zapjevajte imenu njegovu, dajte slavu hvali njegovoj.

Recite bogu: koli strašna su djela tvoja, gospode! radi goleme sile tvoje laskaju ti neprijatelji tvoji.

Sva zemlja nek se klanja i pjeva tebi: pjesmu nek pjeva imenu tvomu.

Hodite i vidite djela božja: strašan je u odlukah svojih vrhu sinova ljudskih.

Koji pretvara more u suhotu, preko rieke predjoše nogom: ondje veselimo se u njem.

Koji gospoduje silom svojom u vieke, i oči njegove gledaju narode: koji se uzbunjuju, neće se uzvisit sami u sebi.

Blagoslivajte narodi boga našega, i navješćujte hvalu njegovu.

Koji dade duši mojoj život, a nije dao da poklizne noga moja.

Jer si nas kušao, bože, ognjem si nas kušao, kako se srebro kuša.

Uveo si nas u mrežu, stavio si biedu na ledja naša: ljude si stavio vrhu glava naših.

Prodjosmo i kroz oganj i vodu, i izveo si nas na odmor.

Unići ću u dom tvoj sa žrtvami paljenicami, izvršiti ću zavjete svoje, što ih obrekoše usta moja.

I obrekla su ih usta moja, u nevolji mojoj.

Žrtve paljenice pretile prinieti ću ti s dimom ovnujskim, prinieti ću teliće s jarići.

Hodite, čujte svi, koji se boga bojite, pripovjediti ću, koliko učini duši mojoj.

K njemu vapijah ustima svojima, i proslavih ga jezikom svojim.

Da sam vidio opačinu u srcu svojem, nebi me uslišao gospod.

S toga usliša bog, i posluša glas molbe moje.

Blagoslovljen bog, koji neodvrže molitve moje, i neuzkrati milosrdja svoga meni.

Slava otcu, i sinu itd.

Ako se svidi, može se još uzeti psalam 148. Hvalite gospoda s nebesa, itd., kao na str. 115. I k tomu pjesan: Blagoslovljen gospod bog Izraeljev, itd., kao na str. 104.

Zatim se uzimlju ove molitve:

R. Blagoslovljen jesi, gospode bože otaca naših.

Odg. I hvaljen, i slavljen u vieke.

R. Blagoslivajmo otca, i sina, s duhom svetim.

Odg. Hvalimo, i uzvisujmo ga u vieke.

R. Blagoslovljen jesi, gospode, na tvrdini nebeskoj.

Odg. I hvaljen, i slavljen, i uzvišen u vieke.

R. Blagoslivaj, dušo moja, gospoda.

Odg. I nezaboravi sve blagodati njegove.

R. Gospode usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.

R. Gospod s vami.

Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koga milosrdju neima kraja, a dobrote neizmjerno je obilje: najmilostivijemu veličanstvu tvomu na podieljenih darovih zahvaljujemo, tvoju blagost vazda moleći: da koji prosećim prošena

udjeljuješ, nje neostavljajuć, za nagrade vječne upodobiš.

Bože, koji si srca pravovjernih prosvietljenjem duha svetoga učio: daj nam u istom duhu pravo misliti, i utjehu njegovu navieke uživati.

Bože, koji nikomu u te uzdajućemu se odveć stradati nedopušćaš, nego molbe milostivo slušaš: za primljene prošnje naše i zavjete zahvaljujemo, najponiznije te moleći, da i od svih zala obranjeni vazda budemo. Po gospodu našem Isukrstu sinu tvom itd.

KAKO SE PROVOD DRŽI PRI PRENAŠANJU ZNAMENITIH OSTANAKA ILI MOĆI KOGA SVETCA.

Za ovakovo svečano prenašanje sv. moći imaju se crkve i ulice, kojimi se ima proći, koliko je možno pristojno nakititi.

Svećenici i podvornici u bieloj ili crljenoj odjeći, kako se pristoji svetim, kojih se moći prenose, i svi ostali idu s gorućimi sviečami, pjevajuć litanije sa zazivanjem svetih, kojih se moći prenose, — zatim pjesan: **Tebe boga hvalimo,** i psalme: **Hvalite gospoda s nebesa** str. 115. **Pjevajte gospodu pjesmu novu — i Hvalite gospoda u svetih njegovih,** kao što ima u Hvalah u psaltiru časoslova; — pa još psalme i pjesme vlastite, ili od obćine onih svetih, kojih se moći prenose.

Dospjevši na mjesto, gdje se sv. moći sahraniti imaju, rekne se: Predpjevka s redci i molitvom svetca, koga su sv. ostanci; — ili se rekne sv. misa, ako se služba njegova nahodi medju inimi u koledaru i direktoriju biskupijskom.

POSJET BISKUPSKO-KANONIČKI.

Da posjet biskupov uspješan bude, dužan je župnik puk si povjeren na to pripraviti. S toga čim primi glas o tom posjetu, ima tu obaviest biskupovu s propovjedaonice saobćiti, nalažuć župljanom, da tomu posjetu prisustvuju, podučiv ih ujedno, kojim počitanjem biskupa susretati valja.

Pravovjernike, koji su za sv. krizmanje, ima glede dostojnoga prijetka toga otajstva shodno podučiti.

Takodjer će župnik župljane opomenuti, da što svečanije i bolje taj dan posvete, te da ih se što više izpovjedi i pričesti.

Opomenuti mu treba i ine svećenike, koji možebit u području njegove župe obitavaju, da biskupa košuljicom odjeveni dočekaju, i pisma svoja, bud su izkaznice, ili odpustnice, spremna drže. Tako i sam župnik svoja pisma, diplome, dokaznice spremne držati ima.

Učitelj i učiteljica imaju djecu pred biskupa izvesti, da se iz nauka vjere izpitati mogu. Babica ima takodjer tu prisustvovati i pokazati, kako u nuždi krštenje obavlja.

Izim toga valja za taj posjet sliedeća pripraviti:

1. Glede crkve: a) **Njeno utemeljenje;** b) **pravo patronata;** c) **dokaznicu posvećenja crkve;** d) **popis povlastica oprošćenjâ (indulgentiae), povlašćenih**

žrtvenika, bratovština itd.; e) pregled imovine i posjeda nepokretnoga, mà pod kojim imenom; f) popis glavnica, s opazkom, gdje su, i kakovom sigurnošću uložene, i s kakvim postotkom; g) račune crkvene od posljednjega kanoničkoga posjeta; h) zaklade glede učitelja, i inih poslužitelja crkvenih.

To sve treba i u svakoj područnoj crkvi napose pripraviti.

II. Glede dobra župnoga. a) Utemeljenje njegovo; b) Imetak i posjed nepokretnina, mà pod kojim imenom, sa svojimi dokaznicami; c) Druge primjetbe, glede lukna, dohodka štolarnoga, pomoćni dohodak, budi iz zaklade vjerozakonske, ili biskupijske, ili od drugud; d) zaklade glavnica župnih, jesu li s teretom ili ne, i kakvim? e) glavnice glede misa utemeljenih; f) nahodnik župni.

III. Matice. a) Krštenih; b) krizmanih; c) vjenčanih; d) mrtvih; e) stanje duša; f) knjiga zapoviedi kraljevskih i naredaba biskupijskih.

IV. Izvještaj o stanju stada svoga, u kom će sud izreći o svojih pomoćnicih i inih svećenicih, koji u području župe mu stanuju, o vjeri i ćudorednosti babice, o broju sposobnjaka za pričest. Da li se svetkovine obdržavaju, svetotajstva primaju, da li djeca školu marljivo pohadjaju. Navesti će tud osobe ili obitelji vjere grčko-iztočne, krivovjerske, židovske, ako ih ima. Navesti će poimence javne sablaznike, oko kojih obraćenja zalud se trsi, ima li pijanica, lihvara, priložnika, i supruga samovoljno razdieljenih, i pričest uskrsnu zanemarujućih.

Dan prije posjeta, treba crkvu pomesti, očistiti i uresiti baš onako, kao što to na najveće svetkovine biva. Na večer i u jutro ima se zvoniti svimi zvoni, kao i onda kad biskup predje granice

njegove župe ili u nju unidje. Na ulazu u grad ili mjesto pripraviti valja nebo, sag i jastuk.

U dan posjeta prirediti treba u sakrištiji ili u crkvi ovelik stol, na kojem neka poreda kaleže i što na nje spada, rublje, knjige. i druge pokretnine crkvene, da biskup laglje sve pregledati i razsuditi može. Prirediti je takodjer krstionicu, sudiće za sv. krizmu i drugo ulje, napokon i moći svetih i dokaznice njihove.

U sredini pred velikim žrtvenikom pripraviti treba klecalo pokriveno sagom i jastukom providjeno; na žrtveniku nek je misal otvoren, i to list, gdje je molitva o zaštitniku crkve. U svetištu na strani Epistole spremiti je pladanj pokriven bielim platnom, i nanj će metnuti sudić s vodom i zalogaj hljeba, zatim bursu i nadramnicu za svećenika, koji će sakramenat izložiti. Uz oltar na strani Epistole pod nebom, stavit je velik naslonjač za biskupa, i više stolica za dvoritelje njegove.

RED POSJETA BISKUPSKOGA.

Prirediv sve kako je rečeno, župnik čim dobije glas, da biskup dolazi, obuče u sakrištiji košuljicu, nadramnicu i plašt, te držeć u ruci malo propelo, ide do vrata gradskih ili selskih biskupu u susret, a pred njim zastave, kaditelj i exorcista, zatim klerik ili djak, koji medju akoliti krst nosi, i ostali svećenici, ako ih ima.

Ako je ovo prvi posjet i mjesto takovo, gdje više župa imade, to se one sve kao i družbe svjetovne i redovne, od glavne crkve, u kojoj će se sabrati, biskupu u susret krenuti imadu — van da je biskup drugčije što naredio.

Pošto je biskup došao, snidje u prvu kuću grada ili sela, i odjene se tud košuljicom, nadramnicom, mitrom i rukavicami, ili pako, ako mu se svidilo bude, samo košuljicom, nadramnicom i biretom. Medjutim se sag na putu razastre i jastuk nanj stavi.

Izišav iz kuće biskup, klekne i poljubi propelo, koje mu župnik stojeć pruži, nenakloniv se ni prije, ni poslje. Zatim ustane, i provod istim redom, kojim je izišao, vraća se u crkvu. U crkvi biskup pod nebom stupa, a tik pred njim ide njegov krstonosac, i ostali dvoritelji, i službenici, i svećenstvo. Na provodu pjeva se: **„Blagoslovljen“** (str. 104.) ili **„Kako su mili stanovi.“** (str. 201.)

Dok to biva zažegu se svieće na velikom oltaru. Svećenstvo, kad unidje u crkvu, stavi se u sred ladje u dva reda. Župnik u sred dva klerika kadilnik i škropilo noseća, predade komu od dvoritelja razpelo i uzme škropilo, duboko se pred biskupom nakloni, poljubi kraj škropila i preda ga biskupu, poljubiv mu ruku. A ovaj dohvativ blagoslovljene vode, poškropi njom svećenstvo i puk, preda škropilo opet župniku, a ovaj exorcisti.

Zatim župnik uzme tamjanku od kadonosca, i opet duboko nakloniv se biskupu, poljubi krajak žličice, ponudi ju biskupu, te poljubiv mu ruku, veli: **Blagoslovi otče prečastni,** a biskup blagoslivajuć meće kád u kadilnik, koji kadonosac klečeć pred njim otvoren drži; na to župnik nakadi biskupa, duboko mu se nakloniv prije i poslje kadenja — i opet uzme propelo.

Zatim provod ide k velikomu žrtveniku pjevajuć: **„Dodji duše sveti.“** Došav u svetište, krstonosac ostavi krst uz oltar na strani Epistole, a

akoliti ostave svjećnjake na škrinjici. Svećenici stave se u dva reda, a župnik pridje k oltaru i stane na strani Epistole, gologlav i obrnut prama biskupu; ovaj pošto mu je mitra skinuta, klekne na klecalo, što mu je u sred svetišta pripravljeno, ob lievu mu krstonosac njegov; medjutim kleknu i drugi podvornici. Dovršiv **„Dodji duše sveti“** župnik obrnut biskupu pjeva ove redke i molitve:

R. **Pošalji duha svoga i stvoriti će se.**
Odg. **I obnovit ćeš lice zemlji.**
R. **Zaštitniče naš, pogledaj, bože.**
Odg. **I pogledaj u lice pomazanika svoga.**
R. **Spasi slugu svoga.**
Odg. **Bože moj ufajućega se u tebe.**
R. **Pošalji mu pomoć sa svetišta.**
Odg. **I sa Siona brani ga.**
R. **Ništa neuspjeo neprijatelj u njem.**
Odg. **I sin bezakonja neprionuo nahuditi njemu.**
R. **Gospode usliši molitvu moju.**
Odg. **I vapaj moj k tebi prišao.**
R. **Gospod s vami.**
Odg. **I s duhom tvojim.**

POMOLIMO SE.

Bože, koji si srca pravovjernih razsvjetom duha svetoga prosvietliti naučio: udieli nam u istom duhu istinita misliti, i utjehu njegovu uviek uživati.

Bože, poniznikâ posjetitelju, koji ih otčinskim milovanjem tješiš, pruži družbi našoj milost svoju, da po onih, medju kojimi stanuješ, tvoj dolazak u sebi osjetimo.

Bože svih pravovjernih pastiru i upravitelju, pogledaj milostivo na biskupa našega N.**, koga si crkvi svojoj predstojati izvolio: daj mu, molimo,**

riečju i djelom pred onimi, kojim je predpostavljen, uspjevati, da skupa sa povjerenim si stadom dospije u život vječni. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Zatim se pjeva predpjevka i redak o zaštitniku crkve; medjutim biskup uzidje na veliki oltar, poljubi ga u sredini, i pjeva na strani Epistole molitvu o zaštitniku.

Zatim snidje i biskup s oltara dole, i na najnižjem stepenu klekne: na to župnik ili drugi koji svećenik nadramnicom odjeven, razastre tjelesnik (corporale) na oltar, otvori svetohranište (tabernaculum) i izvadi odonud pričestnik (ciborium), a biskup nakadiv svetotajstvo zapjeva: **Sakramentu dakle ovomu. (Tantum ergo Sakramentum).**

Što dok se pjeva, uzidje biskup na oltar, i pregleda pričestnik, svetohranište i druge svete posude, u kojih se svetotajstvo drži, i na kraju pjesme dade blagoslov s otajstvom, ništa ne govoreć: snidje po tom dole, nakadi otajstvo, i svećenik ga opet u svetohranište spremi.

Zatim se provodom ide ka krstionici, pjevajuć psalam: **Hvalite djeco gospoda, itd.** na str. 113.

Kad dodju tamo, župnik otvori krstionicu. Biskup odloživ mitru, nakadi ju tri put, zatim opet uzam mitru, razgleda ju kao i sudiće za ss. krizmu, i ulje katekumena, pa ako mu se svidi, i babice tu izpituje. Po tom razgleda crkvu s mitra, zidove, njihov ures u koru i izvan kora. Pregleda pobočne crkvice, žrtvenike, slike, izpovjedaonice; unilazi u sakrištiju, pregleda kaleže i drugu sveto posudje, sud s uljem bolestnika, ruhdje, knjige crkvene, škrinje, matice krštenih, vjenčanih, umrvših, izprave crkve, zaklade i opazke zadnjega posieta.

Po tom, kad se vrati biskup k podnožju oltara, cio narod klekne i moli: **Izpoviedam se.** A biskup stojeć, obrativ se k puku, govori: **Smilovao vam se . . — i Oproštenje, (Misereatur vestri — et — Indulgentiam.)** Zatim govori biskup predpjevku: **Ako ćeš na opačine gledati . .** i pslm. **Iz dubljine itd.,** str. 111. Što dok govori, prostre se pannus mrtvački na podnožju oltara prama strani biskupovoj. Svršiv **„Iz dubljine"** i na koncu: **Pokoj vječni daruj im gospode. I svjetlost vječna svietila njim; —** ponavlja se predpjevka: **Ako ćeš na opačine gledati gospode, gospode tko će podnieti?**

Zatim se pjeva: **Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš . .** na tiho, i medjutim biskup tri put poškropi blagoslovljenom vodom izpred sebe i tri put nakadi, te govori:

R. **I neuvedi nas u napast.**
Odg. **Nego izbavi nas od zla.**
R. **U vječnoj uspomeni biti će pravedni.**
Odg. **I neće se bojati opaka slušanja.**
R. **Od sile paklene.**
Odg. **Izbavi gospode duše njihove.**
R. **Gospode usliši molitvu moju.**
Odg. **I vapaj moj k tebi prišao.**
R. **Gospod s vami.**
Odg. **I s duhom tvojim.**

POMOLIMO SE.

Bože, koji si medju apoštolskimi svećenici slugam svojim biskupsku čast obnašati dao, udieli molimo te, da se družbi njihovoj na uviek priključe. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Zatim sa svetom vodom, kaditelji i dva sviećonosca, krstom i svećenstvom predhodećim te pjevajućim:

R. Koji si Lazara smradna oživio iz groba; ti gospode daj im pokoj i mjesto oproštenja.

Odg. Koji će doći suditi žive i mrtve, i sviet ognjem. Ti gospode daj im itd.

Izadje biskup pod mitrom u groblje, govoreć medjutim sa svojimi podvoritelji predpjevku: Ako na opačine gledaš; zatim psalam: Iz dubljine vapio sam . . sve kao prije sa: Pokoj vječni . . I svjetlost vječna . . I opetovno predpjevku: Ako na opačine gledaš . .

To sve izmolivši, kad budu na sredini groblja, krstonosac stane kraj velikoga krsta, svećenstvo poreda se u dva reda napram krstu, a biskup stavi se na čelo svoga svećenstva, imajuć ob desnu župnika, a za sobom nosioca sv. vode i kaditelja, a sbor pjeva: Izbavi me, gospode, od smrti vječne.

I dok se to ponavlja, župnik, ili ako je koji dostojniji pruži biskupu tamjanku, a koji drugi podvornik kadilnik, u koji biskup meće kâd po običaju. Po dovršenu Izbavi me, pjeva sbor: Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. I biskup odloživ mitru govori: Otče naš . . . na tiho.

Tada poškropi i nakadi kao u crkvi, — zatim govori obrnut prama groblju:

R. I neuvedi nas u napast.

Odg. Nego izbavi nas od zla.

R. U vječnoj uspomeni biti će pravedni.

Odg. I neće se bojati itd., sve kao u crkvi.

POMOLIMO SE.

Bože koji si medju apoštolskimi svećenici . . kao gore.

Bože udielitelju oproštenja, i spasa ljudskoga ljubitelju: molimo blagost tvoju, da naše družbe braću, rodjake i dobročinitelje, koji su s ovoga svieta preminuli, zagovorom bl. d. Marije i svih svetih tvojih, k družtvu vječnoga blaženstva dospjeti dopustiš.

Bože, koga pomilovanjem duše pravovjernika počivaju, svim slugam i službenicam svojim ovdje i svugdje u Isukrstu počivajućim oproštenje grieha milostivo udieli: da od svih krivnja odriešeni, s tobom se bez kraja vesele. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

R. Pokoj vječni daruj im gospode.

Odg. I svjetlost vječna svietila njim.

Dva pjevača zapoje:

Da počivaju u miru. Odg. Amen.

Zatim biskup znamenuje rukom u nakrst na četiri strane groblja, ništa negovoreć, i metnuv mitru vraća se s provodom u crkvu, pjevajuć pslm. Smiluj mi se bože, str. 60., sa Pokoj vječni. — I svjetlost vječna . .

To dovršiv, i došav u svetište pred žrtvenikom u sredini, biskup odloži mitru, i stojeć obrnut pram žrtveniku veli:

Gospode pomiluj. Isukrste pomiluj. Gospode pomiluj. Otče naš, na tiho. — Zatim veli.

R. I neuvedi nas u napast.

Odg. Nego izbavi nas od zla.

R. Od vlasti paklene.

Odg. Izbavi, gospode, duše njihove.

R. Gospode usliši molitvu moju.

Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
R. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Odrieši, molimo gospode, duše sluga i službenica svojih, od svih spona griešnih, da pri slavi uzkrsnuća medju svetimi i izabranimi tvojimi probudjeni odahnu. Po Isukrstu gospodu našem. Amen.

Ako vrieme nedopušća, ili je groblje jako daleko, to se taj provod drži u crkvi, gdje se u ladji postane i te molitve pred propelom svrše.

To dovršiv, biskup odloži crnu nadramnicu i plašt, uzme bieli, te sjedeć u naslonjaču ili na prestolju, razlaže uzrok i svrhu svoga posjeta, te podučava narod ili sam, ili po drugom. Zatim izpituje djecu iz nauka kršćanskoga, i dieli otajstvo krizmanja, a dovršuje sve blagoslovom biskupskim. Po tom pregleda sve što na dobro bud duhovno, bud vremenito crkve spada, kako je s početka označeno — sluša želje i tužbe župljana i župnika i presudjuje ih po uvidjenju svom.

Pošto je sve dovršio, te kad će već poći, u običnom svom odielu stupi u crkvu, i stojeć pred oltarom pram Epistoli govori: Iz dubljine vapio sam. Pokoj vječni, i predpjevku: Ako na opačine gledaš . . Zatim reče: Otče naš . . na tiho.
R. I neuvedi nas u napast.
Odg. Nego izbavi nas od zla.
R. Od vlasti paklene.
Odg. Izbavi gopode duše njihove.
R. Počivali u miru.
Odg. Amen.

R. Gospode usliši molitvu moju.
Odg. I vapaj moj k tebi prišao.
R. Gospod s vami.
Odg. I s duhom tvojim.

POMOLIMO SE.

Bože, koga pomilovanjem duše pravovjernih počivaju, svim slugam i službenicam svojim ovdje i svagdje u Isukrstu počivajućim oproštenje grieha milostivo udieli: da od svih krivnja odriešeni, s tobom se bez kraja vesele. Po Isukrstu gospodu našem. Odg. Amen.

Pri drugom i daljnih posjetih biskupskih isti se red drži, s razlikom tom, da se nebo nenosi, i da mu se neizlazi do vrata gradskih provodom u susret, nego se provodom prima stopram u svetištu.

ih po-
ovdje
grieha
tobom
našem.

kih isti
nosi, i
dom u
vetištu.

DODATAK.

I.
PRVA PRIČEST.

Prva je pričest za svakoga kršćanina vrlo znamenita. S toga će duhovni pastiri (odnosno katehete) djecu za to sposobnu na dobu marljivo u tom podučiti i za to pripraviti. Pravilno neka se samo ona djeca puste k prvoj pričesti, koja su se već barem tri puta izpovjedila. U oči prve pričesti, ako je moguće, neka djeca izpovjede griehe cieloga svoga života. Prva pričest neka se drži obično u bielu nedjelju; što će župnici puku uviek prije u crkvi naviestiti. Da pako taj sveti čin ostane djeci kroz čitav njihov život u blagoj uspomeni, u odraslih pako uzbude se pobožna i spasonosna čuvstva, to po mogućnosti neka sami župnici čim dostojnije i svečanije ovaj čin obave, i to od prilike ovako: 1. Na sam dan prve pričesti neka se sakupe pričestnici na dobu u svečanom odielu u školi, gdje im medjutim kateheta ili učitelj ili tko drugi može čitati iz koje pobožne knjižice o sv. pričesti. 2. Na glas zvona idu pričestnici u provodu dvoje i dvoje (najprije mužkarci onda djevojčice) s katehetom i učitelji uz zvuk zvonova u crkvu, gdje se postave na opredieljeno mjesto,

mužkarci na desno, a djevojčice na lievo, te svaki
a se moli pobožno iz molitvenika. 3. Tada počne
pjevana misa, pod kojom poslje evangjelja drži se
kratak al shodan govor; poslje misnikove pako
pričesti, pričeste se djeca, najpre mužka, onda ženska.
4. Nakon dovršene mise svećenik obučen u košu-
ljici, kratkom bjesedom (sa žrtvenika) sjeti svečare
na riedku sreću, koja ih je dopala; preporuči im
ljubav Isusa i nedužnost života, te probudi s njimi
čin vjere, ufanja i ljubavi. 5. Zatim odvede ih u
provodu ka krstionici, gdje poredavši ih naokolo,
ponovi s njimi učinjene na krstu zavjete, ovako:

Draga djeco! čim dodjoste na ovaj sviet, znajte, da ste ovdje bili kršteni. Tom prigodom zavjetovali ste se, te obećali, da ćete vjerovati sve ono, što nam je bog objavio, i što nas katolička crkva uči, te da ćete svete božje zapovjedi saviestno obdržavati. Vi se toga doduše ne sjećate, jerbo tada bijaste posvema maleni. Pače vi ovih zavjeta niti ne izrekoste svojimi vlastitimi ustmi, jerbo još ne mogoste govoriti; nu na mjesto vas učiniše ih vaši kumovi. Sad pako, kad ste ponarasli, te k razumu došli, ponovite sami ono, što su u vaše ime učinili vaši kumovi. Pazite na pitanja, koja ću vam stavjati, te na ova svi skupa glasno odgovarajte, da vas okolostojeći mogu čuti.

Svec. Hoćete li dakle djeco ponoviti zavjete na krstu učinjene?

Djeca. Hoćemo.

Svec. Odričite li se vraga?

Dj. Odričemo.

Svec. I svih njegovih djela?

Dj. Odričemo.

Svec. I sve njegove gizdosti?

Dj. Odričemo.

Sveć. Vjerujete li u boga otca svemožnoga, stvoritelja neba i zemlje?

Dj. Vjerujemo.

Sveć. Vjerujete li u Isukrsta sina njegova jedinoga, gospoda našega, rodjenoga i mučenoga?

Dj. Vjerujemo.

Sveć. Vjerujete li u duha svetoga, svetu katoličku crkvu, svetih obćinu, odpuštenje grieha, pùti uzkrsnuće i život vječni?

Dj. Vjerujemo.

Tada podade im svećenik bielu košuljicu, ili u mjesto nje bieli rubac, da ga dotaknu, te im govori:

Ova biela haljina znači nedužnost (nevinost) života. Blažene vas, aka tu nedužnost svoju do smrti neokaljanu sačuvate; tada ćete sigurno i lahko doći u nebo. Primite dakle ovu bielu haljinu, te donesite ju neoskvrnjenu pred sudište gospoda našega Isukrsta, da imate život vječni.

Zatim predavši svakomu goruću svieću, veli:

Ova goruća svieća znači Isukrsta, koji je svjetlost svieta, i koji je svojim svetim naukom razpršio tmine neznanstva i krivobožtva. Vi ste tako sretni, da ste u njegovo ime kršteni, i da poznate njegov nauk. Izpoviedajte srčano ovaj Isusov nauk, te živite po njem, pak će vam Isus na smrtnom času sa svimi svetimi doći u susret, i uzeti vas k sebi, u svoje rajske dvorove. Primite dakle ovu goruću svieću, i neporočni čuvajte krštenje svoje: držite božje zapoviedi, da, kad dodje gospod na pir, uzmognete ga susresti zajedno sa svimi svetimi u nebeskom dvoru, i da imate život vječni, i živite na vieke viekâ.

Dj. Amen.

(Ovdje bi se mogla dati svakomu djetetu koja sličica, predstavljajuća prvu pričest, s podpisom njegova imena, dana i mjesta, kada i gdje se je prvi put pričestio. Podieliv ove jim sličice, neka jim rekne: Uzmite ovu sliku na uspomenu današnjega dana; čuvajte ju pomno, te kad god ju pogledate, pomislite na prvu svoju pričest, koju ste danas primili. Pričešćujte se često i uviek ovako sveto i pobožno kao danas.)

Napokon neka jim rekne: Podjite u miru i gospod budi s vami.

Dj. Amen.

IZPOVIED VJERE,

u njemačkom jeziku.

(Vidi str. 46.)

Ich N. N. glaube mit festem Glauben und bekenne Alles und Jedes, was in dem Glaubensbekenntnisse, dessen sich die heilige Römische Kirche bedient, enthalten ist, nämlich:

Ich glaube an Einen Gott, den allmächtigen Vater, Schöpfer des Himmels und der Erde, aller sichtbaren und unsichtbaren Dinge. Und an Einen Herrn Jesum Christum, den eingeborenen Sohn Gottes, der aus dem Vater von Ewigkeit geboren ist; Gott von Gott, Licht vom Lichte, wahrer Gott vom wahren Gott! geboren, nicht erschaffen, von gleicher Wesenheit mit dem Vater, durch den Alles gemacht ist; Welcher für uns Menschen und um unseres Heils willen vom Himmel herabgekommen ist, und durch den h. Geist aus Maria der Jungfrau Fleisch angenommen hat und Mensch geworden

ist. Er ist auch für uns gekreuzigt worden unter Pontius Pilatus, hat gelitten und ist begraben worden, ist von den Todten wieder auferstanden am dritten Tage nach der Schrift, und ist aufgefahren in den Himmel, sitzet zur Rechten des Vaters und wird wiederkommen mit Herrlichkeit, zu richten die Lebendigen und die Todten, und Sein Reich wird kein Ende haben. Ich glaube auch an den h. Geist, den Herrn, der lebendig macht, der vom Vater und vom Sohne ausgeht, Der mit dem Vater und mit dem Sohne zugleich angebetet und verherrlicht wird, Der durch die Propheten geredet hat. Ich glaube eine, heilige katholische und apostolische Kirche. Ich bekenne Eine Taufe zur Vergebung der Sünden, und erwarte die Auferstehung der Todten und ein ewiges, zukünftiges Leben. Amen.

Ich erkenne und nehme auf das festeste an die apostolischen und kirchlichen Ueberlieferungen und die übrigen Gebräuche und Verordnungen der nämlichen Kirche.

Ebenso nehme ich die heilige Schrift in dem Sinne an, den die heilige Mutter, die Kirche, festgehalten hat und noch festhält, da es ihr zukommt, über den wahren Sinn und die Erklärung der heiligen Schrift zu urtheilen; und ich will sie nicht anders, als nach der einmüthigen Uebereinstimmung der heiligen Väter annehmen und erklären.

Auch bekenne ich, dass wahrhaft und eigentlich sieben Sacramente des neuen Bundes von Jesus Christus, unserm Herrn, eingesetzt und zum Heile des Menschengeschlechtes — wiewohl nicht alle einem jeden Menschen insbesondere — nothwendig sind: nämlich die Taufe, die Firmung, das

heiligste Sacrament des Altars, die Busse, die letzte Oelung, die Priesterweihe und die Ehe; dass sie Gnade mittheilen, und dass von diesen die Taufe, die Firmung und die Priesterweihe ohne Gottesraub nicht wiederholt werden können.

Auch lasse ich zu und nehme an die bei der feierlichen Ausspendung aller obengenannten Sacramente eingeführten und bewährten Ceremonien der katholischen Kirche.

Alles und jedes, was in dem heiligen Kirchenrathe von Trient in Betreff der Erbsünde und der Rechtfertigung entschieden und ausgesprochen worden ist, ehre und nehme ich an.

Auf gleiche Weise bekenne ich, dass in der heiligen Messe Gott ein wahres und eigentliches Versöhnungsopfer für die Lebenden und Abgestorbenen dargebracht wird, und dass in dem heiligsten Altarsacramente der Leib und das Blut zugleich mit der Seele und der Gottheit unseres Herrn Jesu Christi wahrhaft, wirklich und wesentlich gegenwärtig ist, und dass eine Verwandlung der ganzen Wesenheit des Brodes in den Leib und der ganzen Wesenheit des Weines in das Blut bewirkt wird, — welche Verwandlung die katholische Kirche Transubstantiation nennt. Auch bekenne ich, dass man unter nur Einer von beiden Gestalten Christum ganz und unzertheilt, und ein wahres Sacrament empfängt.

Ich glaube standhaft, dass es einen Reinigungsort gibt, und dass den darin aufgehaltenen Seelen durch die Fürbitte der Gläubigen geholfen wird. Ebenso, dass die Heiligen, welche mit Christo zusammen regieren, zu verehren und anzurufen sind,

und dass sie Gott Gebete für uns darbringen, und dass ihre Reliquien in Ehren zu halten sind.

Ich behaupte auf's festeste, dass man die Bilder Christi, der allzeit jungfräulichen Gottesgebärerin und der andern Heiligen haben und beibehalten dürfe, und dass ihnen gebührende Ehre und Verehrung zu erweisen sei.

Auch bekenne ich, dass Jesus Christus Seiner Kirche die Gewalt hinterlassen hat, Ablässe zu ertheilen, und dass deren Gebrauch dem christlichen Volke höchst heilsam sei.

Ich erkenne die heilige katholische und apostolische Römische Kirche als die Mutter und Lehrerin aller Kirchen, und ich verspreche und schwöre dem Römischen Papste, dem Nachfolger des heil. Apostelfürsten Petrus und Stellvertreter Jesu Christi wahren Gehorsam.

Ebenso nehme ich unbezweifelt an und bekenne alles Uebrige, was durch die heiligen Kirchensatzungen und von den allgemeinen Kirchenversammlungen, und besonders, was von dem hochheiligen Kirchenrathe von Trient, und vom allgemeinen Vatikanischen Konzil überliefert, entschieden und erklärt worden ist zumal über den Primat des Römischen Papstes, und dessen unfehlbares Lehramt; und zugleich verurtheile, verwerfe und verdamme ich auch Alles, was diesem entgegen ist, nebst allen Irrlehren, die von der Kirche verurtheilt, verworfen und verdammt worden sind.

Diesen wahren katholischen Glauben, ausser welchem Niemand selig werden kann, den ich jetzt freiwillig bekenne und aufrichtig annehme, will ich auch ganz und unverletzt bis zum letzten Hauche meines Lebens auf's standhafteste (mit Gottes Bei-

stand) bewahren und bekennen, und will, so viel an mir liegt, mich bemühen, dass derselbe von meinen Untergebenen, oder von denen, deren Sorge mir in meinem Amte obliegen wird, gehalten, gelehrt und verkündet werde. Das verspreche, gelobe und schwöre ich N. N., so wahr mir Gott helfe, und dieses Sein heiliges Evangelium!

KAZALO.

IZPRAVCI.

Na strani 44. odozdol u liniji 3. mjesto: *prosvetom* čitaj: *presvetom.*
„ „ 52. odozgor „ „ 4. „ *ulažeć* „ *ulazeć.*
„ „ 57. „ „ „ 14. „ *zvonu* „ *zovnu.*
„ „ 59. „ „ „ 1. „ *se* „ *si.*
„ „ 80. „ „ „ 6. „ *Smilovao vam se,* itd., čitaj: *Smilovao ti se svemožni bog, i odpustiv ti griehe, priveo te u život vječni.* Zatim mjesto: *odpuštenje grieha vaših* itd., čitaj: *odpuštenje grieha tvojih* itd.
Na strani 87. odozdol u liniji 5. mjesto: *proslavi* čitaj: *proslavi.*
„ „ 91. odozgor „ „ 4. „ *zločinae* „ *zločinac.*
„ „ 150. „ „ „ 9. „ *koji* „ *koju.*
„ „ 167. odozdol „ „ 7. „ *pnne* „ *pune.*
„ „ 182. odozgor „ „ 12. „ *Izreleve* „ *Izraeleve.*
„ „ 191. „ „ „ 1. „ *ili* „ *i.*
„ „ 207. odozdol „ „ 11. „ *nazivlje* „ *zazivlje.*

Druge manje pogreške, kao n. p.: *diela* mjesto: *djela; sliepoća* mjesto: *sljepoća; sveti* mjesto: *svetih; uzmi* mjesto: *Uzmi* itd. lako će svatko sam izpraviti.